

Ս.Ա. ԶԻՔՈՒԽԶՅԱՆ

Հ.Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՄԱՆԵՄԱՏԻԿԱՅԻ
ԻՄ

ԱՅԳՈՒԳԵՆԸ

ԿԱՍ 2

ՉԻԲՈՒԽՉՅԱՆ Ս.Ա.

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Հ.Ս.

Մ Ա Թ Ե Մ Ա Տ Կ Վ Ս Ն
Ի Մ
Ա Յ Բ ՈՒ Բ Ե Ն Ը

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

II ՄԱՍ

ԵՐԵՎԱՆ
ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
2008

000045 678212

109876543201

ՀՏԴ 373.167.1:51(075):372.8:51

ԳՄԴ 29.1գ72+74.262

Հ 422

*Չեռնարկը երաշխավորված է փպագրության
ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարության,
Կրթության ազգային ինստիտուտի կողմից*

Չիբուխյան Ս.Ա., Հարությունյան Հ.Ս.
Հ 422 «ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԻՄ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ»: Մեթոդական ձեռնարկ.- Եր.:
Հեղինակային հրատարակություն, 2008.- 160 էջ:

«Մաթեմատիկայի իմ այբուբենը» մեթոդական ձեռնարկը մշակված է 5-6 տարեկանների կրթական համալիր ծրագրի հիման վրա և ընդգրկում է մանկապարտեզում տարրական մաթեմատիկական պատկերացումներից «Քանակ և հաշիվ» բաժնի ծրագրային խնդիրների իրականացման փոխնորդում մեթոդները, միջատարկայական կապերը, խաղերը և վարժությունները: Չեռնարկում զետեղված առաջադրանքները, հանձնարարությունները տրված են մեթոդական մեկնաբանություններով և օրինակներով:

Ուսուցման գործընթացը հազեցված է երեխաների սեփական փորձով ձեռք բերած մտավոր, կիրառական և ստեղծագործական գործունեությամբ, որոնք դաստիարակի կողմից առաջադրվող թեմայի լուծման տարբերակներ են ենթադրում: Այս առումով ձեռնարկում նշված յուրաքանչյուր թեման պետք է դիտարկել ոչ թե առանձին ամբողջական պարապմունք, այլ նյութի և մեթոդների ընտրության շտեմարան:

Դրանք հնարավորություն կընձեռեն դաստիարակին՝ պարապմունքի կառուցվածքը պլանավորելիս, ընտրություն կատարել նկարագրված մեթոդական հնարներից և միջոցներից, խաղ-վարժություններից՝ հաշվի առնելով տարամակարդակ երեխաների կարողություններն ու հնարավորությունները:

Չեռնարկը հասցեագրված է նախադպրոցական հաստատությունների դաստիարակներին, ծնողներին: Այն կարող է օգտակար լինել նաև տարրական դասարանների ուսուցիչներին:

ԳՄԴ 29.1գ72+74.262

ISBN 978-99930-4-984-5

© Ս.Ա.Չիբուխյան, Հ.Ս.Հարությունյան, 2008

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Ավագ նախադարձական տարիքում հիմնական խնդիրը ոչ այնքան մաթեմատիկական կարողությունների ու հմտությունների զարգացման և երեխաների կողմից փաստացի գիտելիքների որոշակի քանակի կուտակման և յուրացման համար պայմանների ստեղծումն է, որքան նրանց նախապատրաստումը այդ գիտելիքների ձեռք բերմանը /օրինակ՝ հաշվելու կարողություն. գումարել, հանել, գումարման և հանման վերաբերյալ խնդիրների լուծում և այլն/: Այն ամենից առաջ նպատակաուղղված է անձի զարգացմանը:

Այստեղ նկատի ունենք և՛ ընդունակությունների զարգացումը /մտածողություն, խոսք.../, և՛ անձի որակական այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են՝ կենտրոնանալու կարողության մշակումը, ուշադրության և հիշողության ծավալի ավելացումը, մեծահասակների և հասակակիցների հետ ճիշտ հարաբերություններ ձևավորելը:

Այս ընդհանուր խնդիրներից էլ բխում են երեխաների մաթեմատիկական պատրաստվածության համար հանձնարարվող նյութի բովանդակությունը և ուսումնասիրման մեթոդները:

Նախապատրաստման մեջ գլխավորը երեխաների մտավոր գործողություններ կատարելու կարողության ձևավորումն է /վերլուծել, համադրել, համեմատել, ընդհանրացնել, դասակարգել/, մոդելավորման /գործնական կիրառության/ միջոցով տրամաբանական մտածողության զարգացումը:

Մտավոր գործողությունների ձեռք բերման հետ համատեղ ձեռնարկում ամբողջ ուշադրությունը ուղղված է այնպիսի կարողությունների ձևավորմանը, ինչպիսիք են՝ հաջորդաբար և տարբերակված մտածելը, սեփական մտքերը մեկնաբանելը, պարզ եզրահանգումներ անելը, երևակայության շնորհիվ պարզ մաթեմատիկական և երկրաչափական խնդիրներ լուծելը, սեփական գործողությունները պլանավորելը՝ գիտակցության մեջ պահելով փոխկապակցված իրադարձությունները:

Արդյունքում երեխաները կհարստացնեն իրենց բառապաշարը մաթեմատիկական տերմիններով /թվաբանական գործողություններ, երկրաչափական ձևերի անուններ.../:

Տարրական մաթեմատիկական պատկերացումների «Մեծություն», «Ձև», «Տարածության մեջ կողմնորոշում», «Ժամանակի մեջ կողմնորոշում», «Բազմություն» բաժինները ներկայացված են «Մաթեմատիկայի իմ այբուբենը» մեթոդական ձեռնարկի առաջին մասում: Տարրական մաթեմատիկական պատկերացումների ձևավորման նախապատրաստական շրջանում երեխան պետք է կարողանա համեմատել բազմությունները, տարածության և ժամանակի հարաբերությունները:

Եթե երեխան լավ է կողմնորոշվում վերը թվարկած հասկացությունների մեջ, ուրեմն՝ կարելի է անցնել այն թեմաների ուսումնասիրությանը, որոնք վերաբերում են քանակական հասկացությունների ձևավորմանը:

Չոր ուշադրությանն ենք ներկայացնում 4 - 6 տարեկանների համար նախատեսված աշխատանքային մի ձեռնարկ, որը երեխային կօգնի մատչելի ձևով ընկալել մաթեմատիկական և հանույքով ծանոթանալ տարրական մաթեմատիկական հասկացություններին:

098765 652222 : 109876543261

Մեթոդական ձեռնարկի 2-րդ մասում գետեղված են հետևյալ թեմաները՝ 0 - 9-ը թվերը և թվանշանները, 10-ը թիվը, կարգային հաշիվը, թվի կազմությունը, թվաբանական գործողությունները, ամբողջի բաժանումը հավասար մասերի, խնդիրների լուծում, օրինաչափությունն րի որոնում և ստեղծում, համեմատության նշաններ՝ «հավասար», «անհավասար» ($=$, \neq), «մեծ» և «փոքր» նշաններ ($>$, $<$), գործողության նշաններ ($+$, $-$):

Ձեռնարկն ընդգրկում է տարաբնույթ առաջադրանքներ, խաղեր, վարժություններ: Մաթեմատիկական խնդիրները ներկայացված են հետաքրքրաշարժ խաղային իրավիճակներով՝ ապահովելով կապը պարապմունքների և իրական կյանքի միջև, որը և երաշխավորում է դաստիարակի աշխատանքի արդյունավետ փոխկապակցվածությունը պարապմունքներին և դրանցից դուրս:

Մաթեմատիկական հասկացությունները զուգորդված են գործունեության տարբեր տեսակներով՝ կերպարվեստ, բեմականացում, երաժշտություն, ճարտարագիտություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, դիզայն:

Բոլոր հանձնարարությունները ներկայացված են ըստ ուսուցման հաջորդականության սկզբունքի: Յուրաքանչյուր նոր հաղորդվող գիտելիք հիմնված է նախորդի՝ ավելի պարզի վրա: Հաշվի առնելով երեխայի դրական, հուզական տրամադրությունը՝ խորհուրդ է տրվում առաջադրանքները պլանավորել այնպես, որպեսզի այն օրվա մեջ չգերազանցի 25 - 30 րոպե տևողությունը:

Երեխաների ներուժին համապատասխան անհատական մոտեցման ճանապարհով հնարավորություն է տրված պարտադիր նվազագույն գիտելիքների և կարողությունների զարգացման մակարդակից առաջ անցնել:

Գրքի յուրաքանչյուր նկարը կարող է դիդակտիկ նյութ ծառայել ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային աշխատանքները կազմակերպելիս:

Ձեռնարկի ստեղծման համար հիմք է ծառայել Արաբկիր համայնքի թիվ 9 մանկապարտեզի երեխաների հետ տարվող կրթադաստիարակչական աշխատանքների արդյունավետ փորձը:

Ստեղծագործե՛ք, երևակայե՛ք և ձեր ջանքերը կպարզատրվեն:

Պայմանական նշանները՝

 - մեթոդական ուղեցույց

 - տե՛ս նկարը

 - վարժություն

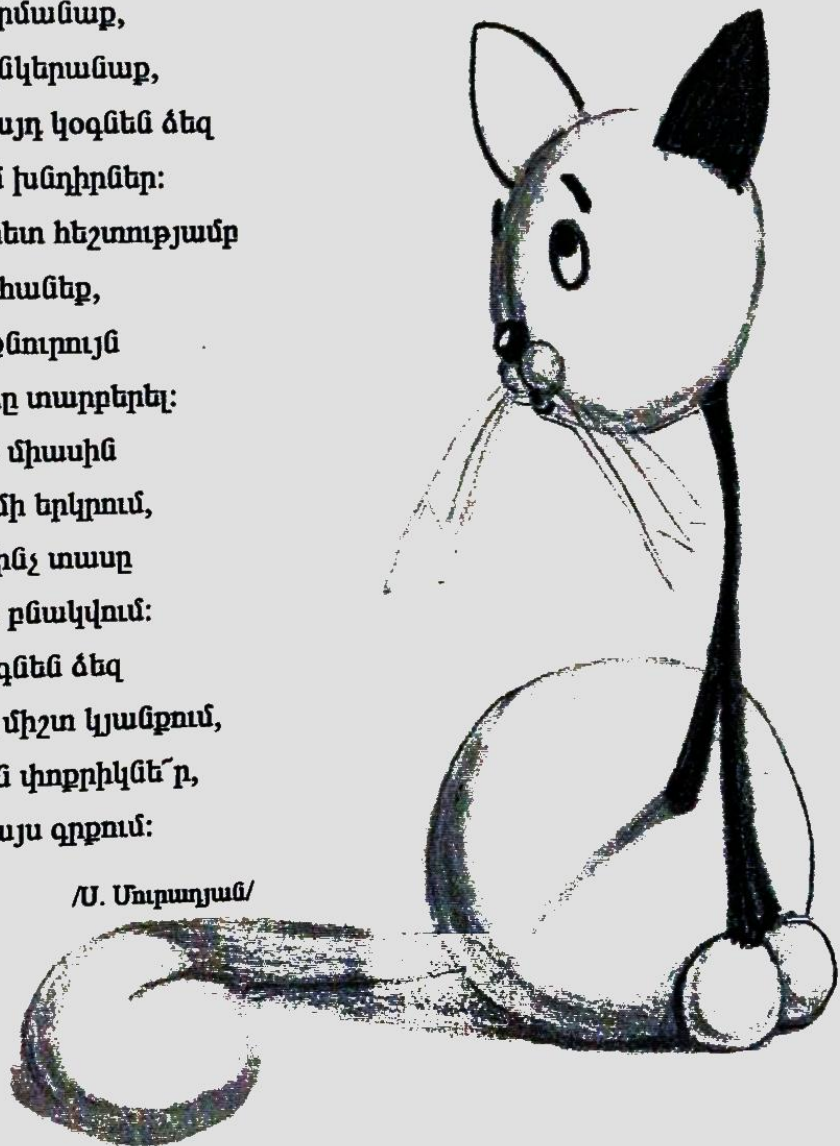
 - մաթեմատիկական նյութի

 - խաղ

ստեղծում

Բնակիչներն այս գրքի
 Տասը եղբայր մտերիմ,
 Խելացի են ու ճկուն,
 Հաշտ են ու հավատարիմ:
 Եթե դուք մտերմանաք,
 Նրանց հետ ընկերանաք,
 Եղբայրներն այդ կօզներն ձեզ
 Լուծել բազում խնդիրներ:
 Դուք նրանց հետ հեշտությամբ
 Կգումարեք, կհանեք,
 Կսովորեք ինքնուրույն
 Մեծն ու փոքրը տարբերել:
 Կճամփորդեք միասին
 Ջարմանալի մի երկրում,
 Ուր գրոյից մինչ տասը
 Ողջ թվերն են բնակվում:
 Այդ թվերը կօզներն ձեզ
 Վստահ լինել միշտ կյանքում,
 Հաջողությո՛ւն փոքրիկներ՛ը,
 Թվերի տան այս գրքում:

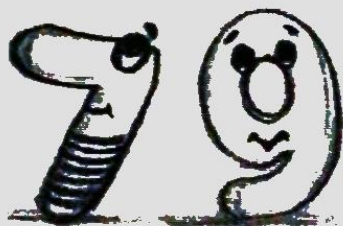
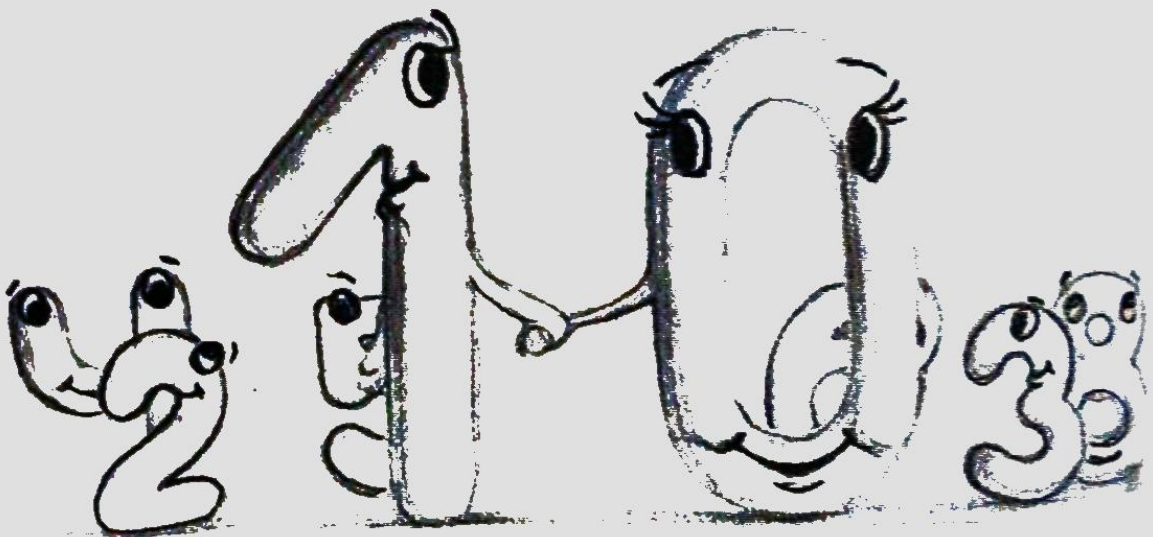
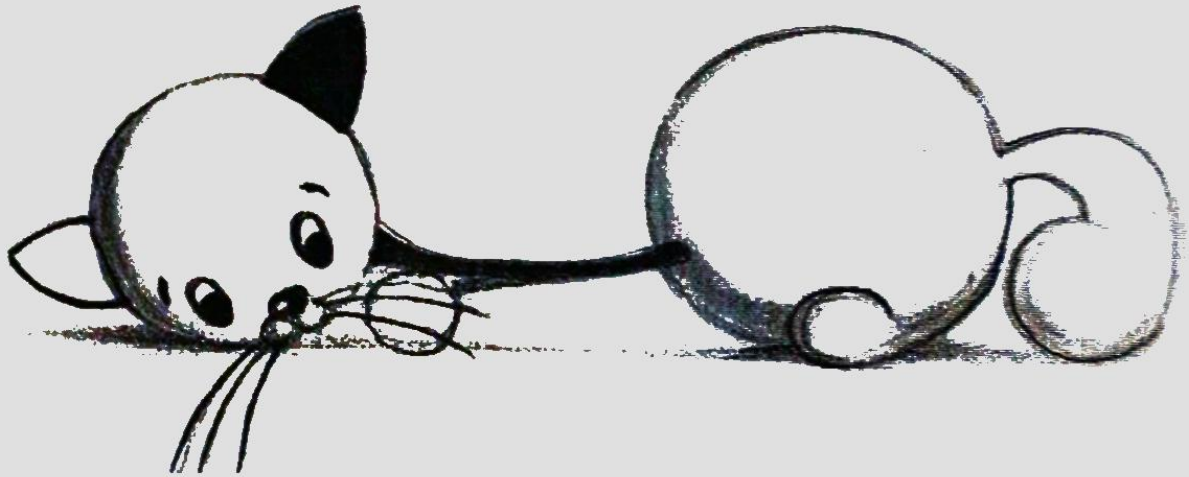
/Ս. Մուրադյան/

புல்லு

உய

லுசுது

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՆԵՐԻՆ ԵՎ ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ

Սովորեցնել երեխաներին տիրապետել տարրական մաթեմատիկական պատկերացումներին: Երեխաները պետք է

- իմանան առաջին տասնյակի թվերի հերթականությունը: Հասկանան «որքա՞ն» և «քանի՞» հարցերը,

- կարողանան թվերը հաշվել ուղիղ և ետընթաց կարգով (1, 2, 3, 4, 5, - 5, 4, 3, 2, 1),

- ստացված թիվը հարաբերակցեն հաշված առարկաների խմբի անվան հետ (1, 2, 3, 4՝ ընդամենը 4 նուռ),

- տարբերեն յուրաքանչյուր թվի նախորդը և հաջորդը (թվին մեկ ավելացնելով ստանում ենք հաջորդը, թվից մեկը պակասեցնելով՝ նախորդը),

- տարբերեն «ո՞ր» և «որքա՞ն» հարցերը,

- սովորեն տասի սահմանում կարգային հաշիվը՝ «ժնձորներից ո՞րերորդն է ամենավորը»:

- սովորեն տասի սահմանում թվի կազմությունը (5-ը դա 1+1+1+1+1-ն է կամ տասը դա 9+1, 7+ 3 և այլն),

- սովորեն կազմել և լուծել պարզ թվաբանական խնդիրներ,

- թուղթը ծալելով բաժանելն 2 և 4 հավասար մասերի՝ տալով նրանց անվանումները,

- սովորեն տարբերել և «կարդալ» տպագիր և ձեռագիր թվանշանները,

- ճանաչեն գումարման և հանման գործողությունները և նրանց նշանները,

- սովորեն դասավորել թվերը սկզբում ամձան, հետո նվազման կարգով,

- օգտվելով թվային շարքից՝ անվանեն այն թվերը, որոնք հաջորդում են 2, 5, 8, նախորդում են 4, 7, 10 թվերին, «ժարեան» են հանդիսանում 3, 6, 9 թվերի համար,

- սովորեն ըստ 1-2 հատկանիշի խմբավորել առարկաները: Օրինակ՝ վարունգը, լոլիկը, կարտոֆիլը, սոխը՝ բանջարեղեն են, իսկ դեղձը, սալորը, ծիրանը, խնձորը՝ միրգ,

- սովորեն հասկանալ, կրկնօրինակել և նկատել օրինաչափություններ,

- կարողանան գտնել որոշակի օրինաչափությամբ նկարված նախշերի կամ պատկերների շարքը (գիշեր-ցերեկ, գարուն - ամառ - աշուն - ձմեռ, շաբաթվա օրեր, թվային կարգ...):

- սովորեն առաջարկված չորս առարկաներից (կամ դրանց նկարներից) առանձնացնել մեկը՝ ավելորդը:

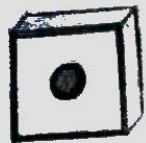
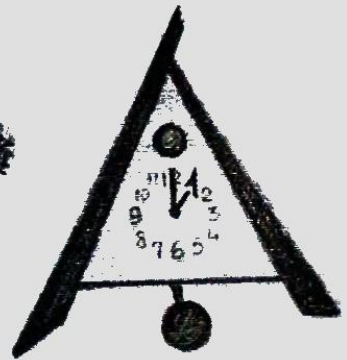
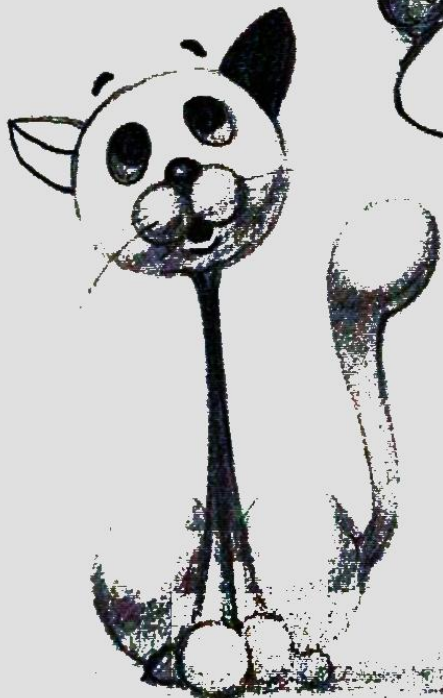
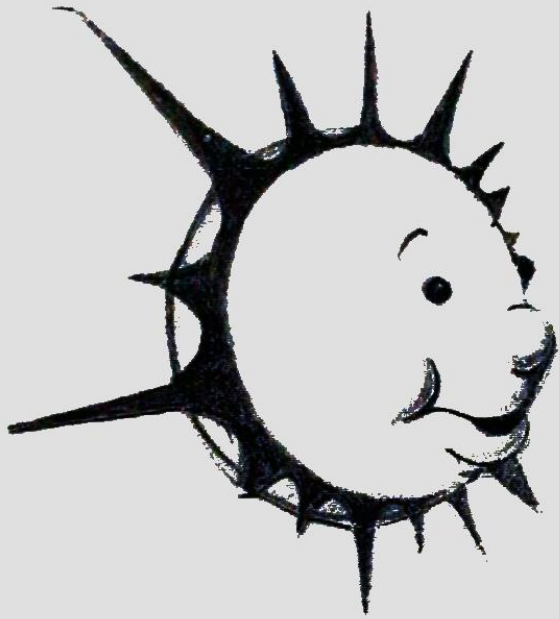
- սովորեն գտնել երկու կենդանիների, առարկաների և երևույթների մնաությունն ու տարբերությունը:

- սովորեն օգտվել ընդհանրացնող բառերից (կառույթ, միրգ, խաղալիք...):

Երեխաներին տալ հետաքրքրաշարժ և տրամաբանական բնույթի համձնարարություններ՝ փոքր շարժունակություն պահանջող մաթեմատիկական լուտոներ, դոմինոներ, գլուխկոտրուկներ:

Բարին ձեզ հետ և աշխատանքային անպատեանդ:

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ՄԵԿ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

Տեսնուհարը: Մի օր Մևականջը մեկնեց Մաթեմատիկական երկիր: Նրան ընդունեցին երկրի Տիրուհին և իմաստունները: Մևականջը պատմեց, որ ինքը շատ հետաքրքրասերն է և ուզում է իմանալ՝ որքա՞ն թվեր են ապրում Մաթեմատիկական երկրում: Տիրուհին պատասխանեց, որ դրանք անսահման են, սակայն իր ամենասիրելի թվանշանները և օգնականները մեկից ինն են են և գրոն: Համոզված եմ, որ դու և երեխաները կսիրեք և կբարեկամանաք նրանց հետ:

● Ահա՛ մեկ թվանշանը, արի՛ ծանոթանանք. «Ես Մեկ թիվն եմ, թվերի առաջնորդն եմ, ես և ինձ հաջորդող թվերը կպատմենք մեր երկրի մասին: Ինձ ճանաչելը շատ հեշտ է, ես երկար եսասկ ունեմ և մի մեծ քիթ, ասա՛, ինչի՞ ես մմանեցնում ինձ (շյուղի, ծառի ջարդված ճյուղի, ...)»:

☺ Թվանշանների բարեկամ Մևականջը և Մեկը ոտանավորներ, հանելուկներ և շուտասանուկ են առաջարկում մեկ թվի մասին՝

☺ Արագիլը ճահճում կանգնած մի գորտ տեսավ և զարմացավ,

Արձանի պես քարացավ և մեկ թվին նույնացավ:

☺ Մի ճրագ է՝ չի մարում, աշխարհին կյանք պարգևում

Պտտվում է անդադար հուրն այդ բարի ու արդար: /արևը/

☺ Աշխարհի հետ ծնվել է, աշխարհի հետ մեծացել

Բայց երեսուն օրից դեն մինչև հիմա չի անցել: /լուսինը/

☺ Անձրև գա, նա դուրս կգա՝ մի ոտանի, մի գլխանի: /տունկ/

☺ Չմռան ցրտին, ամռան շոգին, միշտ մի շոր է նրա հագին: եղևնի/

☺ Մեր դռանը կա մի տանձի ծառ, վրան կա մի ծանր տանձ.

Մի ծիտ վրան կանչում ա. - Վա՛յ ծանր տանձ, վա՛յ տանձի ծառ:

♣ Մեկ թվանշանը գրում են, երբ ցանկանում են նշել միայն մեկ առարկա /1 մատիկ, 1 սկյուռ.../:

Երեխաներին ասել, որ առարկաների քանակը կարելի է իմանալ ոչ միայն հաշվելով դրանք, այլև նայելով թվանշանին, ինչպես այն անում են մեծահասակները:

● Որտե՞ղ ես հաճախ հանդիպել մեկ թվանշանը /մեքենաների համարանիշերին, խանութում.../:

● Ո՞րն է անվանդ առաջին տառը:

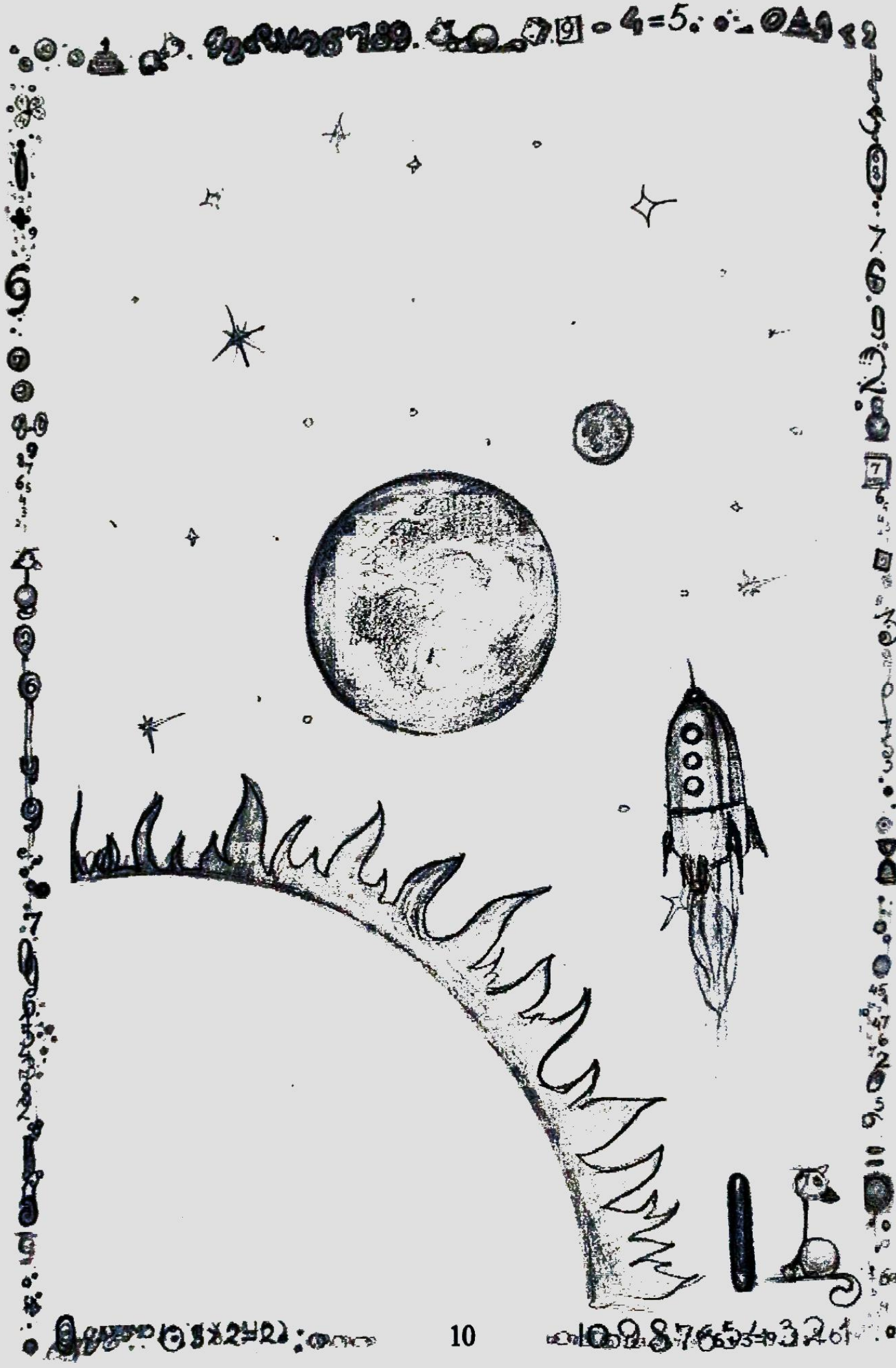
● Զանի՞ մատիկն է համապատասխանում մեկ թվին, ցույց տուր: Նկարի՛ր նույնքան առարկա:

● Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Այդ ժամը օրվա ո՞ր պահն է:

● Ո՞րն է շաբաթվա առաջին օրը: Ո՞րն է տարվա առաջին ամիսը: Ո՞ր տոներն են նշում առաջին ամսվա մեջ /հունվարի 1-ին՝ Ամանորը, հունվարի 28-ին՝ Հայոց քանակի օրը/:

♣ Ի՞նչ կարևոր իրադարձություններ են լինում տարին մեկ անգամ /ծննդյան օրը, Նոր տարին, մյուս տոները/: Մի գիրք ստեղծի՛ր այդ մասին: Ի՞նչ վերնագիր կնտածես գրքիդ համար /«Իմ առաջին գիրքը...» առաջին լուսանկարի, արտասանած առաջին բառի, ատամի, քայլերի, ընկերոջ մասին/:

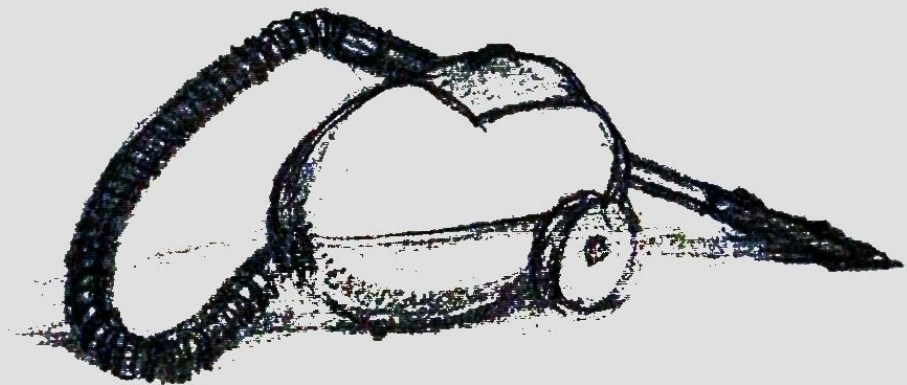
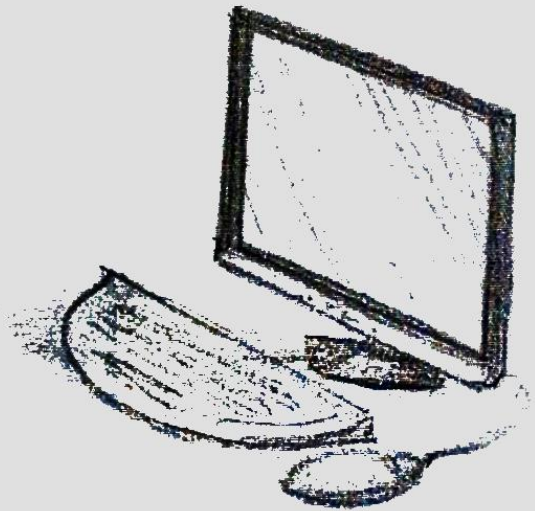
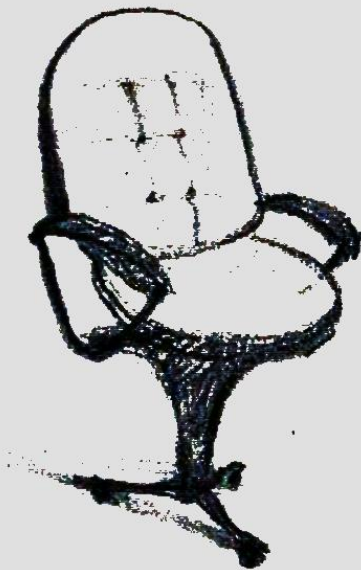
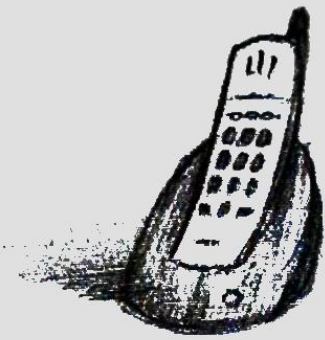
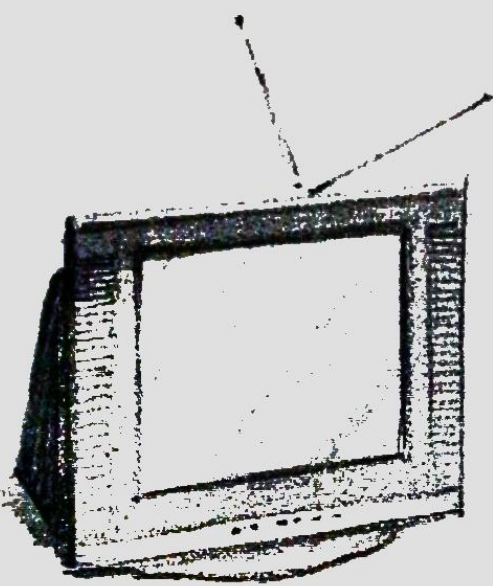
☼ Մեր ՀՀ զինանշանի վրա ո՞ր կենդանիներն են պատկերված /կենդանիների արքա՝ առյուծը, թռչունների արքա՝ արծիվը.../: Այդ կենդանիները առանձնանում են իրենց ուժով, խելքով, գեղեցկությամբ և խորհրդանշում են ուժ և աշխատանք:

0 9 8 7 6 5 4 3 2 1

0 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the number 12.

Handwritten text at the bottom left of the page.

Handwritten text at the bottom right of the page.

Տե՛ս նկարը: Միրելի՛ փոքրիկ, դու ապրում ես 21-րդ դարում, երբ մարդիկ տիեզերք են բռնում, ապրում զարգացող մեծ քաղաքներում: Հիմա մարդկանց համար դժվար չէ հաղորդակցվել միմյանց հետ այն դեպքում, երբ նրանք շատ հեռու են: Դիտի՛ր նկարը և ասա՝ ի՞նչ ես տեսնում: Յուրաքանչյուր սարքից քանի՞ հատ է: Պատմի՛ր, այս առարկաներից ո՞րը ձեր տանը կա և ինչպե՞ս ես դրանցից օգտվում: Նկարում առարկաներից մեկն ավելորդ է, գտի՛ր և ցո՛ւյց տուր:

☉ **Գուշակի՛ր հանելուկների պատասխանները՝**

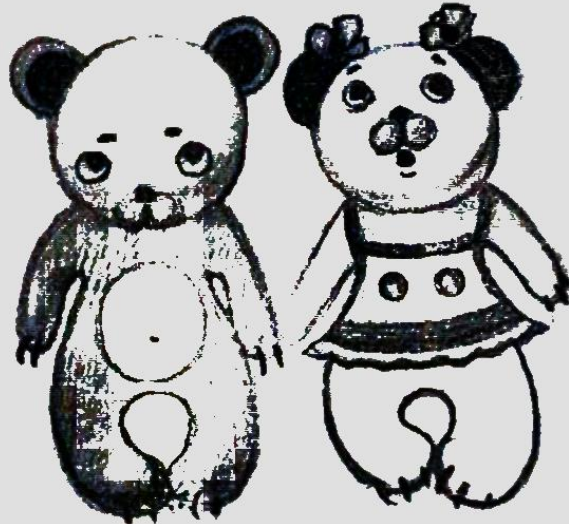
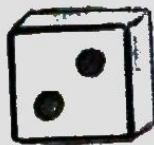
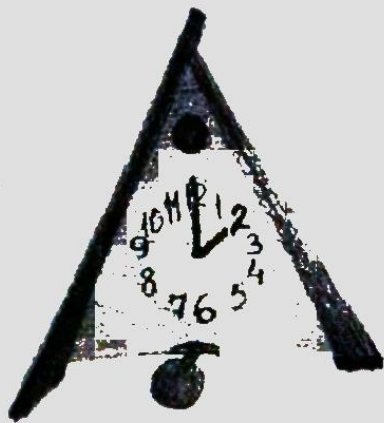
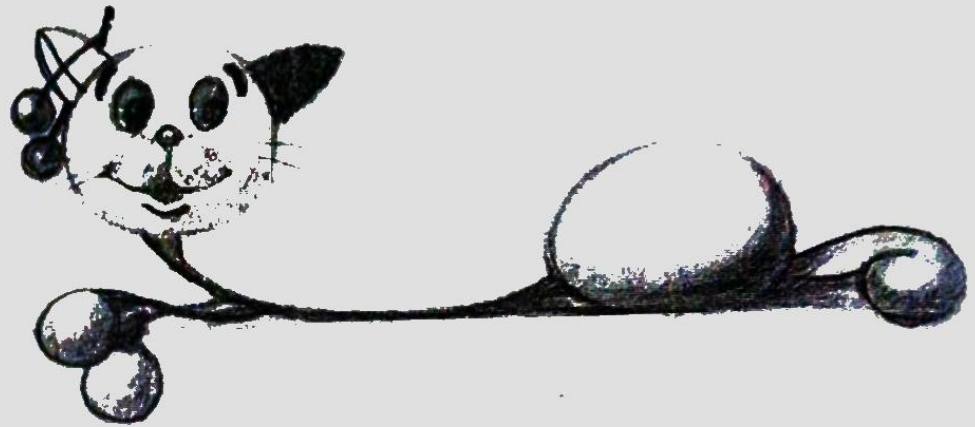
Թեև գորկ է	☉ Որքան նշան,	☉ Չրուցասեր, ինքը՛ խուլ,
Ականջ ու բերանից,	Որքան գիր՝	Մեզ է բերում ամեն լուր,
Ինչեր ասես չենք	Էդ ամենը	Ուրախությամբ մի աղբյուր,
Լսում նրանից: /տաղիտընդունիչ/	Շոցում իր: /համակարգիչ/	Ամեն տան մեջ մշտապես:
- /հեռուստացույց/

☉ Տանը լինես, չլինես,	☉ Ամբողջ տարին է դատում
Պիտի հեշի կանչի քեզ	Բայց միշտ փոշի է ստում: /փոշեծծիչ/
Հազար գրույց է լսում,	
Բայց ոչ մի բան չի հիշում: /հեռախոս/	

☺ **ԽԱՂ «Չարածնի մեկը»:** Երեխաները կանգնում են շրջանաձև: Աննկատ ձևով նրանցից մեկի ձեռքի մեջ դնում են մեկ թվանշանը, նա դառնում է «Չարածնի մեկը»: Լսելով հրահանգը՝ «Քարտդ ցո՛ւյց տուր, խաղդ սկսի՛ր», երեխաները, մեկ ուղքի վրա ցատկելով հեռանում են «Չարածնի մեկից», իսկ նա, մեկ ուղքի վրա ցատկելով, պետք է բռնի երեխաներից մեկին: Ում որ բռնեց, նա տեղում քարանում է: Եթե «Չարածնի մեկը» հոգնի և կանգնի երկու ուղքի վրա, քարտը փոխանցում է վերջին քարացած երեխային, և խաղը շարունակվում է մինչև վերջին մասնակիցը (խաղի ընթացքում դուրս է մնում նաև այն երեխան, որը կանգնում է երկու ուղքի վրա):

☛ Գնա՛ բակ, այնտեղ փնտրի՛ր, գտի՛ր տափակ մի քար, գեղեցիկ է. դե՛ շուտ տուն տար: Վերցրո՛ւ գուաշը (ֆլոմաստեր, ջրաներկ) և այդ քարի վրա մի զվարճալի դեմք նկարի՛ր: Տե՛ս, նա ժպտում է քեզ, ուզում է ծանոթանալ ու խաղալ քեզ հետ: Նա հենց նոր ծնվեց և անուն չունի, անուն դիր նրան, ասենք՝ Իմաստունիկ: Ամեն օր դու կարող ես խոսել նրա հետ, պատմել իմացածդ և սովորածդ: Նա կօգնի քեզ հասկանալ և սիրել մաթեմատիկան: Իմաստունիկին տար մանկապարտեզ և ծանոթացրու ընկերներիդ հետ, պատմի՛ր նրա մասին: Երեխաների հետ միասին Իմաստունիկի օգնությամբ խաղեր մտածի՛ր: Օրինակ՝ «Նոտող քարը» խաղը: Այն շրջանաձև փոխանցելով՝ յուրաքանչյուրը մի արտահայտություն է մտաբերում որևէ թեմայի շուրջ: Խաղը սկսում է կախարդական բառերով՝ «Պտտվի՛ր, պտտվի՛ր, ձեռքից ձեռք անցի՛ր, և հարցերին պատասխանի՛ր...»: Հարցերը կարող են անրապնդել անցած նյութը: Օրինակ՝ ո՞ր թիվն է առաջինը թվային շարքում, սենյակում ի՞նչ առարկաներ կան մեկ թվով, ինչպե՞ս մատի շարժումով կնկարես մեկ թվանշանը, մեկ թվանշանին համապատասխան քանի՞ փայտիկ կբերես:

Handwritten numbers and symbols at the top: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 4 = 5 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten numbers and symbols at the bottom left: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten numbers and symbols at the bottom right: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

ԵՐԿՈՒ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ, ԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱՇՎԻ ՏԱՐԻԵՐ

Տե՛ս նկարը: Հաջորդ օրը Սևականջը հանդիպեց Երկուսին և ծանոթացավ նրա հետ. «Ժամանակը Երկուս է,- ասաց Երկուսը,- ես նույնպես բնակվում եմ Մաթեմատիկական երկրում, իմ նախորդ թիվը Մեկն է: Տիրուհին ինձ շատ է սիրում, քանի որ ես գույգեր եմ կազմում՝ միացնելով միայնակ մարդկանց, կենդանիներին, թռչուններին...», իսկ դպրոցի աշակերտները ինձ չեն սիրում, ի՛նքդ մտածիր, թե ինչու: Կարո՞ղ ես ասել, ինչի՞ եմ նման»:

- Գուշակի՛ր իմ հանելուկը՝ «Ես և՛ թիվ եմ, և՛ կարաս, ունեն վզիկ ես բարակ»:
- Ինչո՞ւ է երկու թվանշանը ակնոց դրել: Հաշվի՛ր ակնոցի ապակիները:
- Ցույց տուր ժամացույցի քվատախտակը: Ո՞ր ժամն են ցույց տալիս ժամացույցի երկու սլաքները: Քանի՞ մատիկ է ցույց տալիս նկարում պատկերված ձեռքը, նույնքան մատիկ էլ դու ցույց տուր: Քանի՞ կեռաս է զարդարում կատվի ականջը:

☺ **Լսիր այս պատմությունը:** «Մի արջուկ էր ապրում՝ Մոթնոթան անունով: Նա ընկեր չուներ: Ծննդյան օրը նրան հյուր եկավ գեղեցկուհի Ծոտոթաթիկը: Մոթնոթանը շատ ուրախացավ, նրանք ձեռք-ձեռքի տվեցին ու խաղացին»: Ինչպե՞ս ստացվեց երկու թիվը (մեկ արջուկ կար, ավելացավ ևս մեկը): Այժմ նրանք քանի՞սն են միասին: Այսուհետև նրանք ամբաժան ընկերներ դարձան:

⊗ Ո՞րն է շաբաթվա երկրորդ օրը: Ո՞րն է տարվա երկրորդ ամիսը, ձեր խմբի երեխաներից ո՞ւմ ծննդյան օրն է այդ ամսին: Ո՞րն է քո անվան երկրորդ տառը...:

⊗ Ի՞նչն է վաճառվում գույգով (ակնոց, դահուկ, չմուշկ, կոշիկ...) Մտաբերի՛ր ուրիշ իրեր, որոնք գույգ մասեր ունեն (ինքնաթիռի թևերը, որոշ ավտոմեքենաների դռները, հեծանիվի անիվները, բազմոցի հենակները ...): Ինչի՞ միջոցով են թռչում թռչունները:

⊗ Քանի՞ ականջ ունի մկնիկը, կատուն, արջը: Այլ կերպ ի՞նչ կարելի է ասել կենդանիների ականջների մասին (արջն ունի այնքան ականջ, որքան սկյուռը, որքան նապաստակը, նրանց ականջները երկուական են, հավասար քանակի են, նույնքան են): Դու քանի՞ ականջ ունես (նույնքան, որքան կենդանիները) :

⊗ **Խաղ** «Շարունակիր նախադասությունը»՝ մարդն ունի երկու հմուտ ... (ձեռքեր) և ամեն աշխատանք կատարում է երկու ..., շրջակա աշխարհը տեսնում է երկու ..., շրջապատի ձայները լսում է երկու ..., մարդը քայլում է երկու ...

☺ Երկու թիվը շատ է սիրում լսել այս գվարձալի հանելուկները և ուտանավորները, ինչո՞ւ:

Երկու ծայր,	⊗ Երկու թև ունեն	⊗ Կարաս ունեն	⊗ Ծիկ ու ճակ.
Երկու օղ	Ու անթիվ երես,	Մի պոճուր	Ունեն երկու սիրուն ձագ.
Մեջտեղում՝	Շատ քան կպատմեն,	Միջին երկու:	Մեկը տղա, մեկն աղքիկ.
Չող: /մկրաս/	Եթե ինձ սիրես: /գիրքը/	Գույցի ջուր: /ձու/	Երջանիկ եմ ճիկ, ճիկ, ճիկ:

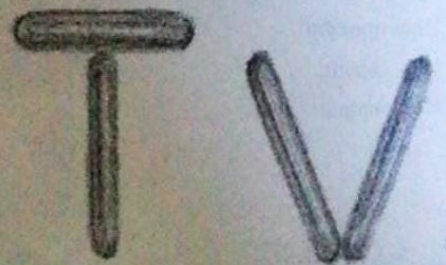
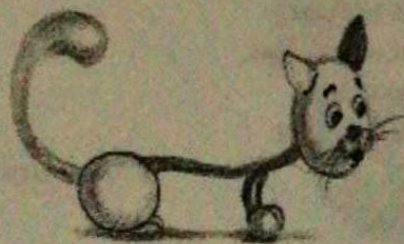
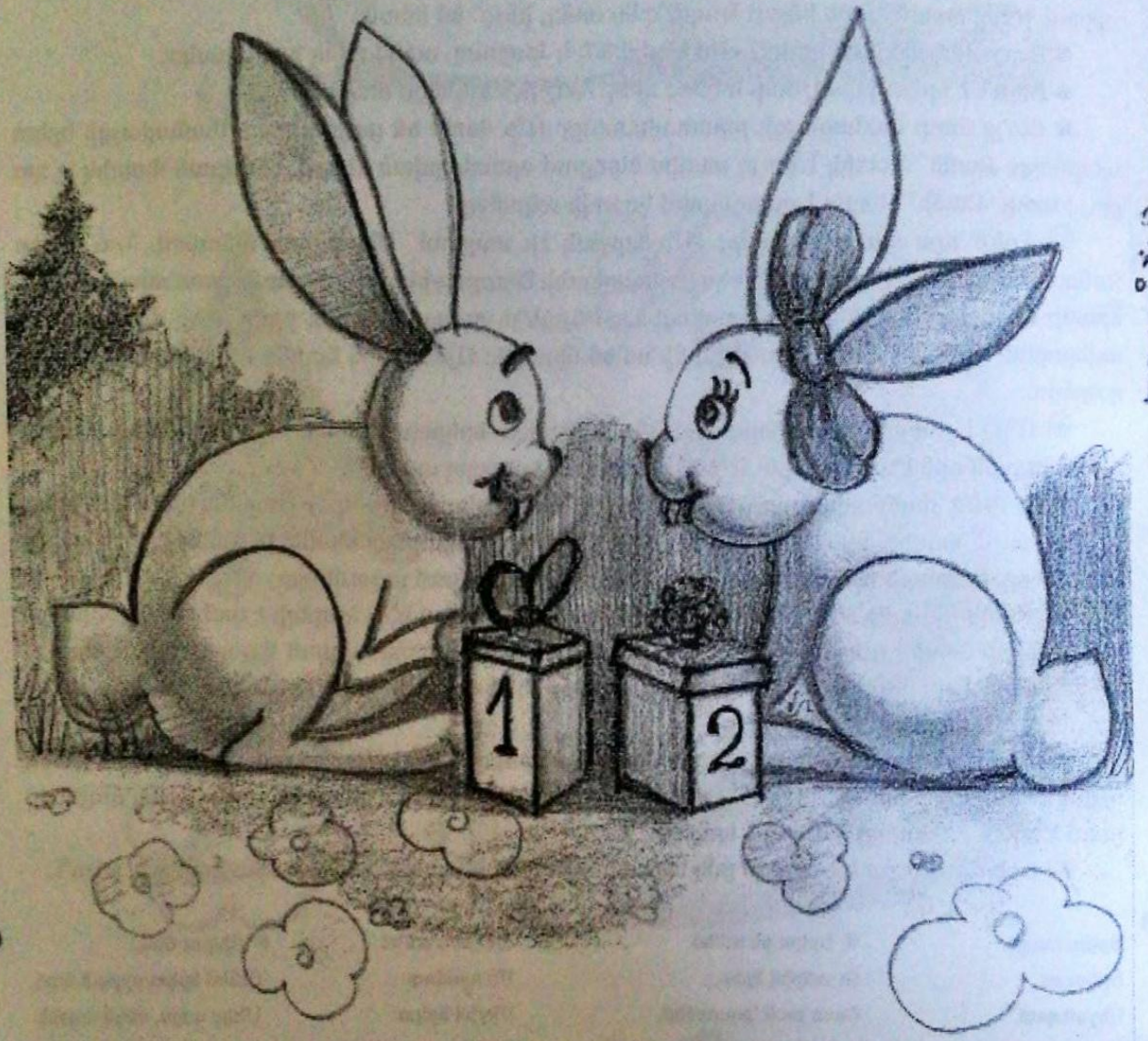
Մեկ-երկու սիրուն բառիկ
 Ունեն երկու սիրուն տոտիկ
 Մեկ-երկու, մեկ-երկու սիրուն տոտիկ,
 Երբ քայլում են, շորորում են:
 Ահա այսպես՝
 Մեկ - երկու,
 Մեկ - երկու:

⊗ Երկու քույրիկ, երկու բաթիկ
 էլ փորում են, էլ ծեփում
 էլ ծաղիկներ են ջրում,
 Իրար շոյում, լվանում:
 Եվ օգնում են երկուսով՝
 Զախը՝ աջին, աջը՝ ձախին,
 Իսկ երկուսով միասին
 Զնքուշ, անուշ մայրիկին:

/Մ.Առաքելյան/

Handwritten text at the top of the page, including a date "7.9 - 4 = 5" and other illegible markings.

Handwritten text at the bottom left of the page, including a date "6.5.2 = 2" and other illegible markings.

Handwritten text at the bottom right of the page, including a date "8.7.6.5.4.3.2.1" and other illegible markings.

Յեփի՛ր երկու թվանշանը: Վերցրու՛ խմորը կամ պլաստիլինը և օձաձև ձողիկ ծեփիր, հետո կարապի նման գլուխը կտրացրու (ցույց տալ կատարումը): Չորացնելուց հետո գունավորիր:

Արի՛ գովազդենք երկու թվանշանը: Ֆուլգայի (գունավոր թղթի) վրա նկարիր մի քանի երկու թվանշանի պատկեր, ապա մեծի օգնությամբ դրանց գլխիկների վրա անցք բացիր: Երկու թվանշանները հերթականությամբ շարի՛ր թելին և շղթան կախիր սենյակում: Դրա վերաբերյալ մի գովազդ մտածի՛ր, օրինակ՝ երկուսը դա (2 հատ մեկն է, ընկերությունն է ...):

Մի անգամ բերանը նայեց քթին և ասաց. «Է՛յ, ի՞նչ ես այդպես սսկվել ու տխրել»:

Քիթը պատասխանեց. «Մի՞թե դու չես նկատել, որ բուրդի աչիկները երկուսն են, ականջները՝ երկուսը, ձեռքերն ու ոտքերը նույնպես երկուսական են: Միայն մենք ենք մեկական և ապրում ենք մեկ-մեկակ: «Ի՞նչ ես ասում այ՛ քթիկ: Ինչո՞ւլ ենք մենք նրանցից վատը : Քանի՞ անգամ եմ քեզ ասել, որ եթե մենք ընկերներ ենք, նշանակում է մենք էլ ենք երկու և ոչ թե մեկ»:

Ո՞ր հեքիաթում ես հանդիպել երկու կամակոր այծիկներին: Պատմի՛ր այդ հեքիաթը և ընկերոջդ հետ ներկայացրու: Ասա՛ քանի՞ այծ կար կամրջի վրա (2), քանի՞ այծ կար ջրի մեջ (ոչ մի), կովից հետո քանի՞ այծ մնաց կամրջին (ոչ մի), քանի՞ այծ հայտնվեցին գետակում (2): Է՛լ որ հեքիաթներն ես հիշում, որտեղ երկու թվով հերոսներ կան («Երկու ագահ արջուկները», Հ.Թումանյանի «Շունն ու կատուն», «Տերն ու ծառան», Վ.Վարդանյանի «Ուլիկն ու պուլիկը», Ս.Մուրադյանի «Ինչո՞ւ՛ երկու, ինչո՞ւ՛ մեկ»):

Տես՛ նկարը: Բացատրում խաղալիս հանդիպեցին Նապիկն ու Ցատկիկը: Քանի՞սը դարձան միասին: Նրանք պատմեցին միմյանց, թե օրվա ընթացքում՝ ով քանի բանջարեղեն է կերել: Պարզվեց, որ երկուսն էլ երկուսական գազար են կերել: Յո՛ւյց տուր այդ թվանշանը: Յուրաքանչյուրը քանի՞ աչք, (ականջ) ունի: Ասա՛ Նապիկի աչքերը (ականջները) այնքան են, որքան Ցատկիկինը: Քանի՞ պոչ, բերան, քթիկ ունեն եկուսը միասին:

Լսի՛ր պատմությունը: Նապիկի և Ցատկիկի ծննդյան օրը նույն օրն էին նշում. չէ՞ որ նրանք գույգ են. միասին են ծնվել: Այդ օրվա առթիվ Սևականջիկը երկու տուփ նվերներ բերեց: Տուփերից մեկի վրա գրված էր 1, մյուսի վրա՝ 2 թվանշանը: Նապիկը իր տուփը բացեց և միջից մեկ գազար հանեց, իսկ Ցատկիկը տուփից երկու գազար հանեց: Նապիկը տխրեց և լաց եղավ : Ի՞նչ ես կարծում, ինչո՞ւ (նրա գազարները մեկով պակաս էին): Ինչպե՞ս ուղղենք Սևականջի սխալը (1 գազար էլ ավելացնենք, կլինի 2, դրանք կհավասարվեն և երկու մապաստակներն էլ գոհ կմնան): Սևականջը թվանշանները չէր ճանաչում, այդ պատճառով էլ գազարները գնելիս սխալվել էր:

Սենն թվի ստացումը ուսուցանելիս պետք է նախապատրաստել երեխաներին՝ հասկանալու բնական շարքի հիմնական սկզբունքը, որ յուրաքանչյուր հաջորդ թիվ մեկ միավորով մեծ է նախորդից:

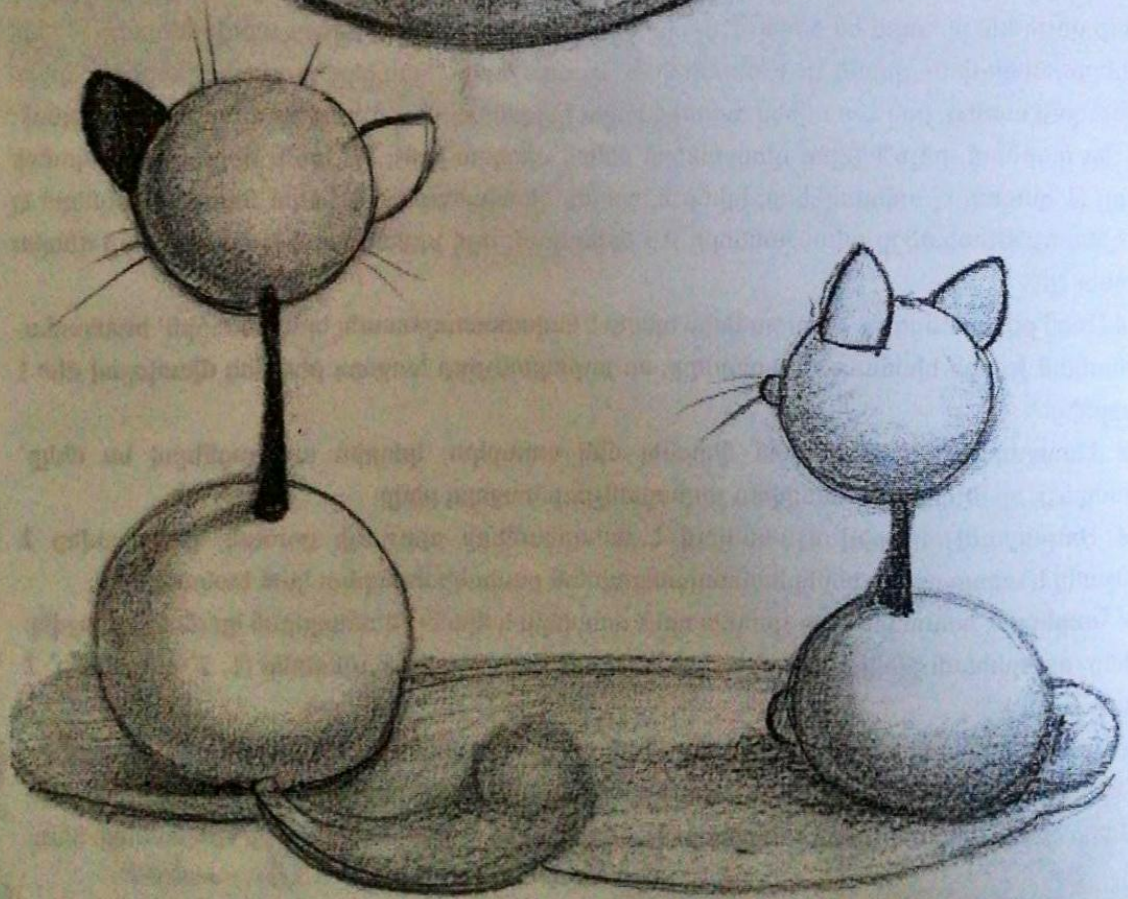
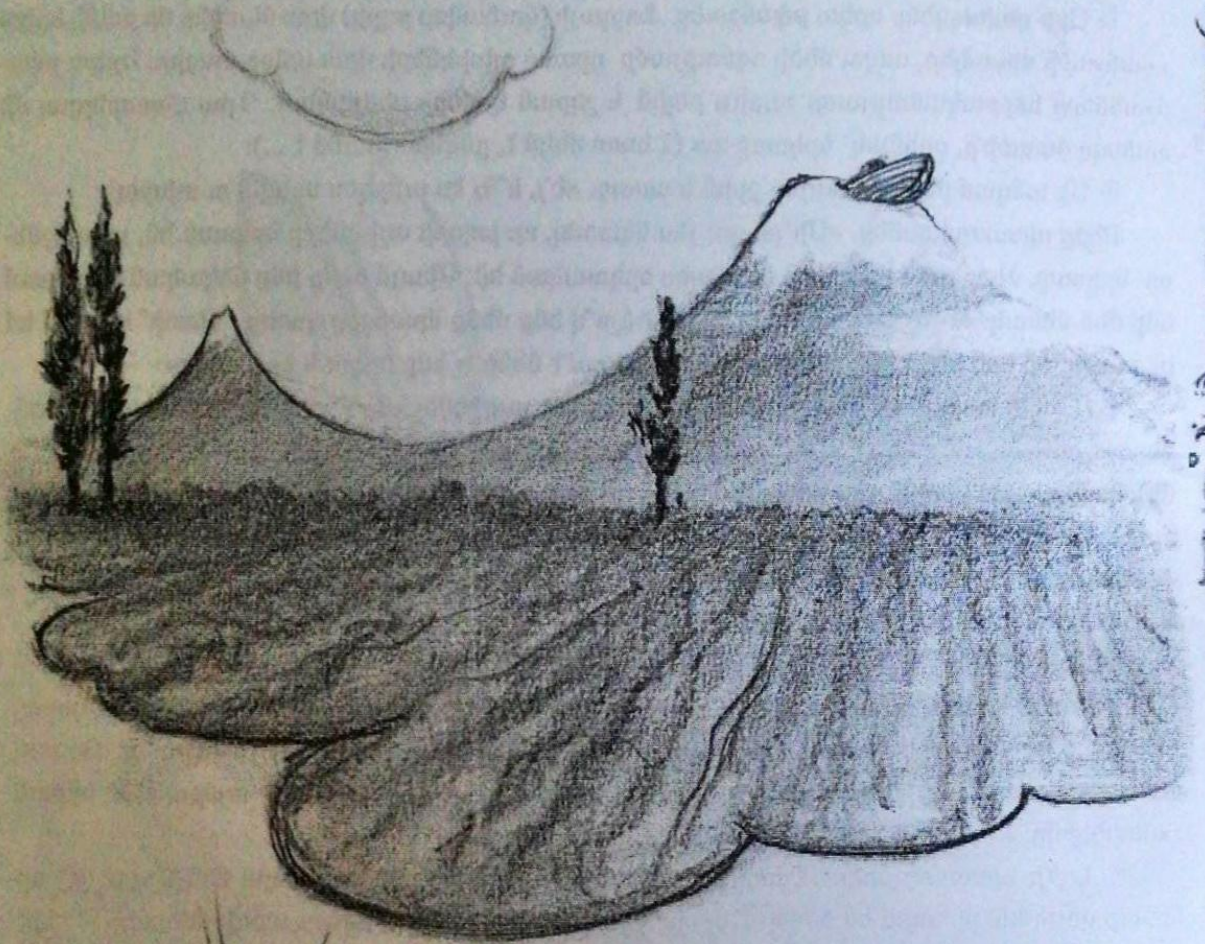
Առաջարկե՛ք երեխաներին վերցնել մեկ առարկա, կողքին ավելացնելով ևս մեկը՝ բացատրե՛ք, որ այդպես է ստացվում յուրաքանչյուր հաջորդ թիվը:

Յուրաքանչյուր թիվ նշանակում է առարկաների որոշակի քանակ, ցույց տվե՛ք 2 թվանշանը և առաջարկե՛ք բերել համապատասխան քանակի առարկա կամ հակառակը:

Կարևոր է, համրելիս բաց չթողնել որևէ առարկա և միևնույն առարկան կրկնակի չհաշվել: Հետևե՛ք, որ երեխան թիվը հարաբերակցի համրած առարկաների անվանը (1, 2՝ ընդամենը՝ 2 ծիրան...):

Սենն թվի հետ կապված անհրաժեշտ է մի քանի պարապմունք անցկացնել: Շատ կարևոր է, որ երեխաների գիտակցության մեջ ամեն թիվ կապվի հետաքրքիր և վառ պատկերների և կերպարների հետ: Կենդանի շունչ հաղորդե՛ք այն ամենին, ինչի մասին խոսում եք երեխաների հետ:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Տես նկարը: Հիշի՛ր, փոքրիկ, որ դու հայ ես և ծնվել ես մի երկրում,
 Ուր Նահապետ Նոյը բարի իր տապանով անկողորմ
 Իջավ հսկա Մասիս սարին, որի կողքին Միսն էր ապրում:
 Մասիս և Միս՝ երկու սար են,
 Մեկը փոքրիկ քաջ ու արի և մյուսն՝ հսկա ու խռեմ:
 Նրանք հիմա հավերժացել, զեքք են դարձել ու երդում,
 Հանուն երկու այս սարերի քաջերն ընկել են մարտում:
 Հանուն երկու այս սարերի դու միշտ ծպտա այս կյանքում:

/Մ. Առաքելյան/

Քանի՞սն են հայի հպարտությունը խորհրդանշող սարերը:

Ի՞նչ էր փոքր սարի անունը և ի՞նչ՝ մեծ սարի անունը:

☺ **Արի՛ խաղանք** «Հետախույզները» խաղը: Մենյակի տարբեր տեղերում քաբցրել են մեկ և երկու թվանշանը: Նայի՛ր շուրջդ և գտի՛ր: Ասա՛. «Երկու թվանշանը ես տեսնում եմ կոնֆետի տուփի առջև, պահարանի վրա ...»: Որո՞նց ես ընթացքում կազմակերպեք «Տա՛ք է, սա՛նն է» խաղը: Երբ երեխան մոտենում է թվանշանին ասե՛ք՝ «տա՛ք է - տա՛ք է» կամ բարձրաձայն ծափ տվե՛ք, երբ հեռանում է՝ ասե՛ք «սա՛նն է - սա՛նն է», կամ ցածրաձայն ծափ տվե՛ք:

☺ Երեխայի առջև դրեք երկու տիկնիկ և մեկ մեքենա: Առաջարկեք հաշվել (1, 2, ընդամենը՝ 2 տիկնիկ): Հարցրե՛ք, ո՞ր թվանշանը կդնի տիկնիկների կողքին, ապա՝ մեքենայի: Համենատեք առարկաների քանակը՝ երկու՞սն է շատ, թե՞ մեկը: Առաջարկեք մեկ մեքենայի կողքին դնել ևս մեկը, հաշվե՛ք՝ մեկ, երկու, ընդամենը երկու մեքենա: Ո՞ր թվանշանը պետք է դնել մեքենաների կողքին: Յուրաքանչյուրից քանի՞սն եղան (դրանք հավասար են, երկուական են):

☺ Մի խորանարդիկ դիր սեղանին: Կողքին, իրար վրա շարելով, դասավորի՛ր մեկով ավել խորանարդիկ: Յուրաքանչյուրի մոտ դիր համապատասխան թվանշանը:

Արդյո՞ք նույն բարձրության են դրանք, ինչո՞վ են տարբերվում (ցածր աշտարակում կա մեկ խորանարդ, բարձրում՝ երկու): Մե՞կն է շատ, թե՞ երկուսը, երկու՞սն է շատ, թե՞ մեկը, որքանո՞վ:

☺ **Խաղ** «Շարունակի՛ր շարքը»: Դիտարկելով խորանարդիկները ըստ գույնի և չափի՝ գույգերի բաժանված երեխաները պետք է գտնեն երկու տարբեր խորանարդ (երկրաչափական պատկեր, ցանկացած առարկա) և անվանելով դրանք հաջորդաբար՝ շարեն և պատմեն: Օրինակ՝ առաջինը դնում է կարմիր և մեծ խորանարդը, երկրորդը՝ դեղին և փոքրը և այդպես հաջորդաբար: Ի՞նչ ստացվեց (2 չափի և գույնի հերթականություն):

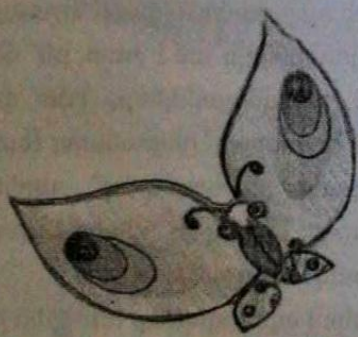
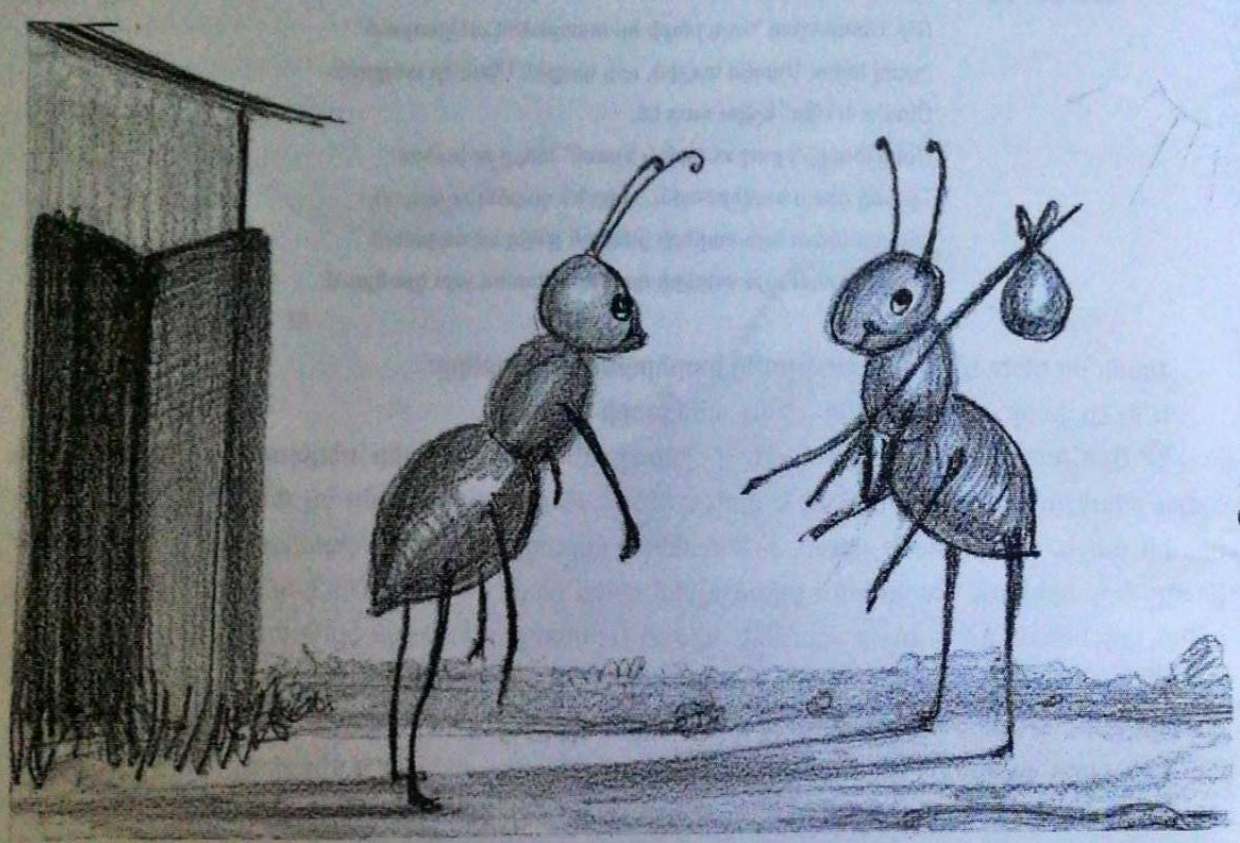
☺ Առարկաների քանակը համեմատելու նպատակով օգտագործեք տարբեր իրավիճակներ՝ ցույց տալով թվի անկախ լինելը առարկաների մեծությունից, ձևից, գույնից, գրաված տարածությունից: Օրինակ՝ առարկաները կարող են մեծությամբ հավասար և անհավասար լինել (2 փիղ և 2 մկնիկ, երկուսն էլ 2 հատ են): Մի խմբի առարկաները կարող են դասավորված լինել իրար մոտ-մոտ կամ իրարից հեռու-հեռու, դրանից քանակը չի փոխվի:

Օգնեք երեխային կարճ պատասխան ստանալ՝ մեկական, երկուական...:

☺ Եթե երեխայի մոտ կորել է հետաքրքրությունը, անհրաժեշտ է դադար տալ կամ նրա համար կարևոր շարժառիթ գտնել: Օրինակ՝ «Աքաղաղը կտխրի, եթե նրա քներից մեկը չհաշվես, չէ՞ որ նրա վրա կծիժաղեն բակում»:

☺ Հաճախ դիմեք երեխաներին խնդրանքով՝ «Մինչև ես բանջարեղենը կտրատեմ, դու հաշվիր, քանի՞ մարդ պետք է նստի ճաշելու՝ այդքան ափսե դիր սեղանին»: Մանկական անկյունում թվանշանների համար տեղ գտեք և փակցրեք պատին: Եթե երեխան սիրում է կտրատել, ապա նրան հին օրացույց տվե՛ք: Ամեն տեղ թվեր տեսնելով՝ նա ավելի շուտ կմտապահի սովորածը:

Handwritten text at the top of the page, including the number sequence 189 and the equation $9 - 4 = 5$.

Handwritten number 2.

Handwritten text at the bottom left, including the equation $5 \times 2 = 2$.

Handwritten text at the bottom right, including the number sequence 87654321.

Դաշտում բուսած երկու ծաղիկ,
Բազմերանգ ու բազմագույն
Թերթիկները լայն բացած,
Ժպտում էին արևին՝
Նրա շողից ուժ առած:

Մեկ էլ հեռվից մի քիթոնիկ
Եկավ, ուզեց նստել ծաղիկին
Ու հոտուտել բույրն անուշիկ,
Խաղալ նրա քնքուշ թերթին:

/Մ.Առաքելյան/

☞ **Տեսնու նկարը:** Քանի՞սն էին ծաղիկները, քանի՞սն էին քիթոնները: Ի՞նչն էր շատ և ի՞նչը՝ քիչ: «Երկրորդ ծաղիկն իսկույն տխրեց, որ մենակ էր մնացել», ինչպե՞ս պիտի օգնես նրան (1 քիթոն էլ որ նկարենք, դրանք կհավասարվեն): Ծաղկի վրա մի քիթոն նկարիր: Ինչպե՞ս ստացար երկու քիվը (մեկ քիթոն կար, մեկն էլ ավելացավ, այժմ երկուական են):

☞ Նոր հասկացությունը ներմուծեք ոչ թե պատրաստի ձևով, այլ երեխաների միջոցով՝ նրանց ինքնուրույն բացահայտմամբ:

☞ Մենք ունենք կարմիր և կապույտ գույնի ծաղկամաններ և երկու ծաղիկ: Մտածիր՝ ինչպե՞ս կարելի է այդ երկու ծաղիկը դնել երկու ծաղկամանի մեջ (ծաղիկներից մեկը դնենք կապույտի մեջ, մյուսը՝ կարմիրի: Երկու ծաղիկն էլ դնենք կապույտի մեջ...):

☞ **Տեսնու նկարը:** Խրճիթում մի միայնակ մրջյուն էր ապրում: Մի օր նրա դուռը թակեցին: Մրջյունը դուռը բացեց և տեսավ, որ իր տան շեմին մի ճանապարհորդ մրջյուն է կանգնած: Նա տուն չուներ և խնդրում էր, որ միասին ապրեն: Մրջյունը համաձայնեց: Այժմ քանի՞ մրջյուն են ապրում միասին (1 մրջյուն կար, մեկն էլ եկավ, դարձան 2-ը): Նրանք միասին քանի՞ խրճիթ ունեն: Յո՛ւյց տուր այդ թվանշանները:

☞ Վերցրո՛ւ թուղթը, գտիր կենտրոնը և վերևից ներքև մի ուղիղ գիծ գծիր՝ բաժանելով թուղթը երկու հավասար մասի: Զախ կողմում նկարիր մեկ զատիկ, իսկ աջ կողմում՝ մեկով ավել: Աջ կողմում քանի՞ զատիկ ստացվեց: Մեկ զատիկն է շատ, թե՞ երկուսը, որքանո՞վ է երկուսը մեկից ավելի:

☞ Մինչև կոնկրետ վարժության անցնելը զրուցեք նկարի շուրջ, քննարկեք հանճարարության կատարման մասին, մի՛ շտապեցրեք երեխային, նորից բացատրեք և օգնեք ուղղորդող հարցերով:

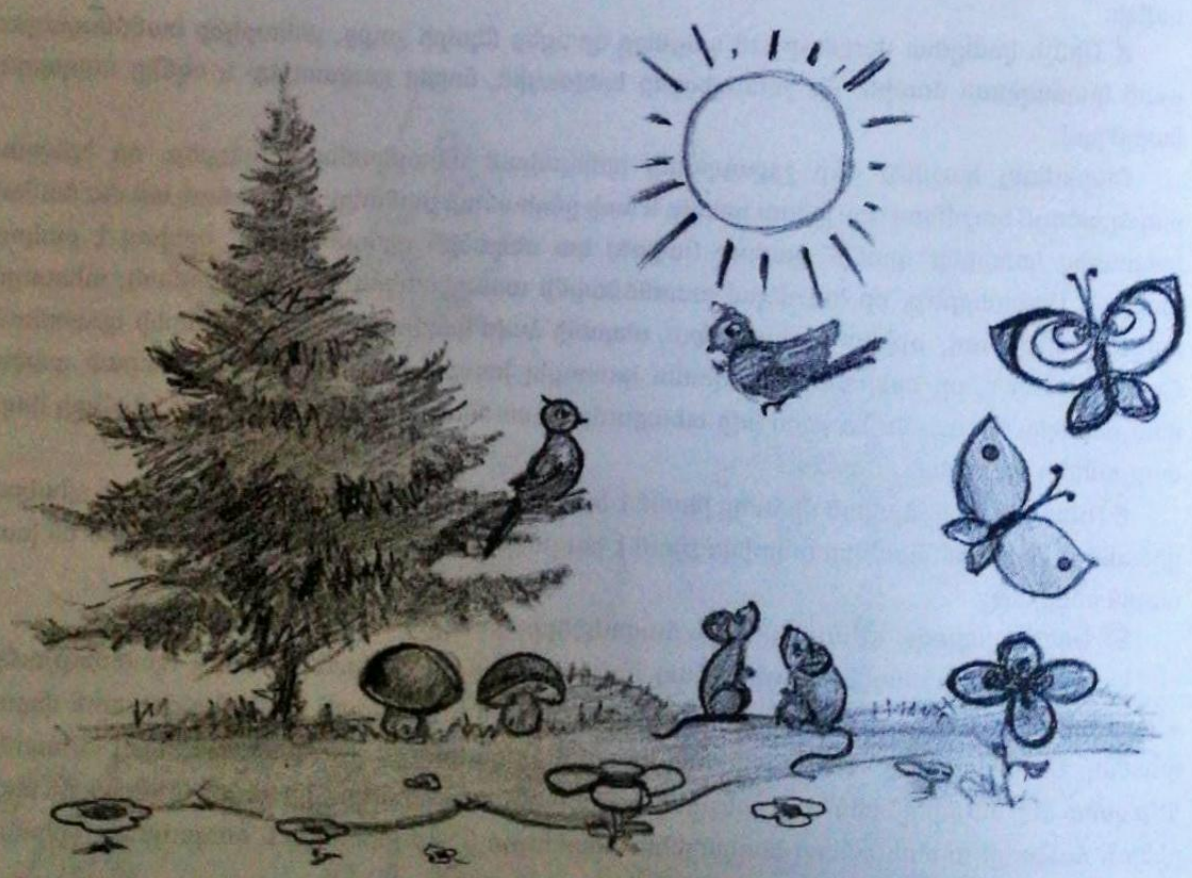
Շարունակ հաշվե՛ք ձեր շրջապատի երկուական առարկաները, խնդրեք, որ երեխան բարձրաձայն հաշվելով՝ ցույց տա դրանք և ասի ընդհանուր քանակը: Ժամանակ առ ժա մանակ երեխայից հարցրեք՝ քանի՞ բաժակ (ափսե) կա սեղանին դրված, քանի՞ երեխա է բակում խաղում: Սովորեցրե՛ք, որ հաշվելով առանձնացնի առարկաների որոշակի քանակ, տեղադրի որոշակի տեղերում, օրինակ՝ գորգի վրա, սեղանի ձախ կողմում, պատտառի վերևի գրպանում: Շատ կարևոր է, որ երեխան կարողանա կառուցել խոսքը, ներկայացնել կատարած գործողությունները, հասկանա հաջորդ թվի ստացումը: Ուսումնասիրվող թեմայի շուրջ ինքներդ վարժություններ ստեղծեք:

☞ Ուսուցման հիմնական վիճակը խաղն է հանդիսանում, քանի որ այն երեխաների բնական վիճակն է: Երեխան մտավոր ակտիվություն է ցուցաբերում, երբ նյութի մեջ ընդգրկված են խաղային տարրերը:

☺ **Եկե՛ք խաղանք** «Մայրիկները և ձագուկները» խաղը:

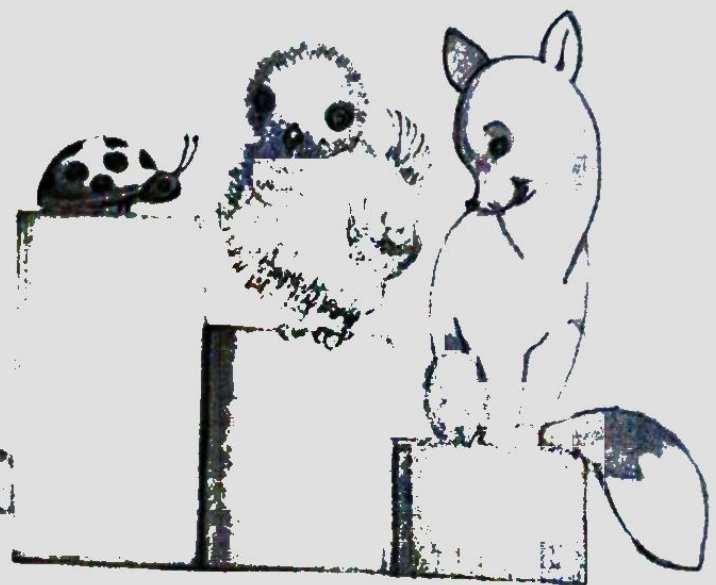
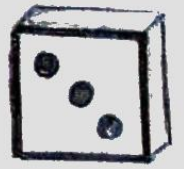
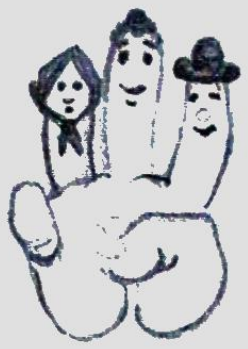
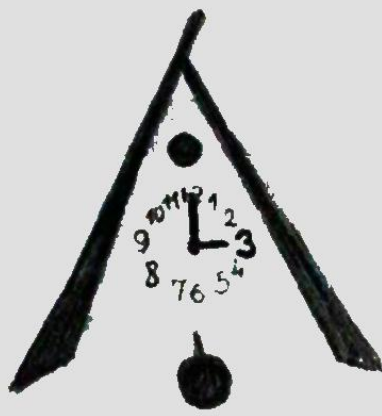
Երեխաներին բաժանեք մայր և ձագ կենդանիների պատկերները: Լսիր պատմությունը: «Ձագուկները գնացին զբոսնելու, նրանք խաղով ընկան և մոռացան ժամանակին տուն վերադառնալ: Մայրիկներն անհանգստացան, գնացին ձագուկներին փնտրելու»: Լսելով «Ձագուկները գտեք ձեր մայրիկներին» ազդանշանը՝ յուրաքանչյուրը գտնում է իր գույգը այնպես, որ մայրիկի և ձագուկի պատկերները համընկնեն: Հետևություն՝ մայրիկները և ձագուկները երկուական են, այնքան մայրիկ կա, որքան ձագուկ:

Handwritten text at the top of the page, including a date "9/9-4=5" and other illegible characters.

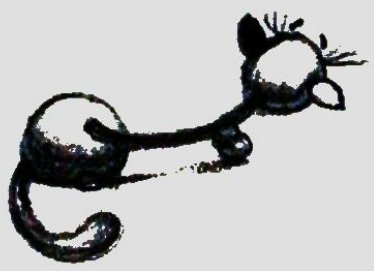
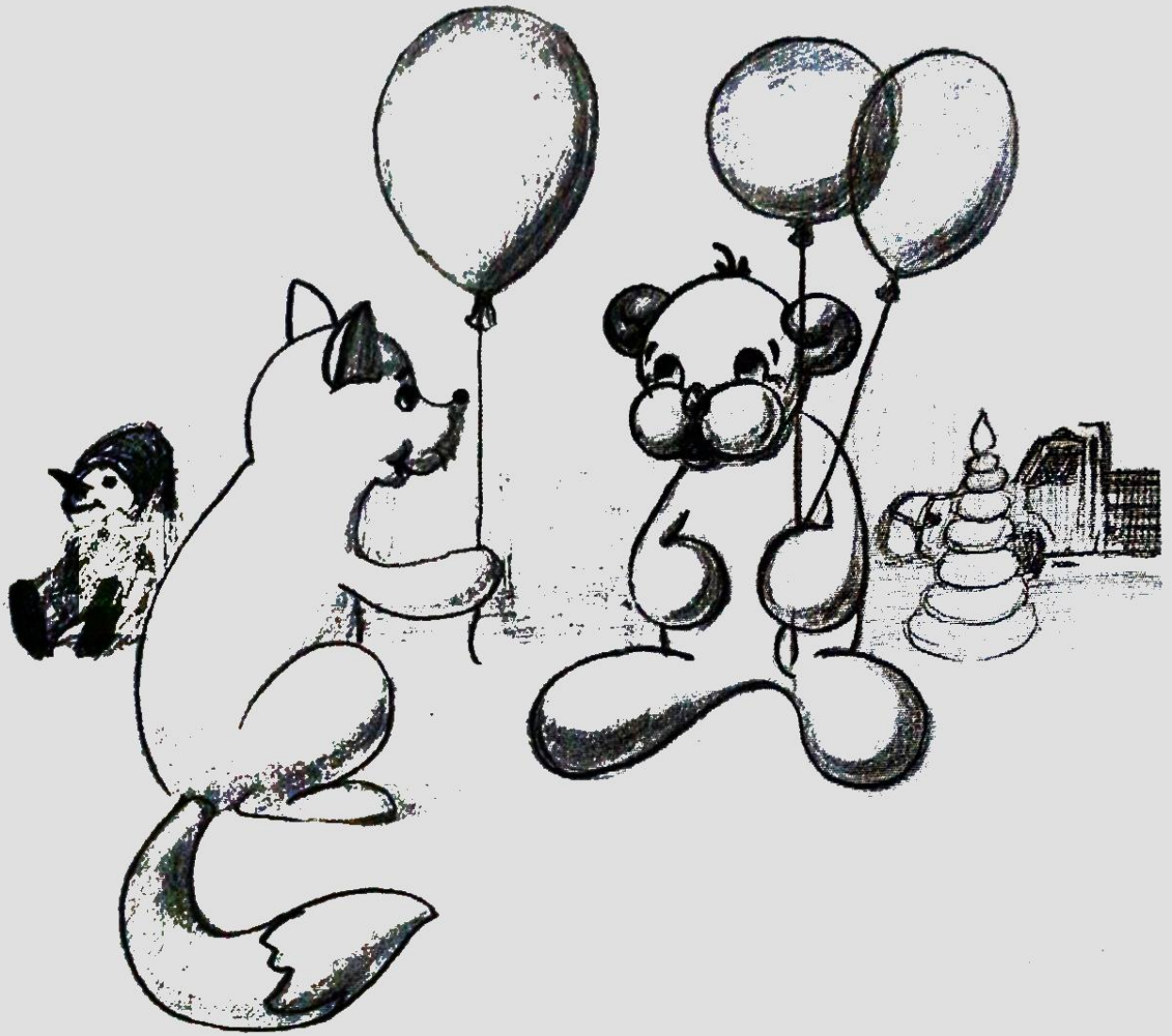

Handwritten text at the bottom of the page, including a date "9/9-4=5" and other illegible characters.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Վարժությունների միջոցով ձևավորվեք այնպիսի հարաբերությունների հասկացություններ, ինչպիսիք են՝ «շատ է, քան ..., շատ է ... այսքանով», «քիչ» է, քան..., քիչ է ... ով», «նույնքան է» և այլն՝ կապված բնական թվերի հասկացության աստիճանական ձևավորման և հաշվումների հետ: Այս հարաբերությունների բացահայտումը իրագործվում է տարբեր բազմությունների ըմբռնման շուրջ տարվող նպատակաուղղված աշխատանքի ընթացքում:

Տեսն նկարը և լսի՛ր պատմությունը: Գամփռիկի ծննդյան օրն էր: Առավոտյան մայրիկը նրան համբուրեց և երկու փուչիկ նվիրեց: Հետո եկան Շղիկն ու Աղվեսիկը՝ մեկ փուչիկ էլ նրանք նվիրեցին: Հաշվի՛ր՝ քանի՞ փուչիկ ունի Գամփռիկը: Հատակին շարված խաղալիքներն են շատ, թե՞ փուչիկները: Քանիստ՞վ են շատ (քիչ, հավասար):

Տեսն նկարը: Երեք փայտիկներով եռանկյունի ստացիր: Է՛լ ի՞նչ կարելի է կառուցել երեք փայտիկների միջոցով: Փորձի՛ր առարկաների պատկերներ ստանալ, օրինակ՝ եռանկյունի, թռչուն, սեղան, արկղ, ճյուղ, ափսե, մեկ թվանշան... /Δ ≤ ∩ ∪ √ ↑ /:

Մաթեմատիկական երկրում Սևականը խաղեր է սովորել և առաջարկում է, որ դուք էլ խաղաք:

● Հաշվի՛ր մինչև 3-ը և անվանի՛ր 3 ցանկացած կենդանու անուն (երկրաչափական 3 ձև, 3 գույն...):

● Ասա երեք բան, որ քեզ ուրախություն է պատճառում (հրավառություն, գրոսանք...):

● Բարձրաձայն հաշվի՛ր մինչև 3-ը, ապա անմիջապես ծափ տուր, ծիծաղի՛ր, հորանջի՛ր, ցատկի՛ր, խոժռվի՛ր, քիթդ քորի՛ր...:

Մրդյունավետ է սովորեցնել հաշվել զգայարանների միջոցով /ձայները, շարժումները.../:

● Ես ցույց կտամ քարտեր, որտեղ 1, 2, 3 թվանշաններ կան կետեր են պատկերված: Թվանշանը տեսնելիս այդքան անգամ շուրջդ պտտվի՛ր, կետերը տեսնելիս հաշվի՛ր և այդքան անգամ ծափ զարկի՛ր:

● «3-ից 1-ն ավելորդ է»: Ես կասեմ բառեր, իսկ դու ասա ո՞ր բառն է այդ խմբից ավելորդը՝ /ձախ, աջ, անկյուն/, /մեծ, փոքր, բարձր/, /շրջան, քառակուսի, գնդակ/, /լուլիկ, պղպեղ, սալոր/, /քար, ավազ, թռչուն/, /թիվ, կողմ, գագաթ/: Գտնելով սխալը՝ դասակարգեք ըստ էական հատկանիշի:

● Կանգնի՛ր ընկերոջդ դիմաց: Ուսումնասիրեք միմյանց: Ընկերոջդ արտաքինի մեջ 3 նմանություն և 3 տարբերություն գտիր (մենք տղա ենք, մեր հագուստը դեղին է, մեր մազերը՝ սև: Քո առամներից մեկն ընկել է, դու ինձանից բարձրահասակ ես և հաստիկ):

Չվարճացիր 3 գույներով: Երեք հիմնական գույներ կան՝ կարմիր, կապույտ, դեղին: Այդ գույները միմյանց խառնելով և լուծելով ջրի մեջ կարող ես ուրիշ երանգներ ստանալ:

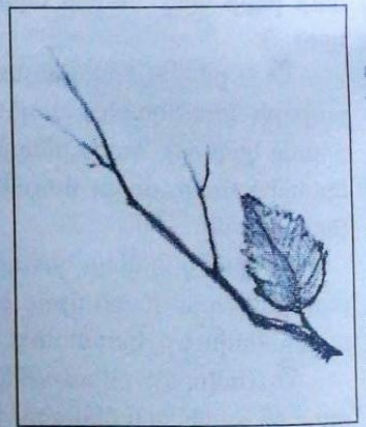
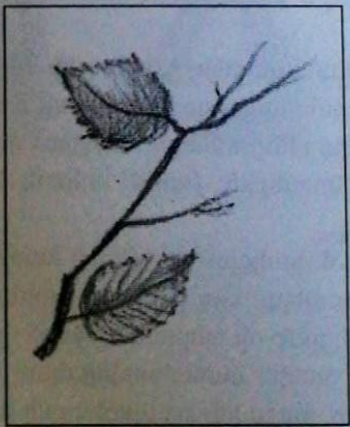
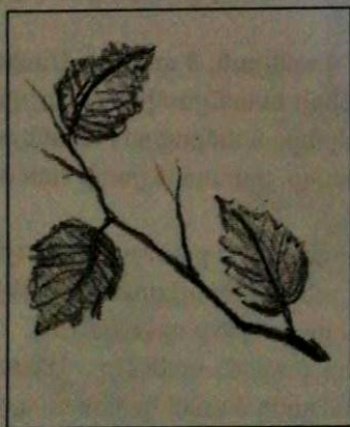
Երեք թվանշանի պատկերը (խմբի հետ) ստացե՛ք տարբեր եղանակներով՝ ծեփե՛ք, եզրագծե՛ք և կտրեք: Մատը սահեցրեք եզրերով: Կատարե՛ք ապլիկացիա՝ 3 թվանշանի մեջ փակցնելով զարմանալի ծաղիկներ՝ մանուշակ, ձնծաղիկ, տերև: Աշխատանքները փակցրեք մի ընդհանուր թղթի վրա՝ շուրջը նկարելով 3 թվանշանին համապատասխան առարկաներ (լուսակիր, դռն...):

Ո՞րն է այն երկրաչափական պատկերը, որն ունի 3 կողմ, 3 անկյուն, 3 գագաթ: Սովորաբար թի վրա նկարի՛ր, ապա կտրատիր տարբեր չափերի և գույների եռանկյունիներ: Հաշվի՛ր դրանց կողմերը, գագաթները ապա անկյունները: Վերցրո՛ւ ամրակները և ամրացրո՛ւ եռանկյունիներից մեկի, ապա մյուսների կողմերին: Քանի՞ ամրակ ծախսվեց յուրաքանչյուրի համար (երեքական):

Դրանցից մեկի կենտրոնում փակցրո՛ւ կողմերին համապատասխան թվանշանը: Նույնը թող կատարեն խմբի մյուս երեխաները: Այդ տարբեր չափերի և տեսակների եռանկյունիները զարդանախշե՛ք, կտրատե՛ք, փակցրե՛ք մի ընդհանուր թղթի վրա և ցուցադրե՛ք պատին:

Սովորի՛ր թվանշանների մասին մաթեմատիկական գրքեր (ալբոմ) ստեղծել: Վերցրու թղթի մի քանի էջ և միացրո՛ւ իրար, ապա ինչ-որ գիտես թվի և թվանշանի մասին կարող ես գրքի մեջ նկարել կամ համապատասխան նկարներ փակցնել:

Handwritten Malayalam text at the top of the page, including the number '28' and other illegible characters.

⊗ Վերցրո՛ւ 3 թվանշանը և դրան համապատասխան մեքենաներ քեր: Քանի՞ մեքենա քերեցիր: Դրանցից յուրաքանչյուրի մեջ ուղևորներ նստեցրու: Քանի՞ ուղևոր նստեց: Ի՞նչ կասես դրանց քանակի մասին (ուղևորները այնքան են, որքան մեքենաները): Որպեսզի մեքենաները շարժվեն, ցույց տուր երեք թվանշանը: Կանգառում մի ուղևոր իջավ: Այժմ մեքենաներն են շատ, թե՞ ուղևորները, որքանո՞վ: Ինչպե՞ս նորից ստանանք երեք թիվը (ավելացնենք 1 ուղևոր):

☞ *Տես նկարը:* Անտարկտիդայի ձյունն քաղավորությունում Պինգվին Վինն ու Գվինն էին ապրում: Նրանք կանգնած էին սառցալեռան գագաթին, երբ նրանց մոտեցավ մի նորեկ պինգվին: Քանի՞սը դարձան միասին: Գագաթին կանգնած պինգվիններին համապատասխան շրջանիկներ դիր, իսկ ներքևի պինգվինին համապատասխան՝ եռանկյունի: Միացրու շրջանիկներն ու եռանկյունիները, քանի՞սն են: Ինչպե՞ս կարելի է ստանալ երեք թիվը (2-ին ավելացնելով 1):

● Դասավորի՛ր երկուսից մեկով ավելի խցան: Ինչպե՞ս ստացար 3 թիվը (2-ին ավելացրեցի 1-ը): Ցո՛ւյց տուր երեք թվանշանը: Երբ որևէ թվին ավելացնում են մեկ, ստանում են հաջորդ թիվը:

☞ *Տես նկարը:* Հերթականությամբ հաշվի՛ր ծառի ճյուղերը, քանի՞սն են: Յուրաքանչյուրի վրա քանի՞ տերև կա: Համեմատի՛ր միմյանց հետ՝ երե՞քն է շատ, թե՞ երկուսը, երկու՞սն է շատ, թե՞ մեկը, որքանո՞վ: Ետընթաց հաշվելիս տերևները ո՞ր կողմից կհաշվես /իսկ ուղի՞ղ/:

⊗ Երեք դեղին լեզո միացրու իրար կառուցի՛ր աշտարակ: Նույն բարձրությամբ կառուցիր և մի աշտարակ: Քանի՞ լեզո օգտագործեցիր: Այժմ այնպես արա, որ աշտարակները բարձրությամբ տարբեր լինեն: Պատմի՛ր՝ ի՞նչ ստացվեց (մի լեզո վերցրեցի առաջին աշտարակից, այժմ նրանք տարբեր բարձրության են՝ բարձրի մեջ՝ 3, ցածրի մեջ 2 լեզո կա): Ինչպե՞ս կարելի է երկու աշտարակի լեզոները հավասարեցնել (ավելացնել կամ պակասեցնել 1 լեզո): Դրանց կողքին դիր թվանշանները: Մատիկներով քայլի՛ր դեպի վերև, ապա ներքև՝ անվանելով թվերը 1-ից՝ 3, 3-ից՝ 1:

☺ *Խաղ «Նկարչության դասը»:* Սեղանի շուրջը նստեցրո՛ւ երեք խաղալիք՝ սկյուռ, ոզնի, նապաստակ: Յուրաքանչյուրին տուր մեկական գունավոր մատիտ և նույնքան թուղթ: Քանի՞ թուղթ տվեցիր (3): Նրանցից յուրաքանչյուրը թող նկարի երեք բան, որ շատ է սիրում ուտել: Օրինակ՝ ոզնին սիրում է սունկ, խնձոր, խաղող, նապաստակը՝ գագաթ, կաղամբ, խոտ, իսկ սկյուռը՝ կաղին, սունկ, հատապտուղ: Դու նրանց օգնիր, որ նկարեն:

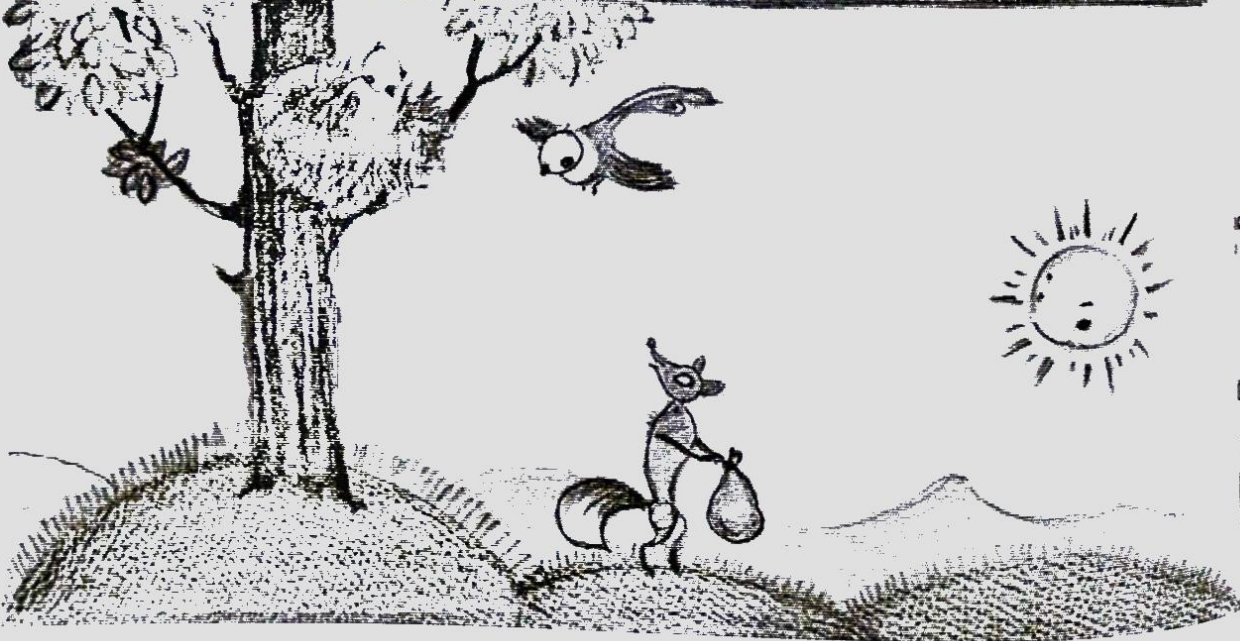
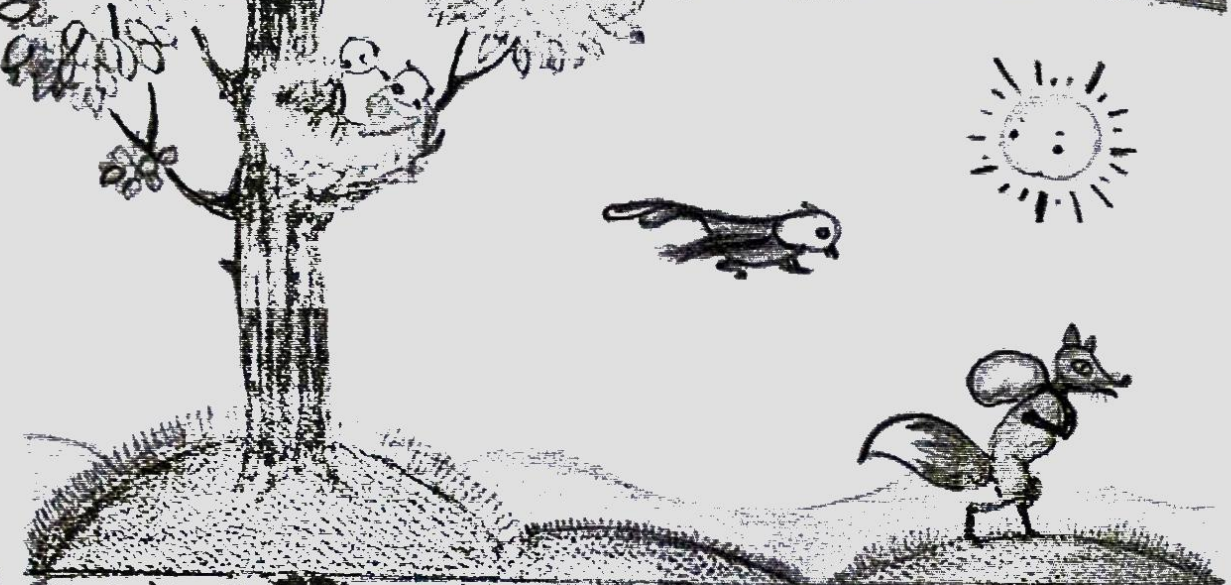
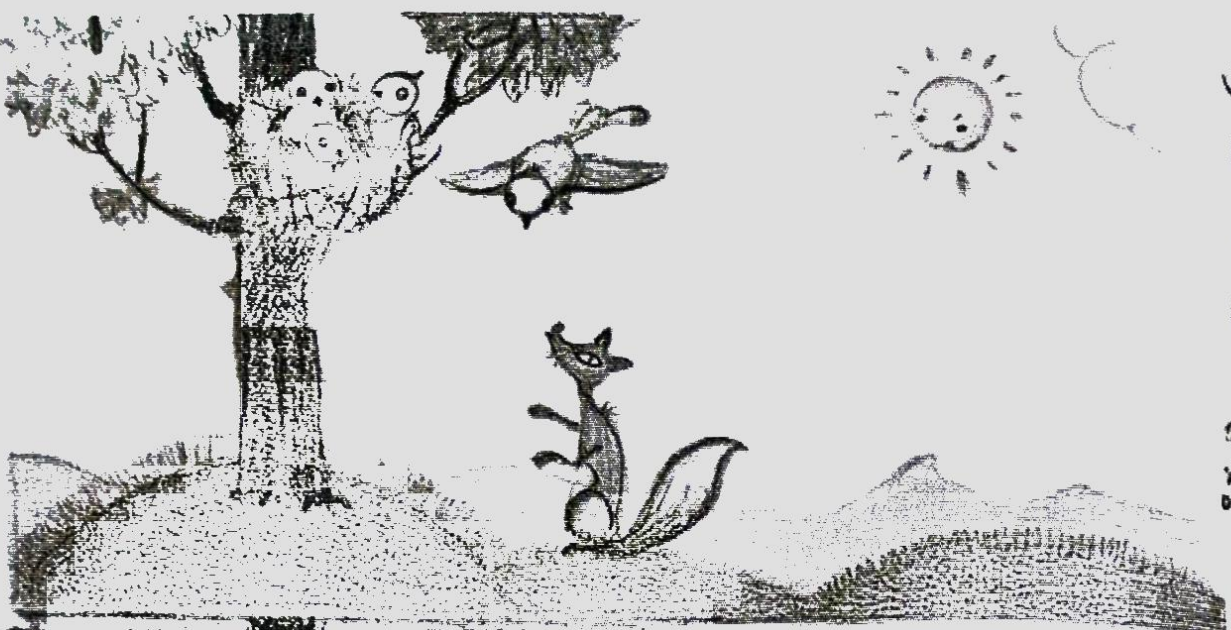
⊕ Երեխաներին սովորեցրեք՝ ամեն աստիճան բարձրանալիս բարձրանայն հաշվել: Երբ բարձրանաք (իջնեք) վերջին աստիճանին, ընդհանրացրեք՝ «1, 2, 3, ուրեմն՝ ընդամենը երեք աստիճան եղավ»: Որոշ երեխաներ առարկաները ճիշտ են հաշվում, սակայն չեն կարողանում ասել ընդհանուր քանակը: Չեր ընդհանրացումը կսովորեցնի հաղթահարել այդ դժվարությունը:

⊕ Ի՞նչ անել, եթե երեխան չի ցանկանում թվանշանները հիշել և հետաքրքրված չէ թվերով: Նա չի ցանկանում, որովհետև իր համար դրա կարևորությունը չի զգացել: Կարելի է երեխայի ուշադրությունը հրավիրել բնակարանի համարին, տատիկի հեռախոսին, հեռուստաալիքի կոճակին: Հարցրեք նրան, թե այս համարի երթուղով կարելի՞ է հասնել մինչև տուն:

⊕ Որպեսզի երեխաներին հետաքրքրեն առաջադրանքները, օգտագործեք բազմատեսակ հաշվենյութ՝ (կոճակ, խխունջ, կաղին, կոն, նկարներ, հաշվեքարտեր, խաղալիքներ, երկրաչափական պատկերներ...) և հաճախակի փոփոխեք դրանք:

⊕ Նպատակահարմար չէ անմիջապես միջամտել՝ ի՞նչ անել և ինչպե՞ս աշխատել: Հնարավորություն տվեք երեխային ինքնուրույն աշխատանքային փորձեր կատարել: Չմիջամտելով՝ մեծահասակը ցանկանում է ասել. «Բեզ մոտ ամեն ինչ կարգին է, դու կտիրիս ես»:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 = 4 = 5 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 = 2

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 = 3 2 0 1

☉ **Լսիր պատմությունը:** Սևականջը և Շեկոն երկու ցատկապարան գնեցին: Կատուների, ապա ցատկապարանների քանակին համապատասխան հաշվեճողիկ մի տեղանին: Ի՞նչ կարելի է ասել դրանց մասին (կատուները այնքան են, որքան ցատկապարանները, հավասար են, երկուական են): Հետո կատուները գնացին բակ մարզվելու: Այդ պահին ծառի տակ նստած ճերմակը խեղճ ձայնով մլավեց: Ի՞նչ ես կարծում, ի՞նչն էր պատճառը (նա էլ էր ուզում ցատկել): Այժմ կատուներն են շատ, քե՞ ցատկապարանները (կատուները մեկով շատ են), ցույց տուր հաշվեճողիկների միջոցով: Ինչպե՞ս հավասարեցնենք (պետք է ճերմակը հեռանա, կամ նրան էլ 1 ցատկապարան տան): Սևականջը տանը մի պարան ուներ, գնաց քերեց և տվեց նրան: Այժմ քանի՞ կատու, քանի՞ ցատկապարան կա (3 ցատկապարան, 3 կատու, դրանք հավասար քանակի են): Ինչպե՞ս ստացար երեք թիվը (2-ին անվագրեցի 1-ը):

☪ Սովորեցրենք հաշվեճողիկների միջոցով ըստ մմուշ-օրինակի, կատարել (մոդելավորել) պատմությունները, հեքիաթը: Կարդալով հեքիաթները առաջարկեք անամճնացնել այնքան հաշվեճողիկ, որքան հերոս կա: Հարցրեք՝ հեքիաթում մարդիկ են շատ, քե՞ կենդանիները, որքանով: Թող ձեր երեխան հեքիաթ հորինի և պատմի, քե քանի՞ հերոս ունի իր հեքիաթը, ովքեր են դրանք և քանակը ցույց տա մատիկների օգնությամբ:

☉ Ես կընթերցեմ Հ. Թումանյանի «Ճամփորդները» հեքիաթը, իսկ դու այնքան փայտիկ դասավորիր սեղանին, որքան կենդանի է ապրում այնտեղ: Քանի՞ ճամփորդ դուրս եկան աշխարհը տեսնելու: Քանի՞ կենդանի միացավ նրանց: Քանի՞ սը հեռացան (մնացին):

☪ **Տեսնակարը:** Դու գիտե՞ս Հ. Թումանյանի «Չարի վերջը» հեքիաթը: Հիշո՞ւմ ես՝ մայր կկուն քանի ձագ ուներ (3): Քանի՞ ձագ մնաց, երբ աղվեսը մեկը տաքրավ (2): Քանի՞ սը մնաց, երբ մեկն էլ խաբեց տաքրավ (1): Ամեն անգամ, երբ աղվեսը գալիս էր՝ կկուների քանակը ի՞նչ էր լինում (1-ով պակասում էր, սկզբում 3-ն էին, հետո դարձան 2-ը, հետո՝ 1-ը):

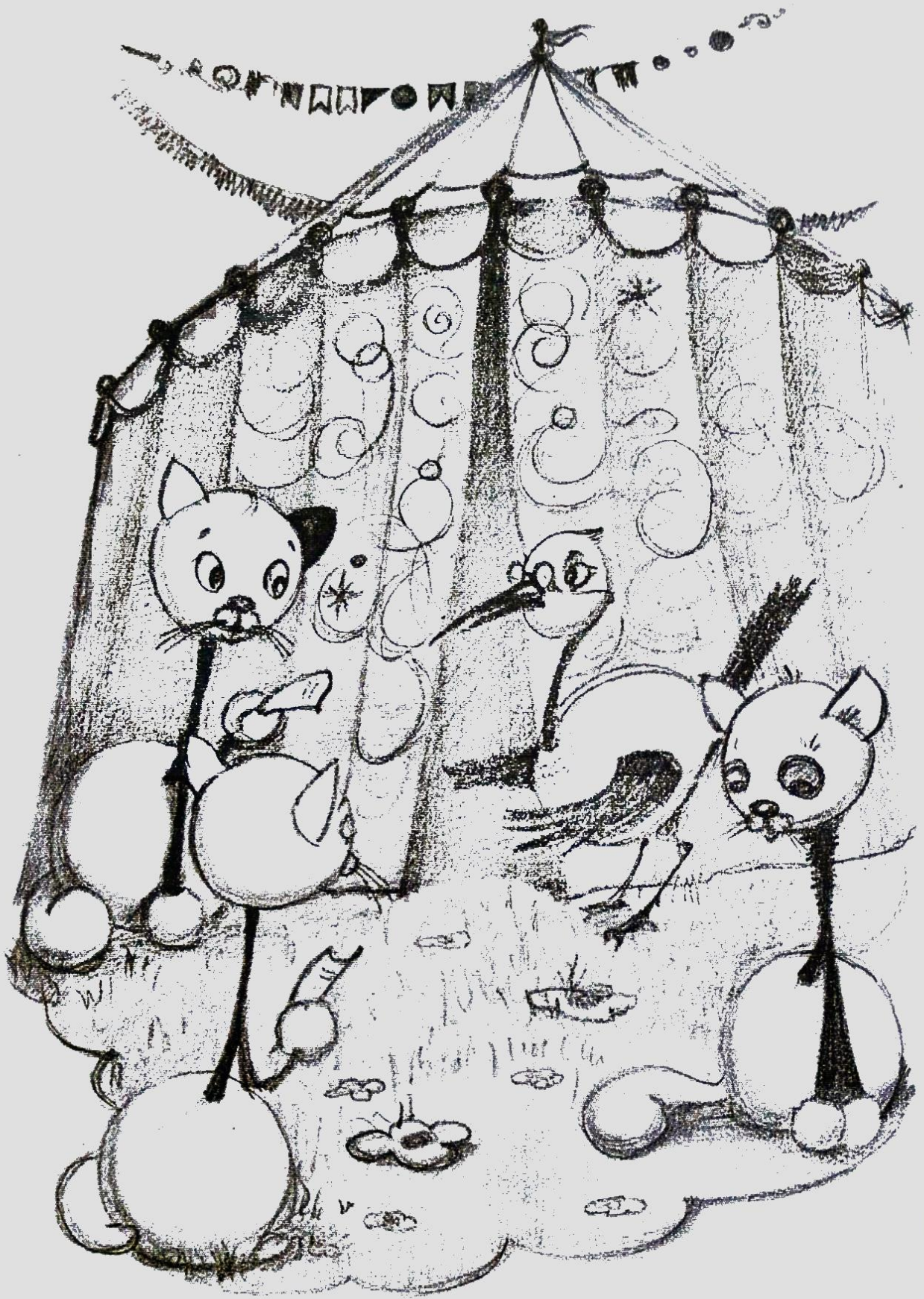
☺ **ԽԱՂ՝ «Գիշեր - ցերեկ»:** Գիշերը, երբ մարդիկ քնած են՝ հրաշքեր են կատարվում, օրինակ՝ սեղանին առարկաներ են հայտնվում կամ անհետանում: Այդ խաղը խաղալիս դուք պետք է փակեք ձեր աչքերը և լսեք հրահանգը: Սեղանին մի խորանարդ դրեք: «Գիշեր» է՝ փակեք ձեր աչքերը (այդ ընթացքում ավելացրեք կամ պակասացրեք խորանարդի քանակը): «Ցերեկ» է՝ բացեք աչքերը և ասեք ի՞նչը փոխվեց (1 խորանարդ հայտնվեց 2-ի կողմից): Քանի՞ խորանարդ եղավ: Ինչպե՞ս ստացանք երեք թիվը:

● Սեղանին խաղալիքների խմբեր են դրված: Հաշվեք յուրաքանչյուր խմբի քանակը, ընտրենք համապատասխան թվանշանը և դրեք դրանց կողքին: «Գիշեր է»՝ փակեք աչքերը/այդ ընթացքում փոխեք առարկաների քանակը, խումբը կամ թվանշանների տեղը/ «Ցերեկ է», բացեք աչքերը և գտեք սխալը, ասեք՝ ի՞նչն է փոխվել /3 գնդակը հեռացրել են, մեկը դրել են 2 տիկնիկ, նույն 3-ն էր՝ 1-ով պակասել է/: Փոխեք խաղալիքների թիվը այնպես, որ համապատասխանի թվանշանին:

☺ **Լսիր մապաստակների մասին պատմությունը:**

Նապաստակը ձագուկներին բարորեց,	- Երև՛ք օ՛ր դուք տան՝ ձեզ՛, բնորդ ամիս,	Կարճ խոսքով եմ, որ մեզ կար տաս, եթև է թե՛ ճի՛ղքի թ սր,
Երկու անգամ տարբեր ձայնով ձայն տվեց.	Չագուկները մտածեցին, Գոմարեցին, հսկեցին,	Ո՞ր տարբեր մապաստակի ձագուրդ, Երեք օր՛ն կար ստանա:
- Երև՛ք օ՛ր կար տան՝ ձեզ... քե երեք ամիս,	Կովմալով անոցին.	/Ս. Մարտիրոս/

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

☺ **Լսի՛ր երեք փխսիկների մասին պատմությունը**

Մեր սև կատուն նազանի

Մինը՝ սևիկ ու ճարպիկ,

⊗ Թիվ, թիվ, հաշվիր շուտ.

Երեք փոքրիկ ձագ ունի.

Դուռնի ու պռչը գեղեցիկ,

Թառին քառած երեք ճուտ,

Մինը՝ փափուկ, սպիտակ,

Մինը՝ չափիկ, համարձակ,

Կտուցներին մեկ-մեկ կուտ,

Կասես՝ փոքրիկ նապաստակ,

Աշիկները վատ ճրագ:

Ամեն կտին՝ երեք պուտ:

/Ս. Մորալյան/

⊗ **Վերցրո՛ւ հին ամսագրերից որևէ նկար, բաժանելով երեք մասի՝ պատրաստի՛ր գլուխկոտրուկ: Հավաքի՛ր բաժանված մասերը մի պատկերի մեջ:**

☛ **Տես՛ նկարը:** Սևականջիկը և Սպիտականջիկը միասին գնացին կրկես: Քանի՞սն են նրանք միասին (2-ը): Քանի՞ տոմս է անհրաժեշտ երկուսի համար (2): Նրանք երկու տոմս գնեցին և մոտեցան կրկեսի մուտքին: Այնտեղ հանդիպեցին Մռռանին: Քանի՞ կատու եղան (3-ը): Հսկիչը սկզբում հաշվեց կատուներին, ապա տոմսերը և նրանց ներս չթողեց, ինչո՞ւ (կատուները 3 են, իսկ տոմսերը՝ 2): Ի՞նչ պետք է անեն կատուները (էլի 1 տոմս գնեն, որպեսզի յուրաքանչյուր կատու մեկ տոմս ունենա): Մռռանը ևս մեկ տոմս գնեց: Ի՞նչ ստացվեց (2 տոմսին ավելացրեցին 1-ը, ստացվեց 3 տոմս): Ի՞նչ ես կարծում, այս անգամ հսկիչը նրանց ներս կթողնի՞, ինչո՞ւ (նրանց թիվը նույնն է՝ 3 տոմս, 3 կատու, երեքական են):

☛ **Հասկացություն տալ թվային շարքում թվի տեղի մասին:**

⊗ **Անվանի՛ր, ո՞ր թվանշաններն են քեզ ծանոթ:**

1-10 թվանշաններից առանձնացրու 1-ը և 2-ը, կողքին ավելացրու 3 թվանշանը: Ո՞ր թվից հետո է կանգնած երեքը: Անվանի՛ր թվերը, որոնք երեքից առաջ են: Դրանք երեքից փո՞քր են, թե՞ մեծ: Երեք թիվը երկուսից շա՞տ է, թե՞ քիչ, որքանո՞վ:

- Երկու թվանշանը քանի՞ հարևան ունի, որո՞նք են: Ո՞ր հարևանն է փոքր (մեծ):
- Թիվ եմ պահել մտքումս, եթե այն մեծացնեն մեկով՝ կստացվի երեքը: Ո՞ր թիվն է դա:
- Ինձ մոտ մի քանի նոտ կա: Դրանց քանակը հավասար է այն թվին, որը գտնվում է 2-ի և 4-ի միջև: Նկարի՛ր այդքան նոտ:

● Ինձ մոտ գնդակներ կան: Դրանց քանակը հավասար է այն թվին, որից առաջ երկուսն է, իսկ հետո՝ չորսը: Նկարի՛ր այդքան գնդակ:

● Նիֆնիֆը, Նաֆնաֆը և Նուֆնուֆը բացատրում խաղում էին միասին: Նրանք տեսան գայլին և փախան իրենց տները: Նիֆնիֆը վազում էր 2 խոզուկների ետևից, Նուֆնուֆը՝ 2-ի միջև, Նաֆնաֆը՝ 2-ի առջևից: Ընդամենը քանի՞ խոզուկ էր վազում:

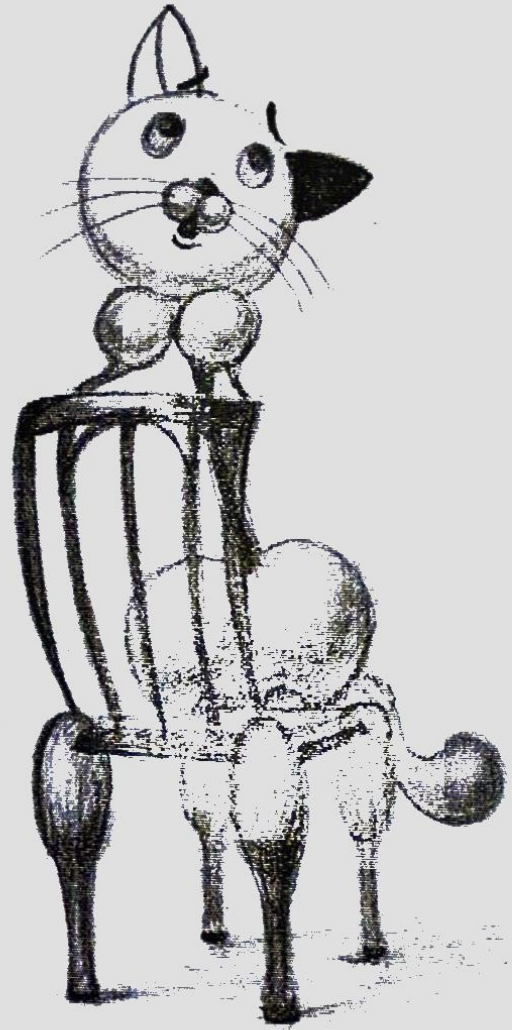
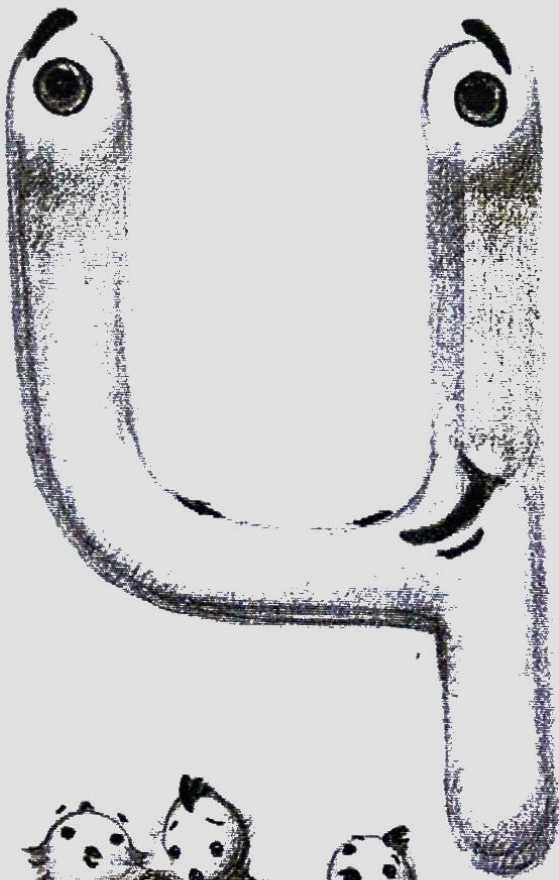
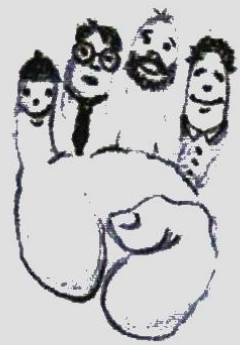
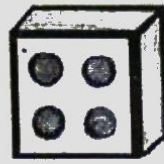
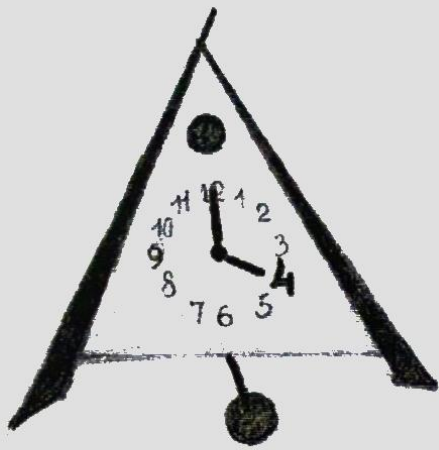
☺ **Խաղ «Կարգի բեր»:** Վերցրու քարտերը, որտեղ պատկերված են մեկ, երկու, երեք թվով առարկաների պատկերներ (1 թիթեռ, 2 մորեխ, 3 զատիկ): Մեղանին դրված են տուփեր, որոնց վրա նույնպես 1, 2, 3 թվանշաններ են պատկերված:

Նկարներով քարտերը պետք է դրված լինեին տուփերի մեջ, սակայն հանելուց հետո խառնվել են: Օգնի՛ր կարգի բերել դրանք. տուփերի մեջ դասավորենք թվանշանին համապատասխան նույն քանակը ցույց տվող քարտերը:

☺ **Ուրախ հաշիվ:**

Սագ մայրիկը, չալ-պոտապոտիկը	Մեկը դեղին աղվամազիկ,	Իմ բալիկներ, դե՛ շուտ եկեք՝
Այսօր հանեց երեք ճուտիկ,	Մեկն էլ դեղին, փտիկամազիկ,	Ճուտիկները հասպա հանրեք...
Մեկը դեղին, ոսկեմազիկ,		

ՉՈՐՍ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ, ԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱՇՎԻ ՏԱՐԲԵՐԸ

☞ **Տե՛ս նկարը:** Դե՛ ի՞նչ, շարունակե՛նք մեր ծանոթությունը: Միա Չորս թվանշանը. «Մաթեմատիկական երկրում իմ բնակարանը չորրորդն է, իսկ իմ ձախ կողմի հարևանը՝ Երեքն է: Ինչի՞ ես նմանեցնում ինձ (չրջված աթոռի, արմունկից ծալված թևի): Պատկերացրու, որ երկնքում ինքնաթիռ է անցել և չորս թվանշանի նման հետք է թողել: Մատիկով օդի մեջ նկարի՛ր այդ թվանշանը»:

⊗ Մևականջը, նստած աթոռին, մտածում էր ու մտաբերում, թե իր ննջասենյակում ի՞նչ առարկաներ կան չորս թվով: Փորձի՛ր չորս թիվը գտնել մահճակալի, վերմակի, ներքնակի, բարձի, սավանի վրա (այդ իրերը 4 անկյուն և 4 կողմ ունեն): Նայի՛ր և հաշվի՛ր, քանի՞սն են աթոռի ոտքերը, սայլակի անիվները, կատվի թաթերը: Մայլակի մեջ քանի՞ ճուտիկ կա, նրանք միասին քանի՞ գլուխ, քանի՞ կտուց ունեն: Մևականջին քանի՞ կոշիկ է հարկավոր, որ ոտքերը չթրջվի, ինչո՞ւ:

☺ Լսի՛ր «Չորս բառ» ոտանավորը չորս թվի մասին՝

Միքեի է ՄԱՅԸՆ ամենից,

Անվախճան է ԱՐԵՎԸ ջինջ:

Երջանկությունն ամենամեծ՝

Հարազատ է ՀԱՅԸՆ ամենից,

Բոլոր մարդկանց

Մեր ՀԱՅԸՆԵՆԻՔԸ է փառասանը:

/Յու.Նիկողոշյան/

☞ Քանի՞ մատ է պատկերված նկարում: Յույց տուր նույնքան մատիկներ:

- Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը:
- Ո՞րն է անվանող չորրորդ տառը:
- Անվանի՛ր բառեր, որտեղ չորս հնչյուն կա (աթոռ, ձեռք, չորս...):
- Ո՞րն է շաբաթվա չորրորդ օրը: Ո՞րն է տարվա չորրորդ ամիսը:
- Ի՞նչ տոներ են նշում ապրիլին (ապրիլի 7-ը՝ Մայրության և գեղեցկության տոներ և Մեծ

Չատիկը՝ Քրիստոսի Հարության տոնը):

⊗ Գիտե՛ս արդյոք օրվա 4 մասերը, ի՞նչ ես անում առավոտյան, կեսօրին, երեկոյան, գիշերը:

• Ի՞նչ գիտես երկրի 4 կողմերի մասին (հյուսիս, հարավ, արևելք, արևմուտք):

⊗ Ինչպիսի՞ առարկաներ գիտես, որ չորս թվին համապատասխան մասեր ունեն (ավտոմեքենայի անիվները և դռները, կահույքի ոտքերը):

⊗ Ո՞ր երկրաչափական ձևերը չորս անկյուն, չորս կողմ և չորս գագաթ ունեն:

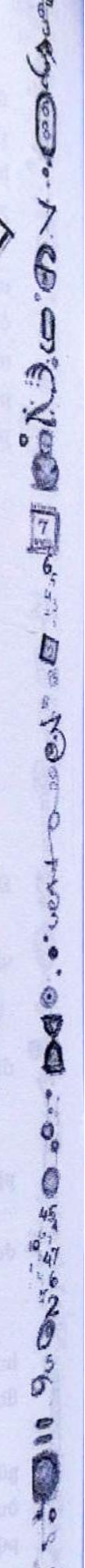
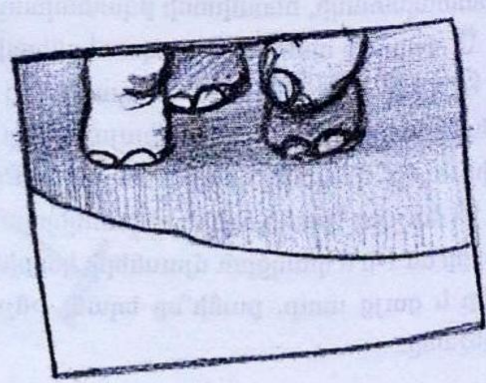
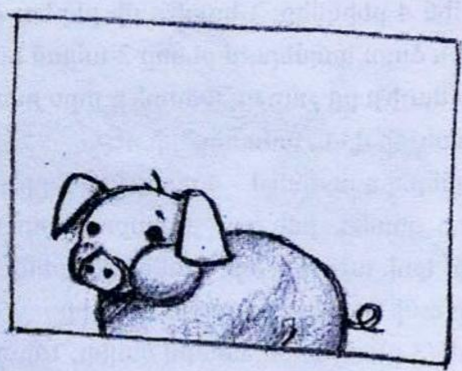
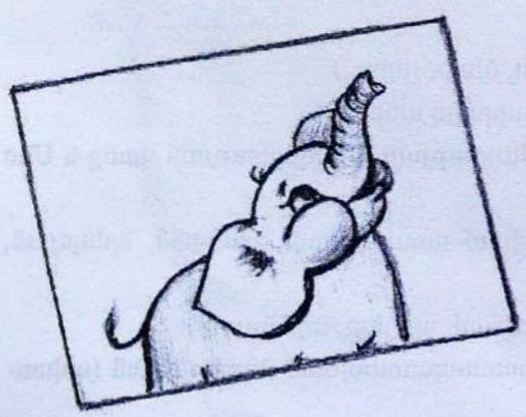
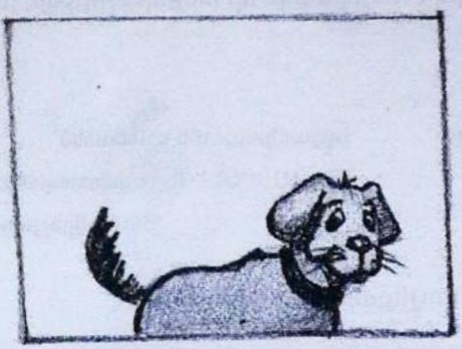
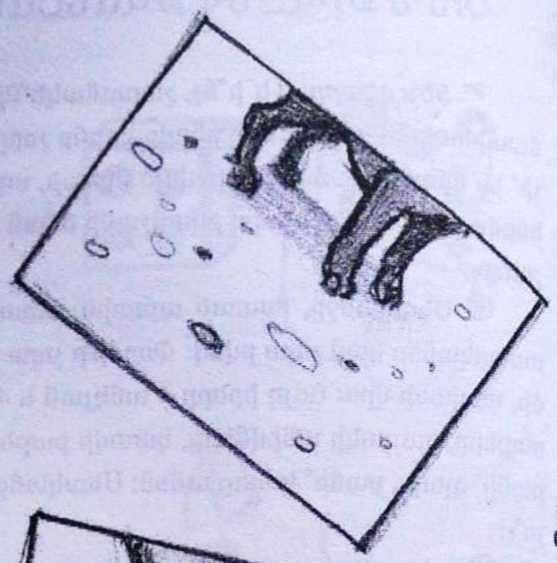
☞ Որոշ միջատներ (թիթեռ, բզեզ, ճապատ...) ունեն 4 թևիկներ: Նկարի՛ր մի թիթեռ: Հաշվի՛ր թիթեռի աջ, ապա ձախ՝ թևերը: Ի՞նչ պարզեցիր (աջ և ձախ կողմերում թևերը 2-ական են):

☺ Արի խաղանք «Թվերի որս» խաղը: Ուշադիր նայի՛ր քո շուրջը: Փնտրի՛ր չորս թվանշանը ժամատախտակի, հեռախոսի թվատախտակի, օրացույցի վրա, ամսագրերի մեջ...:

☞ Փորձե՛ք պարանները պտտեցնելով և կորացնելով ստանալ 1 - 4 թվանշանները:

☺ Արի՛ խաղանք: Ես կենդանիների անուններ կասեմ, իսկ դու յուրաքանչյուր անվանեցի: Քանի՞ փայտիկ դրեցիր սեղանին: Քանի՞ ոտք ունի դրանցից յուրաքանչյուրը:

⊗ Հաշվի՛ր՝ քանի մկնիկ է պատկերված քարտին (3-ը), այդքան մատիկ ծալիր: Նկարներից ընտրիր ևս 1-ը և փակցրու մյուսների կողքին: Այժմ մկնիկը որքա՞ն եղան (4-ը), նույնքան մատիկ ծալիր և ցույց տուր, քանի՞սը եղան: Ինչպե՞ս ստացվեց 4-ը: Այժմ 4 մկնիկի կողքին դի՛ր 4 թվանշանը:

☺ **Գուշակի՛ր հանելուկները՝**

☺ Ի՞նչն է տարին չորս անգամ հագուստը փոխում: (երկիրը)

☺ Այն ի՞նչ բույր ու եղբայր են՝ հետևելով մեկմեկու,

Գալիս-անցնում հաջորդաբար և նույն չորս երգն են երգում: (տարվա չորս եղանակները)

⊗ Սևականջը տեսավ տարվա չորս եղանակների նկարները, ժպտաց և մի դեպք պատմեց: Գարնան մի գեղեցիկ օր, նա դուրս էր եկել բակ, թավալվել թավիչ կանաչի մեջ, հոտոտել ծաղիկները, մազիցել նորաբողբոջ ծառի վրա և գմայլվել բնության գեղեցկությամբ ու աշխարհը դարձել էր շատ բարի ու ջերմ, ինչպես մայրիկի գիրկը: Նա վազելով եկել էր մոր մոտ ու ասել. «Մայրիկ, ի՞նչ լավն է գարունը, երանի՛ միշտ գարուն լինի»: Հետո եկել էր ամառը: Սևականջը տարվել էր ամռան զվարճալիքներով՝ լողացել ջրում, արևկող եղել, վազել մարգագետնում, երեխաների հետ ձուկ որսացել և մայրիկին խոստովանել, որ կուզենար միշտ ամառ լիներ: Իսկ երբ աշունն իր գույների խաղով հյուրընկալել էր՝ աշխարհը դարձնելով գունավոր հեքիաթ, Սևականջը երազել էր, որ միշտ աշուն լինի: Բայց ձմռան ճերմակ հեքիաթը, փափուկ ձյան մեջ թավալվելն ու այլ զվարճանքները ստիպել էին Սևականջին՝ երազել միայն ձմռան մասին: Սակայն նա հետո էր հասկացել, որ տարին գեղեցիկ է իր չորս գեղեցիկ հեքիաթներով՝ գարունով, ամառով, աշունով, ձմեռով և երջանիկ է նա, ով տեսնում է այդ չորս հրաշքը:

Հերթականությամբ դասավորիր տարվա եղանակների նկարները: Պատմիր՝ դո՛ւ ի՞նչ ես սիրում անել գարնանը, ամռանը, աշնանը և ձմռանը: Ասա՛ աշունը բնութագրող չորս արտահայտություն (տերևաթափ, չվող թռչուններ, ամպամած երկինք...):

☺ Արի՛ խաղանք «Տարվա չորս եղանակները» խաղը: Պատրաստիր չորս գույնի շրջան և վրան փակցրու 1 - 4 թվանշանները այնպես, որ ձմռան ամիսը համապատասխանի սպիտակ, գարունը՝ կանաչ, ամառը՝ կարմիր, աշունը՝ դեղին գույնին: Երջանները փակցրու՝ սենյակի 4 պատին, ապա հիշիր տարվա ո՞ր եղանակին ես ծնվել: Լսելով «Գտիր քո եղանակը» ազդանշանը, վազիր և կանգնիր այդ գույնի տակ: Տես՝ ո՞վ է կանգնել քո կողքին, տարվա այդ եղանակին է՛լ ո՞ր ընկերդ է ծնվել: Դրան համապատասխան մի շարժում, պար, քայլի ձև մտածիր և ներկայացրու՝ խմբին:

☞ **Տես՛ նկարը:** Գծիկով միացրեք չորքոտանի կենդանիների մարմնի մասերը: Պատրաստեք կոլաժ: Օգնեք երեխաներին ընտրել մի քանի կենդանիների նկարներ և պատմել՝ ինչո՞ւ են նրանց չորքոտանի անվանում, որտե՞ղ են ապրում, ինչո՞վ են սնվում, ինչպիսի՞ սովորություններ ունեն:

⊗ Ըստ առարկաներից (գնդակ, աթոռ, ափսե, հաշվիչ փայտիկ...) առանձնացրու՝ երեք միատեսակ (տարբեր) առարկաներ: Ո՞ր թվանշանը կդնես դրանց կողքին:

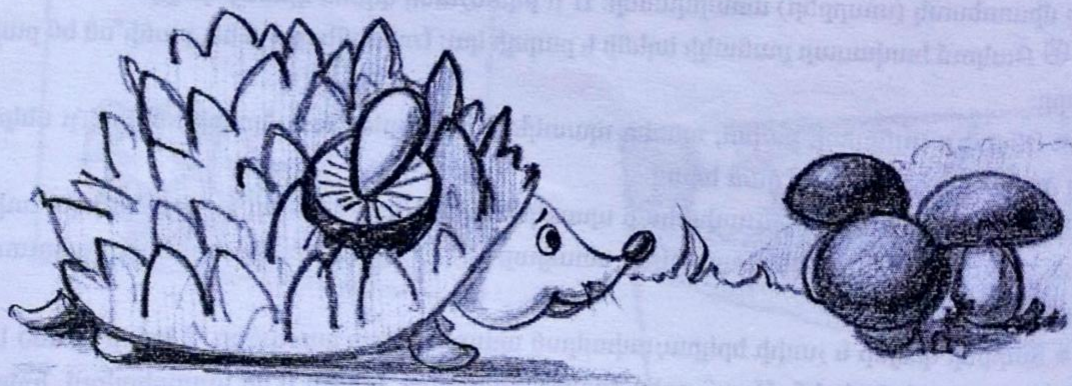
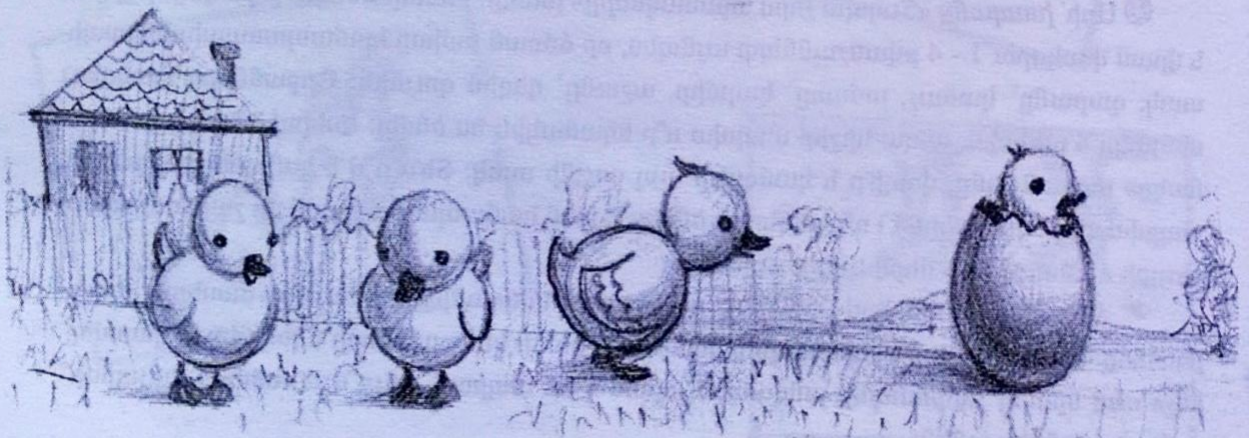
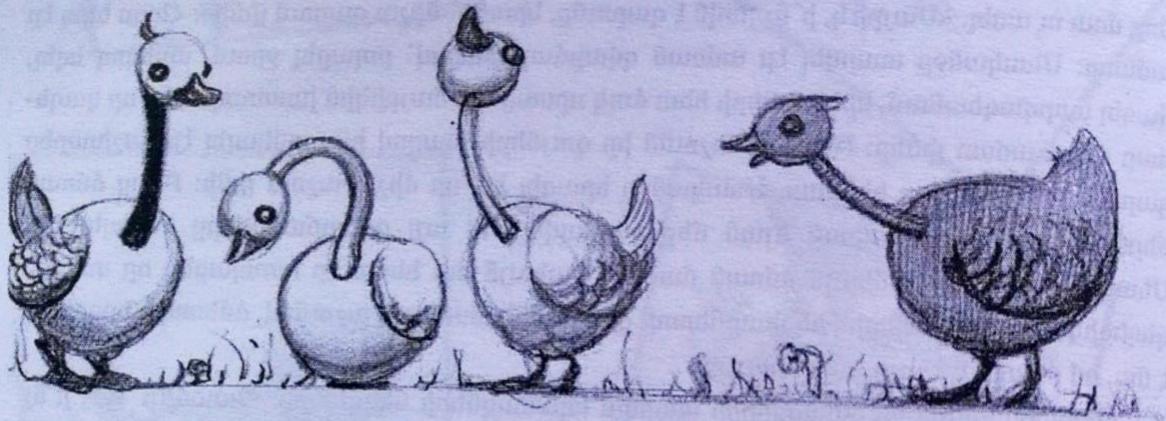
⊗ Բակում հավասար քանակի եղևնի և բարդի կա: Եղևնիները 4-ն են, քանի՞սն են բարդիները:

• Ընտրիր՝ այնպիսի քարտ, որտեղ պատկերված է երեք ծառ, կողքին նկարի՛ր մեկով ավել ծառ: Հաշվիր, քանի՞ ծառ եղավ:

⊗ Արի՛ հաշվենք երկրաչափական պատկերները: Մեղանին դիր 3 շրջան, ապա ավելացրու 1 քառակուսի: Քանի՞ պատկեր ստացար (4): Ի՞նչ կստացվի, եթե 1 քառակուսուն ավելացնես 3 շրջան:

• Տարբեր գույնի և չափի երկրաչափական պատկերները բաժանիր 2 խմբի՝ 2 մեծ և 2 փոքր, 2 կարմիր և 2 դեղին: Ասա՛ որից որքա՞ն ստացվեց, և ինչո՞վ են տարբերվում խմբերը:

4

Տես նկարը և լսիր: Մոխրագույն սագիկ Մարտինը կարապետի երամի հետ վերադարձավ հայրենիք և երբ ներքև նայեց, տեսավ հարազատ տան կտուրը, քակը, քակում հավաքված սագերին: Մարտինը՝ անջատվելով երամից, իջավ ներքև և հպարտ-հպարտ մոտեցավ երեք սագերին, որոնք գրուցում էին եղանակից:

Երբ մոխրագույն Մարտինը մոտեցավ, քանի՞ սագ եղան քակում: Սագերի թիվը ավելացավ, թե՞ պակասեց: Քանիստ՞վ:

Տես նկարը և լսիր: Գլուղական տան քակում ձվից դուրս էին եկել ճուտիկներ և անհամբեր սպասում էին հավ մայրիկին, որ իրենց տանի գրոսանքի: Քանի՞ ճուտիկ է արդեն դուրս եկել ձվից (3): Քանի՞ ճուտիկ է սպասում մայրիկին (3): Հանկարծ նրանք ճոթոթոց լսեցին և նկատեցին, որ ձվից գլխիկն է հանել մի ճուտիկ ևս և զարմանքով նայում է շուրջը: Երբ չորրորդ ճուտիկը ծնվեց, նրանք շատացան, թե՞ քչացան: Որքանո՞վ շատացան (1-ով): Ուրեմն ո՞րն է 3-ից 1-ով մեծ թիվը (4): Ո՞ր թվանշանով դա կնշանակես (4):

Չորսը դա երեքն է և էլի մեկը: Չորսը երեքի հաջորդ թիվն է: Չորսը մեծ է երեքից մեկով:

Տես նկարը և լսիր: Հայր ոգնին սիրում էր կերակրել իր ընտանիքը: Ահա նա դուրս է եկել սունկ հավաքելու: Անմիջապես բնի մոտ նա գտավ մի սունկ, իսկ հետո բնից շատ հեռու գտավ ևս երեքը: Ընդամենը քանի՞ սունկ էր տուն տանելու հայր ոգնին: Ինչպե՞ս ստացանք չորս թիվը (1-ը կար ավելացավ 3-ը): Ըստ քեզ, քանի՞սն էին ոգնիները, եթե նրանցից ամեն մեկին հայրը տվեց մեկական սունկ:

Չորս թվանշանը դասավորիր չորս փայտիկներով: Էլ ի՞նչ հետաքրքիր պատկերներ կարող ես կազմել չորս փայտիկների օգնությամբ (քառակուսի, եղևնի, սունկ, գավաթ, սեղան):

Մատիտները տուփի մեջ վիճում էին իրար հետ: Կապույտը կարծում էր, թե ինքն է ամենակարևոր գույնը, քանի որ երեխաները ամենաշատը կապույտն են սիրում, այդ գույնից են օգտվում, երբ երկինքն ու ծովն են գունավորում:

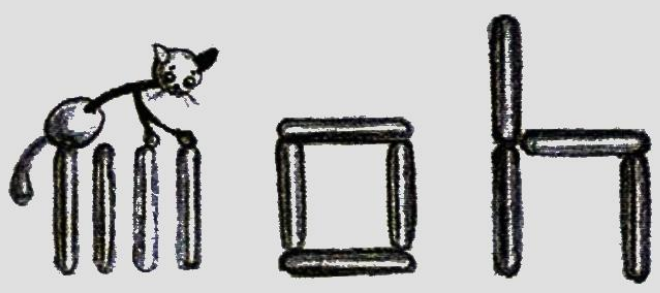
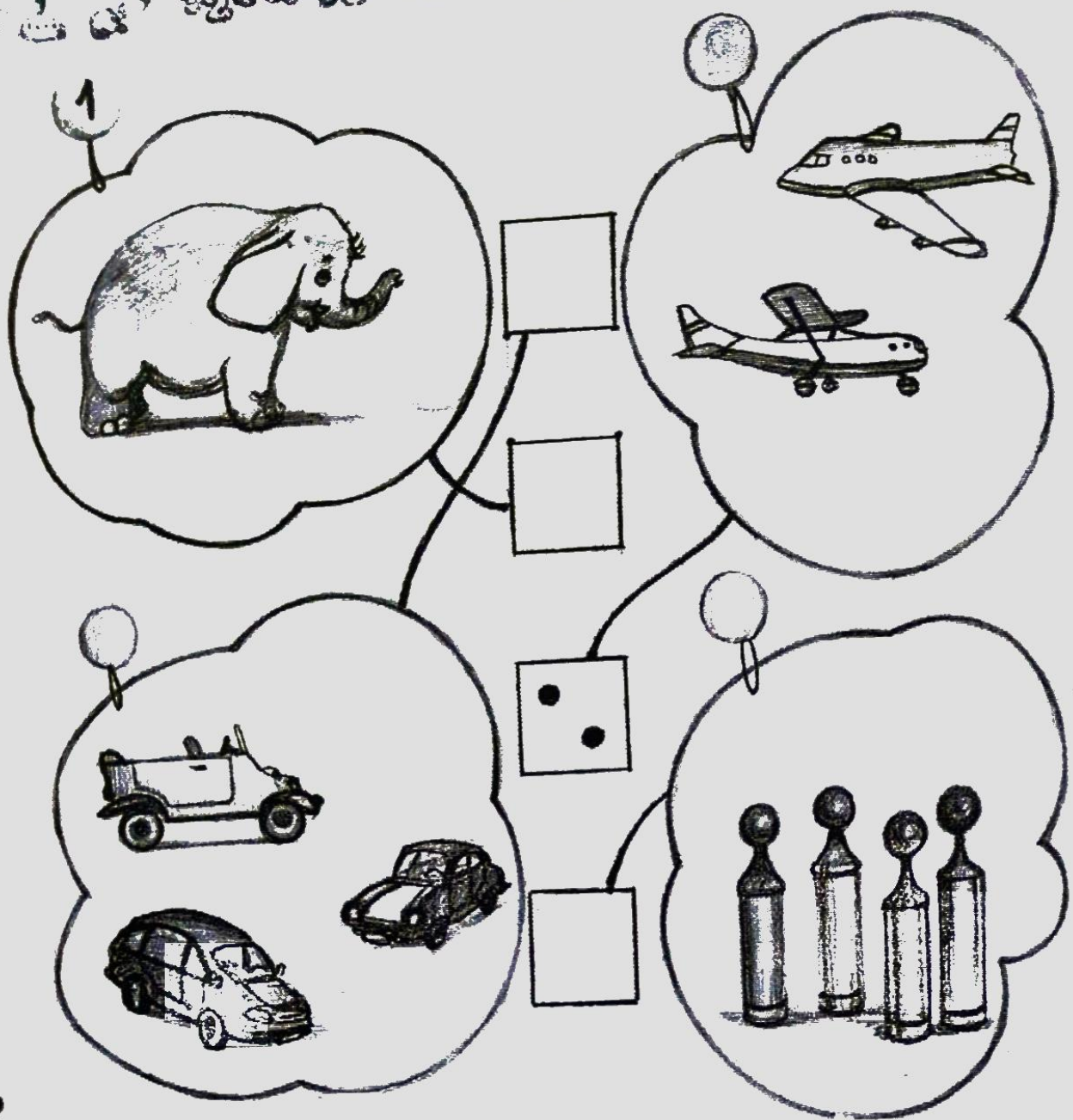
- Ո՛չ, ամենակարևորը ես եմ, - մեջ է ընկնում կարմիր մատիտը, - ես ամենաուրախն եմ, իմ գույնով են ներկում տոնական պաստառները:

- Իհարկե ո՛չ, այդ ես եմ ամենակարևորը, - ասում է կանաչ մատիտը, - իմ գույնով են խտուն ու տերևը գունավորում: «Վիճե՛ք, վիճե՛ք, - մտածում էր դեղինը, - ես իհարկե գիտեմ, որ երեխաները ամենից շատ ինձ են սիրում, որովհետև ես արևի գույնն եմ»: Ընդամենը քանի՞ մատիտ կար տուփի մեջ (4):

Արի խաղանք «Ի՞նչը փոխվեց» խաղը: Սեղանին դրված են խաղալիքների խմբեր և համապատասխան 1 - 4 թվանշանները: Հաշվիր, որքա՞ն խաղալիք կա յուրաքանչյուր խմբում, արդյոք թվանշանները համապատասխանո՞ւմ են խաղալիքների թվին: Փակիր աչքերդ և ասա՝ ի՞նչը փոխվեց (4 զինվորիկից 3-ն է մնացել, թաքցրել եք 1-ը): Վերականգնիր թվանշանի տեղը (3 թվանշանը հայտնվել է 2 արջուկի կողքին): Երեքին համապատասխան խաղալիք գտիր:

Գտիր թվաշարքի տեղափոխությունը և վերականգնիր այն: Կառուցիր 1-ից 4 թվերի շարքը, հետո շրջվիր (այդ ընթացքում տեղերով փոխել որևէ երկու թվանշան):

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Ուշադիր դիտիր նկարը: Հերթականությամբ հաշվիր խմբերի մեջ ընդգրկված առարկաները: Ինչո՞ւ է երկու կետիկ նկարված այն պատուհանի մեջ, որը գծիկով միացված է երկու ինքնաթիռին: Յույց տուր այն նկարը, որտեղ չորս առարկա է պատկերված կողքի պատուհանի մեջ, նկարի՞ր նույնքան կետեր: Շրջանիկների մեջ դիր առարկաների քանակին համապատասխան թվանշանը: Ի՞նչ լրացրեցիր պատուհանների և շրջանիկների մեջ, պատմիր: Ո՞ր առարկաներն են ամենաշատը (ամենաքիչը):

⊕ **Լսի՛ր այս հեքիաթը:** «Մաթեմատիկական երկրում 1 - 4 թվերը որոշեցին մի փողոցի վրա ապրել: Իրենց տնակները մեծից փոքր դասավորությամբ շարեցին և բնակվեցին: Մի օր 1 - 4 թվերը դուրս եկան զրոսանքի և կորցրեցին տները»: Օգնի՛ր նրանց, որ ետ վերադառնան. սեղանին հերթականությամբ դասավորիր այդ թվանշանները: Որտե՞ղ պետք է դնենք 4 թվանշանը՝ 3-ից առաջ, թե՛ հետո, ինչո՞ւ: Լսի՛ր հեքիաթի շարունակությունը. «Այդ երկրի արքան չէր սիրում, երբ թվերը խառնում էին իրենց տնակները, ինչո՞ւ (որովհետև թվերը պետք է ունենան իրենց տեղը և կարգը): Թվային շարքից փախչել և ուրիշ փողոց էին գնացել թվերից մի քանիսը, իսկ մեկը և երեքը փնտրում էին հարևաններին: Ո՞ր թվերն են երկուսի և երեքի «հարևանները», դու էլ օգնիր նրանց:

☺ **Արի՛ խաղանք «Դպրոց» խաղը:** Գուշակի՛ր՝ ո՞ր թվանշանն է քարնվել ափիս մեջ, եթե այն նման է արտի: Պատմի՛ր, ի՞նչ գիտես այդ թվի մասին (այն զույգ թիվ է, թվաշարքում չորրորդն է, 3 թվի հաջորդն է...):

● 1 - 10 թվանշանների միջից առանձնացրո՛ւ քեզ ծանոթ 1 - 4 թվանշանները և դասավորի՛ր հերթականությամբ: Ո՞ր թվերն են 4-ից, 3-ից, 2-ից փոքր: Հաշվի՛ր $1/2 - 4/1, 1/4 - 2/1, 1/3 - 1/1$:

● Լրացրու պակաս թվանշանները $1/1, 2, \dots, 4/1, \dots, 3, 4/1, 2, 3, \dots/1, 4, 3, \dots/1$:

● Հերթականությամբ անվանիր մեկ, երկու, երեք, չորս թվանշանների անունները: Ինչպե՞ս է փոփոխվում յուրաքանչյուր հաջորդ թիվը (մեկով ավելանում է):

● Ես կոնֆետներ ունեմ: Դրանք երկուսից մեկով շատ են, չորսից մեկով քիչ են, քանի՞սն են:

● Ունես չորս կոնֆետ, մեկը կեր, քանիսը մնաց (3-ը): Ունես երեք կոնֆետ, մեկը տուր ինձ, քանի՞սը մնաց (2-ը): Ունես 2 կոնֆետ, 1-ը տուր տատիկիդ, քանի՞սը մնաց (1-ը), մեկն էլ ըմկելոջդ տուր, քանի՞ կոնֆետ մնաց (ոչ մի): Ինչպե՞ս են փոփոխվում թվերը (պակասում են 1-ով):

⊕ Մայրիկը դստեր համար երեք գիրք գնեց (այդքան հաշվեհայտիկ դիր սեղանին), իսկ որդու համար՝ երկու (նույնքան փայտիկ դիր): Ո՞ւն գրքերն էին շատ (քիչ): Զանի՞ գիրք մայրիկը պետք է գնի, որ աղջկա և տղայի գրքերը հավասար քանակությամբ լինեն:

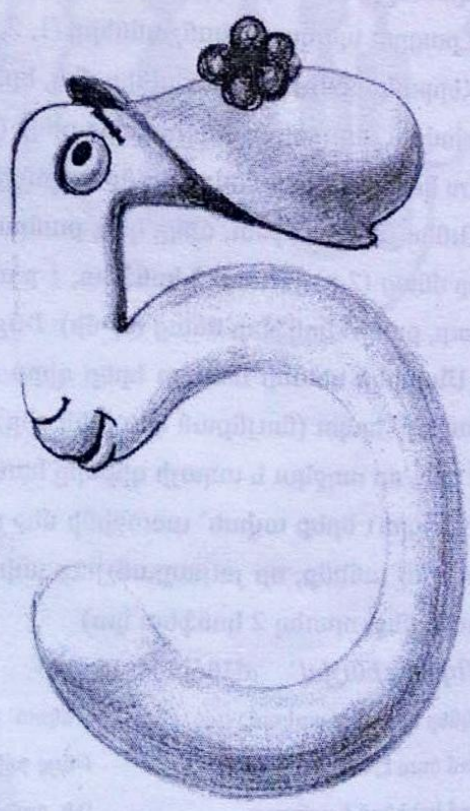
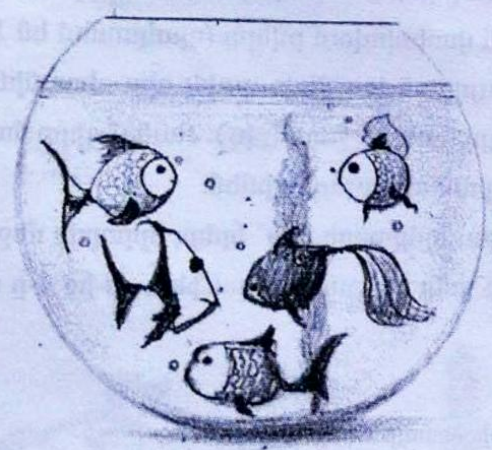
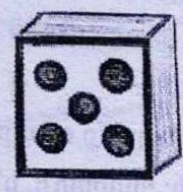
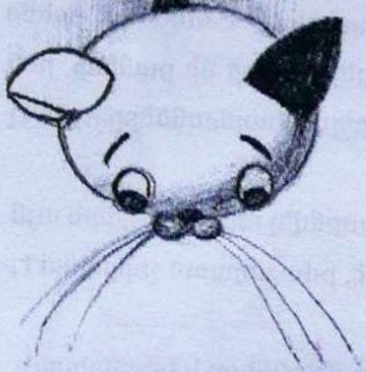
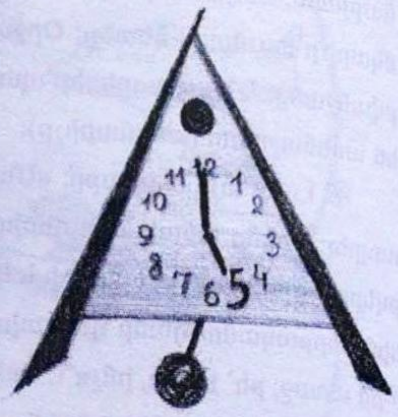
⊕ Վերցրո՛ւ երեք ափսե՝ առաջինի մեջ դիր երկու, երկրորդի մեջ՝ երեք, երրորդի մեջ՝ չորս կոնֆետ: Ի՞նչ անենք, որ յուրաքանչյուր ափսեի մեջ լինի երեքական կոնֆետ (4-ից 1-ը դնենք այն ափսեի մեջ, որտեղ 2 կոնֆետ կա)

☺ **Ուրախ հաշիվ՝ «Անձրևից հետո»**

Լճակներ կան մեր քաղաքում,	Մեկում՝ ճուտ ու թխամալր ...
Մեկում ծառ է, մեկում՝ տուն:	Բայց բոլորը գլխավայր
Մեկում երկինքն է անպռտ,	Դե, դու ասա, Ամբակում,
Մեկում տատը բոռան մտո:	Զանի՞ լիճ կա մեր քաղաքում:

/ Գ. Գաբրիելյան /

10987654321

Տեսնուհարը: «Ես Հինգ թվանշանն եմ, Չորսի հաջորդն եմ, գտնվում եմ թվային շարքի ճիշտ կենտրոնում: Ցանկացած հինգ առարկա նշում եմ իմ թվանշանի միջոցով: Ինչի՞ ես նմանեցնում ինձ (մանգաղի...)»: Հաշվի՛ր, քանի՞սն եմ իմ գլխարկը զարդարող ծաղկաթերթիկները»:

- Ըստ ծաղիկներ ունեն հինգ ծաղկաթերթ (մասրածաղիկը, անմոռուկը, մորիմ...) :
- Աստղը հնգաթև է, որ լույս տա խավարում, Աստղը հինգ թևով մութ գիշերն է ցրում:

● Յո՛ւյց տուր այնքան մատիկ, որքան նկարում է պատկերված, առանձնացրո՛ւ այդքան փայտիկ: Հաշվի՛ր ձախ, ապա աջ ձեռքիդ մատները, քանի՞սն եմ: Երբ պատկես քնելու, չնռանաս հաշվել նաև աջ, ապա ձախ ուղեքիդ մատները:

● Յուրաքանչյուր մատիկ մեկ անվանում ունի: Արի՛ խաղանք մատներով. թող քո աջ ձեռքի մատները բարևեն ձախ ձեռքի մատներին՝ անվանելով դրանք՝ սկսած ամենակարճից.

Բարև՝ ճկույթիկ, ա՛յ կարճիկ մատիկ,	Բարև՝ լուրգիկ, դու միջնամատիկ	Բարև՝ բութ մատիկ,
Բարև՝ մատնեմատ, քեզ զանձ պահ կտանք,	Բարև՝ ցուցամատ, չկովես էլ շատ,	Կռճոճի չափ հաստիկ:
		/Մ.Առաքելյան/

Բթամատն ասաց՝ գայլը եկավ:
 Ցուցամատն ասաց՝ որտեղի՞ց եկավ:
 Միջնամատն ասաց՝ սարիցն եկավ:
 Մատնեմատն ասաց՝ վեր կացեք փախչե՛ք:
 Գլույթն ասաց՝ ես պատիկ եմ, ճատիկ եմ,
 Ոտիկ չունեմ, թևիկ չունեմ, ինչպես փախչեմ:

Ծանոթացա՞ր բոլոր մատներին, հիմա ասա՛ դրանց անունները՝ սկսելով ամենահաստից:

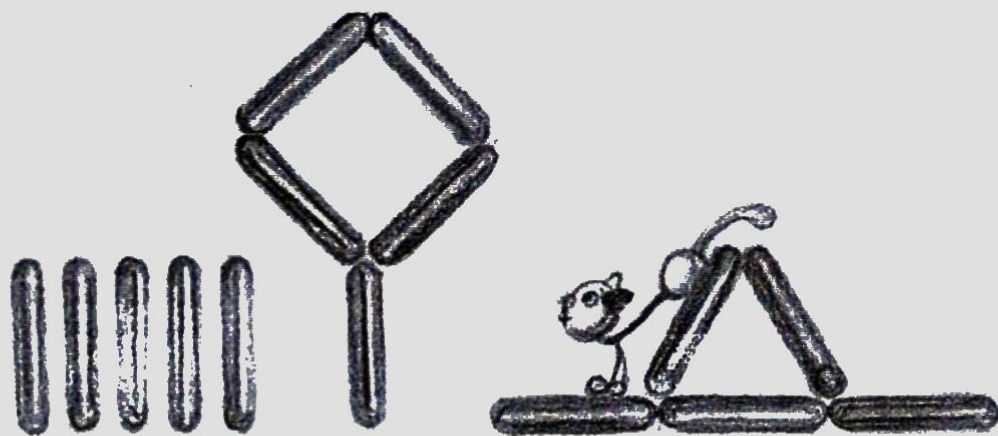
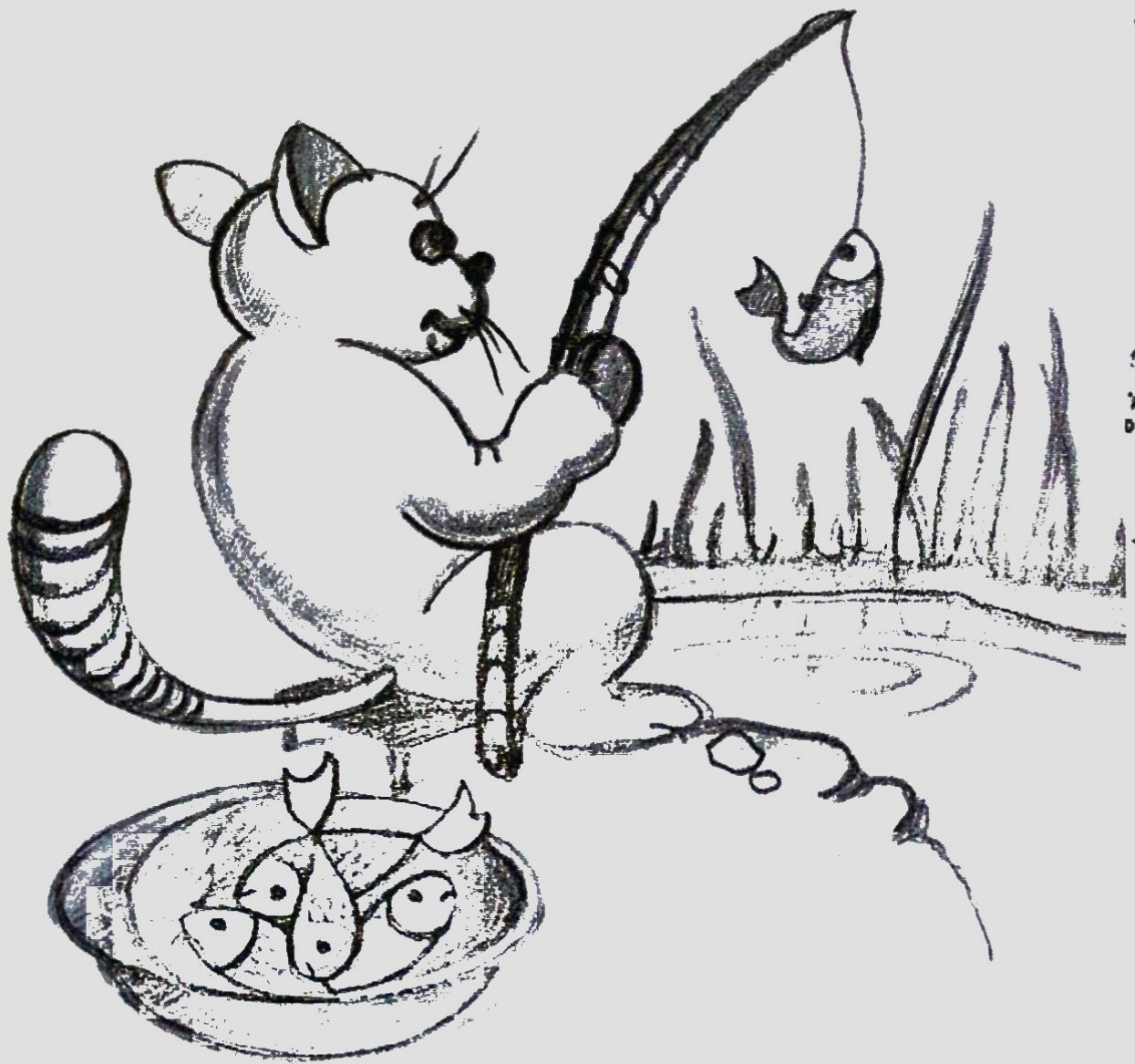
- Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Հետևի՛ր քո ժամացույցին և ասա. ժամը հինգը օրվա ո՞ր պահն է (երեկո): Ցույց տուր սլաքների շարժման ուղղությունը (հակառակ ուղղությունը):
- Ո՞րն է շաբաթվա հինգերորդ օրը: Այսօր շաբաթվա ո՞ր օրն է: Մինչև ուրբաթ քանի՞ օր կա:
- Ո՞րն է տարվա հինգերորդ ամիսը: Մայիսը տարվա ո՞ր եղանակի մեջ է: Ի՞նչ հերթակալույթյանը եմ ամիսներն իրար հաջորդում:
- Մայիս ամսին ի՞նչ մեծ տոն է նշում մեր երկիրը (մայիսի 28-ը, ՀՀ-ի ստեղծման տոնը):

Տեսնուհարը: Լևոնը ակվարիումում չորս ձկնիկ էր պահում: Առավոտյան նա մեկ ձկնիկ էլ ավելացրեց: Այժմ քանի՞ ձկնիկ կա ակվարիումում (5 ձկնիկ): Սևականջը արդեն հաշիվը գիտի: Տես, ինչպես է հետևում նրանց, հարմար պահ է փնտրում, որ վրա պրծնի:

Ձ Անհրաժեշտ է հաշիվ սովորելու առաջին փուլում փայտիկներ տալ երեխային՝ չվախենալով, որ նա դրանց կընտելանա: Սովորելով հաշվել՝ նա ինքը կհրաժարվի դրանցից, քանի որ դրանք ավելորդ շարժումներ են պահանջում:

⊗ Երջասպատում հինգ թվով ինչպիսի՞ առարկաներ ես տեսել (հագուստի 5 կոճակ, պահարանի 5 դարակ, 5 գնդակ...: Գնա՛ քակ և հաշվի՛ր շենքերի հինգ հարկ, տների 5 պատուհան, 5 ծառ, 5 թուփ): Անվանի՛ր հինգ առարկա, որ քեզանից բարձր են (ցածր են):

🌱 Հինգ թվից կազմված (հինգալկան) խմբեր ստեղծի՛ր՝ ուլունքների, թելերի, կոճակների, երկրաչափական ձևի մանր պատկերների միջոցով: Հաշվի՛ր՝ քանի՞ հավ է պատկերված նկարում (5-ը), այդքան ձվիկ նկարի՛ր դրանց կողքին: Որքա՞ն հավիկ, որքա՞ն ձվիկ է այժմ պատկերված նկարում (հինգալկան հավ և նույնքան ձվիկ): Յուրաքանչյուր խմբի կողքին դի՛ր հինգ թվանշանը:

Տես նկարը: Բոլորին հայտնի է, որ կատուները ձուկ ուտել շատ են սիրում: Հիմա ձկնորս Մոռանը գետափին նստած ձուկ է որսում: Հաշվիր՝ քանի՞ ձուկ է նա արդեն որսացել և դրել քասի մեջ: Քանի՞ ձուկ կա կարթին: Ինչպե՞ս ստացվեց հինգ թիվը: Մեղանին դիր այնքան փայտիկ, որքան ձուկ կա կարթի վրա, ապա ավելացրո՛ւ այնքան փայտիկ, որքան ձուկ կա քասի մեջ: Քանի՞ փայտիկ ստացար: Ընդամենը քանի՞ ձուկ է որսացել Մոռանը (դրանք հինգական են, նույնքան են, հավասար քանակի են):

⊕ Հինգ փայտիկների միջոցով կազմիր տարբեր պատկերներ:

⊙ Արի՛ մի խաղ խաղանք: Վերցրո՛ւ անձեռոցիկը և փոփր սեղանին: Ես մուրճիկով կհարվածեմ, իսկ դու՝ լսելով հարվածի ձայնը, մի փայտիկ դիր անձեռոցիկի տակ: Անձեռոցիկը բարձրացրո՛ւ և հաշվիր՝ քանի անգամ եմ հարվածել: Ինչպե՞ս քեզ մոտ հինգ փայտիկ ստացվեց (մեկական փայտիկ ավելացնելով): Շարունակենք խաղը՝ այժմ դու հարվածիր (ծափ տուր, քայլիր, կքանատիր, ձեռքդ փակիր և բացիր) այնքան անգամ, որքան ընկույզ ցույց կտամ ես: Քանի՞ սը ցույց տվեցի (4-ը), քանի՞ ընկույզ է անհրաժեշտ, որպեսզի ստացվի 5 թիվը (1-ը), հարվածիր այդքան անգամ:

⊕ Մաթեմատիկական առաջադրանքները պահանջում են խաղային շարժառիթների, կիրառում:

Իսկ դիդակտիկ խաղերը նպաստում են ոչ միայն երեխաների գիտելիքների յուրացմանը, այլև իմացական հետաքրքրությունների, հաղորդակցման ունակությունների ընդհանուր զարգացմանը:

⊕ Շատ խաղալիքներից վերցրո՛ւ այնքան փոփ, որքան փայտիկ կա ձեռքիս մեջ /որքան կցատկեմ/, քանի՞ սը վերցրեցիր (4-ը): Քանի՞ փոփ է անհրաժեշտ, որ ստացվի հինգ թիվը (1-ը): Ինչպե՞ս ստացար հինգը (4-ին ավելացրեցի 1-ը): Ինձ մոտ մեկ փայտիկ կա, ինչպե՞ս ստանամ հինգը (1-ին ավելացնելով 4-ը): Մտածիր՝ քանի՞ փայտիկ կմնա, եթե մեկը ետ վերցնեմ (4-ը):

⊕ Մովորեցրեք շատ առարկաներից վերցնել պահանջված քանակը: Օրինակ՝ երեխայի առջև մրգաման դրեք և առաջարկեք շատ սալորներից վերցնել հինգը:

⊕ Յուրաքանչյուր անգամ փոխեք խաղանյութը, որը կօգնի երեխային ավելի լավ ըմբռնել թվի ստացումը: Մտեղծեք միջավայր, որ երեխան մասնակցի որոնողական գործընթացին: Մովորեցրեք, որ կարելի է հաշվել սկսել ցանկացած ուղղությամբ, ցանկացած առարկայից:

⊕ Յուրաքանչյուր հաջորդ թվի ստացման ժամանակ օգտակար է իմանալ, թե ինչպե՞ս են ստացվել նախորդ թվերը. օրինակ՝ քանի՞ շնիկ ունեմ ձեռքիս մեջ (1-ը): Վերցրո՛ւ այդ շնիկը և նստեցրո՛ւ սեղանին, կողքին նստեցրո՛ւ ևս մեկը: Այժմ քանի՞ սը եղան միասին (2-ը): Մեկն էլ նստեցրո՛ւ, քանի՞ սը դարձան (3-ը): Քանի՞ շնիկ է պետք, որ լինի 4-ը (1-ը): Նստած են չորս շնիկ, քանի՞ սն է պետք, որ լինի 5-ը (1-ը): Հաշվիր բոլորը (1, 2, 3, 4, 5, ընդամենը՝ 5 շնիկ): Որքան շնիկ կա նստած, այդքան գնդակ քեր և մեկական բաժանիր բոլորին:

⊙ Ուրախ հաշիվ՝ /Մ. Միխալկով, քարգմանեց Ն. Միքայելյանը/

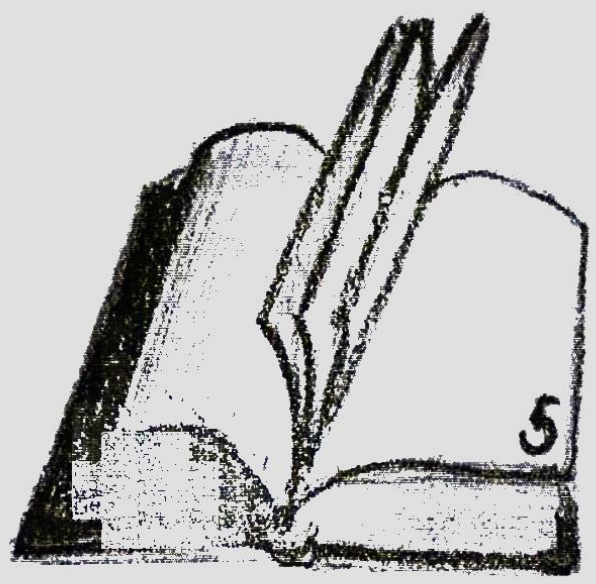
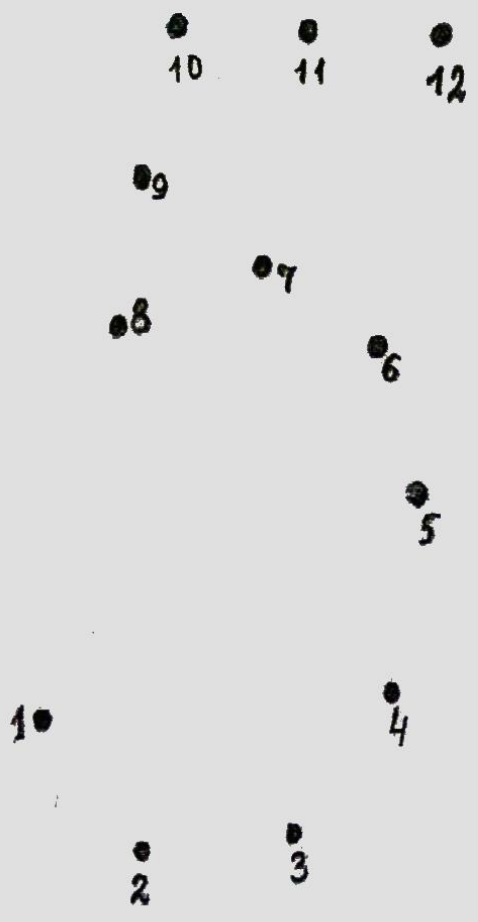
Դե՛, լսեցեք, երեխաներ	Անվանեցի՛նք նրանց այսպես.	Հինգ կոչեցի՛նք հինգերորդին,
Պատմություն է սա մի պարզ.	Մեկ, Երկու, Երեք, Չորս, Հինգ:	Որ նման էր Մեկ նախորդին
Ներքնահարկում ծնվել էին	Մեկ՝ ամենից ճերմակ ձագին,	Ամեն ինչով, ամեն բանով
Հինգ փիսիկներ փափկամազ:	Երկու՝ ծրին, համարձակին,	Թե իր մորթով, քե իր ձայնով:
Չագուկներին փոքրիկ ու հեզ	Երեք՝ սևին ու բնկոտին,	Անունները լավ հիշեցեք,
Ի՞նչ անուններ մենք տայինք..	Չորս՝ ամենից ազնկոտին:	Մեկ, Երկու, Երեք, Չորս, Հինգ:

Տես նկարը՝ դպրոցի աշակերտները գիտեն, որ ամենալավ թվանշանը հինգն է:

Թե միացնես կետերը դու՛	Որով ժպիտ կպարզվես
Չխախտելով կարգը նրանց,	Զո հայրիկին ու մայրիկին,
Ապա պիտի դու ստանաս	Երբ դպրոցից
Թվանշանն ամենալավ	Վերադառնաս:

/Մ. Առաքելյան/

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

⊗ Ո՞ր էջի վրա է Սևականջը բացել գիրքը: Վերցրո՛ւ որևէ գիրք և թերթիկ էջերը այնքան, մինչև կհասնես հինգին: Գրքերի էջերը նույնպես էջակալվում են թվաշանմաների միջոցով:

☞ *Տես նկարը:* Քանի՞ աթոռ կա սենյակի ձախ, աջ անկյունում: Ընդամենը քանի՞սն են: Հինգը ո՞ր երկու փոքր թվերից կազմեցիր (4 և 1): Նկարի՞ր այնքան շրջան, որքան աթոռ կա:

☺ *Ուրախ հաշիվ՝*

Շատ է տխրել Սոնիկը,	Քիչ առաջ հինգ աթոռ էր,	Սոնիկին էլ կանգնեցրեց	Իսկ թե ինչո՞ւ մտածի՛ր:
-Ո՞ր է մի աթոռիկը՝	Մեկ աթոռն ո՞ր է կորել:	Եվ աթոռները հաշվեց:	Ու պատասխանն իմացի՛ր:
Մա ի՞նչ խաղ է, ի՞նչ դաս է,	Մեկ էլ եկավ Վարդանը.	Ստացվեց ճիշտ հինգ աթոռ.	/Ս.Մուրադյան/
Մի աթոռը պակաս է:	Մի կողմ քաշեց սեղանը,	Հենց Սոնիկն էր մեղավոր:	

☞ Խառնված կարգով դասավորված 1 - 10 թվանշաններից գտիր 1 - 5-ը և հերթականությամբ դասավորիր սեղանին: Անվանի՛ր դրանք նախ ուղիղ, ապա ետընթաց կարգով: 1-ից 5-ը ծեփի՛ր, նկարի՛ր, գունավորի՛ր, զարդանախշի՛ր հնգագույն ծաղկաթերթիկներով:

☺ *Արի՛ խաղանք* «Ե՛կ հրթիռ ուղարկենք երկիր» խաղը: Վերցրո՛ւ թուղթը և ծալման միջոցով հրթիռ ստացիր, քեզ կօգնեն մեծերը: Հրթիռը մեկնաթռիչքին պատրաստելուց առաջ դու պետք է հիշես ետընթաց կարգով թվերի անվանումը և ազդանշան տաս՝ «5, 4, 3, 2, 1, թռի՛չք»: Այժմ նույնը ինքդ կրկնիր (փորձիր նույնը կատարել նաև մեքենաների մեկնագծից դուրս գալուց առաջ):

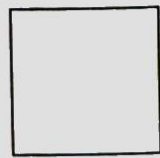
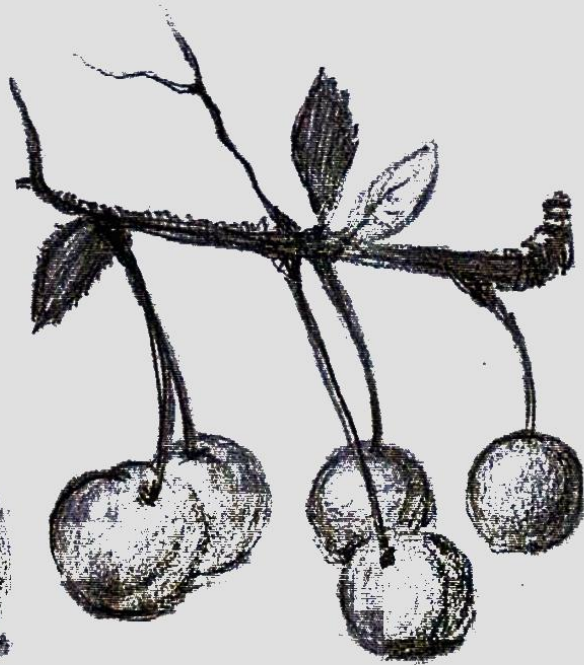
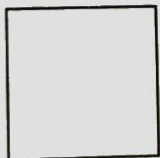
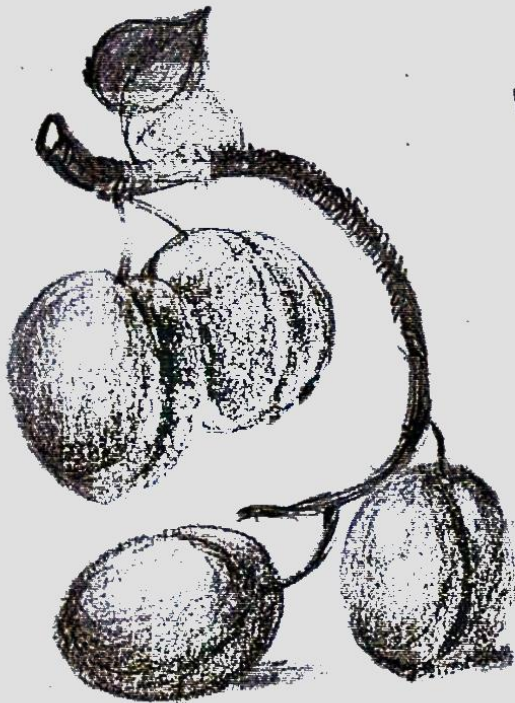
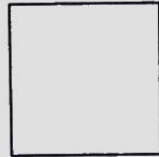
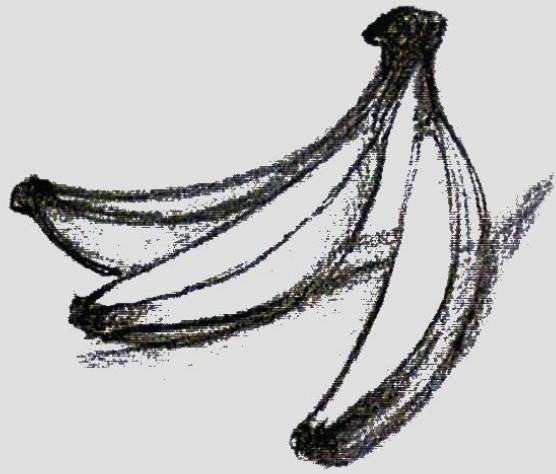
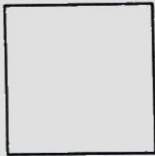
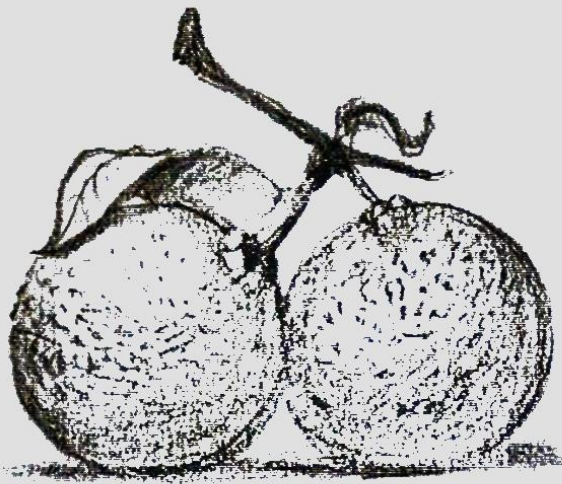
⊗ Վերցրո՛ւ քանոնը և մատդ դի՛ր 1 թվանշանի վրա, ապա շարժվի՛ր դեպի աջ՝ յուրաքանչյուր գծիկի մոտ կանգնիր և կարդա գրված թվանշանը: Քանի՞ անգամ մատդ շարժեցիր մինչև 5 թվանշանը (5 անգամ): Թվային շարքում ո՞ր թիվն էր առաջինը (ո՞րն է 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ): Անվանի՛ր այն թվերը, որոնք հինգից առաջ են գտնվում: Այդ թվերը հինգից փո՞քր են, թե՞ մեծ: Որքանո՞վ է յուրաքանչյուր հաջորդ թիվ ավել նախորդից (1-ով): Ինչպե՞ս կարող ես ստանալ նախորդ թիվը (5 թվանշանից սկսած մատու կշարժեմ մինչև 4-ը): Հաշվի՛ր որևէ թվից, օրինակ՝ /3 - 5/, /2 - 5/, /4-5/:

⊗ Գամփռիկը շատ է սիրում պաղպաղակ ուտել: Նա մի քանի պաղպաղակ գնեց՝ «Մրգային» «Մերուցքային», «Կաթնային», «Պլոմբիր», «Ընտանեկան» և բոլորը միանգամից կերավ: Հաշվեցի՞ր՝ ընդամենը քանի՞ պաղպաղակ կերավ Գամփռիկը, հիմա ի՞նչ կպատահի նրան:

☺ Լսե՛ք այս զվարճալի պատմությունը և հաշվե՛ք, քանի՞ կենդանի մեղր ստացավ: Հերթում ո՞վ է առաջինը, երկրորդը, հինգերորդը...:

Կաչաղակն անտառում լուր է տարածում.	Շղիկն ափսոսն է քաքշ տալիս,	Հանկարծ մեղրը չվերջանա՞:
- Մեղուները մեղրի փեթակներն են բացում:	Շունը կարոտ է աղվեսի՝	Սկյուռը իր քաթով բույրիկ
Ով ուզում է մեղր ստանա,	Մեծ կճուճն է դրել ուսին:	Հագիվ բռնել է մի դույրիկ:
Մի անանով ներկայանա:	Պղինձն է պինդ բռնել գայլը,	Հերթը ձգվում է ինչպես մեծ պարան,
Մեծ տակառով արջն է գալիս,	Ամհանգիստ է ամեն քայլը,	Ամեն մեկի ձեռքին մի-մի անան:
Շտապում է՝ շուտ հասնի նա,		

/Ս. Մուրադյան/

Տես նկարը: Համեմատի՛ր մրգերի խմբերը: Ի՞նչ ընդհանուր բան կա բալի, սալորի, բանանի, նարնջի միջև (դրանք մրգեր են, աճում են ծառերի վրա): Գտի՛ր այն մրգով ճյուղը, որի խումբը համապատասխանում է հինգ թվին: Խմբերի կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանը և համեմատի՛ր ո՞ր թիվն է շատ (քիչ)՝ 4 - 5, 5 - 4, 4 - 3, 3 - 4, 3 - 2, 2 - 3:

Ձ Առարկաների խմբերը համեմատելիս անհրաժեշտ է պարզել, թե որ առարկայից է շատ (քիչ): Հարաբերությունները միշտ պետք է հանդես գան մեկը մյուսի հետ կապի մեջ: Եթե շարքերից մեկում ավելորդ առարկա կա, ապա մյուսում մեկ առարկա չի բավարարում: Հավասարեցումը կատարվում է 2 ձևով՝ կամ մեծ խմբից են առարկան վերցնում, կամ փոքրին են ավելացնում: Երեխան պետք է սովորի առարկաների համադրման ձևերը, ոչ միայն ստանա, «անհավասարությունից հավասարություն» այլև հակառակը՝ «հավասարությունից անհավասարություն»:

Ձ Մեկ անգամ ևս նշենք, որ թվի մասին պատկերացում ձևավորելիս, կարևոր է ցույց տալ, որ թիվը կախված չէ իր կազմության մեջ եղած առարկաների չափից, գույնից, ձևից դրանց միջև ընկած տարածությունից /հեռու-հեռու են դասավորված, թե մոտ-մոտ.../

⊗ Երեխայի առջև երկու շարքով կոնֆետներ դրեք. մի շարքում իրարից մոտ հեռավորությամբ՝ հինգ, մյուսում իրարից նկատելի հեռավորությամբ՝ 4 կոնֆետ:

Առաջարկեք համեմատել, որտեղ է շատ, որտեղ՝ քիչ: Հիմնականում չհաշվելով առարկաները՝ երեխաները ցույց են տալիս և ասում, որ շատը երկար շարքում է: Անհրաժեշտ է սովորեցնել, որ առարկաների քանակը պետք է որոշել միայն համրանքից հետո կամ մատը սահեցնելով շարքերի տակ: Այս վարժությունը կատարելով՝ երեխան պետք է ասի, որ 5-ը մեծ է 4-ից, և 4-ը փոքր է 5-ից: Պարզելու համար վերևի և ներքևի կոնֆետները՝ ներկայացրեք քանակը՝ ուղիղ իրար տակ դնելով և գույգեր կազմելով /մատը սահեցրեք գույգերի վրա՝ վերևից-ներքև/: Երեխաները համոզվում են, որ չնայած վերևի շարքը քիչ տեղ էր գրավում, սակայն այնտեղ կոնֆետները շատ են, քան ներքևի շարքում:

● Մի ուրիշ եղանակ. ձախ կողմում դրեք 2 փոքր, աջում՝ 2 մեծ արջուկ: Երբ երեխան կպատասխանի՝ որ կողմի արջուկներն են մեծ, որը՝ փոքր, հարցրեք նրան՝ «Ո՞ր արջուկներն են շատ՝ մեծե՞րը, թե՞ փոքրերը»: Առաջարկեք, որ ապացուցի իր պատասխանը՝ փոքր արջուկները նստեցնի յուրաքանչյուր մեծի մոտ, այսինքն՝ գույգ հարաբերություն հաստատի:

Այսպիսով կապացուցեք, որ իր հաշված առարկաների թիվը կախված չէ դրանց չափից...: Նկատի է առնվում երեխաների ծանոթացումը բազմությունների, դրանց տարրերի, բազմության մասերի միացման, անջատման ու դասակարգման հետ: Բազմությունները տրվում են ինչպես թվարկելու, այնպես էլ նշելու բնորոշ հատկությունները /գույն, ձև, չափ/:

☺ Ես քեզ համար կընթերցեմ Հ.Թումանյանի «Երկինքը փուլ է գալիս» հեքիաթը, իսկ դու հաշվեփայտիկների օգնությամբ հաշվիր, քանի՞ ընտանի թռչուն են ապրում հեքիաթում: Լսի՛ր և հաշվի՛ր՝ ճուտիկ-ճատիկը, Հավիկ-Մարիկը, Բադիկ-Տատիկը, Սագիկ-Խաթունիկը, և Հնդու-Թնդուն:

Այժմ արի վերապատմենք այս հեքիաթը՝ ճուտիկ-ճատիկը մեկն էր, երկուս դարձան, երբ միացավ նրանց Հավիկ-Մարիկը, երեք դարձան Բադիկ-Տատիկի հետ, չորսը դարձան Սագիկ-Խաթունիկի հետ, հինգը դարձան Հնդու-Թնդուի հետ: Յուրաքանչյուր անգամ քանի՞ թռչուն էր միանում (մեկական): Ուրեմն՝ 2-ը դա 1-ն է և էլի 1-ը, 3-ը դա 2-ն է և 1-ը, 4-ը դա 3-ն է և 1-ը, 5-ը դա 1-ն է և 4-ը:

10987654321

ԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎ

Պատկերացում տալ կարգային հաշվի և նրա նշանակության մասին: Կարգային և քանակական թվի համադրությունը թույլ է տալիս ավելի պարզորոշ դարձնել թվի կարգային նշանակությունը: Երբ ուզում ենք իմանալ, թե քանի՞ առարկա կա, հաշվում ենք՝ 1, 2, 3, 4..., այսինքն՝ գտնում ենք որքա՞ն (քանի՞) հարցի պատասխանը, իսկ մյուսների մեջ առարկայի տեղը գտնելու համար, հաշվում ենք այլ կերպ: Ո՞ր, ո՞րերորդն է հարցերին պատասխանելիս հաշվում ենք՝ առաջին, երկրորդ, երրորդ...: Սովորեցնել, որ «որքա՞ն» հարցին պատասխանելիս նշանակություն չունի, թե ի՞նչ ուղղությամբ ենք հաշվում, իսկ կարգայինի դեպքում այն էական նշանակություն ունի (ձախից՝ աջ): Յուրաքանչյուր կարգային թվին համապատասխանում է միայն 1 առարկա:

Սեղանին 2 տիկնիկ դիր, այնպես, որ մեկը կանգնի մյուսի ետևից: Այն տիկնիկը, որը կանգնած է (նստած) առջևում, կոչվում է առաջին, իսկ որը կանգնած է ետևում՝ երկրորդ...

Նկարի՞ր 5 տարբեր չափի և գույնի քառակուսի: Այնպես արա, որ չորրորդը լինի կապույտ գույնի, միջինը՝ (3-րդը) լինի ամենափոքրը, մյուսները կատարի՞ր քո ցանկությամբ:

Վերցրո՞ւ 5 գունավոր փայտիկ, դասավորի՞ր կողք կողքի՝ շարքով: Ո՞րերորդ գույնն է ձախից առաջինը: Ո՞րերորդ գույնն է երրորդը, չորրորդը: Ո՞րերորդն է կապույտը:

Առարկաները հաշվելիս ցանկալի է, որ երեխան մատով դրանք ցույց տա, տեղաշարժի:

Տես նկարը: Արջուկ-Շուտքաթիկը, Ընձուղտիկ-Երկարավզիկը, Շղիկ-Բղիկ նապաստակը և Նախշուն կրիան մտերիմ ընկերներ էին: Երբ բացվեց գարունը, նրանք որոշեցին զբոսանքի գնալ: Բայց քանի որ նրանք դեռ փոքր էին, իրար ետևից շարվեցին և քայլեցին արահետով: Դեպի ո՞ր կողմը քայլեցին և ընդամենը քանի՞սն են նրանք: Ե՛կ որոշենք, թե նրանցից յուրաքանչյուրը շարքում ո՞ր տեղն է զբաղեցնում, հաշվենք կարգային հաշվով՝ առաջին, երկրորդ...: Ո՞վ է երրորդը, ո՞վ առաջինը, ո՞վ չորրորդը, իսկ ո՞վ երկրորդը:

Կարմիր սլաքով նշիր առջևից գնացողին, կապույտով՝ ետևից եկողին, կանաչով՝ դրանց միջև քայլողներին: Ո՞րերորդ կենդանին է ծաղիկ սիրում, մեղր, գազար:

Նապաստակն արագ քայլեց և հայտնվեց առջևում: Ո՞րերորդ տեղից տեղափոխվեց: Ո՞րերորդ տեղում հայտնվեցին մյուս կենդանները: Ո՞վ է կանգնած նապաստակի և ընձուղտի միջև: Փակի՞ր աչքերդ, փորձի՞ր հիշել՝ ինչ կարգով են կանգնած կենդանիները: Մտովի պատկերացրու, որ նապաստակի և կրիայի մեջտեղում հայտնվեց մկնիկը: Հաշվի՞ր և ասա՞ կրիան ո՞րերորդ տեղում կլինի:

Կատարելով հանձնարարությունը՝ երեխան թող պատմի գործողության իմաստը՝ ինչո՞ւ է այդպես մտածում:

Խաղ «Գնացք»: Իրար ետևից 5 աթոռ դրե՛ք: Դրանք անվանենք «վագոններ», իսկ մեծ աթոռը՝ «շոգեքարշ»: Երաժշտության տակ երեխաները շարժվում են, ազդանշանը լսելուց հետո ով հասցրեց նստում է «վագոնները»: Մյուսները պատասխանում են հարցերին՝ թե ո՞վ ո՞ր «վագոնում» է երթևեկում, սկսում են հաշվել «շոգեքարշից» հետո՝ ըստ կարգային հաշվի:

Նկարի՞ր 5 տարբեր գույնի և չափի շրջան: Այնպես արա, որ չորրորդը լինի դեղին, նախավերջինը՝ կապույտ, առաջինը՝ ամենամեծը, երրորդը՝ սպիտակ, վերջինը՝ սև:

Տես նկարը և լսիր այս զվարճալի պատմությունը՝

Ճահճին մտակ մարգագետնում	Ցառակի մրցույթ կազմակերպել,	Գուշակիր, թե ո՞վ է ճարպիկ,
Եղեգնատին ճիշտ դեմ ու դեմ,	Ու որոշել, թե իրենցից	Ով է ցատկել ձողից բարձրիկ,
Հանդիպեցին ճտտան մտկը,	Ով կարող է բարձր ցատկել.	Ինչո՞ւ է մեր ճանտանը
Մեր Ղորտիկը Ղորտ-դորտիկը,	Ու ցողունից մեծ եղեգնի	Երկրորդ կոճղին տեղավորվել,
Դանդաղաշարժ համեստ կրիան:	Չող կտրեցին ու վրայից	Իսկ մեր կրիան համեստորեն
Որոշեցին մարգագետնում այդ խտտառատ	Հո՛սկ, ցատկեցին:	Երրորդ կոճղի վրա նստել:

/Մ. Առաքելյան/

⊗ **Արի խաղանք** «Թաքնված կոնֆետ» խաղը: Թղթե հինգ բաժակների վրա աճող կարգով թվանշաններ են գրված: Խնդրենք, որ երեխան փակի աչքերը: Բաժակները շրջեք հակառակ կողմով, որի ընթացքում կոնֆետը (մի փոքր իր) դրեք բաժակներից մեկի տակ: Բացելով աչքերը՝ երեխան պետք է գուշակի, թե ո՞րերորդ բաժակի տակ է կոնֆետը:

⊗ Մեր շենքը հինգ հարկանի է, եթե մենք ապրում ենք երկրորդ հարկում, ո՞ր հարկերում են ապրում մեր հարևանները, իսկ եթե մենք ապրում ենք երրորդ հարկում, չորրորդում...:

⊗ Անիեց շենքը չորսհարկանի է: Նա ապրում է ոչ առաջին, ոչ երրորդ, ոչ էլ վերջին հարկում: Ո՞ր հարկում է ապրում Անին: Նրա բացիկները փոստատարը ո՞ր հարկ է տանում:

⊗ Եկ հինգ թիվը ստանանք մեկական տարբեր բանջարեղենի միջոցով: Ես կանվանեմ, իսկ դու դրանք սեղանին դիր և պատմիր կատարածիդ մասին (ես դրեցի 1 սոխ, 1 գազար 1 ճակնդեղ, 1 լոլիկ և 1 պղպեղ): Ընդամենը քանի՞սն եղան (5-ը): Ուրեմն 5-ը դա 1, 1, 1, 1 և նորից 1-ն է: Հինգ թիվը ստացանք 5 հատ մեկերից: Այժմ որոշիր յուրաքանչյուր բանջարեղենի տեղը շարքում: Ո՞րերորդ տեղում է լոլիկը, պղպեղը...:

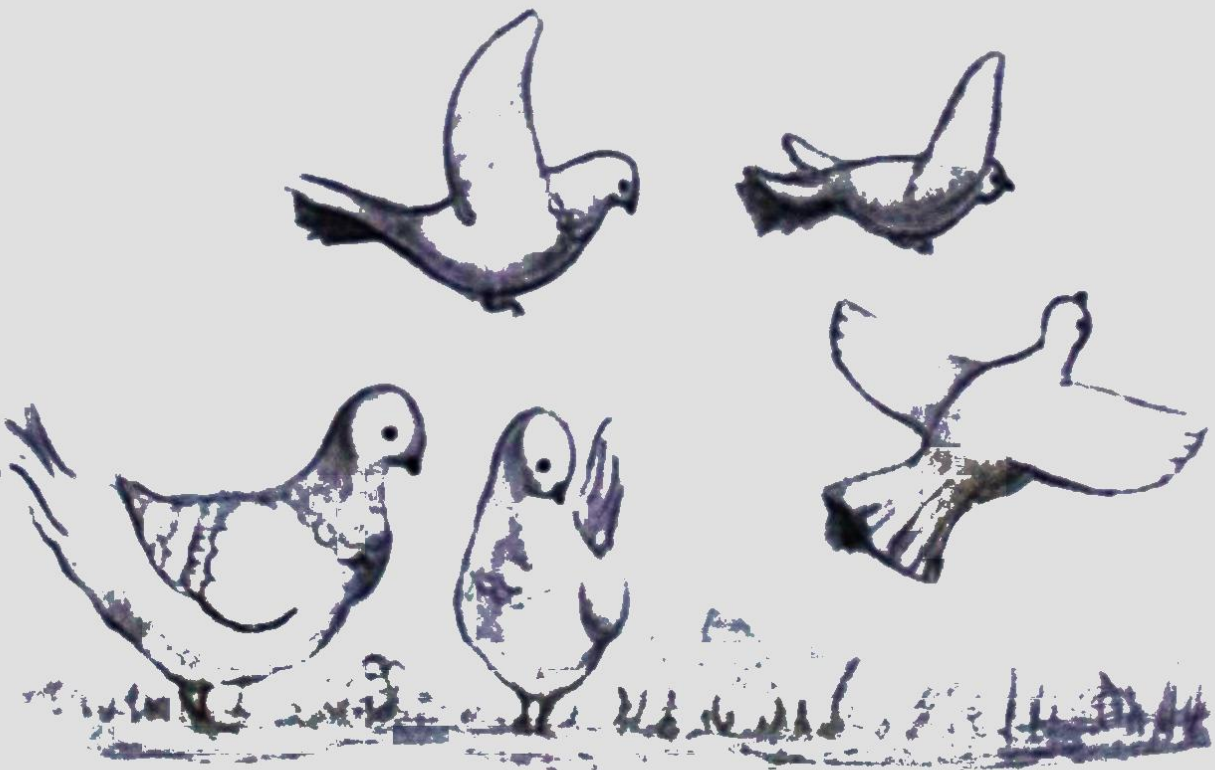
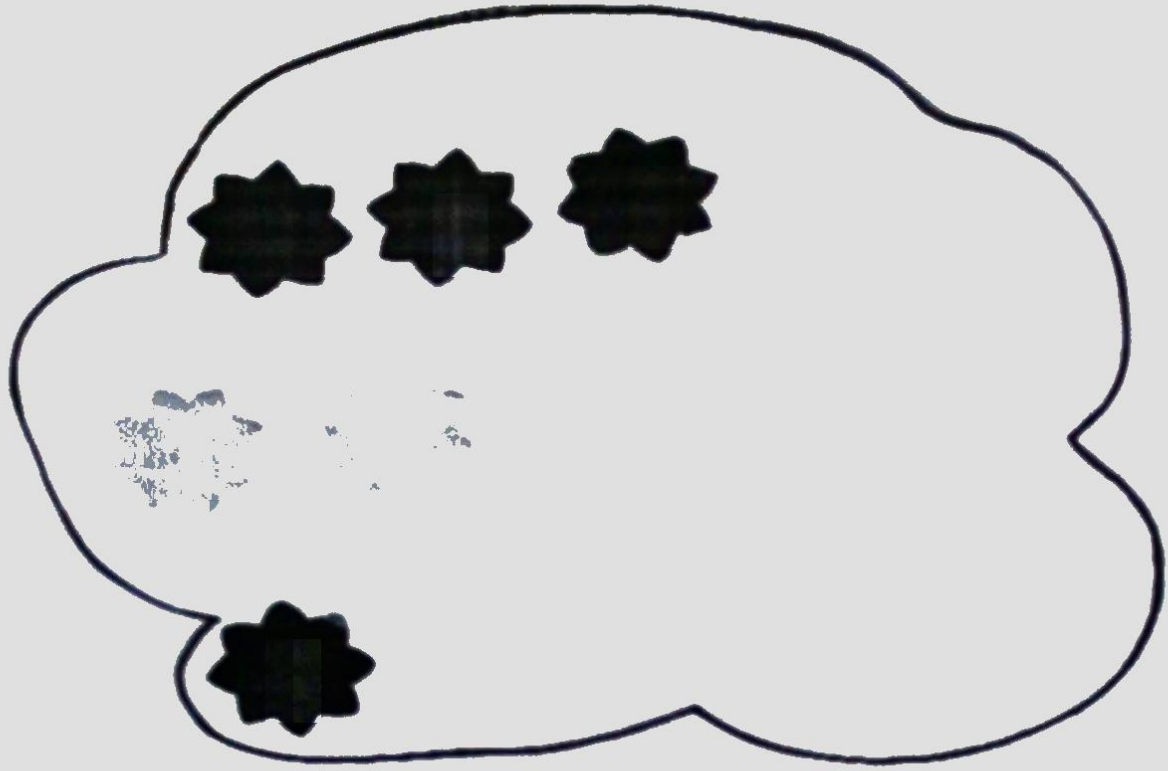
⊗ Նկարի՛ր հինգ տարբեր գույնի, չափի, ձևի երկրաչափական պատկերներ: Ի՞նչ ստացվեց (1 մեծ շրջան, մեկ դեղին ուղղանկյուն, մեկ փոքր եռանկյուն, մեկ կապույտ քառակուսի, մեկ կարմիր ձվածիր): Ո՞րերորդ տեղում նկարեցիր մեծ շրջանը, դեղին ուղղանկյունին...:

⊗ **Հինգից մեկն ավելորդ է:** Անտառի բացատում հավաքվել էին թրթուր-Բազմատտտիկը, թիթեռնիկ-Չքնաղիկը, օձ-Պարանիկը, Աշխատասեր մրջյունը և Հյութասեր մեղուն: Նրանք նստած բացատում վիճում էին, թե ո՞վ է նրանցից ավելորդը, ի՞նչն է բոլորի համար ընդհանուր:

Դու ի՞նչ ես կարծում (բոլորն էլ կենդանիներ են և ապրում են անտառում, նրանցից 4-ը միջատ են, իսկ օձը՝ սողուն է, նա էլ ավելորդն է): Այդպիսի խաղեր դու էլ մտածիր:

☺ **Խաղ** «Հինգերորդն ավելորդ է»: Ընտրեք առարկաների 2 խումբ, որոնք հնարավոր է խմբավորել ըստ ընդհանուր և տարբերվող հատկանիշի (4-ը միրգ է՝ 1-ը բանջարեղեն, 4-ը կարմիր է՝ 1-ը դեղին, 4-ը միջատ է՝ 1-ը թռչուն, 4-ը կահույք է՝ 1-ը սպասք, 4-ը թվանշան է՝ 1-ը երկրաչափական պատկեր...): Առաջարկեք հեռացնել ավելորդը և հիմնավորել պատասխանը: Հետևեք, որ երեխան ասի խմբի անվանումը՝ այն բառը, որը ընդհանուր է բոլորի համար:

☺ **Խաղ** «Ի՛նչ համարը»: Առաջարկեք, որպեսզի հինգ երեխա կանգնեն կողք-կողքի, հաշվեն միմյանց և ասեն իրենց ընդհանուր թիվը, ասպա անվանեն իրենց կարգային համարը: Յուրաքանչյուր տեղում կանգնած երեխայի համար մի առաջադրանք մտածեք: Օրինակ՝ երկրորդը թող դուրս գա սենյակից, առաջինը՝ պտտվի իր շուրջը, չորրորդը մի քայլ ետ գնա, հինգերորդը որևէ շարժում կատարի, երրորդը նստի ...:

ԹՎԻ ԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ

Թվերը հիշելու կարողությունը դեռ թվերի մասին իմացություն չէ: Երեխան պետք է յուրացնի թվերի քանակային կազմը: Օրինակ. 5-ը դա 5 միավոր է 1 և 4 գումարից, 5-ը կարելի է ստանալ 2-ի և 3-ի կամ 3-ի և 2-ի գումարից:

Թվերի անվանումները հիշելուց հետո, օգտակար է, որ ուշադրություն դարձնեք առարկաների խմբի քանակային կազմի փոփոխության վրա՝ շրջանակների մեջ վերցնելով հաշված երկու փոքր խմբերը (4 և 1, 3 և 2):

• Հետևեք, որ թիվը ընկալվի ամբողջությամբ, ապա հետո բաժանվի մասերի:

Թվի կազմությանը ծանոթացնելիս օգտվեք 2 տարբեր գույնի, չափի, ձևի առարկաներից, քվանշաններից: Առարկաները դասավորեք շարքով, ապա իրարից հեռացնելով՝ բաժանեք երկու փոքր խմբի (5 թվով՝ 4 մեծ, 1 փոքր երկրաչափական պատկեր, 2 կարմիր և 3 դեղին խորանարդ...):

Երեխայի հետ միասին հին ամսագրերից դուրս բերեք և կտրատեք ցանկացած պատկերներ, որոնք կարող են որպես հաշվենյութ ծառայել: 1 - 5 քանակային կազմով ստեղծեք 4 և 1 մեքենա, 3 և 2 տիկնիկ, 1 և 4 տուն, 2 և 3 մկնիկ, 5 հատ 1 արջուկ և 1 - 5 թվաքարտերը:

Տեսն անկարը: Ծաղկանոցի յուրաքանչյուր շարքում պետք է լինի 5 ծաղիկ: Լրացրո՛ւ պակասը:

Տեսն անկարը: Մեկկազի հարևանությամբ ապրում էր մի ուրախ տղա, որն աղավնիներ էր պահում: Նա բաց էր անում վանդակի դուռը և բաց էր թողնում նրանց: Նրանք ուրախ ճախրում էին երկնքում: Հիմա էլ աղավնիներից քանի՞սն են դեռ երկնքում: Ընդամենը քանի՞ աղավնի էր պահում տղան (5): Ինչպե՞ս ստացվեց 5 թիվը (2-ին ավելացրեցի 3-ը):

Վերցրո՛ւ անձեռոցիկը և փոփոխ սեղանին, տակը չորս քար թաքցրո՛ւ: Չեռքդ դի՛ր անձեռոցիկի տակ և քարերը բաժանի՛ր երկու կույտերի, ինչպես որ կցանկանաս: Հեռացրո՛ւ անձեռոցիկը և պատմի՛ր՝ ամեն մի կույտի մեջ քանի՞ քար կա (մեկում կա 1, մյուսում՝ 3 քար): Արի նորից խաղանք՝ միացրո՛ւ քարերը և ծածկի՛ր անձեռոցիկով: Բեզ մոտ չորս քար կա, այն կարող ես տարբեր ձևով բաժանել: Նույն ձևով ծանոթացրեք 2, 3, 5 թվերի կազմությանը:

Չեռքիս մեջ 5 ամրակ կա (ցանկացած խաղանյութ): Փակի՛ր աչքերդ և բոլոր ամրակները միաժամանակ վերցրո՛ւ երկու ձեռքով և ասա՝ «Դ՛ն ձախ ձեռքում կա 4, աջում՝ 1 ամրակ, 5 թիվը ստացա 4 -ից և 1-ից»: Ինչպե՞ս այլ ձևով կարելի է ստանալ 5 թիվը (3-ից և 2-ից):

Մեղանին 5 փայտիկ դի՛ր, դրանցից 2-ը փակի՛ր ձեռքիդ ափով (հեռացրո՛ւ մինյանցից): Քանի՞սը բաց մնաց (3-ը): Քանի՞սը փակեցի՛ր (2-ը): 5-ը քանի՞ խմբի բաժանեցի՛ր (3-ի և 2-ի): Որպեսզի չնոռանաս, դրանց կողքին դի՛ր թվանշանները: Այժմ 5 թիվը ստացի՛ր այլ տարբերակով՝ փայտիկները բաժանի՛ր ուրիշ երկու խմբի: Որքա՞ն փայտիկ կա յուրաքանչյուր խմբի կազմում (1 և 4): Դրանց կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանները:

Տեսն՝ ի՞նչ է պատկերված քարտիդ վրա (զատիկներ), քանի՞սն են (3-ը): Իսկ ի՞նչ քարտի վրա քանի՞սն են (5-ը): Ո՞ր քարտը պետք է վերցնես, որպեսզի քո երկու քարտերի վրա լինի այնքան զատիկ, որքան իմ մեկ քարտի վրա է: Փնտրի՛ր այն և դիր քարտիդ մոտ, ապա պատմի՛ր՝ ի՞նչ արեցի՛ր (3 զատիկ կար, 2-ն էլ միացրեցի, ստացա 5-ը, ուրեմն 5-ը կազմված է 3-ից և 2-ից):

Ուրախ հաշիվ՝

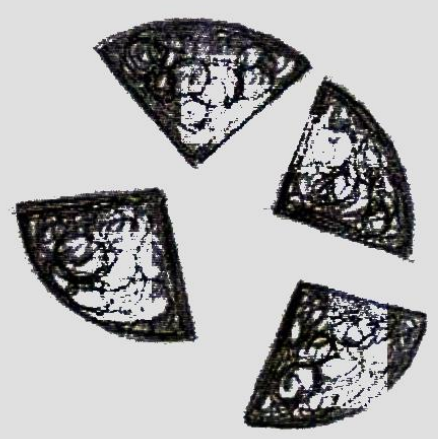
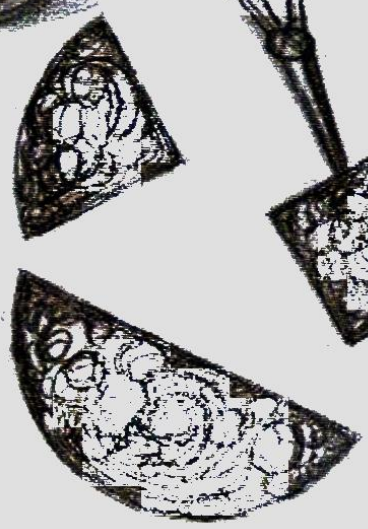
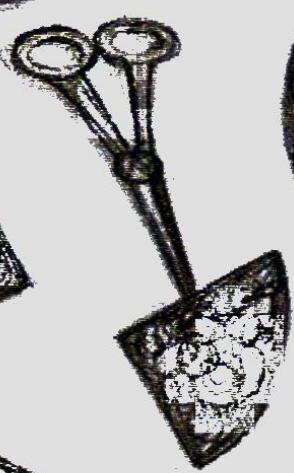
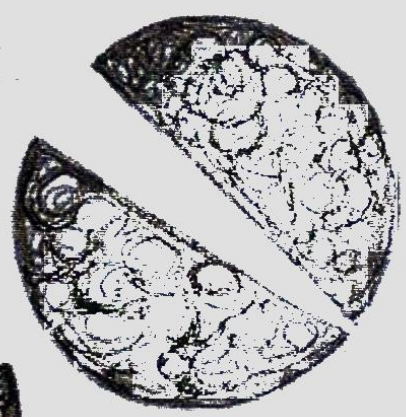
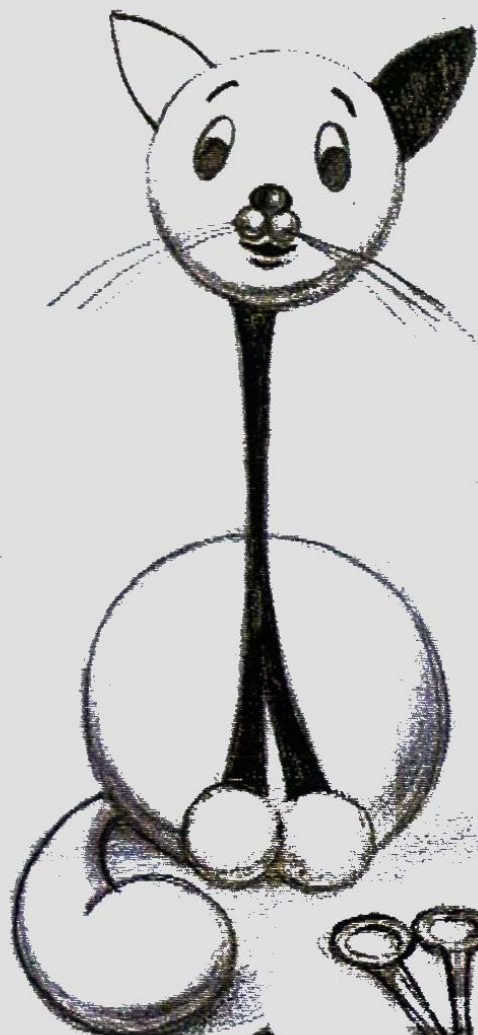
Բա չես ասի, ա՛յ Աբուսկ,
Տանը կար 5 կարկանդակ:

Բայց 2-ը կորել է.
Գուցե կատուն կերե՞լ է

- Տեղը մութ էր, - ասավ սա,
Այն 3-ը չտեսա...

/Գ. Գաբրիելյան/

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ԱՄՔՈՂՋԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ՀԱՎԱՍԱՐ ՄԱՍԵՐԻ

Ճ Յո՛ւյց տվեք երեխային, որ որոշ առարկաներ կարելի է և երբեմն էլ անհրաժեշտ է բաժանել մասերի (2, 4, ...): Սկզբում ձեր օգնությամբ, ապա ինքնուրույն երեխան պետք է սովորի բաժանել առարկաները հավասար մասերի: Բացատրեք, որ նույն ձևով՝ մասերի բաժանելով, կարելի է ծախել ժապավենը, պարանը, կոշիկի կապը, կամ կտրել հացը, միրգը...:

Մ Տե՛ն նկարը: Սևականջիկը «պիցցաներից» մեկը փորձում է բաժանել մասերի: Դու էլ մասնակցիր նրա խաղին:

Առաջարկե՛ք երեխային ափսե՛ն դնել թղթի վրա և մեծի օգնությամբ եզրագծել (նույնը կրկնել ևս մեկ անգամ): Մտացված շրջանները նկարագարող «պիցցայի» տեսքով, ապա դրանցից մեկը կտրել նախ երկու հավասար, ապա երկու անհավասար մասերի: Մասերը դնել իրար վրա և նշեն, որ երկու մասերից մեկը մյուսի կեսը կարելի է անվանել միայն այն դեպքում, երբ մասերը հավասար են:

Ճ Անհրաժեշտ է երեխային սովորեցնել, որ հավասար մասեր ստանալու համար պետք է առարկան ճիշտ հավասարությամբ չափել կամ ծախել, ապա կտրել: Մասերի հավասարությունը ստուգվում է իրար վրա տեղադրելու միջոցով :

Կիսելով «պիցցան» երկու մասի, հետո երկու մասերից յուրաքանչյուրը՝ ևս երկու մասի, ստացանք չորս հավասար մաս: Առաջարկեք երեխային ներկայացնել արդյունքը և հնարավոր տարբերակները (ի՞նչ արեցինք, ի՞նչ ստացվեց, հավասա՞ր են արդյոք մասերը): Առաջարկեք բաժանված մասերը տեղադրել չբաժանված ամբողջ «պիցցայի» վրա, համեմատել ամբողջը և մասերը, պատմել, ինչպե՞ս մասերից ստացավ ամբողջը, եզրակացության գալ, որ ամբողջը մեծ է մասից, իսկ մասը փոքր է ամբողջից:

● Վերցրո՛ւ չորս մասերից մեկը, որքա՞ն մնաց, վերցրու երեք մասերից երկուսը, որքա՞ն մնաց...

● Սևականջիկը երկար մտածելուց հետո կարողացավ «պիցցան» բաժանել նախ՝ երկու, ապա՝ չորս մասի: Մեկ մասը տվեց տատիկին: Քանի՞ մաս մնաց նրա մոտ (3):

☀ Ծիրանը բաժանի՛ր 2 հավասար մասի: Մասերից մեկը վերցրո՛ւ քեզ, մյուսը տո՛ւր ինձ: Դրանք ինչպիսի՞ մասեր էին (հավասար):

☺ Երեխաների հետ միասին խմորից կարկանդակ ծեփե՛ք, քիսե՛ք և կիսեք այն 2 հավասար մասի, ապա առաջարկեք ցույց տալ կարկանդակի մի կեսը: Խնդրե՛ք, որ մասերը միացնեն իրար և դնեն ամբողջի վրա, ապա նորից առանձնացնեն իրարից և անվանեն մասերից յուրաքանչյուրը (կես):

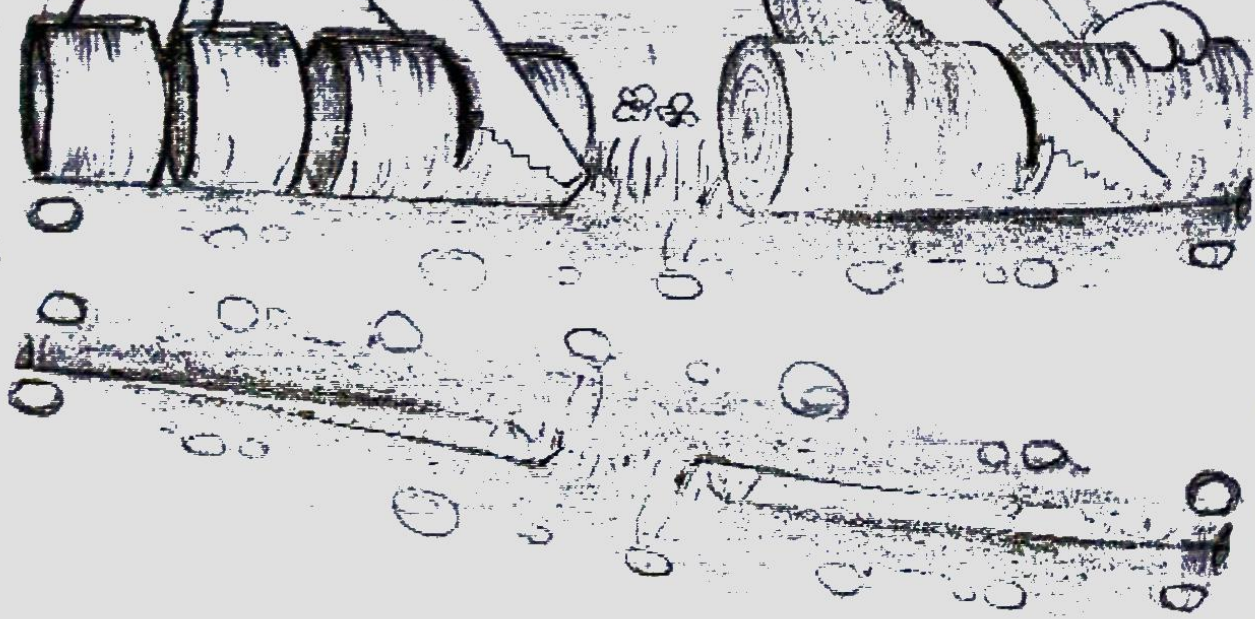
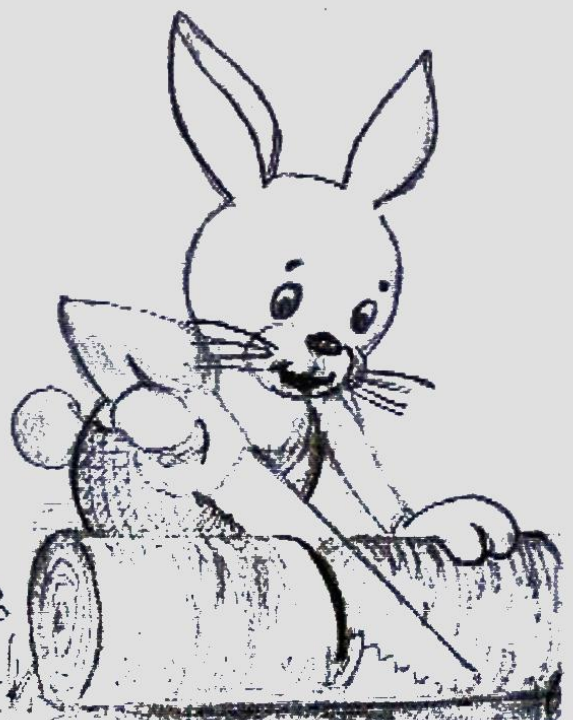
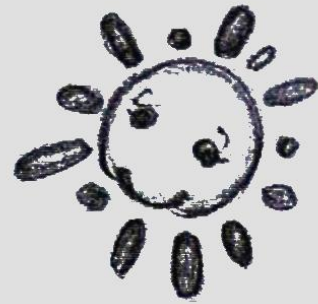
Ճ Երբ հյուրեր կույնենաք, հարցրեք երեխային, թե քանի՞ մասի պետք է բաժանել տորթը (սկզբում հաշվել հյուրերի քանակը, ապա հավասարապես բաժանել):

☀ Չորս արջուկները մի տանձ գտան: Նրանք ինչպե՞ս կարող են բաժանել այդ տանձը, որ նրանցից ոչ մեկը չնեղանա: Տանձի ո՞ր մասը կհասնի յուրաքանչյուրին:

Ճ Ուրախ հաշիվ՝ «Լուսինը»

Մի տես, մի տես՝	Այդ ճնճողակն է	Կարծել է, թե նարինջ է դա,
Ինչ է եղել.	Երկինք թռել,	Բերել է, որ ճուտերին տա,
Կտարվել է լուսինը:	Լուսնի կեսը իր	Իսկ ճուտերը, հա՛, տգում,
Ո՞վ է արել, ո՞վ է արել,	Բայնն տարել,	Լուսնի այն մի կեսն են ուզում:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Տե՛ս նկարը: Շղիկ նապաստակը և ժպտերեսիկ կապիկը գերան են սղոցում: Ի՞նչ չափի է նրանցից յուրաքանչյուրի առջև դրված գերանը (նույն հաստության և նույն երկարությամբ): Քանի՞ մասի է բաժանում Շղիկը իր առջև դրած գերանը (2): Մատդ սահեցնելով՝ հաշվի՛ր ստացված ամբողջական մասերը՝ (հետևել առաջադրանքի ճիշտ կատարմանը): Ինչպիսի՞ն են մասերը (հավասար): Այժմ հաշվի՛ր, թե ժպտերեսիկը քանի՞ մասի է բաժանել իր գերանը (4): Քանի՞ կտրվածք է ստացել Շղիկը, և քանի՞սը՝ ժպտերեսիկը:

Ինչպե՞ս իմացար, բացատրի՛ր (աչքաչափով, կարելի է չափել փայտիկով կամ քանոնով՝ չափը դնելով յուրաքանչյուր մասի ձախ կողմից):

⊗ Երկու տիկնիկներդ «նկարել են ուզում»: Թուղթը ծալելով բաժանի՛ր 2 հավասար մասերի, կտրի՛ր և տուր նրանց: Քանի՞ ծալվածք եղավ (1), քանի՞ թուղթ ստացար (2):

⊗ Այս երկար ժապավենը հավասարապես բաժանի՛ր այնքան մասերի, որքան քո 3 տիկնիկներն են և դրանցով կապիր նրանց մազերը: Քանի՞ ժապավեն կտրեցիր (3), քանի՞ կտրվածքով բաժանեցիր ժապավենը (2): Ինչպե՞ս ապացուցենք, որ դրանք հավասար չափի են (3 ժապավենները իրար վրա դնելով և ձախ կողմից եզրերը հավասարեցնելով):

⊗ Արի հուլունքներից վզնոցներ պատրաստենք և նվիրենք 3 ընկերուհիներիդ: Քանի՞ մասի պետք է բաժանես թելը: Վերցրո՛ւ դեղին թելը և այս չափիչ գուլակի միջոցով հավասարապես բաժանի՛ր 3 մասի 3 ընկերուհիներիդ համար (հաջորդ անգամ կարելի է առաջարկել երեքից ավել բաժանում):

⊗ Օգտակար է նաև որևէ երկրաչափական պատկեր բաժանել 2 և 4 մասերի: Օրինակ՝ քառակուսու վերևի և ներքևի կողմերը ծալելով միացրո՛ւ և բաժանի՛ր 2 հավասար մասի, ի՞նչ ստացար (2 ուղղանկյունի): Այս ուղղանկյունուց ինչպե՞ս կարելի է ստանալ 2 քառակուսի (2 տակ ծալելով): Այժմ վերցրո՛ւ քառակուսին և ծալելով ստացի՛ր 2 եռանկյունի (ծալեցի քառակուսու ներքևի ձախ կողմի և վերևի աջ կողմի գագաթները):

⊗ Գուլակի՛ր հանելուկը՝

- «Նրանք չորսը՝ առանց կոխի, առանց վեճ
- Ամբողջ տարին բաժանեցին իրար մեջ:
- Հայտնի դարձան իրենց հասույթ օրերով,
- Ինչպես նաև, այցի գալու շորերով: (տարվա եղանակները)

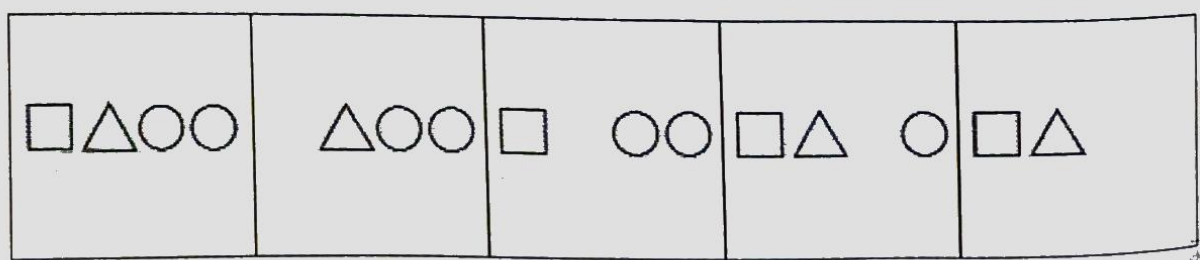
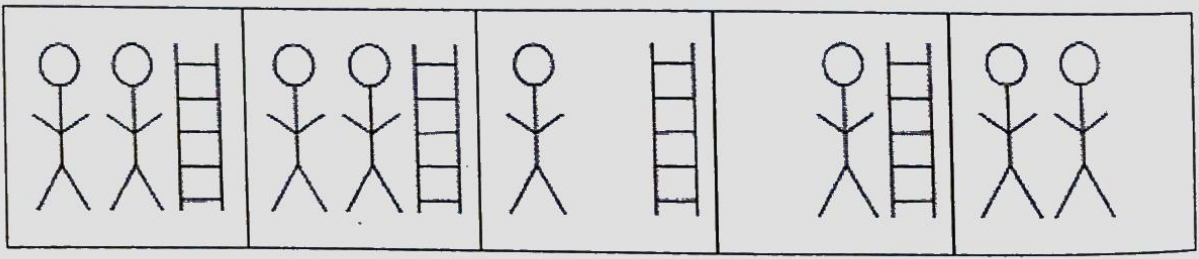
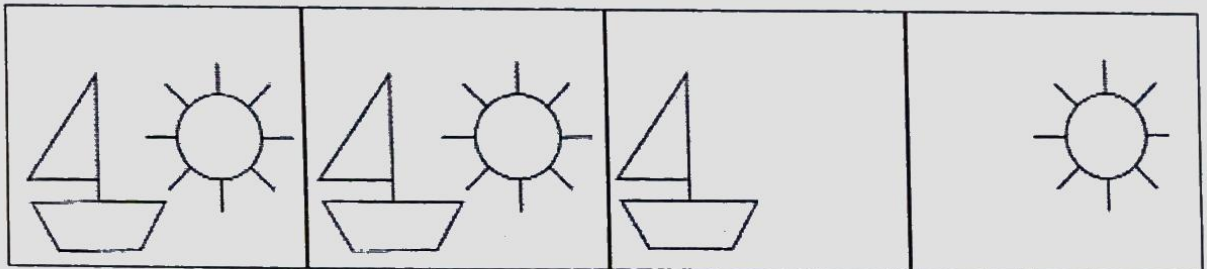
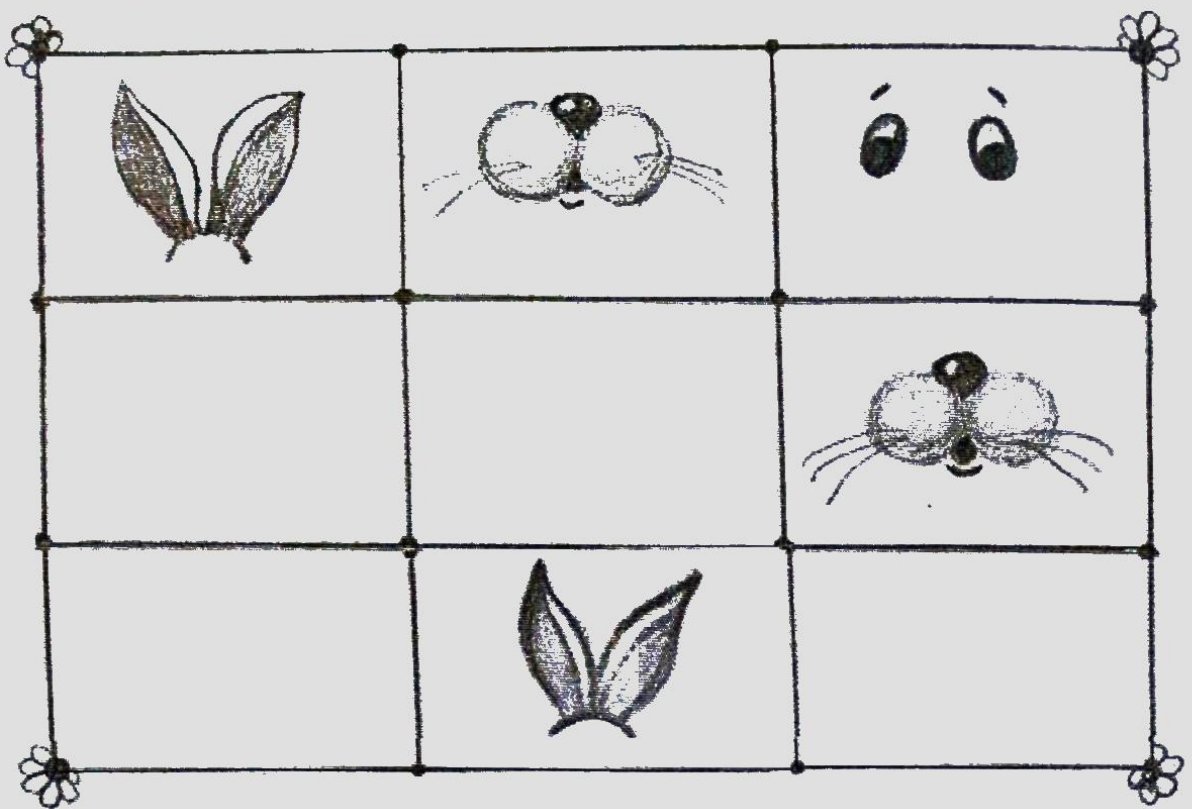
⊗ Արի չափենք մեծ և փոքր շշերի ջրերը այս բաժակի օգնությամբ: Մինչև սկսելը՝ վերցրո՛ւ թուղթը և այն բաժանի՛ր 2 հավասար մասերի, գտի՛ր թղթի կենտրոնը և վերևից ներքև մի ուղիղ գիծ նկարի՛ր, դու կտռանաս երկու սյունակ: Առաջին սյունակում գրանցի՛ր մեծ շշի ջրի քանակը, երկրորդի մեջ՝ փոքր շշի ջրի քանակը:

Յուրաքանչյուր բաժակի ջուրը թասի մեջ դատարկելուց հետո մի փայտիկ նկարի՛ր սյունակի մեջ կամ փայտիկ դի՛ր: Ավարտելուց հետո հաշվի՛ր առաջին, ապա երկրորդ սյունակների փայտիկները, կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանները և համեմատի՛ր բաժակների քանակը:

Ո՞ր շշի տարողությունն էր շատ (քիչ), որքանո՞վ:

⊗ 2-3 բուլետուս երեխաների ուշադրությունը կենտրոնացրեք անցած նյութի հիմնական հասկացությունների վրա: Երեխաները կարող են իրենց վերաբերմունքը արտահայտել նյութի նկատմամբ: Այդպիսի հետադարձ կապը կօգնի հետագայում կարգավորել աշխատանքը:

9 = 4 = 5

6 x 2 = 2

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ՕՐԻՆԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ

Սովորեցնել երեխաներին պարզ օրինաչափություններ, համակարգ փնտջել շրջակա աշխարհի առարկաների և երևույթների մեջ՝ բակում, փողոցում, խոհանոցում, նաև նախշազարդերի դասավորության և ձևավորման մեջ, մարդկանց և ուրիշ շատ առարկաների նմանության և տարբերության մեջ, կարողանալ բացահայտել տարրական տրամաբանական կապերը:

Տես նկարը: Լոգարանը վերանորոգելիս նախշազարդ հախճաատիկի միջոցով ձևափոխեցին հատակը: Այստեղ պատկերված է աշխատանքի սկիզբը, շարունակիք գտնել գարգա նախշը:

Տես նկարը:

Ո՞վ է սիրում գազար կրծել, Ո՞ւմ պոչն է կարճ, շուրթը ճաքած, Լապտատակն է կոթրոյի, նկատել ամենից արագակալ

Վերևի և ներքևի վանդակներում լրացրու պակաս պատկերը: Բացատրիր քո լուստրությունը ի՞նչ ստացար: Հենց դա էլ կլինի հանելուկի պատասխանը / Լապտատակ /

Որոնի՞ր և գտի՞ր օրինաչափությունները, որոնք կարող են լինել.

- հագուստի, զարդերի, գորգի, կահույքի, սպասքի նախշազարդերում,
- բնության մեջ՝ գույների (կենդանիների մորթու և փետուրների, ծաղիկների, ծիածանի)...
- չափի (պոչերի), ձևի (մորթու նախշերի), կառուցվածքի (մեկ գլուխ և 4 ոտք)...
- յուրաքանչյուր ծաղկի, բերքերի, միջատների բևերի, տերևների սիմետրիայի, օրվա մասերի, շարաքվա օրերի, տարվա եղանակների հաջորդման,
- մարդու, բույսերի, կենդանիների, միջատների աճի ...,
- շենքերի կառույցներում, դրանց վրա պատկերված նախշերում,
- քվանշանների բնական շարքի, ժամացույցի թվերի դասավորության ...

Վերցրու երկու տարբեր գույնի փայտիկ և ցանկապատ կառուցիր: Այնպես աշա, որ փայտիկների գույները իրար հաջորդեն: Օրիորակ՝ կապույտ, կարմիր, կապույտ ... Կտի՞ր քո տարբերակը, և մի ուրիշ օրինաչափություն ստացիր:

Եթե երեխան դժվարանում է կրկնօրինակել, օրինաչափություն գտնել, կամ ստեղծել նրա հետ համագործակցելով՝ սեղանին դասավորեք երկրաչափական պատկերները, որոք ոչոք երկու եռանկյունի, իսկ նա՝ մեկ շրջան: Բացատրե՛ք, որ այս օրինաչափությունը ունի 2 եռանկյուն և 1 շրջան, ապա նորից կրկնեք նույնը և հարցրե՛ք ի՞նչ ձև պետք է ունենա հաջորդ պատկերը, հետո նույն վարժությունը կրկնեք նկարելու միջոցով: Հարցրե՛ք ինչպե՞ս է կրկնվում օրինաչափությունը: Առաջարկե՛ք, որ նոր օրինաչափություն գտնի: Այն քայլից հետո, եթե երեխան ինքը կատեղծի երկրաչափական ձևերի իր տրամաբանական շարքը՝ գաշակել նրա ստեղծածը: Խնդրե՛ք, որ նա անպայման բացատրի իր որոշումը և իր տրամաբանված դատողությունը, խրատուսեք նրա հաջողությունը:

Կարևոր է, որ երեխան սովորի համեմատել առարկաները, վերլուծել ինքնուրույն դաստորություն անել, գտնել պարզ օրինաչափություններ, կարողանա կապեր գտնել առարկաների հերթականության, համակարգվածության, նաև մարդկանց, բնության երևույթների, շինություն և դրանց միջև եղած նմանությունների, տարբերությունների միջև:

കുട്ടികളുടെ കലാരംഗം - 4 = 5 : 0 - 0 1 9 2 3 4 5 6 7 8 9 10

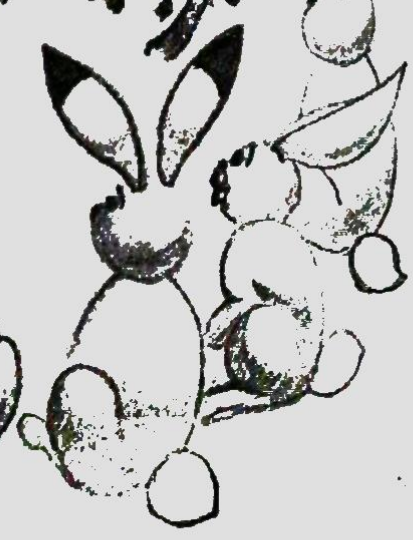
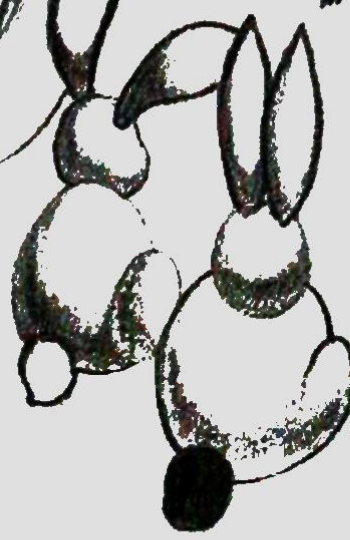
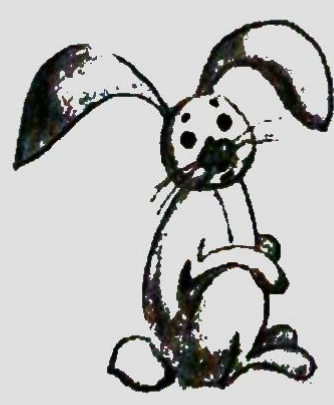
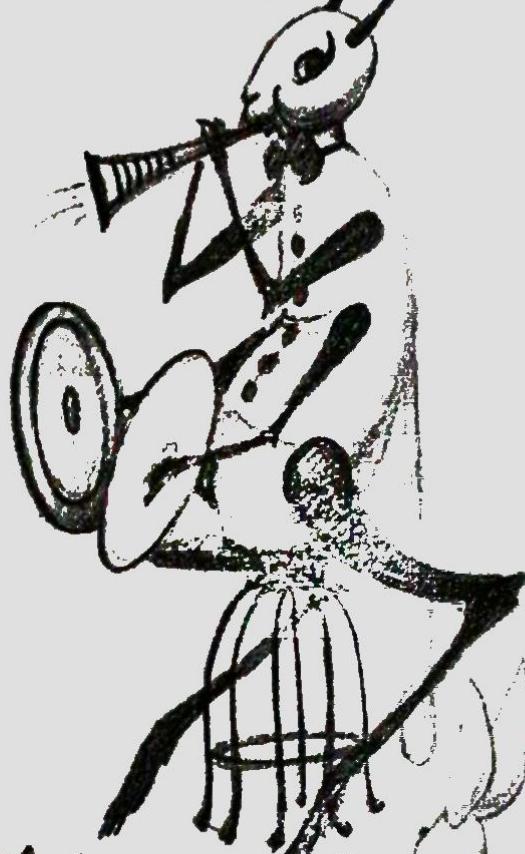
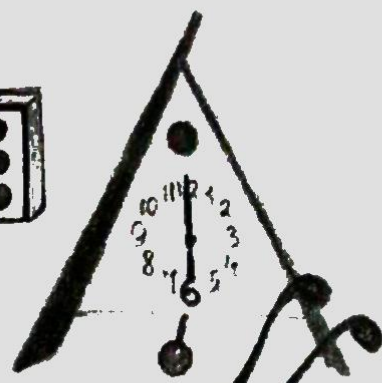
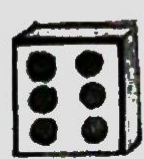
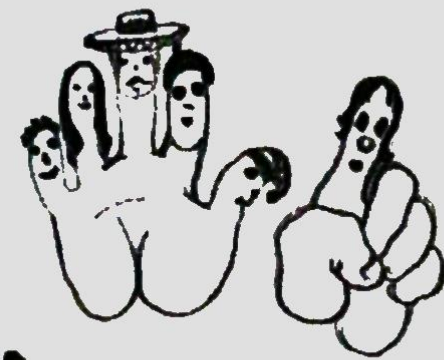

കുട്ടികളുടെ കലാരംഗം - 4 = 5 : 0 - 0 1 9 2 3 4 5 6 7 8 9 10

കുട്ടികളുടെ കലാരംഗം - 4 = 5 : 0 - 0 1 9 2 3 4 5 6 7 8 9 10

കുട്ടികളുടെ കലാരംഗം - 4 = 5 : 0 - 0 1 9 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the number 4=5.

Handwritten text at the bottom of the page, including the number 64.

ՎԵՑ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

☛ **Տես նկարը:** Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհին գրոյին մի պոչիկ ավելացրեց, և ի՞նչ ստացվեց՝ իհարկե վեց: Մատդ սահեցրու վեց թվանշանի վրայով: Վեցը նկարի՛ր մատիդ շարժումով: Ինչի՞ է նման վեց թվանշանը (կողպեքի, խխունջի, շրջված իննի): Երկու ձեռքիդ վրա ցույց տուր վեց մատներդ: Ամեն անգամ փորձի՛ր փոխել դրանց դասավորությունը, սակայն մատներիդ թիվը միշտ հավասարեցրու՛ վեցի: Օրինակ՝ 1 և 5 մատ, 2 և 4, 3 և 3:

☺ Գուշակի՛ր, ինչի՞ մասին է՝ Սի շրջան ու կեռ մասնիկ կեռ մասնիկը վերևում, Համգուցվել են մեկմեկու, Իսկ շրջանը ներքևում:

☛ Լսե՛լ ես երբևէ, թե ինչպե՞ս է ծղրիդը ճռուում: Ահա՛ հիմա էլ երաժիշտ ծղրիդը ծնծղամներով 6 անգամ հարվածեց, 6 անգամ հնչեցրեց շեփորը և բացատ կանչեց երկարականջ մապաստակներին: Հաշվի՛ր, քանի՞ մապաստակ վազեց բացատ: Այդ երաժշտությունը հրապուրեց մաև Սևականջին, նա էլ տնից վազեց բացատ: Օգնի՛ր Սևականջին, որն առաջին անգամ էր ծղրիդ տեսնում, հաշվել նրա ոտիկները: Քանի՞ ոտիկ ունի ծղրիդը: Քանի՞ ոտք ունի աթոռը, որին նստել է նա:

☛ Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Այդ ժամին ինչո՞վ ես զբաղված, պատմի՛ր:

☛ Ո՞րն է շաքաթվա վեցերորդ օրը: Ո՞ր օրվանից է սկսում շաքաթը: Այդ օրվանից մինչև շաքաթ քանի՞ օր է անցել :

● Ո՞րն է տարվա վեցերորդ ամիսը: Ո՞ր ամսից է սկսում տարին: Անվանիր ամիսները՝ հունվարից մինչև հունիս:

● Գիտե՞ս արդյոք, որ հունիսի 1-ին նշում են երեխաների պաշտպանության օրը:

☛ Գիտե՞ս արդյոք, շրջապատում ի՞նչն է վեց թվով հանդիպում՝ (փեթակի մեղրահացը լցված է վեց կողմանի մեղրաքջիջի մեջ: Ջրաշուշանի ծաղկաթերթերը, ոլոռի պարկի հատիկները, բոլոր միջատների ոտիկները նույնպես վեցն են):

☛ Ի՞նչ միջատների անուններ գիտես: Բուք մատդ դի՛ր կարմիր գունամների մեջ և տալիս: Քեզ ո՞ր միջատի մարմինն է հիշեցնում այդ հետքը (զատիկի): Վերցրու՛ սև գույնի մատիտը և ավարտի՛ր զատիկի նկարը: Քանի՞ տոտիկ պետք է նկարես (6-ը): Գիտե՞ս արդյոք, որ զատիկի մարմնի սև պուտերը յոթն են՝ մեկը գլխի վրա է, իսկ վեցը հավասարապես դասավորված են աջ և ձախ թևիկներին: Ուրեմն յուրաքանչյուր թևիկի վրա քանի՞ պուտիկ պետք է նկարես (երեքական):

● Նկարի՛ր քեզ ծանոթ ուրիշ միջատներ: Հետևի՛ր դրանց բնության մեջ՝ խտտերի, տերևների վրա, և հաշվի՛ր ոտիկները, թևիկները, բեղիկները, աչքերը ...:

☛ Թվային շաքաթում ցույց տուր վեցը և ասա՛ ես վեցն են, սիրում են մայել, թե ինչպես են պտտվում ձյան փաթիլները: Նկարի՛ր մի քանի փաթիլ այնպես, որ դրանց ձևերը չկրկնվեն: Հաշվի՛ր քանի՞ թևիկ ունեն դրանք (6): Չմռանը, երբ ձյան փաթիլը ընկնում է ձեռնոցիդ վրա, երկար ժամանակ չի հալում, դու կարող ես դիտարկել դրանց անկրկնելի ձևերը և հաշվել թևիկների քանակը:

☛ Թվի՛ր հայոց աշխարհի դաշտային վեց ծաղկի անուն (մամուշակ, երիցուկ, կակաչ, նարգիզ, անթառամ, խատուտիկ):

☛ Լրացրու՛ անհրաժեշտ թվանշանները՝

Ես ... տարեկան եմ: Ես ... քույր (եղբայր) ունեմ: Իմ քնակարանի համարը...

Վեց թվանշանը նկարի՛ր և զարդանախշի՛ր վեց գույնով, ծեփի՛ր՝ վրան փակցնելով վեց առարկա (գնդիկներ, ծաղկաթերթեր, ուլունքներ...):

Ուշադրություն դարձրե՛ք «նկարել» բառին: Երեխաները թվանշանները նկարում են ինչպես որ կարողանում են կամ իրենց է դուր գալիս, այնպիսի չափերով, ինչպես որ հարմար է նրանց: Մեծ լարում է պահանջում տեսողում կամ վանդակներում նկարելը: Տվյալ պահին կարևոր է, որ երեխաների բոլոր ուժերը կենտրոնացնեն մաթեմատիկական բովանդակության յուրացմանը:

Տես նկարը: Համեմատի՛ր խմբերը: Ի՞նչ ընդհանուր բան կա ոլոռի, գազարի, եգիպտացորենի, կաղամբի միջև (դրանք բանջարեղեն են, աճում են հողի, թփի վրա): Գտի՛ր այն բանջարեղենի խումբը, որը համապատասխանում է վեց թվին: Խմբերի կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանը և համեմատի՛ր ո՞ր թիվն է շատ (քիչ)՝ $6 - 5, 15 - 6, 15 - 4, 14 - 5, 14 - 3 / \dots$:

Վերցրո՛ւ փոքր դեղին և մեծ կարմիր երկու խնձորի պատկեր: Երկրաչափական վեց պատկերներից (կապույտ և կարմիր եռանկյունի, կարմիր և դեղին քառակուսի, կանաչ փոքր շրջան, դեղին մեծ շրջան) գտի՛ր այն երկրաչափական ձևը, որը նման է խնձորին: Ասա՛ քանի՞սն են նման և քանի՞սը՝ ոչ, առանձնացրո՛ւ դրանք և կողքին դի՛ր թվանշանները:

Երեխայի համար հեշտ է գտնել առարկաների տարբերությունը, քան նմանությունը:

Որպեսզի երեխան սովորի համեմատել առարկաների հատկությունը, զգա նշված խմբերի տարբերությունը, օգնեք յուրացնել հետևյալ կարողությունները՝ ուսումնասիրել և վերլուծել առարկան, խումբը, համեմատել մեկ նույն, մեկ այլ հատկությամբ առարկայի հետ՝ անվանելով կատարածը: Օրինակ՝ գտի՛ր միայն կարմիր գույնի առարկաները, ապա մեծերը և խմբավորի:

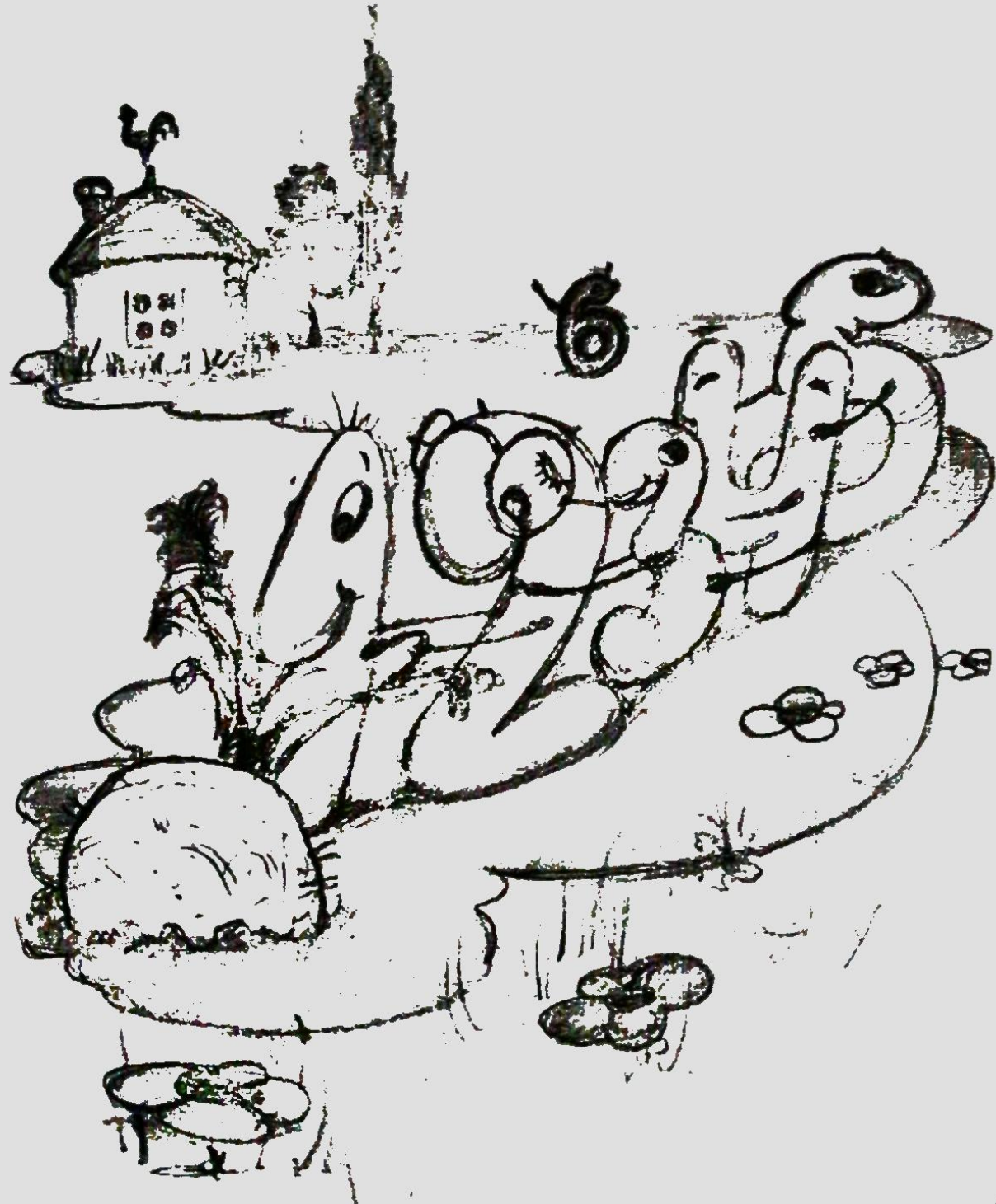
Առանձնացնել առարկայի ընդհանուր և տարբեր հատկանիշները, օրինակ՝ խմբից առանձնացրո՛ւ բոլոր անկյուն ունեցող և դեղին երկրաչափական պատկերները: Դրա համար անհրաժեշտ է սովորեցնել տեսնել առարկայի մեկ-երկու հատկանիշ և անվանել այն:

Սևականջը որոշեց Չալիկ շնիկի հետ մի խաղ խաղալ: Նրանցից մեկը պետք է անվանի որևէ թիվ, մյուսը՝ հաջորդ թիվը անվանելու փոխարեն՝ որևէ շարժում կատարի: Օրինակ՝ Սևականջը ասում է մեկ, իսկ շնիկը իսկույն հաչում է երկու անգամ: Դու էլ փորձի՛ր խաղալ այս խաղը: Օրինակ՝ ասում են քեզ երեք, իսկ դու չորս թվի փոխարեն չորս անգամ ցատկում ես (պտտվում ես, ծափ ես տալիս...): Այսպես խաղը կարելի է շարունակել մինչև վեց թիվը և եթե խաղը ընկերդ չի կարողանում որևէ ձևով ներկայացնել ասված թվի հաջորդ թիվը, դերերը փոխվում են՝ սկսելով այն թվից, որտեղ կանգ էր առել խաղը:

Յուրաքանչյուր թիվ յուրացնելուց հետո օգտակար է, որ երեխաները պատմեն, թե ի՞նչ գիտեն այդ թվի մասին: Օրինակ՝ խաղացեք «Ասա՛ թվի գաղտնիքը» խաղը: Կազմե՛ք շրջան և միմյանց փոխանցե՛ք որևէ ծանոթ թվանշան: «Դադար» ազդանշան տալուց հետո թվանշանը դրեք երեխաներից մեկի ձեռքի մեջ, որը երեքից հինգ գաղտնիք պետք է բացի տվյալ թվի մասին՝ ասի նրա բնութագրիչները՝ վեց թվանշանը ինչի՞ է նման, ի՞նչ հարևաններ ունի, որո՞նք են նրա նախորդ և հաջորդ թվերը, քանի՞ միավոր ունի իր մեջ, ո՞ր երկու փոքր թվերից է կազմված:

Առաջարկե՛ք 2, 3, 4, 5, 6 թվերի կազմությունը ստանալ երկու երեխայի համագործակցությամբ՝ առարկաների երկու խմբերը միացնելով և ստանալով ամբողջ:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

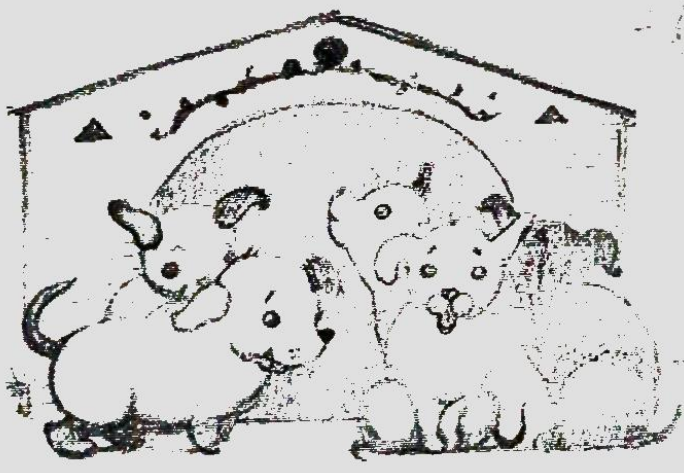
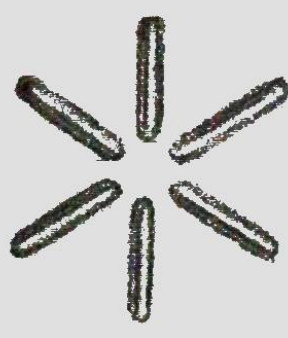
9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

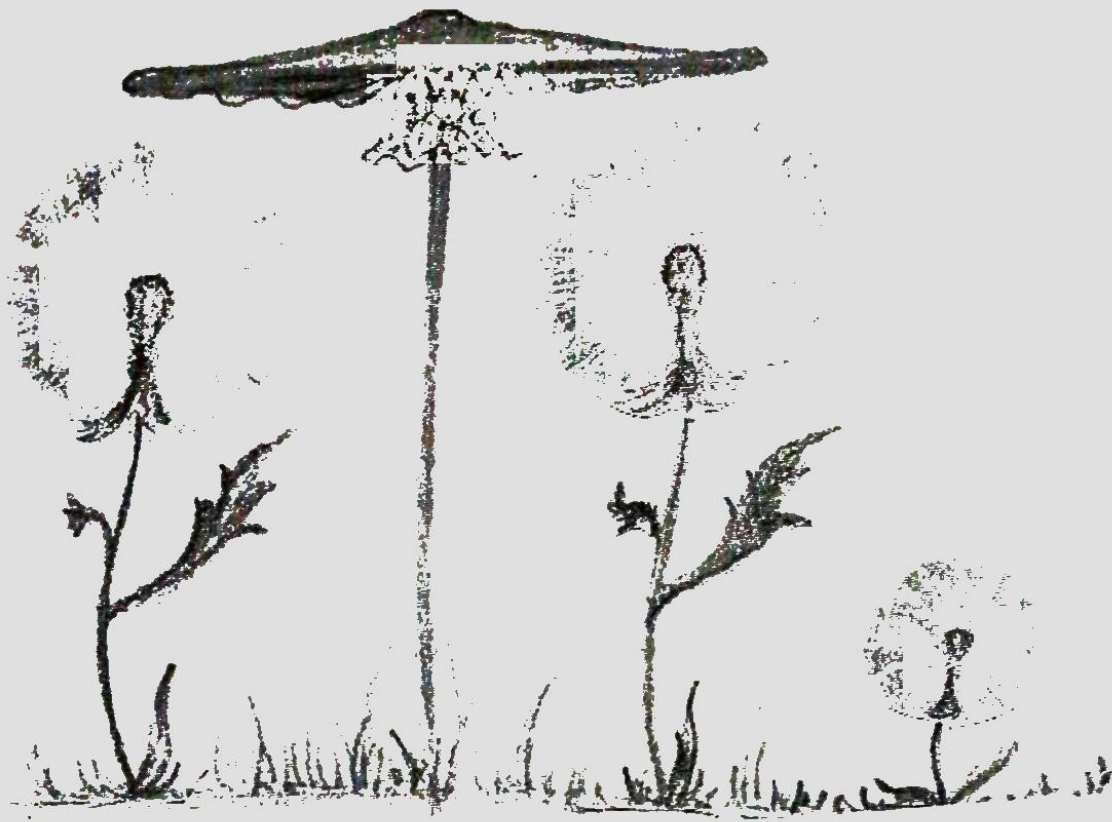
9 - 4 = 5

6 x 2 = 12

87654321

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the number 4=5.

Handwritten text at the bottom left, including the number 6 5 x 2 = 2.

Handwritten text at the bottom right, including the number 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1.

ՀԱՄԵՍԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ
 հավասար և անհավասար (=, ≠)

☞ **Տես նկարը:** Օգնիր ծեր սունկին համեմատել ծախս և աջ կողմի խատուտիկների քանակը: Ի՞նչ կասես դրանց մասին և ի՞նչ նշան կդնես:

Մարգագետնում՝ ծեր սունկի մոտ,

Նրա դիմաց հինգ նույն օրը

Մի խատուտիկ անց սիրուն.

Երկու խատուտիկ էլ անցին նորը:

⊗ Սևականջը ուղևորվեց համեմատման նշանների զարմանահրաշ երկիրը, տեսավ երկու հավասար ձող, որոնք շատ մման էին միմյանց, լսեց նրանց պատմությունը և հարցրեց.

Ո՞ր նշանն եք՝ ասեք տեսնեմ

Հավասար եք թե՛ հասակով

Այսբան մման երկվորյակներ

Եվ թե՛ մման դուք ծեր չափով (=): /Մ.Առաքելյան/

Սևականջը ուշադիր լսեց նրան և հիշեց, որ այդ նշանը դրվում է այն դեպքում, երբ ինչ-որ բան հավասար է՝ օրինակ 2 հավասար բարձրության աշտարակներ, 2 նույն երկարության ժապավեններ:

⊗ Մեղանին դիր վեց քառակուսի և վեց շրջան: Ո՞ր պատկերներն են շատ (6-ն են): Ապացուցիր պատասխանդ (քառակուսիների վրա դնել շրջանները կամ մի պատկերը մտտեցնել մյուսին, գծիկով միացնելով՝ զույգեր կազմել: Հաշվել, երկու դեպքում էլ կատարվի, որ 6-ը հավասար է 6-ին):

⊗ Մի պատմություն լսիր: Նոր տարուն Չմեռ պապը Մոնային և Գոռին նվերներ էր բերել և դրել տոնածառի տակ: Մոնան իր պարկից հինգ նավակ և մի մկնիկ հանեց, Գոռն էլ իր պարկից մի նավակ ու մի մկնիկ գտավ: Համեմատիր առարկաների քանակը և դիր նշանը:

♪ Առարկաների խմբերը հավասար են, եթե կազմված են միևնույն քանակի, նույն հավասարության, բարձրության, լայնության առարկաներից և նշանակվում են հավասարման նշանով:

⊗ Մի քանի վարժություն կատարելուց հետո Սևականջը մեկնեց Մաքեմատիկական երկիր և հարցրեց նշանների Տիրուհուն. «Չէ՞ որ միշտ չէ, երբ առարկաները հավասար արդյունք են ցույց տալիս, այդ դեպքում մեկը մեծ, մյուսը՝ փոքր կարող է լինել, ինչպե՞ս են անվանում այն նշանը, որը անհավասար չափի, քանակի առարկաներ է ցույց տալիս»:

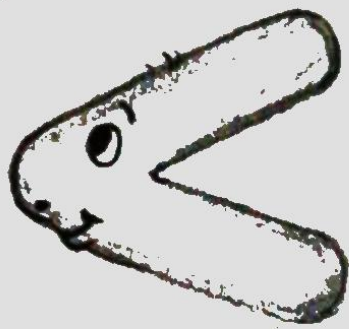
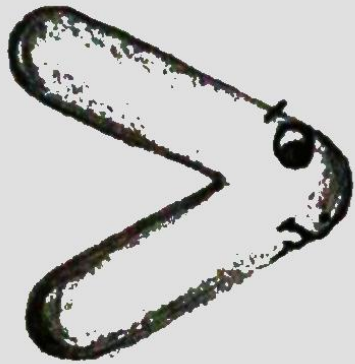
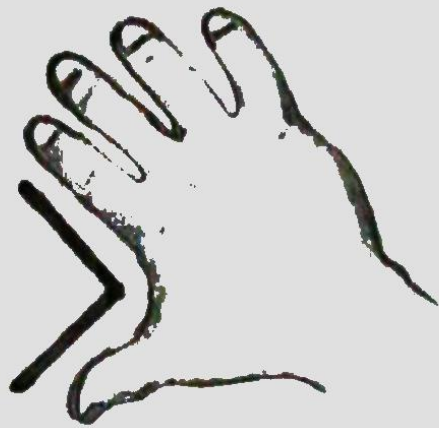
Տիրուհին պատասխանեց. «Դու ճիշտ ես Սևականջ, եթե առարկաների խմբերը տարբերվում են չափով, երկարությամբ, բարձրությամբ, քանակով, ուրեմն դրանք անհավասար են և նշանակվում են անհավասար նշանով (≠)»: Հրաժեշտի պահին նա մի քանի վարժություն առաջարկեց: Դու էլ մասնակցի կատարմանը:

☺ Ապա տեսնենք, թե Անին և Վահանը ի՞նչ նվերներ են ստացել Չմեռ պապիկից: Անիի պարկի մեջ մի ձիուկ, մի գնդակ և մի շվի կար, իսկ Վահանի պարկում կար մի ձիուկ, մի գնդակ, մի շվի և մի փղիկ: Հավասար են արդյոք նվերները, ինչո՞վ են տարբերվում (փղիկը առանց զույգ մնաց): Որպեսզի համոզվես, փայտիկները դիր և համեմատիր, գտիր նշանը: Նկարի՞ր ցանկացած երկրաչափական պատկերներ: Այնպես արա, որ սկզբում դրանք հավասար լինեն, ապա՝ անհավասար: Դրանց միջև դիր համապատասխան նշանը:

♪ Նշաններն ուսուցանելիս չպետք է սահմանափակվել վարժությունների կատարմամբ: Անհրաժեշտ է ստեղծել կենցաղային և խաղային տարբեր իրավիճակներ, որոնք երեխաներից կպահանջեն հաշվելու հմտությունների կիրառում:

♪ Նախորդ և հաջորդ թվերի գուշակումն իրականացրեք խաղային գործունեությամբ:

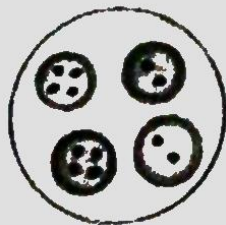
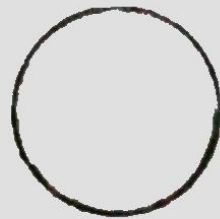
Handwriting practice line with numbers 1-9 and symbols.

=

>

>

≠

Vertical handwriting practice line with numbers and symbols.

Handwriting practice line with numbers 1-9 and symbols.

Handwriting practice line with numbers 1-9 and symbols.

ՄՆԾԻ ԵՎ ՓՈՋՐԻ ՆՇԱՆՆԵՐԸ (>, <)

⊗ Սևականյիմ հետաքրքրեց ման՝ թե որ դեպքում են օգտագործում մեծի և փոքրի նշանը և ինչպիսի տեսք ունեն դրանք: Նշանների երկրորդ պատմեցիմ, որ եթե իմ; որ քան հավասար չէ, ապա միշտ մեկը մեծ է, մյուսը՝ փոքր: «Մեծ» և «Փոքր» բառերի համար էլ նշաններ կան: Երկու նշաններն էլ ունան են բոչմի կտուցի: Մեծ թիվը միշտ «կտուցում» է, փոքրը «ծակում» է: Այդ պատճառով էլ բիրտանց բաց (>) «կտուցը» ուղղված է մեծ թվի կողմը, իսկ փակ կտուցը (<) փոքրի կողմը:

Միացրու ձեռքերիդ ավերը դաստակի մոտ և բացված ավել ցույց տուր մեծ չափը, միացրու երկու ձեռքերիդ մատները և ցույց տուր փոքր չափը:

☞ Տես մկարը: Ո՞ր ձեռքը է ավելի շատ աշխատում՝ աջը, թե՞ ձախը: Աջով մենք գրում և նկարում ենք, ուրեմն՝ աջն է շատ աշխատում: Այդ ձեռքը դիր թղթի վրա, բութ մատը իջեցրու՝ ցած: Ցուցամատի և բթամատի բացվածքը քեզ կհուշի երկու նշան, որոնք դրվում են այն դեպքում, երբ համեմատվող չափերը անհավասար են: Չախ ձեռքի բացվածքը՝ փոքրի, աջ ձեռքիմը մեծի նշանն է: Մատիտով գծանկարի աջ ձեռքի բթամատի և մյուս չորս մատների միջև ընկած փոսիկը: Ի՞նչ ստացվեց: Նույնը կատարիր ձախ ձեռքի միջոցով: Նկարի վրա ցույց տուր և պատմիր, յուրաքանչյուր նշան ի՞նչ է ցույց տալիս:

☞ Դու իմքդ կարող ես բոլոր նշանները քո ձեռքով պատրաստել: Վերցրու թուղթը և երկու կարճ զոլակ կտրիր, դրանք կարող են քեզ ծառայել որպես «հավասար», «անհավասար», «մեծ» և «փոքր» նշաններ: Ինչպե՞ս զոլակ-նշանները կվերածես բաց և փակ «կտուցի»: Սեղանին դիր վեց և հինգ թվանշանը: Այդ երկու թվանշանի միջև զոլակները բացիր այնպես, որ բացվածքը ուղղված լինի դեպի վեցը (> նշանը): Նույն ձևով ստացիր մյուս նշանները:

⊗ Կարո՞ղ ենք այստեղ օգտագործել մեծի կամ փոքրի նշանը, բացատրիր՝ ինչպես:

«Կարենն ուներ մեկ փուչիկ, իսկ Արամ՝ չորսը» (1 և 4 թվանշանների համեմատմամբ): Ընթերցիր գրառումը՝ $4 > 1$, $1 < 4$ (4-ը մեծ է 1-ից, 1-ը փոքր է 4-ից):

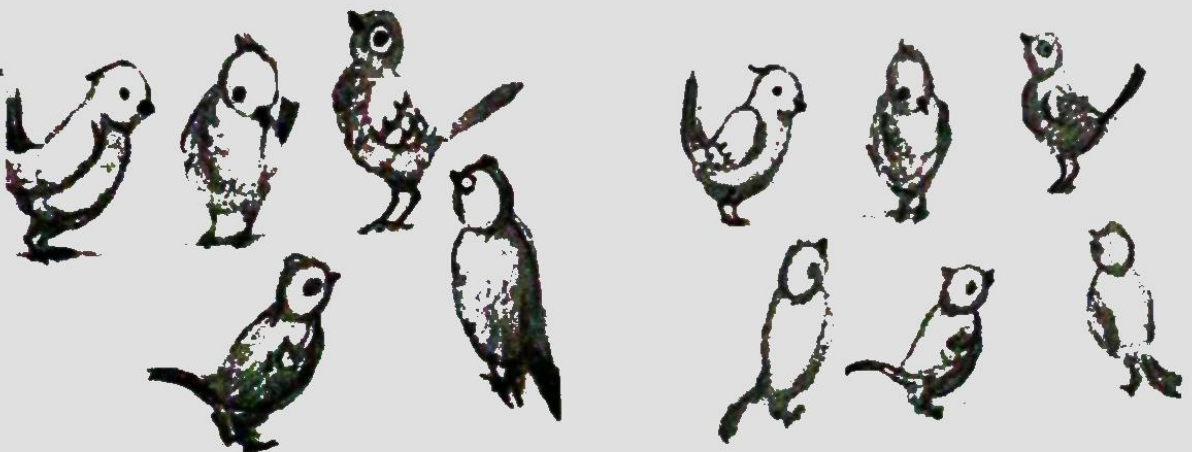
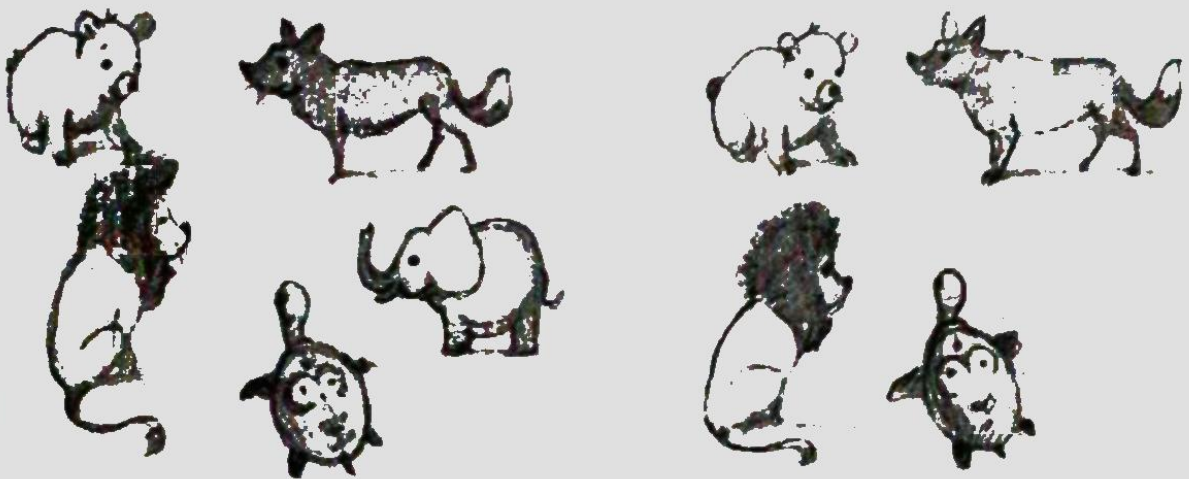
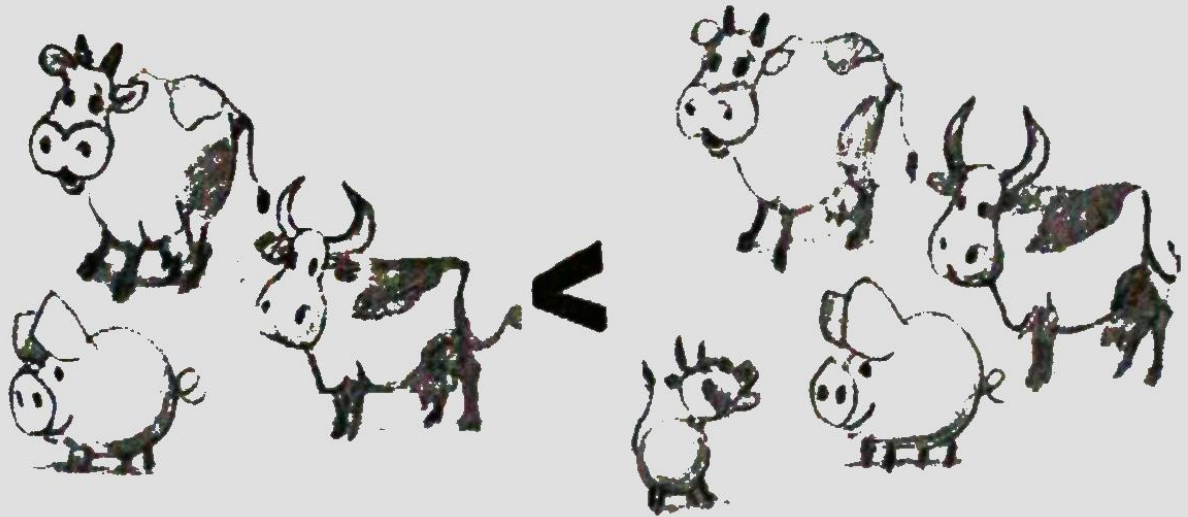
⊗ Լսիր այս պատմությունը: Տատիկը հավի և բաղի տակ ձվեր դրեց, որ ճտեր հանեն: Հավ մայրիկը վեց ճուտիկ ունեցավ, իսկ բաղ մայրիկը՝ հինգը: Ո՞ւմ ճտերն են շատ, (քիչ): Նույն քանակի փայտիկ դիր սեղանին: Ինչպիսի՞ նշան կդնես դրանց միջև (մեծի՞, թե փոքրի): Մեկ ճուտ ևս ծնվեց, այժմ ո՞ր նշանը կդնես, ինչո՞ւ:

☞ Տես մկարը: Համեմատիր՝ քանի առարկա է անհրաժեշտ նկարել շրջանակների մեջ, որպեսզի համապատասխանի դրանց միջև պատկերված նշանին:

⊗ Երբ փոխվում է առարկաների քանակը, այն կարող է շատ կամ քիչ լինել: Նրեխաների ուշադրությունը հրավիրեք այն բանին, որ առանց զույգի մնացած առարկաները ցույց են տալիս ոչ միայն, թե ո՞րն է տվյալ թվից մեծ, այլև ո՞ր թիվն է մեծ և ուրբանո՞վ է մեծ:

⊗ Մայր այժը որոշել էր ուլիկների համար քանթարեղենի ճաշ պատրաստել և եկել էր չուկա գնումներ կատարելու: Նա գնեց 5 կաղամբ և 1-ով ավելի զազար, սույա 6 եգիպտացորեն և 1-ով պակաս ոլոռ: Զանի՞ զազար և քանի՞ ոլոռ գնեց այժը: Ցուրաքանչյուր խմբի քանակին համապատասխան թվանշան դիր առջև: Բացատրիր դրանց շատ կամ քիչ լինելը: Օգտվիր համեմատման նշանից:

9 = 4 = 5

3 + 2 = 2

8 7 6 5 4 3 2 1

ՏԵՆ ԱԿԱՐՆԵՐԸ: Հաշվի՛ր և համեմատի՛ր երկու խմբերի առարկաների քանակը, դրանց միջև դի՛ր մեծի կամ փոքրի նշանը: Ի՞նչն՞ է նշանի բաց կողմը ուղղված դեպի շատ կենդանիները: Փորձի՛ր վայրի կենդանիների և թռչունների միջև ինքդ նշանը դնել: Բացատրի՛ր ընտրությունը, ո՞ր առարկաներն են շատ (քիչ), ինչպե՞ս իմացար:

Մեծի և փոքրի նշանը օգտագործում են նաև, երբ համեմատում են առարկաների մեծ և փոքր լինելը, օրինակ՝ ո՞ր կողմի վրա կուղղես նշանը, եթե կողք կողքի կանգնեն փիղը և ճճճճճճճճ, կատուն և վագրը, կրիան և ռնգեղջյուրը, եթե կողք կողքի պատկերված լինեն մեծ և փոքր չափի շրջաններ, մեծ և փոքր չափի տիկնիկներ:

Նախընտրելի է սովորեցնել սկզբում համեմատել երկու առարկա, հետո առարկաների խմբերը:

Մեղանի ձախ կողմում դասավորի՛ր չորս միանման շրջանիկ, նույնը կրկնի՛ր աջ կողմում: Ի՞նչն է շատ, քիչ կամ հավասար քանակությամբ, ցույց տուր նշանի միջոցով:

Ձախ կողմից մի շրջանիկ հեռացրո՛ւ և դի՛ր աջ կողմում: Այժմ ո՞ր կողմի շրջանիկներն են շատ, քիչ, ցույց տուր նշանների միջոցով: Վերցրո՛ւ աջից երկու շրջանիկ և դի՛ր ձախ կողմում: Որտե՞ղ են պատկերները շատ, որտե՞ղ՝ քիչ:

Նկարի՛ր երկու տարբեր մեծության եռանկյունիներ, դրանց միջև դի՛ր համապատասխան նշանը:

Մեծ (փոքր) նշանին համապատասխան նկարի՛ր առարկաների որևէ իրադրություն: Պատմի՛ր քո ընտրության մասին:

Համեմատի՛ր երեք անգույն և երկու գունավոր եռանկյունիները: Ո՞ր նշանը կդնես դրանց միջև: Սկզբից հաշվի՛ր ձախից աջ և դի՛ր համապատասխան նշանը, ապա՝ աջից ձախ՝ ի՞նչը փոխվեց, երբ փոխեցիր հաշվելու ուղղությունը:

Համեմատի՛ր վեց թվով խումբը հինգի հետ, հինգը՝ չորսի, չորսը՝ երեքի: Ո՞ր խումբն է շատ, կամ քիչ, դրանց միջև < կամ > նշանը դի՛ր: Յուրաքանչյուր խմբի կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանը:

Առաջարկե՛ք գտնել առարկաների խմբերի հավասարեցման ձևը (ավելացնելով առարկաները փոքր խմբին և հեռացնելով մեծ խմբից՝ մի խմբից դնելով մյուս խմբի մեջ):

Ծիւղը տատիկից լռչիկ վերցրեց և որոշեց իր ծնունդը նշել: Կոճղիկների կողքին տոնական սեղան բացեց և հրավիրեց անտառի բնակիչներին: Առաջինը թռան եկան ագռավն ու իր ձագը, հետո երկու կաչաղակները, մյուս կոճղիկները զբաղեցրեցին ոկյուռը և նապաստակը: Քանի՞ հյուր եկավ (6): Քանի՞ կոճղ զբաղեցրին թռչունները (4), իսկ կենդանիները (2): Թռչուններն են շատ, թե՞ կենդանիները: Ո՞ր նշանը կդնես դրանց միջև (4 > 2): Պատմելու ընթացքում երեխաները կարող են փայտիկներ դնել սեղանին և հաշվել:

Արտակի պատասխանը՝
Արևշատն ասավ. - Լսիր, Արտակ,
Հինգ խմբոր ունես քո ձեռքի տակ:
Հինգից քանի՞սը կմնա քեզ,
Եթե հավասար միջից կիսես:
Դե ոնց ասեմ քեզ, ա՛յ Արևշատ.
Երկուսը քիչ է, իսկ երեքը՝ շատ:
/Գ. Գաբրիելյան/

**ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ (+)**

☺ Հրաժեշտ տալով համեմատման նշաններին՝ Սևականջիկը ուրախ քայլեց առաջ և հանկարծ տեսավ գումարման և համման թվաբանական գործողության նշաններին:

Նշանների Տիրուհին Սևականջին ասաց. «Դու արդեն ճանաչում ես թվանշանների մի մասը: Այժմ հեշտությամբ մենք կարող ենք հաշվել և գումարել: Ծանոթացի՛ր, գործողության նշաններին: Նրանցից յուրաքանչյուրը համման, գումարման կամ հավասարման գործողություն են կատարում:

Լսի՛ր՝ ինչ են պատմում նրանք իրենց մասին՝

☺ Ես նշանն եմ միշտ դրական

Դրա համար եմ հաղթական,
Ես բոլորին մեծացնում եմ,
Շատ բարի եմ, հաշտեցնում եմ
Հաշտ չլինենք թվերի մեջ՝
Միշտ կլինի կռիվ ու վեճ:

☺ Միբուն եմ միշտ «այո» ասել:

Եթե կանգնեմ երկու թվի ճիշտ մեջտեղում
Ապա նրանց կամբողջացնեմ
Ահա այսպես՝ $2 + 3 = 5$
Անվանում եմ ինձ գումարում
Կամ էլ պլյուս, ավելացում:

/Ս. Մորադյան, Մ. Առաքելյան/

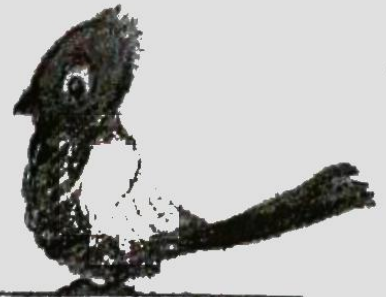
Արի օգտվենք (+ ման), (- ման), (= ման) նշաններից և դրանց միջոցով խնդիր լուծենք:

☸ **ԳՈՒՄԱՐԵԼ՝** նշանակում է միացնել առարկաների մասերը (խմբերը) ամբողջի մեջ:

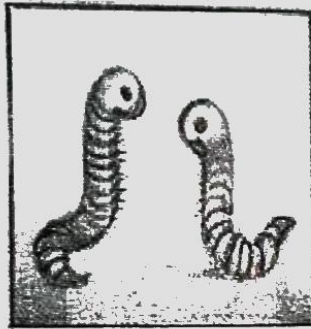
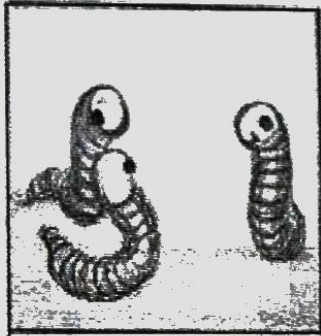
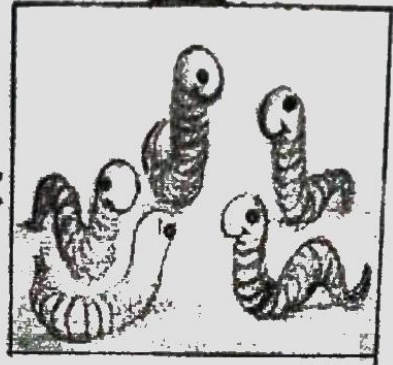
☸ Լսի՛ր «Մրգի խանութում» պատմությունը: Սուրը ԼՆուներն մայրիկի հետ գնացին միրգ գնելու: Սուրը երկու բանան խնդրեց, իսկ Նուներն՝ երեք նարինջ: Սուսի երկու բանանը մայրիկը դրեց թափանցիկ տոպրակի մեջ և տվեց Սուսին, Նուների երեք նարինջը՝ նույնպես: Տունդարձի ճանապարհին երեխաները ամբողջ միրգը դրեցին մայրիկի տոպրակի մեջ և վազեցին խաղալու: Ինչպե՞ս կարելի է փոխարինել «դրեցին» բառը (միացրեցին, դրեցին միասին): Այդ գործողությունը, որ կատարեցին Նուներն և Սուրը մաթեմատիկայի մեջ անվանում են «գումարում»: Ի՞նչ ստացվեց միացման արդյունքում (2 բանան և 3 նարինջ՝ ընդամենը 5 միրգ): Արի հիշենք և նկարենք պատմությունը: Ի՞նչ կար Սուսի տոպրակում (2 բանան), դա համարենք եղածի մի մասը: Ի՞նչ կար Նուների տոպրակում (3 նարինջ): Դա էլ երկրորդ մասն է: Ի՞նչ եղավ հետո (բոլոր մրգերը միացրեցին, գումարեցին մայրիկի տոպրակի մեջ): Մենք էլ միացնենք երկու մասերը և ստանանք ամբողջը՝ գումարը: Որպեսզի ցույց տանք մասերի միացումը, պարտադիր չէ, որ բոլոր մրգերը լցնենք մի տեղ, կարելի է երկու մասերի միջև դնել գումարման նշանը, իսկ հավասարման նշանի միջոցով իմանանք ընդամենը քանի՞սը դարձան՝ $2 + 3 = 5$:

☸ Մեղանին դրված է երկու կարմիր և մեկ կանաչ մատիտ: Ես քեզ հրահանգ եմ տալիս՝ միացրու դրանք: Ի՞նչ ստացար (ամբողջ): Իսկ եթե հրահանգը այսպիսի՞ն լինի՝ առանձնացրու մի մասը: Այժմ դո՞ւ ինձ հրահանգներ տո՛ւր և հետևի՛ր արդյոք ճի՞շտ եմ կատարում:

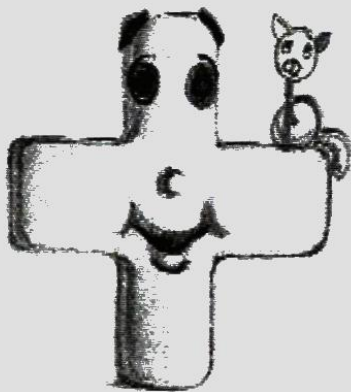
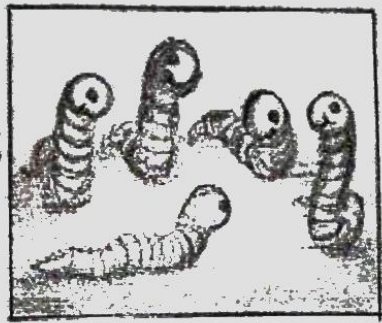
☸ Արի սկսենք խնդիր լուծել: Վերցրո՛ւ այս երեք քարը, ապա ևս երկուսը: Պատմի՛ր՝ ինչ արեցի ես (դու ինձ տվեցիր 3 քար, հետո՛՛ ևս 2-ը), բեր սկզբից երեքի, ապա երկուսի թվանշանը, դի՛ր կողք կողքի: Մտածի՛ր՝ ինչ հարց է անհրաժեշտ այս խնդիրը լուծելու համար (ընդամենը քանի՞ քար եղավ): Ո՞ր նշաններն են անհրաժեշտ: Որտե՞ղ պետք է դնես գումարման նշանը (3-ի և 2-ի միջև), իսկ հավասարման նշանը (լուծումից հետո): Ստացի՛ր պատասխանը:

=

=

2		3		5
3		2		5

ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

Չ Բանի որ երեխաները տարբեր են, կարող են գտնվել զարգացման տարբեր փուլերում, նրանք կարող են օգտվել խնդրի լուծման տարբեր եղանակներից՝ դիտել նկարը, նկարել խնդիրը, լսել պատմությունը: Խնդիրների սյուժե կարելի է գտնել շրջակա միջավայրից:

Չ Խնդիր լուծելիս երեխայի ընկալման համար ամենադժվարը «ամբողջի» և «մասի» հարաբերակցության պատկերացումն է: Յուրաքանչյուր չափ մի դեպքում կարող է ամբողջ լինել, մի այլ դեպքում՝ մաս: Ծանոթացրեք երեխաներին խնդրի կառուցվածքին (պայման, հարց, լուծում, պատասխան): Հաշվելիս երեխան կարող է օգտվել հաշվեճողիկներից /մոդելավորել խնդիրը/:

Չ *Տես նկարը* և լսի՛ր այս պատմությունը: Եկավ գարուն և բոլոր թռչունները ձագուկներ ունեցան: Սարյակների ընտանիքում էլ փոքրիկ սարյակներ ծնվեցին: Սարյակ հայրիկն ու մայրիկը թռչում-գնում էին կեր փնտրելու: Մի օր նրանք բնի մոտ իրար հանդիպեցին և ցույց տվեցին իրենց գտած թրթուրները: Հայրիկն ասաց, որ ինքը երկու թրթուր է գտել, դու այդքան փայտիկ դիր սեղանին, իսկ մայրիկը՝ երեք թրթուր էր գտել՝ նույնքան փայտիկ դի՛ր սեղանին: Բոլոր թրթուրները դրեցին բնի մեջ, դու էլ միացրո՛ւ փայտիկները, դիր համապատասխան նշանը: Հաշվի՛ր, ընդամենը քանի՞ թրթուր են բերել սարյակները: Լուծի՛ր խնդիրը և լրացրու գործողության նշանները:

Չ Սարյակները նորից գնացին կեր բերելու: Այս անգամ մայրիկը երեք թրթուր գտավ, իսկ հայրիկը՝ երկու: Բերած թրթուրները ցույց տուր փայտիկների միջոցով: Եվ նորից նրանք բոլոր թրթուրները միասին դրեցին բնի մեջ: Հիշի՛ր առաջին պատմությունը՝ քանի՞ թրթուր բերեց հայրիկը, ապա մայրիկը: Գումարիք առաջին և երկրորդ մասերը, ստացիր ամբողջը, ի՞նչ ստացվեց (2 + 3 = 5): Նույն գործողությունը կատարիր հաջորդ պատմությունում, ի՞նչ ստացվեց (3 + 2 = 5): Ի՞նչ հետաքրքիր բան նկատեցիր (մասերը փոխեցին իրենց տեղերը, իսկ ամբողջը չփոխվեց): Նման մի պատմություն էլ դու մտածիր, օրինակ տնտեսուհի սկյուռի մասին: Ես կսկսեմ, իսկ դու շարունակիր. «Եկավ աշուն: Բոլոր կենդանիները պատրաստվեցին ձմեռելու: Սկյուռի ընտանիքն էլ մտածեց այդ մասին: Սկյուռ հայրիկն ու մայրիկը գնացին անտառ սունկ հավաքելու... շարունակիր: Քանի՞ սունկ գտավ հայրիկը, մայրիկը: Քանի՞ սունկ հավաքեցին միասին: Լուծի՛ր խնդիրը:

Չ *Խնդիր լուծել*՝ նշանակում է ոչ միայն պատասխան գտնել, այլև հասկանալ պայմանը, առանձնացնել հայտնի և անհայտ տվյալները, պարզել անհայտը գտնելու ուղին կամ թվաբանական գործողությունը, ստանալ արդյունքը: Սկսել այնպիսի խնդիրներից, որտեղ մեծ թվին գումարվում է փոքրը և մեծ թվից հանում են փոքրը: Որպեսզի երեխան կարողանա քանակներ համեմատել և հարցերին պատասխանել՝ շատ եղավ, թե՛ քիչ, անհրաժեշտ է, որ կարողանա մտապահել միաժամանակ երկու խոսք կամ միևնույն խմբի երկու իրավիճակ՝ «կար» և «եղավ»:

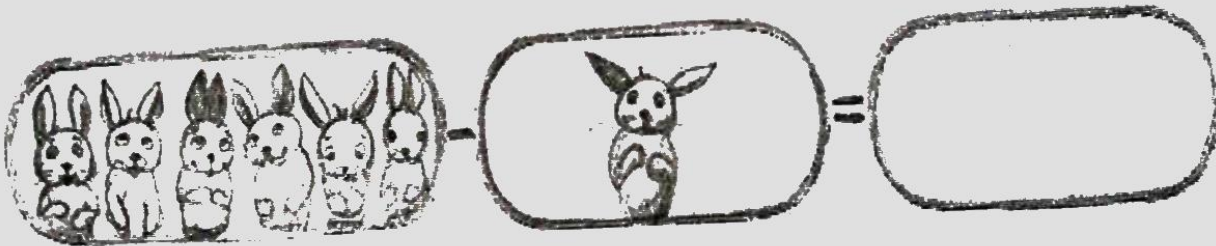
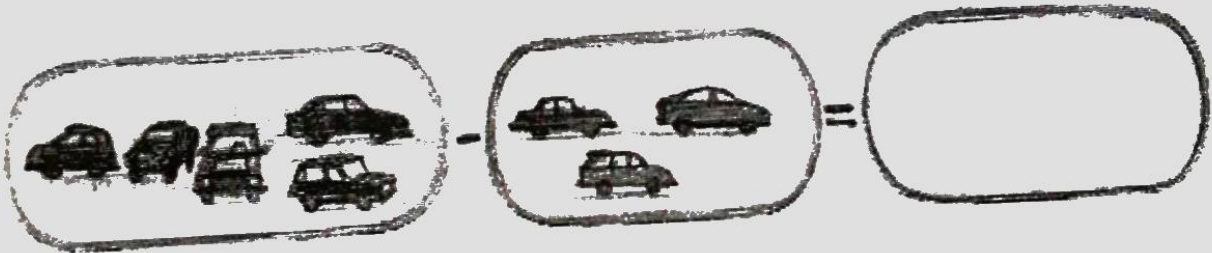
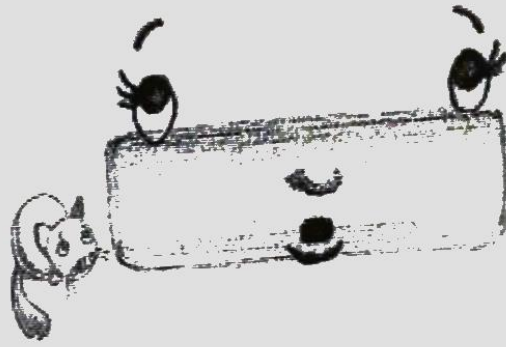
Չ Մովորեցրե՛ք մտածել, իմաստավորել բովանդակությունը, պատկերացնել, թե ի՞նչ է կատարվում պատմության մեջ, որը խնդիր է դարձել, պատասխանել հարցերին և հարցեր տալ՝ «որքա՞ն եղավ»:

Մտածի՛ր և ստեղծի՛ր քո նկարը, որտեղ երկու խմբերը միացնելով՝ մի ամբողջ է ստացվում:

☺ Լուծիր խնդիրը՝

Ծրտիկը ծառին բույն էր դրել	Կեղևակտոց, մազմզոտ:	Իսկ ո՞վ կասի, քանի՞ ձագուկ
Մեջը դարսել փափուկ խոտ	Երեք ձագը շոտ թև առան,	Ծրտիկի մոտ մնացին:
Հինգ սիրունիկ ձագ էր հանել	Բնից թռան գնացին,	/Ֆ.Խաչատրյան/

9 - 4 = 5

6 - 3 = 3

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ՀԱՆՈՒՄ

☉ Սևականջիկը շարունակեց ճանապարհորդությունը և հանկարծ նկատեց մի ձող, որը փակեց նրա ճանապարհը: Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհին Սևականջին բացատրեց, որ սկզբում առարկաները քանակով շատ են, հենց հայտնվում է հանման նշանը պակասեցնում և հեռացնում է առարկաների մի մասը:

Ի՞նչ ձող է սա՝ երկար-բարակ,	-Ճիշտ ասացիր, Սևականջիկ,	Կրչամա ու կրսոնա հինգ թվի չափ:
Որ սիրում է միշտ «ոչ» ասել,	Եթե կանգնեմ ես 6 թվի	Անա այսպես՝ 6 - 1 = 5
Թվերն իսկույն նվազեցնել,	Ու մեկի ճիշտ մեջտեղում,	Ինձ կանվանես դու միշտ «համում»
Միշտ փոքրացնել, պակասեցնել:	Ապա վեցը կնվազի ճիշտ մեկով	Կամ էլ մինա ու փոքրացում:

/Մ. Առաքելյան/

♣ ՀԱՆԵԼ՝ նշանակում է առարկաների խմբից հեռացնել մի մասը և գտնել մնացած մասը:

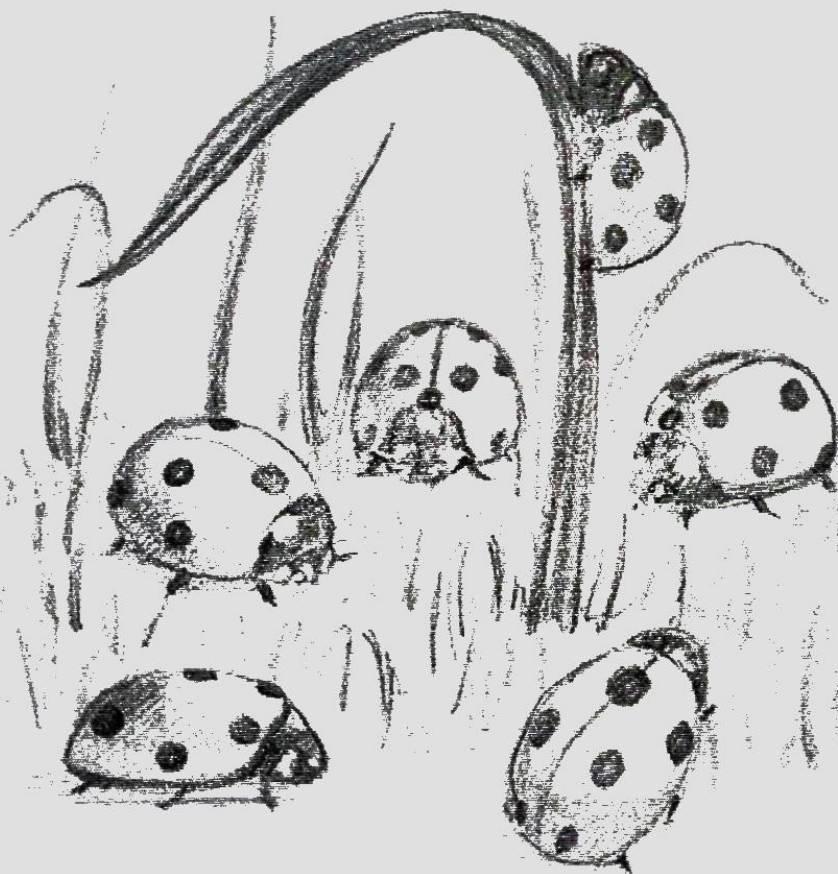
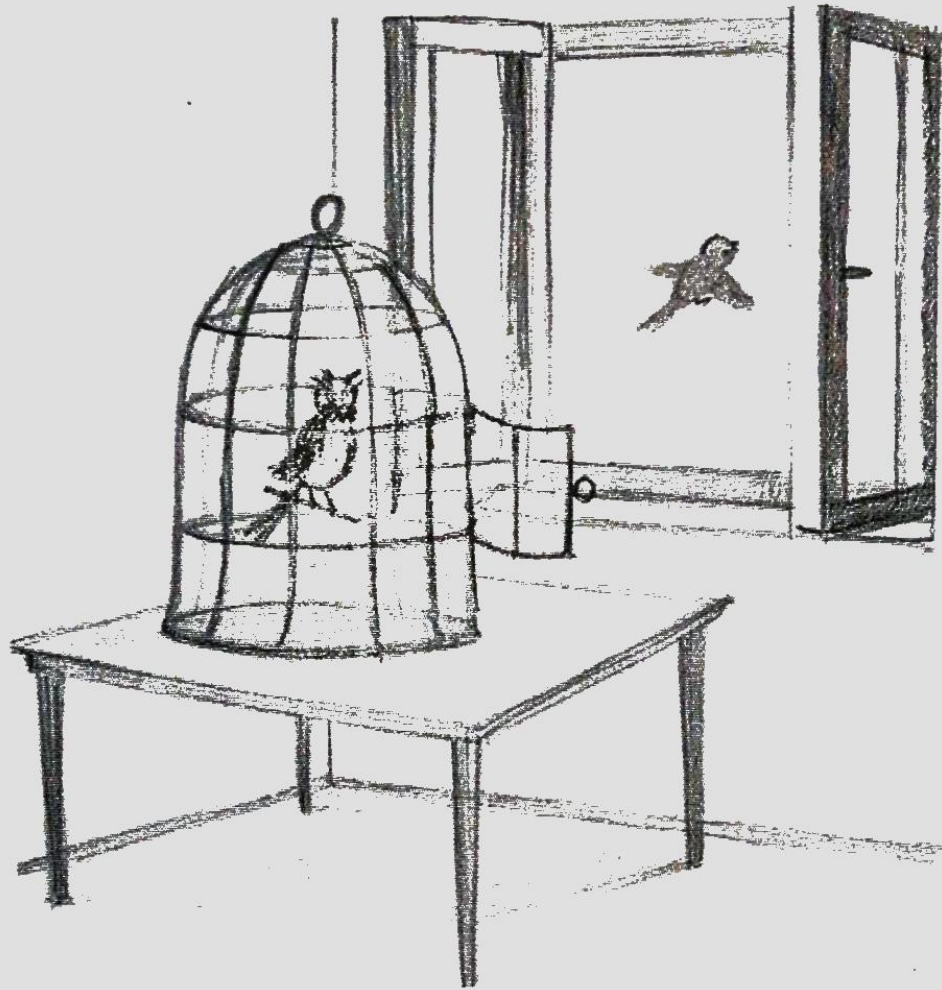
☞ **Տե՛ս նկարը:** Հաշվի՛ր առաջին, երկրորդ, երրորդ պատուհանի տերևները և դի՛ր այդ բանակին համապատասխան թվանշանները (հաշվեփայտիկը): Տույց տուր ո՞ր պատուհանի մեջ է տերևների ամբողջ քանակը: Ո՞ր պատուհանի մեջ են տերևների առաջին և երկրորդ մասերը: Ինչո՞ւ են երկրորդ և երրորդ պատուհանի տերևները քիչ, քան առաջինում (առաջինը ամբողջն է, իսկ մյուս երկուսը մասերը): Այս վարժության մեջ ի՞նչն է անհայտ՝ մասը, թե՞ ամբողջը: Վարժությունը կատարիր թվանշանների և գործողության նշանների միջոցով և ցույց տուր պատասխանը:

☉ Տե՛ս երկրորդ շարքի պատուհանները: Հաշվի՛ր գնդակների քանակը յուրաքանչյուր պատուհանում: Ասա՞՛ որքան գնդակ կա առաջին մասում, երկրորդ մասում: Միացրո՛ւ մասերը և համեմատիր արդյունքը: Ի՞նչ հետևություն արեցիր (մասերը միացրեցի և ստացա ամբողջը): Խնդրի պատասխանը կարող ես նկարել կամ պատկերել կետիկների միջոցով: Նման ձևով շարունակի՛ր կատարել մյուս վարժությունները՝ անվանելով առարկաների առաջին մասը, երկրորդը, ամբողջը:

☉ Մեղանին վեց մատիտ է դրված (վերցրեք թղթե գուլակը): Այս մատիտները մա՞ն են, թե՞ ամբողջ (ամբողջ, որովհետև այստեղ ուրիշ մատիտ չկա, այն նշանակում ենք ամբողջ գուլակի միջոցով): Մատիտները բաժանի՛ր երկու խմբի, ի՞նչ ստացար (3 և 3 կամ 4 և 2): Ի՞նչ արեցիր ամբողջի հետ (բաժանեցի մասերի): Նույնը ցույց տուր գուլակի միջոցով (գուլակը բաժանվում է երկու մասի և դրվում է մատիտների խմբի մոտ): Ինչպե՞ս ցույց կտաս գուլակներով, որ մատիտները ուզում ենք միացնել: Մասերից ինչպե՞ս կարելի է նորից ամբողջ ստանալ (մատիտները կամ գուլակները միացնելով):

♣ Երեխան պետք է մասնակցի խնդրի ստեղծմանը և վերջնական արդյունքում սովորի ինքնուրույն դատողություն անել, այդպիսով կկարողանա լուծել մի գործողությամբ ցանկացած տեսակի խնդիր, կտիրապետի թվաբանական խնդրի իմաստի հասկացությանը, որտեղ ընդգրկված է մասի և ամբողջի հարաբերակցությունը: Ըմբռնումն ավելի արագ կնթանա, եթե խնդիրը ստեղծելիս համագործակցեն գույգ երեխա՝ ձեռքի տակ ունենալով տարբեր խաղանյութ (ձվիկների հավաքածու): Օրինակ՝ մեկը խնդրի մի մասն է վերցնում (2 սև շնիկ), մյուսը՝ երկրորդ մասը (3 ճերմակ շնիկ), դրանք միացնելով՝ ստանում են ամբողջը:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Դ խնդիր լուծել՝ նշանակում է լավ իմանալ տվյալ թվի կազմության բոլոր տարրերակները, տիրապետել ինչպես ուղիղ, այնպես էլ ետընթաց կարգով հաշվին և հարևան թվերի միջև հարաբերությանը: Թվին մեկ գումարել, նշանակում է անվանել հաջորդ թիվը:

Տես նկարը և լսի՛ր ուսանավորը:

Երկու ծիտիկ իրար մոտիկ	Բայց մի օր էլ ուժգին քամին,	Եվ դուրս թռավ մեղ վանդակից
Ապրում էին վանդակում	Չարածճին այդ խելատ	Ծիտիկը մեր խիտա ճարպիկ
Բայց սխտոբ էր նրանց համար	Չարկեց, քացեց թե պատուհան,	Քանի՞ ծիտիկ մնաց մերսում
Չէին երգում, ծղկում:	Թե դռնակը պինդ փակված	Հաշվի՛ր, ասա՛ դու իսկույն:

/Մ. Առաքելյան/

● Քանի՞ թռչուն կար վանդակում: Քանի՞ թռչուն թռավ հեռացավ, ցույց տուր թվանշանների միջոցով: Թռչունները պակասեցի՞ն, թե՞ ավելացան: Ո՞ր գործողության նշանն է ցույց տալիս, երբ առարկաները պակասում են (համման), այդ նշանը դի՛ր թվերի միջև, ի՞նչ ստաց վեց (2-1): Դու կազմեցիր խնդրի պայմանը: Ո՞ր նշանն է անհրաժեշտ, որ ցույց տա պատասխանը (= ման):

⊗ Երեխայի մոտ վեց խորանարդ կա: Վերցրե՛ք նրանից մեկը և օգնեք խնդիր կազմել:

Հաջորդ քայլը, հանձնարարեք խնդիրներ կազմել տարբեր առարկաների միջոցով՝ «Սեղանին չորս գիրք են դնում, հետո մեկը վերցնում են: Քանի՞ գիրք մնաց»:

☞ **Տես նկարը:** Չատիկները զգացին գարնան խոտի թարմ բույրը, թռան եկան մատղաշ խոտ ուտելու: Ընդամենը քանի՞ զատիկ էին նստել խոտերի մեջ (6-ը), դրանցից քանի՞սն են բարձրացել տերևի վրա (1-ը): Այս կարճ պատմությունը խնդիր դարձրու: Ի՞նչ է անհրաժեշտ դրա համար (սկզբում հաշվել բոլոր զատիկների քանակը՝ պարզել ամբողջը, հետո հաշվել խոտերի մեջ նստած (5) և հեռացող (1) զատիկի քանակը, պարզել խնդրի մասերը, ապա դնել խնդրի հարցը՝ քանի՞ զատիկ մնաց խոտերի մեջ): Եթե ամբողջից հանենք մասերից մեկը (1 զատիկը), կստանանք մյուս մասը (5 զատիկը):

Թվանշաններ և գործողության նշաններ պատկերող քարտերի միջոցով ցույց տուր /«գիրք»/ լուծումը (6 - 1 = 5): Մաթեմատիկայի ծրագիրը իր առջև խնդիր չի դնում մաթեմատիկական արտահայտությունների գրության ուսուցումը:

⊗ Մանեն աստիճաններով վեր էր բարձրանում: Մեկ աստիճան անցնելուց հետո սկսեց հաշվել՝ 1, 2, 3, 4... Ընդամենը քանի՞ աստիճան էր մնացել մինչև վեցը:

Գործնականորեն թվային հարաբերությունների և կապի հաստատումը կարելի է ամրապնդել զբոսանքի ընթացքում՝ բնական և անմիջական ձևով:

☺ **Ուրախ հաշիվ՝**

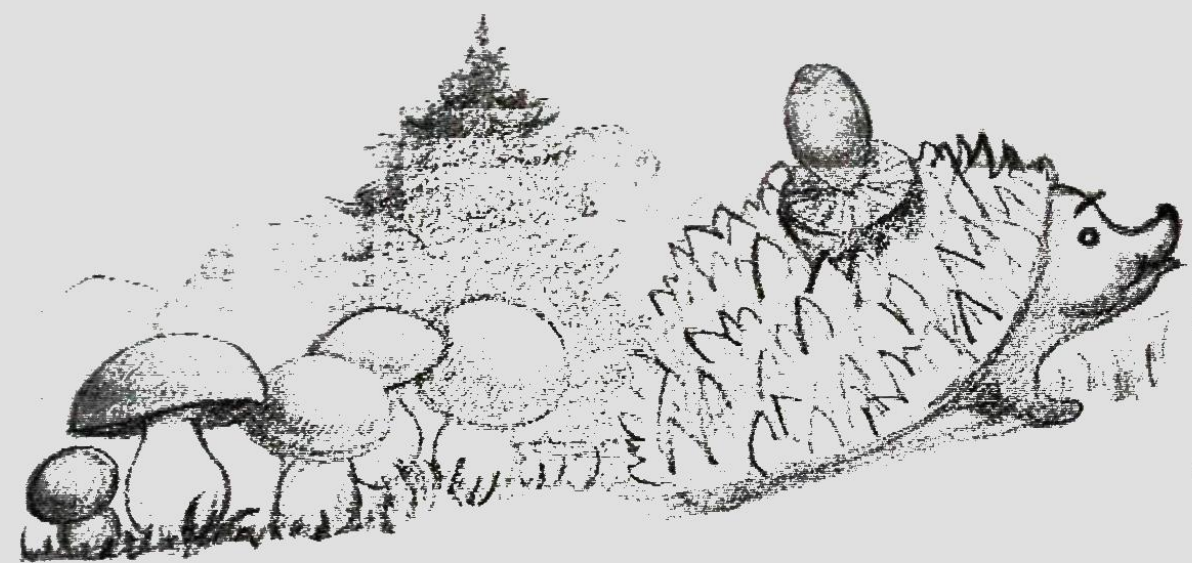
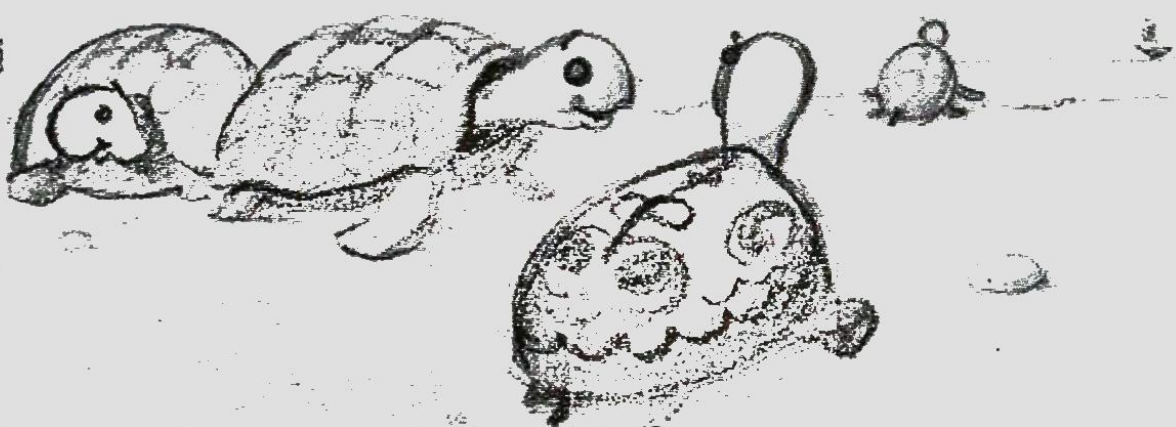
- Դե, քալիկս, մի քաշվիր,
- Վեցից հանիր չորս հատ ձող:
- Դե լավ, ինչո՞ւ, ի՞ն Աշխեն:
- Չողերը առ ու հաշվիր:
- Չէ, մայրիկ ջան, չեմ կարող..
- Խնձոր ասա, որ հաշվեմ:

☺ Ծիծեռնակը իր բնում
 Չազուկներին է հաշվում,
 Հինգից չորսը որ թռան,
 Ասե՛ք, քանի՞սը կմնան:

Մի մեծ հսկա ծառի տակ
 Կար մի փոքրիկ նապաստակ
 Նրան երկուսն էլ մոտեցան
 Դե ասե՛ք՝ քանիսը դարձան:

/Գ. Գաբրիելյան/

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

☞ **Տե՛ս նկարը:** Կրիաների մասին մի պատմություն մտածի՛ր և խնդիր ստեղծի՛ր: Քանի՞ կրիա են ջրի ափին հանգստանում (4-ը) քանի՞սն է նրանցից հեռացել և ջրին մտնեցել (1-ը): Ո՞ր նշանն է այստեղ անհրաժեշտ (հանման): Տեղադրի՛ր լուծումը:

☞ **Տե՛ս նկարը:** Փշոտ ոզնին եղևնու տակ շատ սունկ տեսավ և որոշեց տուն տանել:

Քանի՞ սունկ կար (6), քանի՞սը ոզնին տարավ (1-ը), ցույց տուր թվանշանները: Ո՞ր նշանն է անհրաժեշտ խնդիրը լուծելու համար (հանման, սնկերը պակասեցին. ոզնին 1-ը տարավ): Մտածի՛ր, ինչպիսի՞ հարց է անհրաժեշտ տալ (քանի՞ սունկ մնաց): Տեղադրի՛ր լուծումը:

♣ Մաթեմատիկական խնդիրների ուսուցման գործընթացում հատուկ տեղ է գրավում խնդրի ձևակերպումը՝ հեքիաթի, փոքրիկ պատմության, ուրախ պատմվածքի ձևով: Շատ խնդիրներում մաթեմատիկան ի սկզբանե գտնվում է հեքիաթի անվանման մեջ, ինչպես «Երեք խոզուկների հեքիաթը», «Երկու արջերի հեքիաթը»...: Այստեղ շատ կարևոր է երեխայի լսելու, կողմնորոշվելու, հարցերին պատասխանելու կարողությունը:

☺ Մի օր Սևականջը խնդրեց շնիկին, որ իր վրա այնպիսի գոլակներ նկարի, որ նա նմանվի վագրի և բուրբը իրենից վախենան: Շնիկը բերեց սև ներկը, սկզբում կատվի գլխի վրա նկարեց մեկ, յուրաքանչյուր ականջին մեկական, պոչի վրա՝ երեք գոլակ: Ուզում էր մեջքին էլ նկարել, սակայն շնիկը, ուշադիր նայելով Սևականջին, վախեցած նետեց վրձինն ու փախավ. չէ՞ որ նա շատ էր նմանվել վագրի: Սևականջը մոռալով լիզեց և մաքրեց ներկված գոլակներից 2-ը: Քանի՞ գոլակ նկարեց սկզբում շնիկը (6-ը):

Քանի՞սը մաքրեց Սևականջիկը (2-ը): Քանի՞ գոլակ մնաց լիզելուց հետո (4-ը):

☺ Թղթի վրա խառը դասավորությամբ նկարիք վեց կետիկ և մի գվարճալի պատմություն լսիր: Վեց կետիկները դուրս եկան գրոսանքի: Այդ պահին տեղից վրա պրծավ ռետինը, մի կետիկ ջնջեց ու փախավ: Քանի՞ կետիկ մնաց: Ի՞նչ կմնա եթե բուրբը ջնջի...

⊗ Տատիկը հավի տակ վեց ձու էր դրել, որ ճուտիկներ դուրս գան: Առավոտյան, երբ տատիկը գնաց նրանց կերակրելու, տեսավ երեք նախշուն ճուտիկ: Մնացածն էլ ծնվեցին կեսօրին: Հաշվի՛ր, ընդամենը քանի՞սը եղան (3 և 3՝ ընդամենը վեց ճուտ):

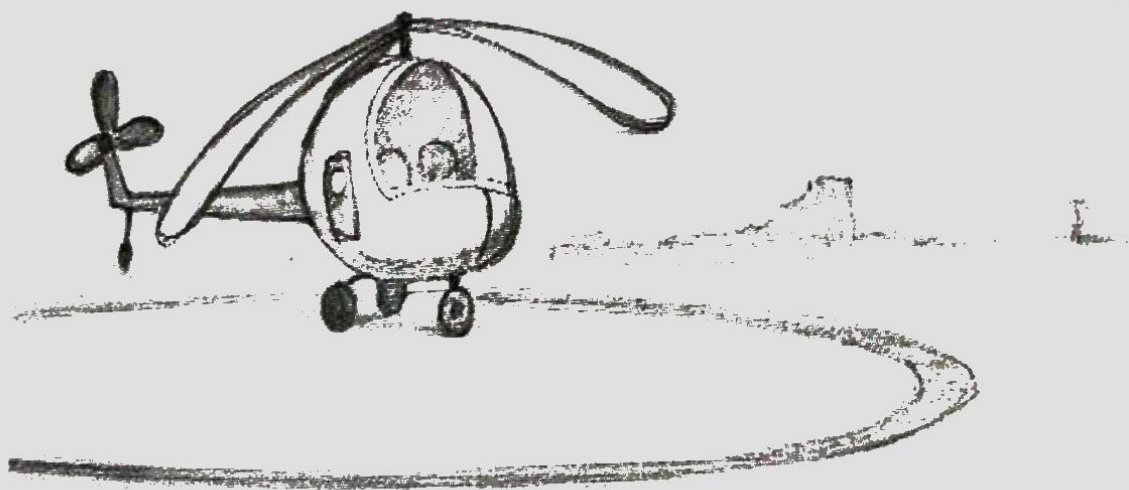
⊗ **Ուրախ հաշիվ՝** «Ի՞նչ կստանաս».

☺ Տիգրանը պատրաստեց վեց սարյակի բույն, Փոքրիկ Արսենը՝ չորս հատով պակաս,	Արսենը որքա՞ն պիտի պատրաստի, Որ Տիգրանիկին լինի հավասար:	
☺ Ցանկապատից ներս՝ դիմացի բակում, Վեցը հավ բուջուջ են անում, Թե որ հինգը բառը բարձրանան, Հաշվի՛ր՝ ներքևում որքան կմնան:	☺ Վեցը փուչիկ մեկից վեր բռան, Երեխաները շատ ուրախացան, Երբ երեք փուչիկ պայթած ցած ընկան, Քանի՞սը մորից վերև բարձրացան:	☺ Ախսե՛տմ կա վեց լոլիկ՝ Կրթիկ ու սիրունիկ, Քանի՞սը ողջ կթողնենք, Թե երկուսը կտրատենք:

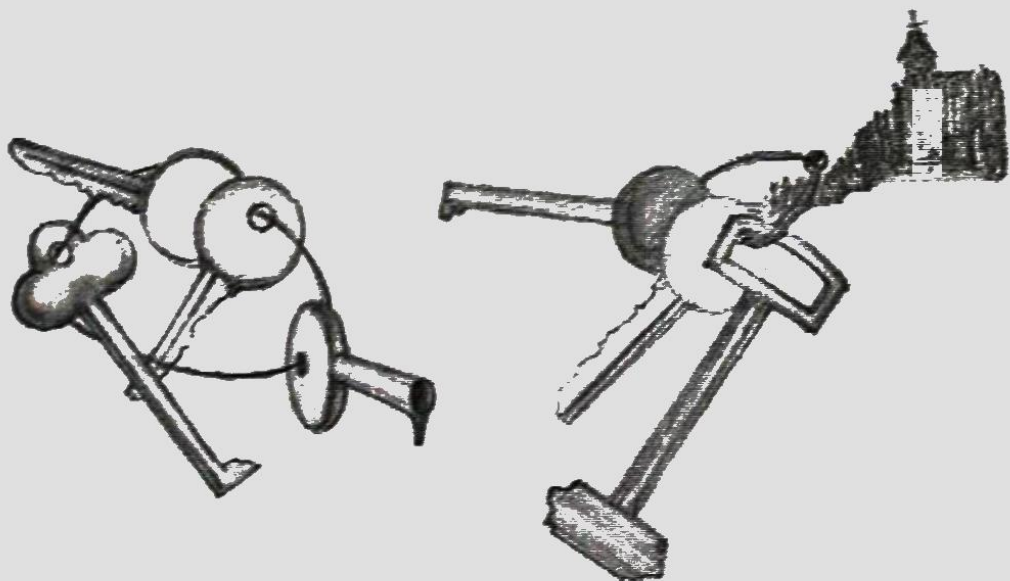
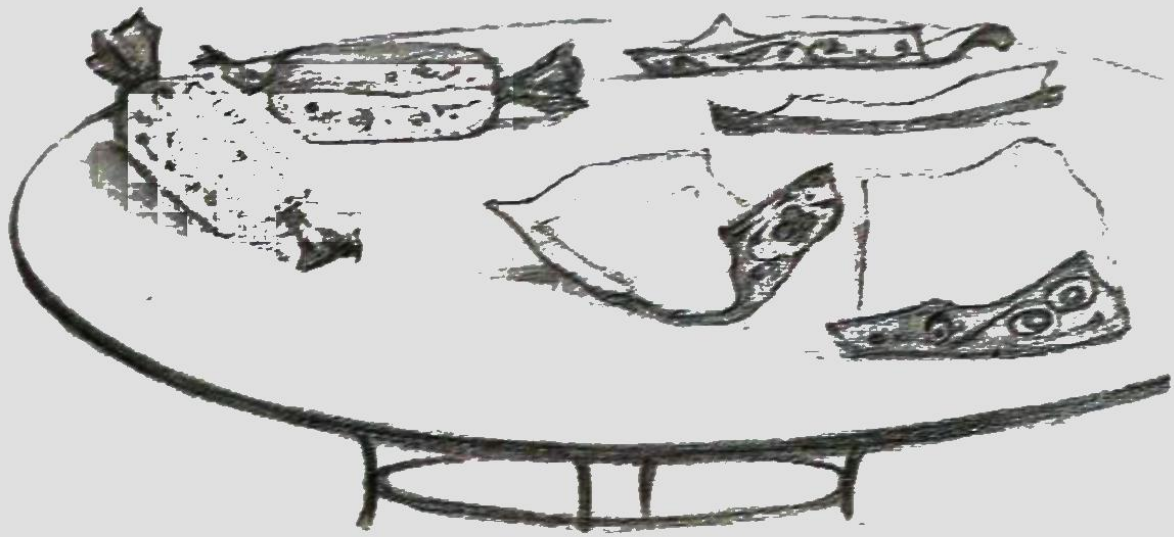
/Գ. Գաբրիելյան, Ֆ.Խաչատրյան/

♣ Խմբային աշխատանքի ընթացքում նպատակահարմար է կիրառել ֆիզկուլտուրադարձերը, որոնք թնամատիկորեն պետք է կապված լինեն ուսանողների հարմարությանը:

Ուրախ ոտանավորները և հաշվեքառայակները ցանկալի է սովորեցնել վաղօրոք: Այն կարելի է օգտագործել օրվա ընթացքում լարվածությունը հանելու համար:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 = 2 . 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

☞ **Տեսնու նկարը:** Մայրիկը վեց կոնֆետ էր դրել քաղցրավենիքի ափսեի մեջ: Նայի՛ր նկարը և շարունակի՛ր պատմությունը: Քանի՞ կոնֆետ պակասեց, քանի՞սը մնաց: Մտածի՛ր հարցը և լուծի՛ր խնդիրը:

☞ **Տեսնու նկարը:** Նոր տարուց մի քանի օր առաջ, երեխաները դուրս եկան բակ և երկու ձնեմարդ ծեփեցին: Այսօր առավոտյան ձյուն եկավ և նրանք չորս ձնեմարդ էլ ծեփեցին: Ուշ երեկոյան, երբ փողոցում մարդ չկար, նրանք շարժվեցին և կենդանացան. չէ՞ որ Նոր տարվա շեմին հրաշքներ են լինում: Նրանք սկսեցին հաշվել միմյանց: Ընդամենը քանի՞ ձնեմարդ ծեփեցին երեխաները միասին: Չնեմարդկանց փոխարինիր հաշվեփայտիկներով: Սկզբում հաշվի՛ր հետվում կանգնած ձնեմարդկանց, ապա մոտ կանգնածների քանակը: Ցույց տուր թվանշանների միջոցով, ո՞ր թվերից կազմվեց վեց թիվը (2 և 4):

☞ **Տեսնու նկարը:** Թագավորական պալատի այս վեց բանալիների մասին խնդիր լուծի՛ր: Պալատում ապրում էին վեց արքայորդիները և նրանցից յուրաքանչյուրն ուներ իր սենյակի բանալին: Արքայադստրերը ունեին երեք բանալի, որքա՞ն բանալի ունեին արքայորդիները:

⊗ Փորձի՛ր հաշել քանոնի գծիկների միջոցով՝

$1 + 1 = /$, $2 + 1 = /$, $3 + 1 = /$, $4 + 1 = /$, $5 + 1 = /$

$2 - 1 = /$, $3 - 1 = /$, $4 - 1 = /$, $5 - 1 = /$, $6 - 1 = /$

☺ **Խաղում ենք «Խանութ»** խաղը: Մենք խանութ ենք բացել և պետք է որոշենք, թե ո՞ր առարկան՝ որքան արժի /սովաբաթրից դրամներ ստեղծենք, խանութի ցուցանակ նկարեք և փակցրե՛ք պատին/: Առաջարկե՛ք երեխաներին դասավորել առարկաները, որոշել ամեն մեկի արժեքը, փակցնել գնապիտակները, ապա վերցնել համապատասխան «դրամները» և դնել դրամապանակի մեջ: «Խանութը բաց է, կատարում ենք գնումներ՝ մի փոխկը արժի 6 դրամ, այն գնելու համար ինչպիսի՞ դրամներով կարող ես վճարել: Գտի՛ր երկու տեսակ (5 և 1) դրամները և վերցրո՛ւ փոխկը:

● Մի տուփ մատիտը արժի հինգ դրամ, մուծի՛ր 5-ին հավասար երկու փոքր դրամներ և գնիր այն:

☺ **Ուրախ հաշիվ** և շուտասելուկ՝ «Հաշվի՛ր՝ որքան կլինի».

- Հայրիկ. այսօր վեց ստացա...

Եկեք, եկեք տատիս առեք,

- Ի՞նչ վեց Կարո, քնած ես...

Թե երեքը չեկրիքեց՝

- Երկու «երեքն» ի՞նչ կդառնա,

Երեք տատիս առեք տարեք:

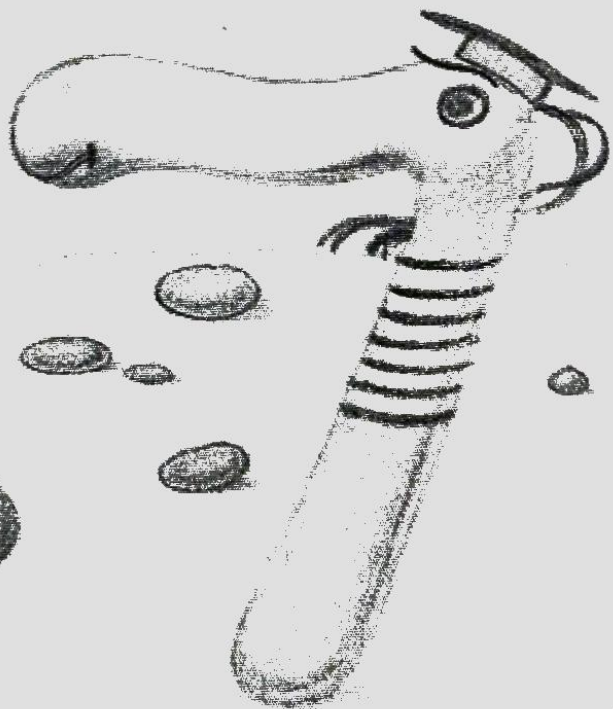
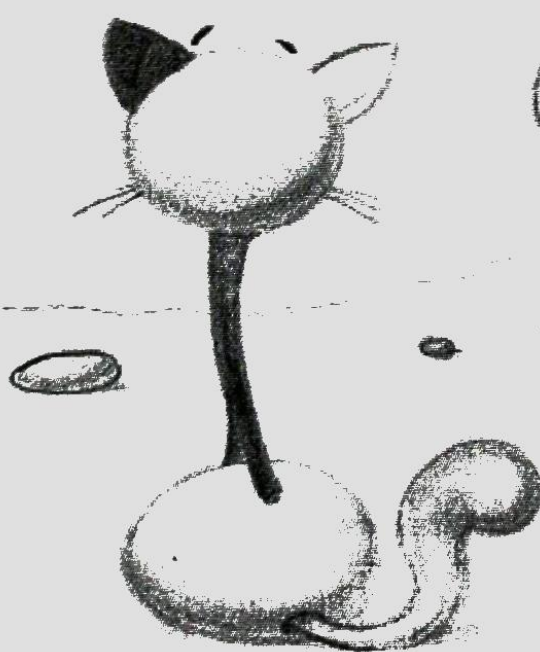
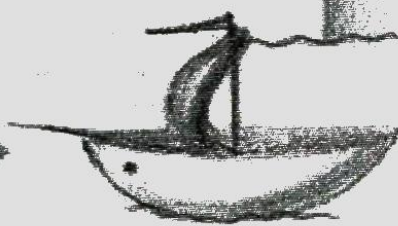
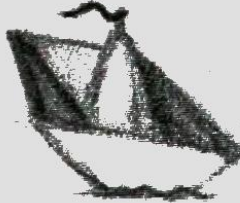
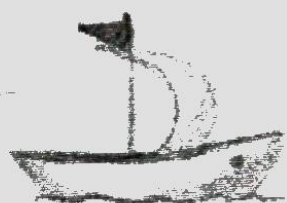
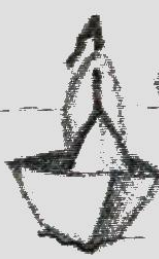
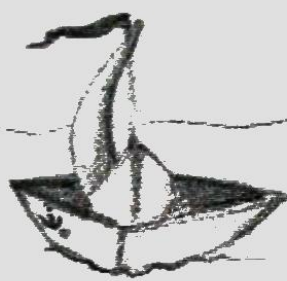
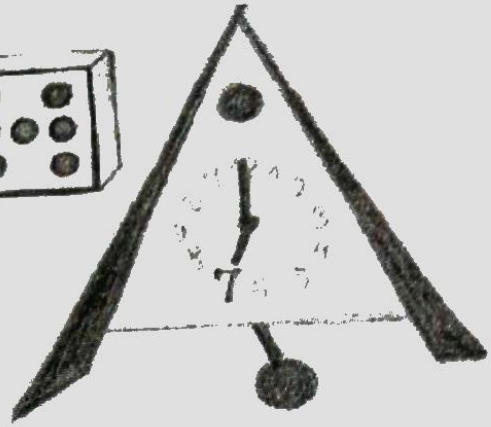
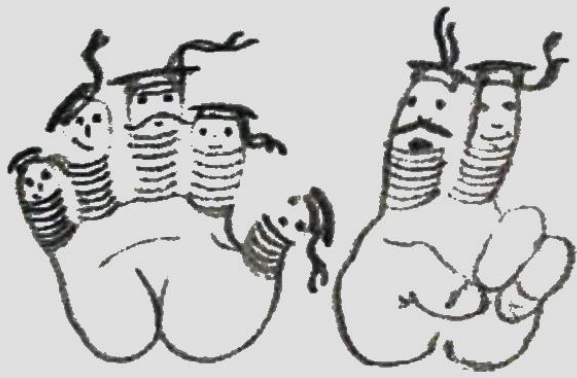
Թե որ իրար գումարես: /Գ. Գաբրիելյան/

Եկեք էլի երեքն առեք: /Հ. Մխտոյան/

♪ Աստիճանաբար աճում է առանձին հանճարարությունների ծավալը, դրանք կարող են լինել համալիր և զանազան միջոցներով գուգակցված, օրինակ՝ խաղի համար նյութ ստեղծի՛ր, լրացրո՛ւ նկարը, զարդանախշի՛ր, ծեփի՛ր, ձևափոխի՛ր, եզրագծի՛ր պատկերը, որոնի՛ր օրինաչափությունը: Կատարելով դրանք՝ երեխաները պետք է կողմնորոշվեն հատկանիշների տարբերման, քանակային գործողություններ կատարելու մեջ: Մեծ ուշադրություն հատկացրեք երեխաների արդյունավետ հաղորդակցմանը, մտքերի ազատ արտահայտմանը: Հնարավորություն տվեք ազատ տեղաշարժվել խմբասենյակում՝ մոտենալ խաղալիքներին, պահարաններին, կառուցողական նյութին:

♪ Մի շտապեք անցնել հաջորդ թվին մինչև չհամոզվեք, որ երեխան նախորդը լավ է յուրացրել, կարողանում է անվանել ստացման բոլոր դեպքերը, հիշում է այն նշանակող թվանշանը, գիտի «հարևաններին»:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ԹԻՎ 300Ը ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

Տեսնուկարդ: Սևականջը ուզում էր իմանալ, թե որն է վեցի հաջորդ թիվը: Երկրի Տիրուհին ծանոթացրեց Յոթ թվանշանին և հարցրեց. - Ինչի՞ն ես նմանեցնում նրան: Սևականջը ուշադիր դիտեց Յոթ թվանշանը և ուրախ բացականչեց.- նա նման է գերանդու, գնդակ հրելու մականի, մեկ թվանշանին, որը գոտի է կապել և բարձրացրել է գլուխը, մաև այն կարթին, որով ես ձուկ եմ որսում: Զվնորսության գնալիս ես նրան ինձ հետ կտանեմ: Նրանք բարեկամացան: Պարզվեց, որ Յոթ թվանշանը փորձված նավաստի էր: Մի անգամ նա Սևականջին տարավ գետափ: Սևականջը ջրում թոթե նավակներ տեսավ, բայց դժվարացավ հաշվել: Քամին անընդհատ օրորում էր դրանք և տեղաշարժում, որի պատճառով նա կորցնում էր իր հաշիվը: Ինչպե՞ս կարող էր նա նավերը հաշվել, որ ճիշտ թիվը ստանար (գետափին շարել այնքան քար, որքան նավակ կա և հաշվել): Նավաստի Յոթը ասաց, որ նավերը ճիշտ այնքան են, որքան միավոր կա յոթ թվի մեջ:

Փորձի՛ր ինքդ նավակ պատրաստել թղթի ծալումներով, իսկ առագաստի վրա նկարի՛ր յոթ կապույտ գույնի գուլակներ, ինչպես որ ծովի ալիքներն են: Գուշակի՛ր հանելուկները՝

Մարմին ունեմ սլացիկ՝	Կատար ունեմ գեղեցիկ	⊗ Ես մի թիվ եմ միանիշ,
Ճիշտ մեկի նման,	Աբլորի նման (յոթը թիվը):	Շաբաթվա օրերին չափանիշ:

Վերցրո՛ւ յոթ թվանշանի նմուշը և եզրագծի՛ր այն: Նկարի՛ր յոթ թվանշանի մեծ պատկերը և մեջը փակցրո՛ւ փոքրիկ յոթեր (օգտվեք հին օրացույցներից կամ համակարգչից):

Արի սովորենք երկու ձեռքերիդ մատների միջոցով ցույց տալ յոթ թվի կազմությունը: Փորձի՛ր յոթ մատներդ հաշվելիս փոխել դրանց դասավորությունը (ցույց տալով ձախ ձեռքով 5, աջով՝ 2 մատ, մյուս մատները ծալված են): Գտի՛ր ուրիշ տարբերակներ:

Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը, այդքան անգամ կկլի նման կանչիր, հարվածիր փայտիկով: Հետևի՛ր և պատմի՛ր, ժամը յոթը օրվա մեջ քանի անգամ է կրկնվում, օրվա ո՞ր պահերն են:

⊗ Գուշակի՛ր հանելուկը: Յոթ եղբայրներ են իրար նման, թե դեմքով, թե տարիքով.
Չեն հանդիպել մինչև հիմա՝ անցնելով նույն ճամփերով /շաբաթվա օրերը/:

Դու արդեն գիտես, որ շաբաթվա մեջ յոթ օր կա: Արի հաշվենք՝ ինչ հերթականությամբ են դրանք իրար հաջորդում: Սկսիր մատներդ ծալել՝ երկուշաբթին դա մեկն է, երեքշաբթին՝ երկուսը, չորեքշաբթին՝ երեքը, հինգշաբթին՝ չորսը, ուրբաթը՝ հինգը, շաբաթը՝ վեցը, կիրակին՝ յոթը:

- Յոթ գիշեր և յոթ ցերեկ՝ ուղիղ յոթ օր կա շաբաթվա մեջ:
- Շաբաթվա ո՞ր օրն է այսօր: Շաբաթվա ո՞ր օրը կլինի յոթ օր հետո:
- Սևականջը իր տատիկին հյուրընկալել էր երեքշաբթի, շաբաթ, կիրակի, իսկ նրա քույրիկը՝ երկուշաբթի, չորեքշաբթի և կիրակի օրերին: Երկուսով միասին ո՞ր օրն են եղել տատիկի հյուրը:

⊗ Հաշվի՛ր ամիսները՝ սկսած հունվարից մինչև յոթերորդը: Տարվա ո՞ր եղանակի մեջ է հուլիսը:

⊗ Հայկական տոներից մեկը համբարձման տոնն է: Այդ գիշեր աղջիկները սափորով յոթ աղբյուրից ջուր են գողանում, որ վիճակ հանեն: Նրանք ջուրը լցնում են իրենց կժերի մեջ, իսկ տղաները գալիս են խլելու նրանցից մեկի կուծը: Աղջիկները վիճակ են գցում կժի մեջ և երգում են՝

Յոթն աղբյուրից ջուր ենք բերել,	Յոթը ծաղկից ծաղիկ քաղել,	Եկե՛ք, եկե՛ք այ երեխե՛ք,
Այս սափորով լուռ ու մունջ,	Կապել սիրուն ծաղկեփունջ:	Համբարձում յայլամ երգենք...:

✪ Իսկ որտե՞ղ ես հանդիպել յոթ թվանշանը (երթուդային տաքսիների, ցուցապաստառների, գնապիտակների, հեռախոսի թվացույցի, մեքենայի համարանիշի վրա):

✪ Գիտե՞ս, որ յոթ թիվը ամենատեղաբերական թիվն է: Հիշո՞ւմ ես, ինչպես են սկսում հեքիաթներից շատերը՝ յոթ ծովից այն կողմ, յոթ սարերից դեմը լինում է, չի լինում...:

✪ Ո՞ր թիվն է հանդիպում այն հեքիաթում, որտեղ գայլը խաբում էր, թե կաթ է բերել մայր այծիկի փոխարեն: Էլ ի՞նչ հեքիաթներ գիտես, որտեղ հանդիպում է յոթ թիվը («Մալիտակաձյունիկը և յոթ թզուկները», «Քնած դշխուհին և յոթ հսկաները», «Յանկուրյան յոթնագույն ծաղիկը», «Յոթ քաջերը», «Յոթ ուիլկները և գայլը»...):

✪ Երաժշտության մեջ յոթ հիմնական նոտաներ կան՝ դո, ռե, մի, ֆա, սոլ, լյա, սի: Նվագիչ մետաղաֆոնի կամ դաշնամուրի վրա, հաշվի՞ր դրանք՝ անվանելով նոտաների անունները:

✪ *Տես նկարը:* Ծիածանի՝ բնության այդ հրաշքի մասին շատ ոտանավորներ և հանելուկներ կան, լսի՞ր դրանցից մի քանիսը և ասա՝ որ գույներն են դրանք. /Ս. Մուրադյան/:

✪ Անձրևից հետո երկնակամարում	Այն մի կամուրջ է, ոչ մի ծայր չունի,	Որը յոթ տեսակ
Զգվում է կամուրջ՝ երկար ու սիրուն:	Այն մեծ կամուրջ է, երկու թևանի,	Ընտիր գույն ունի:

✪ Յոթ գույն ունի ծիածանը,	Արևի տակ շողշողում է	✪ Ծնվում է նա երից, ջրից, մեզ ժպտում է երիզոնից,
Յոթը տարբեր վառ արև,	Մեր տներից շատ վերև:	Ունի ուղիղ յոթնալար, կամրջում է դաշտ ու սար:

Ե՞րբ կարելի է ծիածան տեսնել (երբ անձրև է գալիս և միաժամանակ փայլում է արևը): Ծիածանը ունի իր մշտական գույների նախշը, որոնք հաջորդում են միմյանց: Սևականջը առաջին անգամ էր ծիածան տեսնել և փորձում էր հաշվել գույները:

Մատիտների տուփից գտի՞ր ծիածանի գույներին համապատասխան մատիտներ և գունավորիչ այն գունալին երանգների ճիշտ հերթականությամբ՝ կարմիր, նարնջագույն, դեղին, կանաչ, երկնագույն, կապույտ, մանուշակագույն:

Շուտաստեղուկ. «Կատուն նստած դռան կողքին՝ երագում էր կերի մասին»:

Ասելով այս շուտաստեղուկը՝ կարող ես մտաբերել ծիածանի գույների հերթականությունը:

♪ Օգնեք երեխաներին շրջապատում գտնել և հաշվել ցանկացած յոթ առարկաներից կազմված խմբեր և ասել, որ յուրաքանչյուր յոթ առարկա նշվում է յոթ թվանշանով:

✪ Գրքերի պահարանից առանձնացրո՞ւ վեց գիրք: Քանի՞ գիրք է անհրաժեշտ, որ ստացվի յոթ թիվը (ևս1 գիրք ավելացնել), յոթ թվանշանը դի՞ր դրանց կողքին:

• Ո՞ր թիվը կստանանք, եթե մեկ թվին գումարենք վեցը (նույնը):

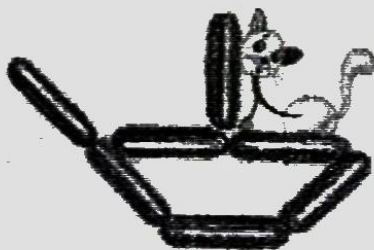
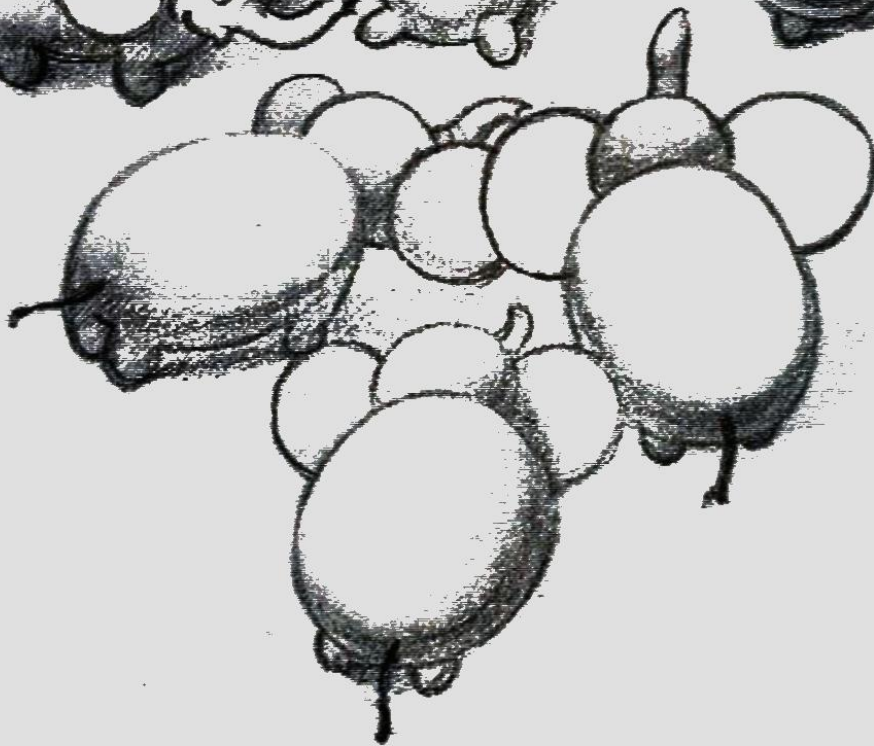
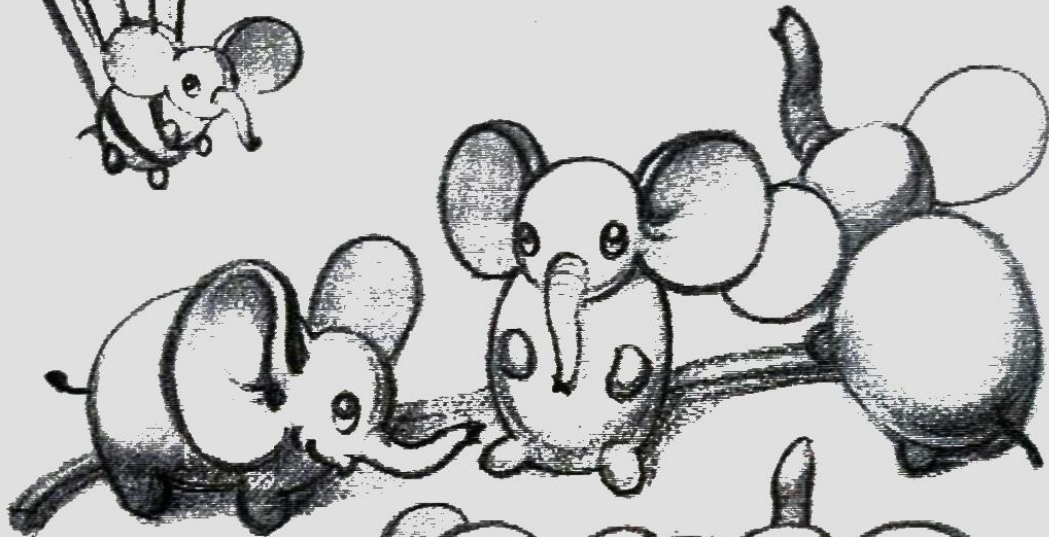
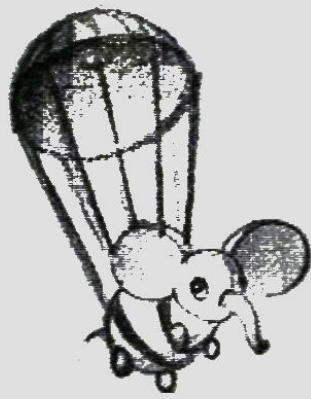
✪ Կրկեսում կատուների ներկայացմանը մասնակցելու համար, Սևականջը նոր վարտիք կարեց իր համար և գնաց խանութ կոճակներ գնելու: Սևականջը խնդրեց, որ իրեն տան այնքան կոճակ, որ համապատասխանի իր վարտիքի կոճկանցքերին: Վաճառող արջը հաշվեց յոթ կոճկանցք և նույնքան էլ կոճակ տվեց: Սևականջը ստուգեց կոճակների քանակը՝ դնելով անցքերի վրա: Պարզվեց, որ կոճակները և կոճկանցքերը նույնքան են, յոթական են:

✪ *Տես նկարը:* Յոթ գնդակներից հինգը գունավորի կարմիր գույնով, մյուսները՝ դեղին:

Քանի՞ գնդակ գունավորեցիր դեղին գույնով: Կազմի՞ր վարժությունը և լուծիր: Ի՞նչ նշաններ կօգտագործես նման դեպքում:

✪ Նկարի՞ր յոթ ամպիկ, այնպես, որ առաջինը և երկրորդը լինեն կապույտ, երրորդը՝ մոխրագույն չորրորդը՝ սև, հինգերորդը՝ շրջանաձև, վեցերորդը՝ ամենափոքրը, իսկ յոթերորդից անձրև թափվի:

9 9 = 4 = 5 : 0 1 2

6 5 2 = 2

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Տե՛ս նկարը: Այսքան շատ փիղ ո՞ր մուլտֆիլմում ես տեսել, քանի՞սն են նրանք: Հիշո՞ւմ ես լայնականջ Դամբո փղիկին: Այսօր մա անկարգելով /պարաշյուտ/ թռել եկել է ընկերների մոտ: Նրա հետ միասին քանի՞ փիղ եղավ: Ինչպե՛ս ստացար յոթը (6-ից և 1-ից):

• Փղերի թվին համապատասխան շրջանիկ դիր սեղանին: Քանի՞ փղիկ և քանի՞ շրջանիկ եղավ (դրանք թվով հավասար են, 7-ական են), ցույց տուր համապատասխան թվանշանը:

Տե՛ս յոթ փայտիկներից կազմված կառույցները: Յոթ փայտիկների միջոցով փորձիր ինքդ առարկաների, երկրաչափական ձևերի, թվանշանների պատկերներ ստանալ: Փայտիկների միջոցով կազմիր քո հեռախոսի, բնակարանի համարը :

⊗ Անվանի՛ր մեկից յոթը ուղիղ և ետընթաց կարգով, ապա յոթից հինգը, /6 - 2/, /3 - 5/, /7 - 2/: Հերթական շարքով դասավորիր քեզ ծանոթ մեկից յոթ թվանշանները: Գտիր վեցը: Քանի՞ «հարևան» ունի վեցը, որո՞նք են դրանք: Ո՞ր թվերն են կանգնած վեցից առաջ, հետո (5-ը և 7-ը), ուրեմն, վեց թիվը հինգի համար հաջորդ է, յոթի համար նախորդ է: Քանիստ՞վ է նախորդ թիվը հաջորդից փոքր: Քանիստ՞վ է յուրաքանչյուր հաջորդը մեծ նախորդից:

⊗ Գուշակիր, ո՞ր թիվն է բաց թողնված՝ /1 ... 3, 4, 5, 6, 7/: /1, 2 ..., 4, 5, ..., 7/: /... 2, 3, ..., 5, .../: /7, 6 ... 4 ..., 2, 1 /: /..., 6 ..., 4, 3 ..., 1.../: /7 ..., ..., 4, 3..., 1/:

⊗ Ըն առջև դիր քանոնը: Ինչպե՛ս հասնել երրորդ գծիկից մինչև չորրորդը, չորրորդից՝ հինգերորդը, հինգերորդից՝ վեցերորդը, վեցերորդից՝ յոթերորդը (պետք է մեկ քայլ կատարել դեպի աջ՝ + 1): Ի՞նչ կկատարվի թվերի հետ, եթե շարժվենք թվային հատվածներով դեպի աջ (թվերը կավելանան), իսկ եթե շարժվենք դեպի ձա՛յն (թվերը կպակասեն): Ինչպե՛ս է փոխվում թիվը, երբ շարժվում են 1, 2, 3 միավոր դեպի աջ (թիվը ավելանում է 1, 2, 3 միավորով):

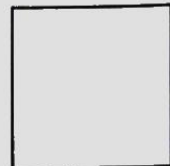
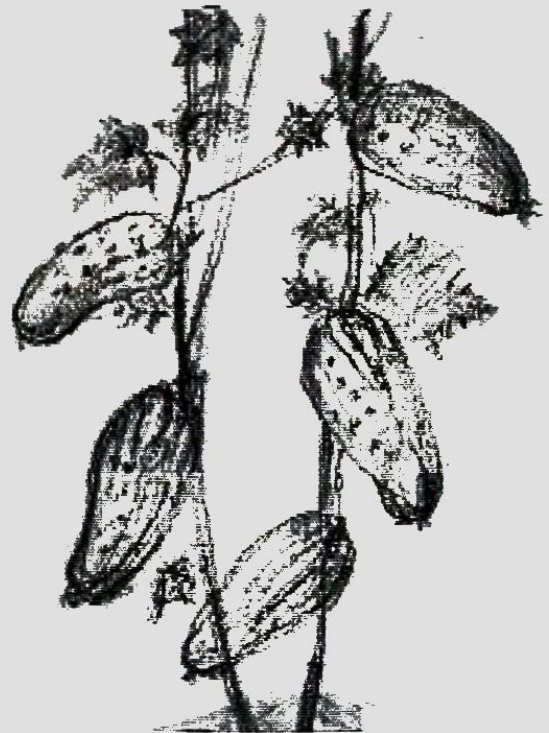
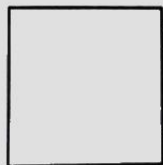
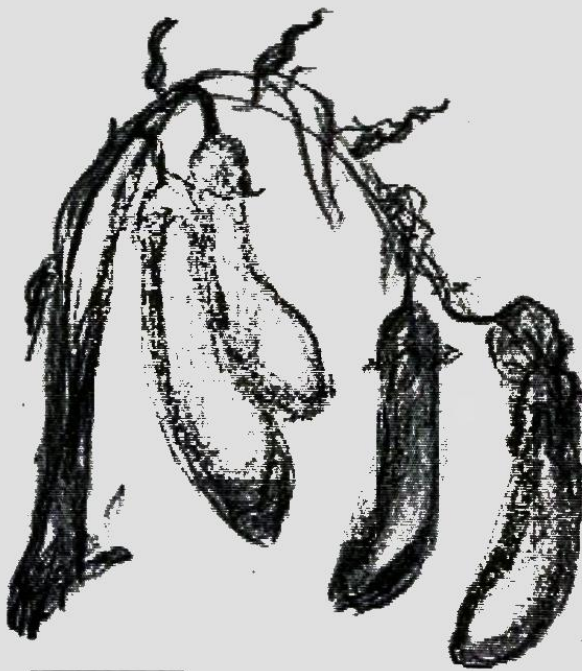
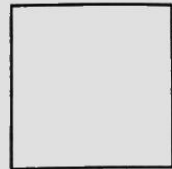
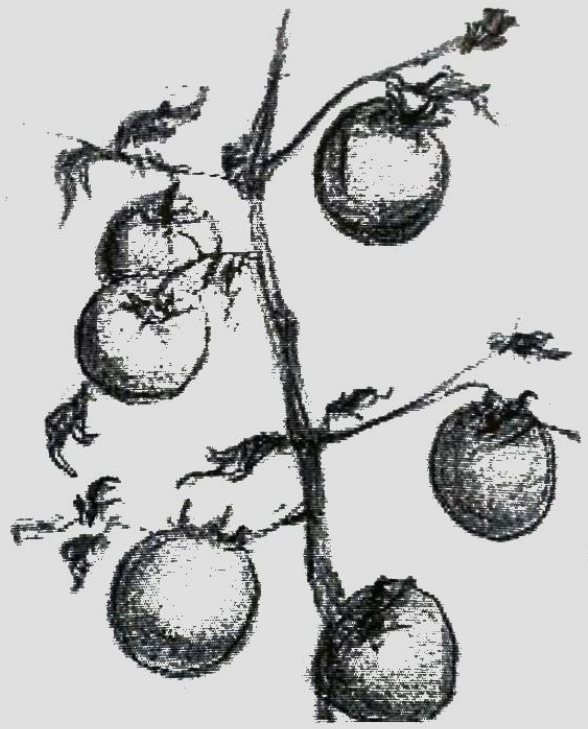
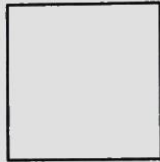
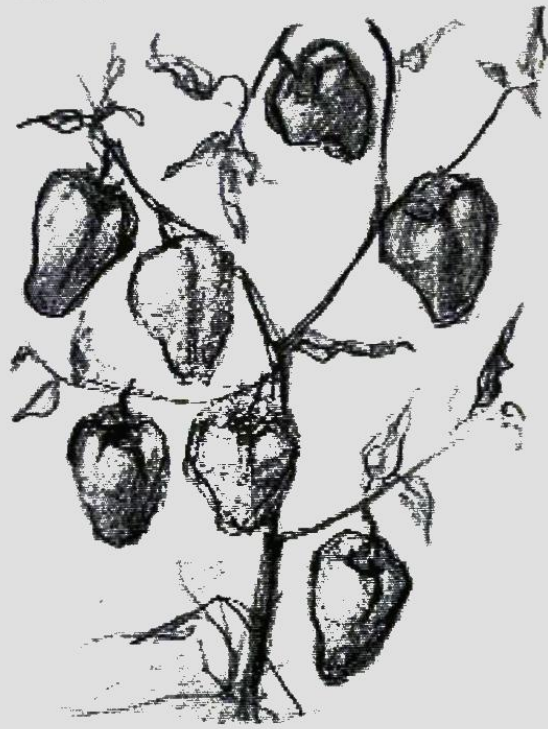
⊗ Թվային շարքի վրա ցույց տուր, ո՞ր թվերն են՝ 3-ից մեծ և 7-ից փոքր, 7-ից փոքր և 4-ից մեծ...:

⊗ Հաշվի՛ր սեղանին դրված բաժակները («անակնկալ ձվիկի» հավաքածուն), քանի՞սն են (7-ը), իսկ ափսեները (4-ը): Յույց տուր համապատասխան թվանշանները: Բաժակներն են շատ, թե՞ ափսեները, քանիստ՞վ: Քանի՞ ափսե է պակասում (3-ը): Լրացրո՛ւ այնպես, որ ափսեները և բաժակները հավասար քանակի լինեն: Որքա՞ն ափսե ավելացրեցիր (3-ը): Դրանց մասին խնդիր մտածիր: Ի՞նչ նշաններ կօգտագործես մնան դեպքում: Թվանշանների և գործողության նշանների օգնությամբ լուծիր այս խնդիրը:

⊗ Վերցրո՛ւ դոմինոյի խաղաքարերը: Հաշվի՛ր քանի՞ կետ կա դոմինոյի ձախ և աջ կողմերի վրա: Առանձնացրո՛ւ այնպիսիները, որի ձախ և աջ կողմերի կետիկների կազմը լինի յոթը:

☺ Խաղ «Հրաշալի արկղիկը»: Սովորեցրեք տարբեր առարկաներից գտնել հատկանիշով մնանը և տարբերը: Առաջարկեք երեխաներին մտել սեղանի շուրջ: Նրանց առջև դրեք վեց կապույտ և մեկ դեղին շրջան: Ինչո՞ւ են մնան շրջանները (ձևով), ինչպիսի՞ հատկությամբ են տարբերվում (գույնով) : Իմ արկղիկի մեջ դրեք միևնույն գույնի շրջանները: Որքա՞ն են դրանք (6 կապույտ): Ո՞ր շրջանները մնացին, ինչո՞ւ (դեղինը չի համապատասխանում գույնով): Որքա՞ն են դեղինները, քանակով հավասա՞ր են, թե ոչ, որքանո՞ւ են պակաս:

Շուտասեղանիկ: Մարատանում յոթը սար, Ամեն ծախն՝ յոթ ճոտիկ: - Քանի՞ ծիտ կա քարերին: Ամեն սարին՝ յոթ ծիտիկ, Դե հարցրեք Կարենին /Գ. Գարրիբյան/

Տես նկարը: Հաշվիր յուրաքանչյուր պատուհանի բանջարեղենը և ներքևի մասում նույնքան կետիկներ նկարիր և դիր համապատասխան թվանշանը:

● Համեմատիր բանջարեղենի խմբերը: Գտիր այն խումբը, որ համապատասխանում է յոթ թվին:

- Համեմատիր յոթ թվով խումբը վեցի հետ, / 6-ը՝ 5-ի /, / 5-ը՝ 4-ի /, / 4-ը՝ 3-ի /:
- Ո՞ր խումբն է շատ, կամ քիչ, դրանց միջև դիր մեծ կամ փոքր նշանը:

♣ Երբ առարկաների խմբին ավելացնում ենք մեկ առարկա, պետք է անվանենք նրա հաջորդ թիվը և երբ խմբից պակասեցնում ենք մեկ առարկա, պետք է անվանենք նախորդ թիվը:

☺ **Խաղ՝ «Գտիր բույնը»:** Գտնել այն թվանշանը, որը համապատասխանում է տվյալ առարկաների խմբին: Հատակին դասավորել «թռչունների բները»՝ յոթ օղակը: Օղակների մեջ դնել մեկից յոթ թվանշաններից մեկը, որը ցույց է տալիս՝ քանի թռչուն է ապրում բնում: Լսելով առաջին ազդանշանը, առաջարկել «թռչուններին» թողնել իրենց բները և թռչել կեր փնտրելու (երեխաները դուրս են գալիս բներից և թռչկոտում են): Լսելով երկրորդ ազդանշանը. «Թռչուններ վերադարձեք ձեր բները», նրանք վերադառնում են իրենց թվանշանին համապատասխան օղակի մեջ: Եթե «թռչունները» տուն չվերադառնան, անհրաժեշտ է հարցնել՝ քանի թռչուն է պակասում:

☺ **Ուրախ հաշիվ.**

Ոգնին քաղեց յոթը հատիկ խաղողի,	Զանի՞ հատիկ ոգնին մեջքին
Դեղնել էին արեգակի վառ շողից:	Բերեց տուն,
Չամբյուղի մեջ տեղավորեց երեք հատ,	Տեսնենք ո՞վ է ձեզմից խելոք
Մնացածը մեջքի վրա փշապատ:	Ու գիտում: /Ս. Մուրադյան/

Տերևին՝ տիտիկ,	Արևի տակ մա	Իսկ նրա մեջքին	Չորսը ներքևում,
Նստեց մի գատիկ,	Փայլվից ահա,	Կան յոթը կետեր,	Զանիսը՝ վերևում: /Ա.Շախիդյան/

Յոթ բլիկի ճուտիկներ,	Իսկ երբ ամիսն մոտեցան,	- Ո՞ր եք, ո՞ր եք, ո՞ր,	Իսկ մյուսներն ի՞նչ եղան:
Յոթ բլիկի հավիկներ,	Խոտերի մեջ ջրացան...	Իմ ճուտիկներ.	Թույլ եմ, թույլ եմ ես հաշվից,
Մայրիկի հետ սիրասուն,	Թուխ մայրիկը վախեցած	Էլ չեմ լսում ձայնը ձեր:	Լավ, մանուկներ, օգնեք ինձ.
Չբռնում են պարտեզում:	Թռավ թմբին ու ճչաց,	Չա՞ն չորս ճուտն եկան,	Իմ ճուտերից սիրասուն
			Դեռ քանիսն են պակասում:

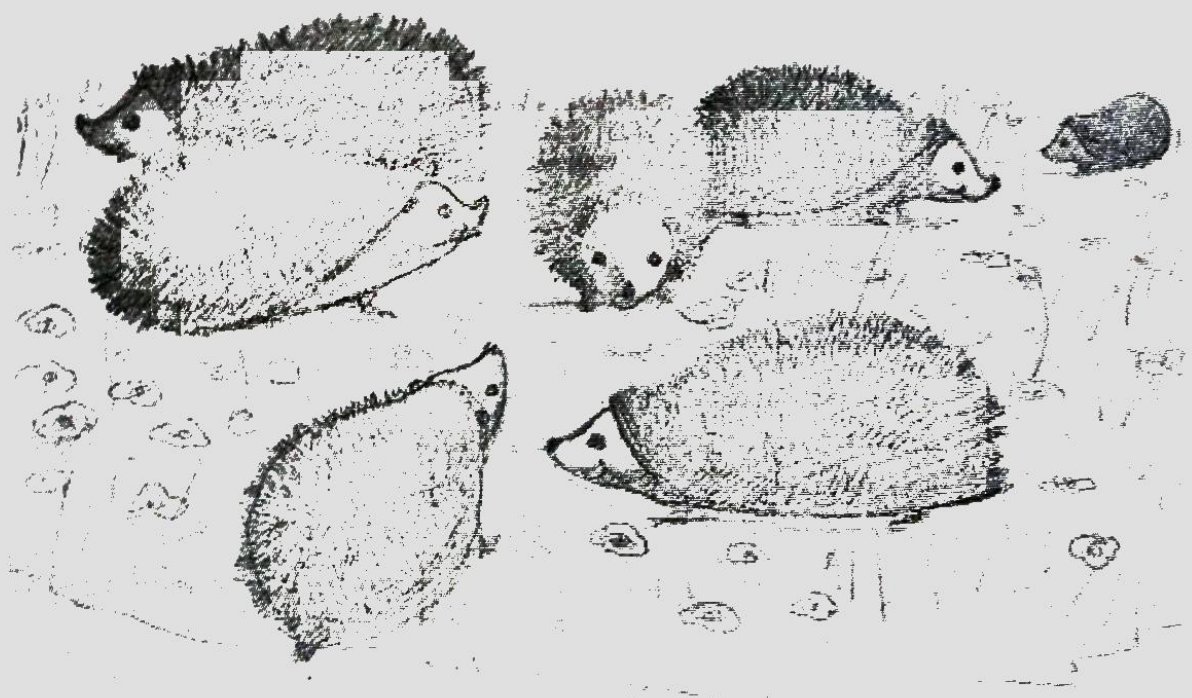
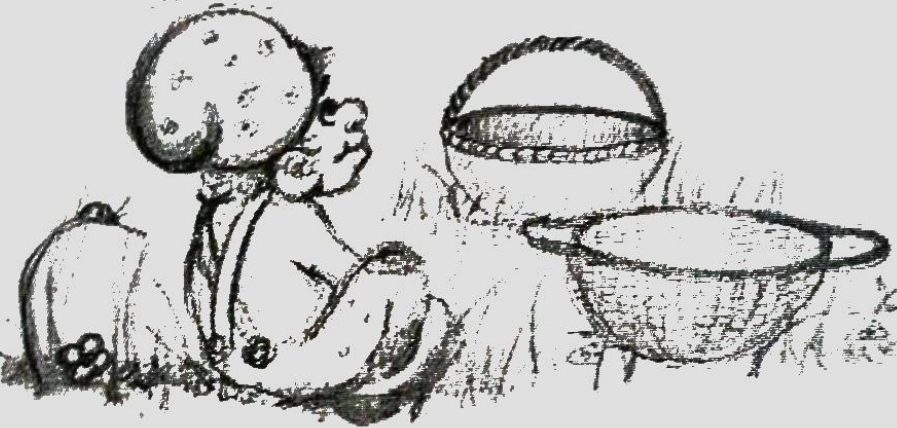
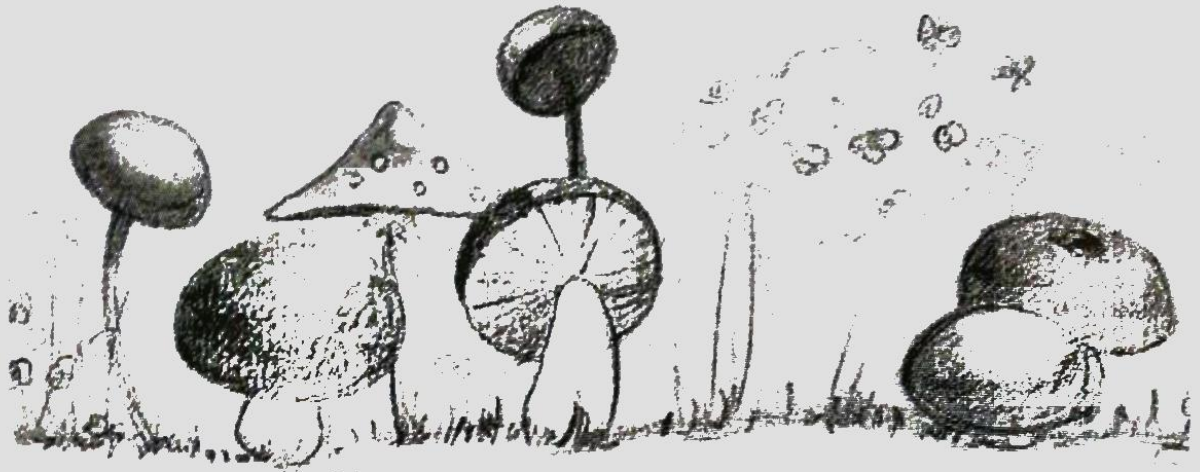
Ծիրանի բերքը երբ հավաքեցին,	Յոթը արկղից որքա՞նն էր լցվել,
Արկղերի մեջ նրանք շարեցին,	Երբ երեք արկղ դատարկ էին դեռ:

☺ **Կրկնիր շուտասերուկը՝**

Մեր տանը կա յոթ կարմիր պարկ,	Չեր տա՞նն էլ կա յոթ կարմիր պարկ,
Յոթ կարմիր պարկին՝ յոթ կարմիր պարկապ,	Յոթ կարմիր պարկին՝ յոթ կարմիր պարկապ:

♣ Աշխատանքի կազմակերպման անհրաժեշտ պայման է բարյացակամ մթնոլորտի ստեղծումը՝ յուրաքանչյուր երեխայի համար հաջողության հասնելու իրավիճակ՝ նրանց ուժերին հավատարմով, որը անհրաժեշտ է ոչ միայն ճանաչողական զարգացման, այլև հուզական բարեկեցության ապահովման, հոգեֆիզիկական վիճակի բարելավման համար:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

⊗ Ես կանվանեմ «Մայիտակաճյունիկը և թզուկները» հեքիաթի թզուկների անունները, իսկ դու ուշադրությամբ լսիր և այդքան փայտիկ դի՛ր սեղանին՝ Գիտունիկ, Ծիծաղկոտ, Փնփնփան, Փռչտան, Զնկոտ, Ամաչկոտ, Լոշտակ: Քանի՞սը եղան:

☞ *Տես նկարը:* Թզուկ Լոշտակը իր և վեց եղբայրների համար գնաց սունկ հավաքելու: Մի զամբյուղի մեջ դրեց հինգ սունկ, մյուսում՝ երկու: Հավաքված սունկը դատարկեց խտուի վրա և հաշվեց: Քանի՞ սունկ եղավ միասին: Թվանշանների և գործողության նշանների միջոցով կազմիր խնդիր և լուծիր: Ինչպե՞ս ստացար յոթը: Յուրաքանչյուր եղբորը քանի՞ սունկ կհասնի, եթե նա հավասարապես բաժանի բոլոր սունկերը: Քանի՞ սունկ իրեն կթողնի (մեկ):

☞ *Տես նկարը:* Քանի՞ ոզնի կար մարգագետնում (6-ը): Նրանցից քանի՞սը հեռացան (1-ը): Ոզնիները քանիստ՞վ պակասեցին (1-ով): Քանի՞ ոզնի մնաց: Ինչպե՞ս ստացանք վեց թիվը (7-ից պակասեցնելով 1-ը): Ի՞նչ կստանանք, եթե մի մասին ավելացնենք մյուս մասը (ամբողջը):

● Ի՞նչ կստացվի, եթե ամբողջից մի մասը հանենք (կմնա մյուս մասը):

⊗ *Լուծիր խնդիրները:*

● Անին և Արան գնացին բակ և տեսան, որ ծառի վրայից գունագեղ տերևներ են ցած քափվել: Անին չորս դեղին տերև հավաքեց, Արան՝ երեք կարմիր: Երբ եկան տուն, տերևները դրեցին տուփի մեջ, որ հետո հաշվեն: Ի՞նչ բառով կարելի է փոխարինել հավաքեցին, դրեցին միասին արտահայտությունը (գումարեցին): Հաշվիր, ո՞ր գույնից քանի՞ տերև միացրեցին: Ո՞ր նշանն է անհրաժեշտ ընտրել: Ո՞ր երկու մասերից ստացար ամբողջը՝ $4 + 3 = 7$:

● Տոնածառի շուրջը կախել էին յոթ փուչիկ: Սեղանին դի՛ր նույնքան կոճակ: Փոքրիկ Լիլի-թիկը մի փուչիկը պոկեց: Ի՞նչ պետք է անես (1 կոճակ հեռացնես): Քանի՞ փուչիկ մնաց (6-ը): Խնդրի մեջ որքա՞նն է ամբողջը (7 փուչիկը): Անվանիր այն մասը, որը պակասեց (1 փուչիկը): Գործողության ի՞նչ նշան կօգտագործես մնան դեպքում (հանման նշանը): Եթե անջատես թվերը (7-1), ապա կպակասի փուչիկների մի մասը (1-ը) և կստանանք մյուս մասը (6-ը): Ամբողջը հավասար է մասերի գումարին:

● Կապույտ վանդակում ապրում էր յոթ ճագար: Դրանցից հինգին տեղափոխեցին կանաչ վանդակի մեջ: Քանի՞սը մնաց կապույտ վանդակում: Հայտնի է ամբողջը և մի մասը, փնտրում ենք մյուս մասը:

● Մայր հավիկը քուջուջ անելիս վեց անձրևատրդ գտավ, իսկ նրա ճուտիկը՝ մեկը: Քանի՞ անձրևատրդ գտան միասին: Սեղանին համապատասխան քանակի կոճակ դի՛ր:

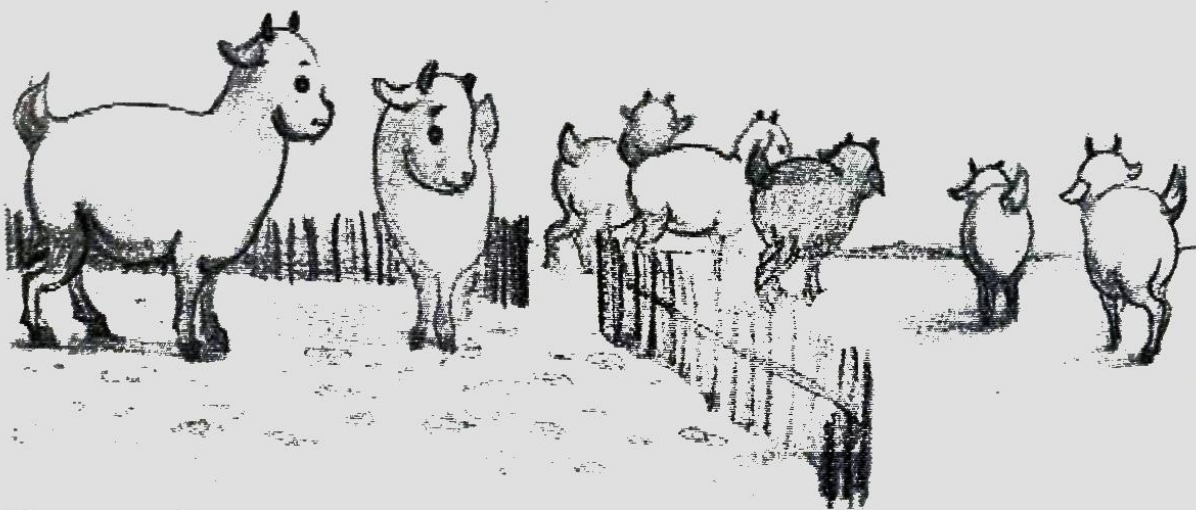
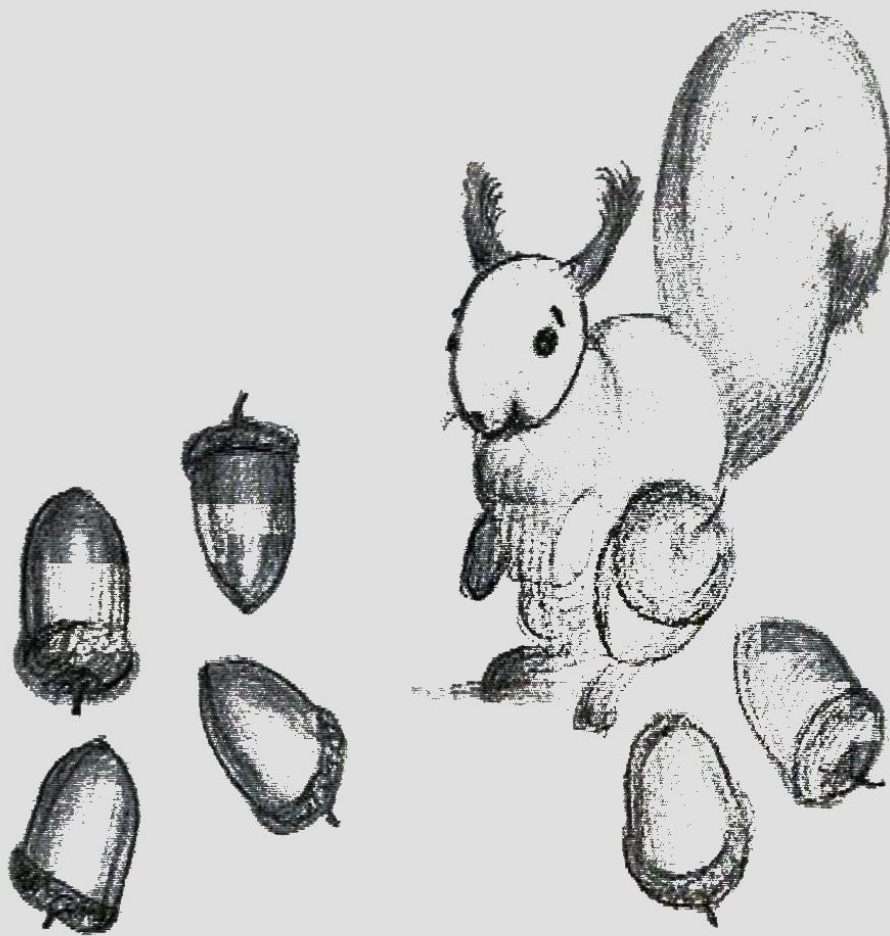
● Հեքիաթային պալատի ճախ կողմում երեք սենյակ կար, իսկ աջ կողմում՝ չորս: Քանի՞ քանակի է անհրաժեշտ բոլոր սենյակների դռները բացելու համար:

⊗ *Լուծիր տրամաբանական խնդիրները:*

● Ավտոտնակում երկու մարդատար և երեք բեռնատար մեքենա է կանգնած: Գտիր մեքենաների քանակը ավտոտնակում:

● Լևոնը ուներ չորս զինվորական մեքենա, (այդքան կոճակ դասավորիր սեղանին) և նույնքան սպորտային մեքենա, (նույնքան կոճակ դի՛ր սեղանին): Քանի՞ մեքենա ուներ Լևոնը:

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Տե՛ս նկարը և լսի՛ր պատմությունը:

Հաստաբուն կաղնու փշակում ապրում էր թավամազ մայր սկյուռը: Աշնանը նա փշակ էր քարշ տվել սկզբում՝ չորս, ապա՝ ևս երեք կաղին: Սեղանին դի՛ր չորս կարմիր և երեք դեղին շրջանիկ: Չմտանը ծառի փշակի միջից նա գտավ իր թաքցրած պաշարը և ուզում էր հաշվել: Ընդամենը քանի՞ կաղին գտավ մայր սկյուռը:

Թվաքարտերի և գործողության նշանների միջոցով լուծիր խնդիրը:

Մայր սկյուռը այդ կաղիները բաժանեց իր ձագուկներին: Յուրաքանչյուրին տվեց մեկական կաղին: Ուրեմն քանի՞ ձագուկ ունի սկյուռը (7-ը): Յոթը կարելի է կազմել նաև յոթ հաստ 1-րից:

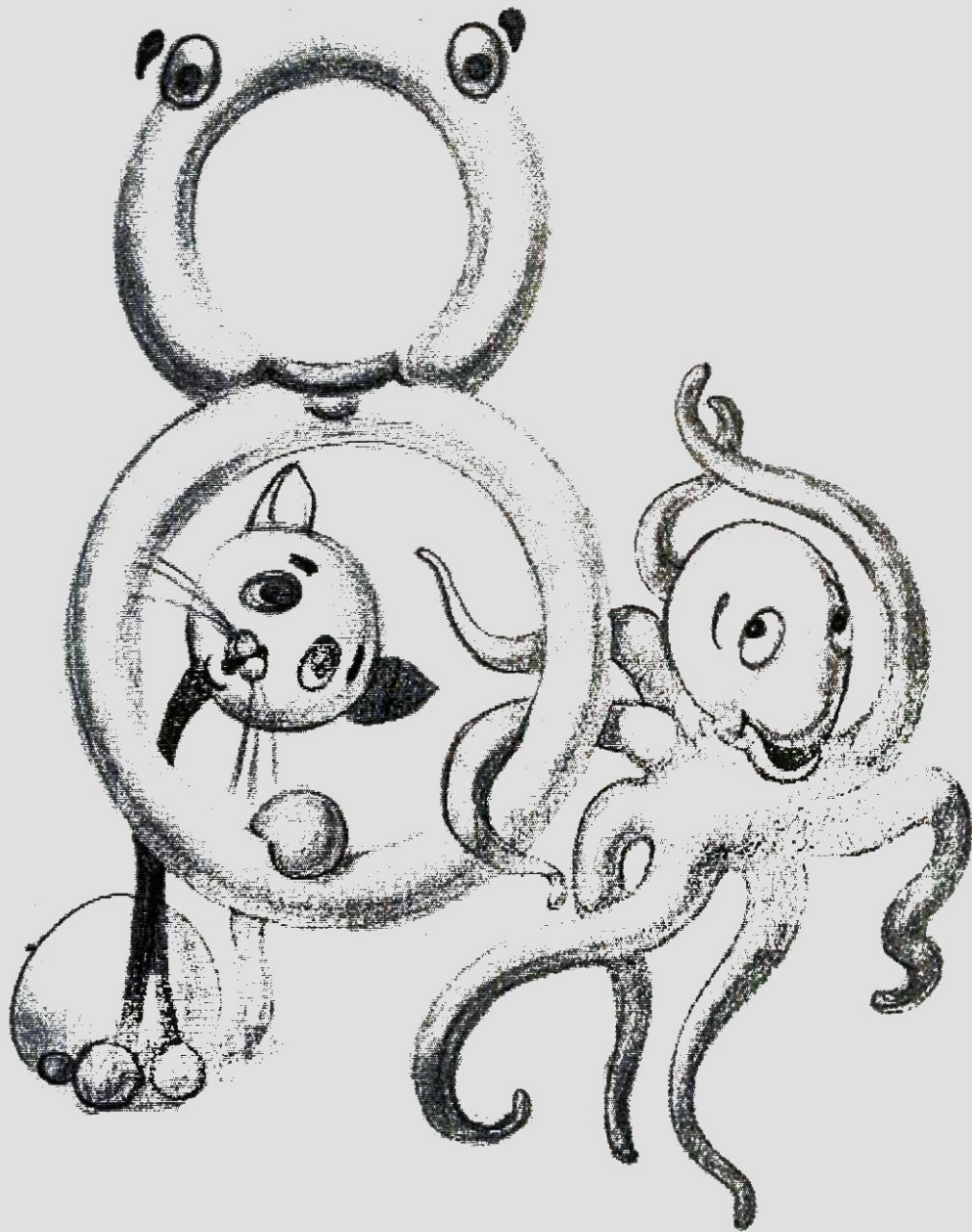
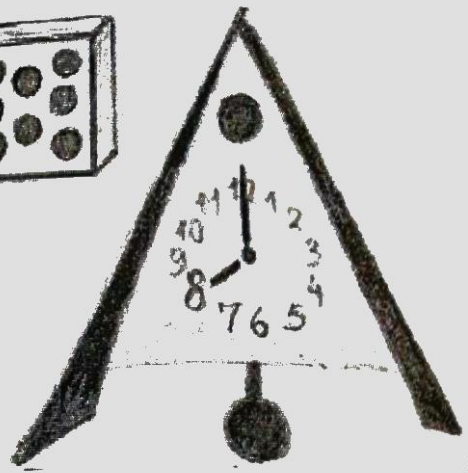
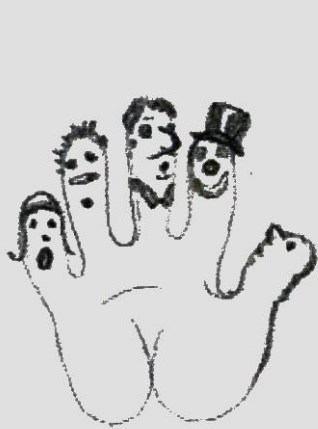
Տե՛ս նկարը: Ընդամենը քանի՞ գառնուկ է պատկերված: Յոթ գառնուկներն ինչպե՞ս են իրարից առանձնացել, ի՞նչ քանակով (2 և 5): Ո՞ր թվի կազմությունն են ներկայացնում 2 և 5 գառնուկները միասին: Գառնուկների մասին մի խնդիր մտածի՛ր և լուծի՛ր:

Այսպիսի խնդիրները պարզ են և հեշտ, և երեխաները, ճանաչելով այդ տիպը և հիշելով լուծման եղանակը, բավականին հաջողությամբ են հաղթահարում այն: Նման մտեցումը տանում է նրան, որ նրանք ընտելանում են տիպային խնդիրներին, որտեղ գործողությունները հաջողաբար են զարգանում, օրինակ՝ «Տնակում ապրում էին յոթ թզուկ, երկուսը գնացին զբոսնելու: Քանի՞ թզուկ մնաց տնակում»: Սակայն գործնականում երեխաների մոտ լուրջ դժվարություններ են առաջանում «ոչ տիպային» խնդիրներ լուծելիս, որտեղ գործողությունն նշանակող բառեր չկան, պահանջը արտահայտված է պատմողական նախադասությամբ՝ փոփոխված է տեքստը:

Օրինակ՝ «Ափսեի մեջ երեք ծիրան և երկու սալոր կար: Քանի՞ միրգ էր դրված ափսեի մեջ»: Եվ ավելի դժվար են այն խնդիրները, որտեղ պայմանի նկարագրության հերթականությունը չի համընկնում լուծման ընթացքի հերթականությանը, այդպիսի խնդիրներ կարող եք առաջարկել մեծ ներուժ ունեցող երեխաներին: Այստեղ էլ հենց պետք է գալիս երեխայի պատկերացումը մասի և ամբողջի հարաբերակցության մասին: Ցանկացած խնդիր կարելի է հասկանալ և լուծել, եթե կարողանա որոշել, թե որտեղ են նշված խնդրի մասերը, որտեղ՝ ամբողջը և ի՞նչն է մնացել անհայտ: Օրինակ՝ «Մայրիկը 7 նարինջ գնեց, Արան մի քանիսը կերավ և թողեց 3-ը»: Ի՞նչ է սաված այս խնդրի մեջ: Ասված է՝ ընդամենը քանի նարինջ կար, դա ամբողջն է: Արան արդյո՞ք կերավ բոլոր նարինջները (ոչ, կերավ մի մասը, սակայն չգիտենք որքանը): Արդյո՞ք մնացին բոլոր նարինջները (ոչ, մնաց մի մասը, և մենք գիտենք, որ այդ մասում երեք նարինջ կար: Եթե մենք գիտենք ամբողջը և մասերից մեկը, ինչպե՞ս իմանանք մյուս մասը:

«Հագուստի վրա կոճակներ էին կարել: Հետո կարեցին ևս երեքը և դարձավ հինգը: Քանի՞ կոճակ էր սկզբում կարված»: Այս խնդրի մեջ որտե՞ղ են մասերը և որտե՞ղ ամբողջը: Բոլոր՞ կոճակներն էին սկզբում կարված (ոչ, կոճակների մի մասն էր կարված, հետո էլի կարեցին և կոճակները շատացան): Ուրեմն, երբ կոճակների մի մասն էլ կարեցին, դարձավ ամբողջ: Մենք գիտենք, որ «ամբողջը» հինգն է և «մասը»՝ երեքն է, չգիտենք քանի՞ կոճակ կար այն «մասի» մեջ, որ սկզբում կարված էր հագուստ վրա: Ինչպե՞ս կարելի է այն իմանալ:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ՈՒԹ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

Տեսնուհարը: Նորից եմ եկել ձեր երկիրը, որպեսզի ծանոթանամ Ութ թվանշանին,- ասաց Մաականջը:

- Ի՞նչ ես կարծում, թվերի շարքում որտե՞ղ է Ութի տեղը,- հարցրեց Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհին:

- Ութը պետք է կանգնի Յոթից հետո, քանի որ այն Յոթի հաջորդն է,- պատասխանեց Մաականջը:

- Շարք կանգնե՞ք, թվանշաններ,- հրամայեց Տիրուհին:

- Ահա բոլորը: Թվանշանների միջից գտի՛ր Ութը, մատդ սահեցրո՛ւ նրա եզրագծով, ինչի՞ ես նմանեցնում (իրար վրա կանգնած 2 շրջանի, ձնեմաբոլ, ակնոցի, փակ կողպեքի, հեռադիտակի):

- Ութը հարազատ է մեզ և մեր մայրիկներին, որովհետև Մարտի ութին մայրիկների տոնն է:

• Ծովափին հանգստանալիս Մաականջը նոր բարեկամներ գտավ: Նրանք բոլորը ծովաբնակներ էին: Ամենազվարճալին ութոտնուկն էր, որը սիրում էր հանելուկներ առաջարկել:

Գուշակի՛ր՝ ինչու եմ ինձ ութոտնուկ անվանում: Տես, այս անգամ էլ նա ծովից իր հետ դուրս է բերել երկու օձաձուկ, որոնք շրջանաջև պտույտով միացել են իրար: Օգնի՛ր Մաականջին գուշակել՝ օձաձուկները որ թվանշանն են պատկերում, եթե այն ութոտնուկի ոտքերի քանակն է ցույց տալիս: Է՛լ ի՞նչ ծովային կենդանիներ գիտես, որ ութ ոտք ունեն (ծովային խեցգետնիները):

☺ Սարդն էլ ութոտանի է, նրա մասին մի ոտանավոր լսի՛ր.

Մարդն ունի ութ ոտք,	Հենց որ ոտքերն են	Հենց որ ձեռքերն են
Ունի և ութ ձեռք,	Հանկարծ նեղն ընկնում	Ընկնում քակարդը,
Այդ առատությունից	Չեռքերն են սարդին	Իր հաշտ ոտքերով
Չի տուժում երբեք:	Օգնության հասնում:	Փրկվում է սարդը:

/Ս.Մուրադյան/:

☼ Երկու ձեռքերիդ վրա ցույց տուր ութ մատներդ: Ութ մատներդ հաշվելիս փոխի՛ր դրանց դասավորությունը: Չախ ձեռքի վրա ցույց տուր երեք, աջի վրա՝ հինգ մատ, ապա ձախ ձեռքի վրա չորս, աջին մույնպես՝ չորս: Է՛լ ի՞նչ տարբերակներ կարող ես գտնել:

• Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Այդ ժամին թվատախտակի ո՞ր մասում են գտնվում ժամացույցի մեծ և փոքր սլաքները:

• Անվանի՛ր տարվա ութերորդ ամիսը: Տարվա ո՞ր եղանակի մեջ է այն:

☛ Նկարի՛ր 8 թվանշանի պատկերը: Մատդ քաթախի՛ր ներկի մեջ և ութ թվանշանի եզրագծի վրա շրջանիկներ տալի՛ր: Քանի ներկը խոնավ է, փայլ լցրու վրան: Շուրջը նկարի՛ր համապատասխան քանակի առարկաներ: Համոզված եմ, որ քեզ մոտ լավ կստացվի:

• Նկարի՛ր ութ թվանշանի պատկերը ստվարաթղթի վրա և կտրի՛ր, ապա վրան մի թուղթ փոխի և ամրացրո՛ւ ամրակով: Վերցրո՛ւ մոմակավիճը և գունավորի՛ր այն տեղերում, որտեղ «քաթնված է» 8 թվանշանը: Թվանշանի շուրջը նկարի՛ր զվարճալի դեմքեր:

☼ Մեղանին դրված են, շնիկներ, բաղիկներ, գնդակներ...: Յույց տուր խաղալիքների այն խումբը, որից ութ հատ է: Շատ կոճակներից հաշվի՛ր ութ կոճակ և կողքին դիր 8 թվանշանը:

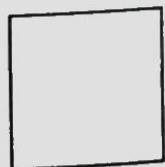
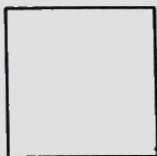
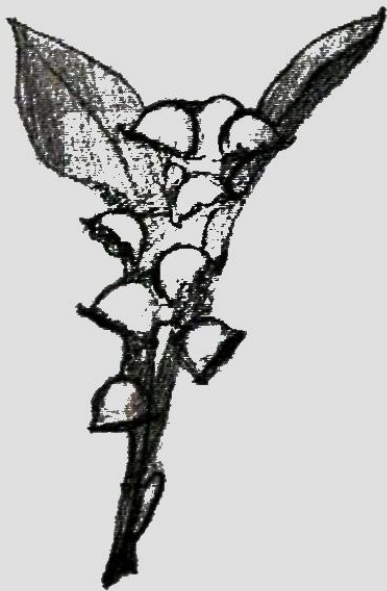
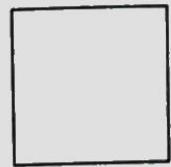
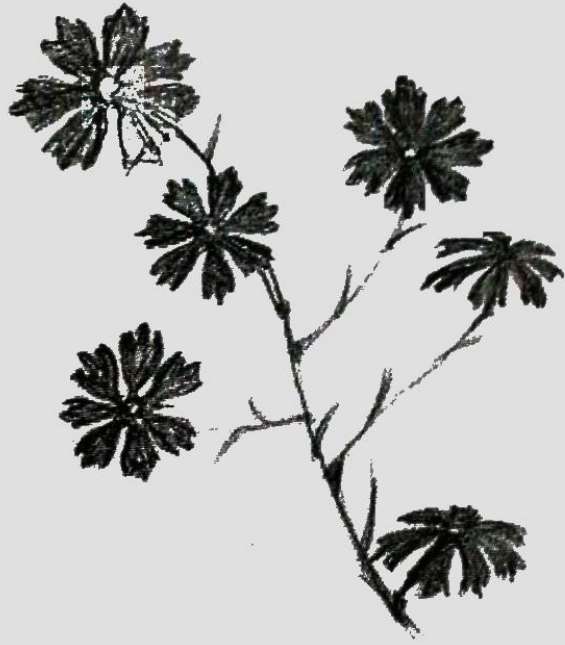
☼ Քանի՞ տերև կավելացնես յոթի կողքին, որպեսզի ստանաս ութ թիվը (ևս 1 տերև): Նկարի՛ր յոթ տերև և գունավորի՛ր կանաչ գույնով, ապա ևս մեկը և գունավորի՛ր նարնջագույնով: Քանի՞ տերև եղավ: Ինչպե՞ս ստացար ութը թիվը (7-ին ավելացրեցի 1-ը և ստացա հաջորդը՝ 8-ը): Ո՞ր թվանշանի միջոցով են նշում ցանկացած ութ առարկա:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

Տես նկարը: Գտի՛ր այն ճյուղը, որի վրա ութ ծաղիկ կա: Հաշվի՛ր և համեմատի՛ր մյուս ծաղկաճյուղերի հետ: Յույց տուր, ո՞ր ճյուղի ծաղիկներն են ամենաքիչը (մանուշակների), քանի՞ վայրի մեխակ կա երկրորդ ճյուղի վրա: Մանուշակների և մեխակների միջև դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$): Ի՞նչ նշան կդնես աննոտուկի և հովտաշառշանի միջև, բացատրի՛ր ընտրությունը:

● Խմբերի կողքին դի՛ր համապատասխան թվանշանը և համեմատի՛ր ո՞ր թիվն է շատ (քիչ) և որքանով՝ $18 - 71$, $18 - 61$, $18 - 51$, $17 - 61$, ...:

⊗ Լսի՛ր այս պատմությունը: Հեքիաթների արկղիկում մի ուրախ մատիտ էր ապրում: Նա լսել էր հայրիկից, որ քանոնի վրա գծիկներ կան, որը երկար գիծը բաժանում է փոքր մասերի: Մի օր նա որոշեց այդ գծի վրայով ճանապարհորդել: Սկզբում մի գծիկից մյուս գծիկն (կետից կետ) անցավ, հետո ձանձրացավ և սկսեց ցատկել մի քանի գծիկի վրայով միանգամից: Քանոնի միջոցով դու էլ կարող ես նրա հետ խաղալ այդ խաղը:

Վերցրու մատիտը և քանոնը: Շարժումը սկսիր առաջին գծիկից մինչև երրորդը: Քանի՞ քայլ կատարեցիր դեպի առաջ (2), ո՞ր ուղղությամբ՝ (դեպի աջ): Այժմ օգնի՛ր, որ մատիտը վերադառնա դեպի տուն: Ո՞ր կետից նա կսկսի իր շարժումը (3-րդ), ո՞ր ուղղությամբ (դեպի ձախ): Երրորդ գծիկից շարժվիր դեպի ձախ՝ մինչև առաջին գծիկը: Քանի՞ գծիկ անցար (2): Անցածդ գծիկները ինչպե՞ս կդասավորես թվանշանների և գործողության նշանների միջոցով ($1 + 2 = 3$), և ($3 - 2 = 1$): Ի՞նչ էր կատարվում, երբ երկու անգամ շարժվում էինք դեպի աջ (թվերը ավելանում էին երկուսով), իսկ դեպի ձախ՝ (թվերը պակասում էին 2-ով): Ո՞ր կողմ պետք է ցատկենք, որպեսզի գումարենք մեկ թիվը (դեպի աջ): Նույնը կարելի է կատարել հատակին դասավորված թվաշարքի վրա քայլելով:

- Քանոնը դի՛ր առջև և փորձի՛ր հաշիվ կատարել քանոնի վրայի գծիկների միջոցով:
- $1 + 1 = /$, $2 + 1 = /$, $3 + 1 = /$, $4 + 1 = /$, $2 - 1 = /$, $3 - 1 = /$, $4 - 1 = /$:

● Թվանշանների յոթերորդ գծից դեպի աջ մատիկով քայլիր մեկ անգամ: Ո՞ր գծի վրա հայտնվեցիր: Վեցերորդ գծից քայլիր աջ երկու անգամ...:

● Քանոնի վրա գտի՛ր ութ թվանշանը: Ո՞րն է ութի նախորդը, յոթի՞՝ նախորդը և հաջորդը: Անվանիր ութ թիվը ուղիղ և ետընթաց կարգով:

● Ի՞նքո՞ւ կարող ես թվային շարք ստանալ՝ մեկից ութ թվանշանը դասավորելով հատակին: Կանգնիր որևէ թվանշանի վրա և քայլելով շարժվիր առաջ կամ ետ, օրինակ՝ երեքից մինչև չորսը: Ավելացրո՛ւ կամ պակասեցրո՛ւ քայլերը, ամեն անգամ պատմի՛ր ի՞նչ թիվ ես ստանում:

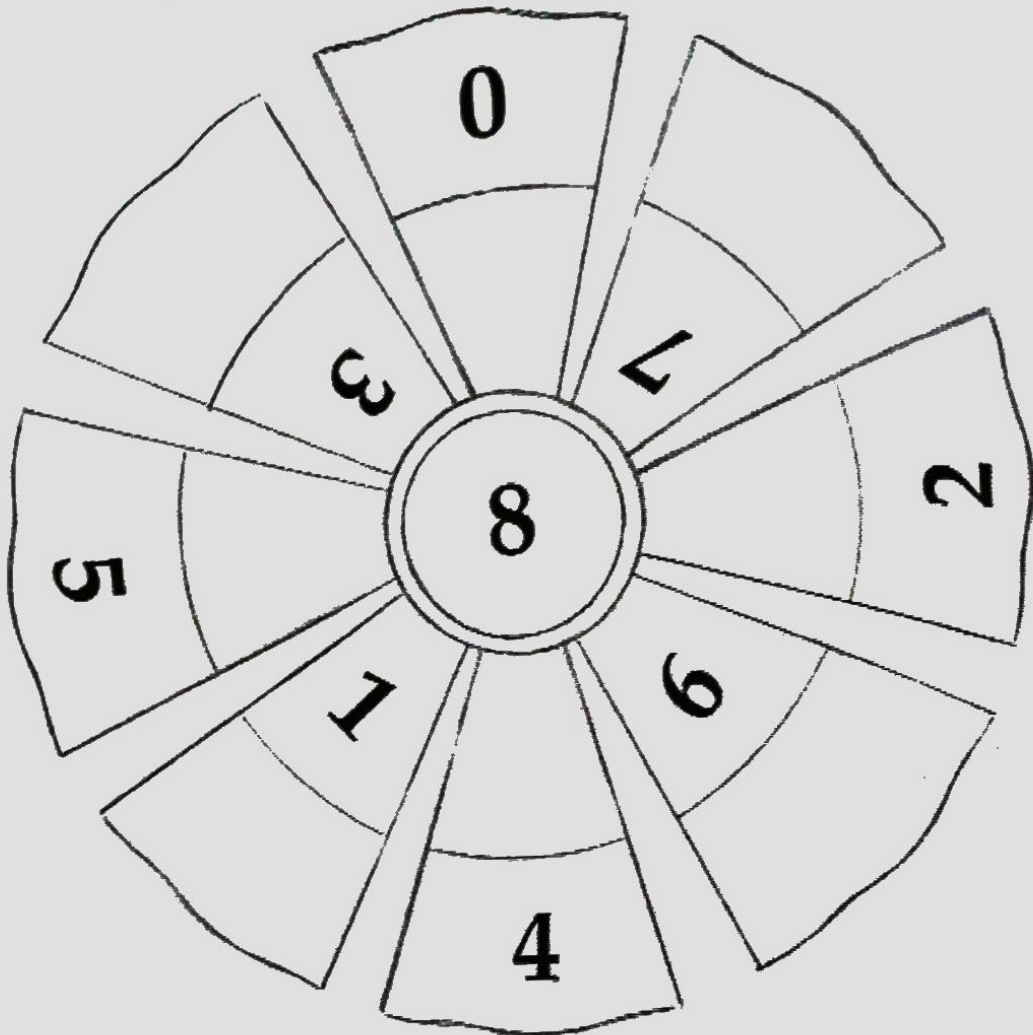
● Նայի՛ր թվաշարքին և անվանի՛ր $18 - 3/$, $18 - 6/$, $18 - 4/$, $18 - 5/$, $18 - 2/$, $18 - 1/$ թվերը:

⊕ Վերլուծելով աշխատանքը՝ մեծահասակը որոշում է երեխաների ունակությունների մակարդակը, ապա պարզեցնում կամ բարդացնում վարժությունը:

⊗ **Լուծի՛ր խնդիրները**

Մանուշն ունի չորս նոր մատիտ,	⊗ Շուշանը քաղեց յոթ կարմիր մեխակ,	⊗ Շողերը գնեց մի փոքրիկ ձկնիկ,
Չորս հատ մատիտ՝ բարակ, վտիտ,	Աշխատի՛ր հաշվել, խելո՞ք Արուսյակ,	Եղևի՛ք ուշադիր և գուշակե՛ք ճիշտ,
Թե այդքան էլ Աշխենը տա,	Եթե դրանցից երեք հատ քեզ տա,	Եթե չորս ձկնիկ նա ինձ նվիրի,
Քանի՞ մատիտ նա կունենա:	Շուշանի ձեռքին որքա՞ն կմնա:	Շողերի ձեռքին որքա՞ն կլինի:

/Ֆ. Խաչատրյան/

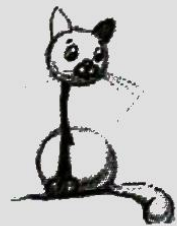

$$\bullet + \bullet = 2$$

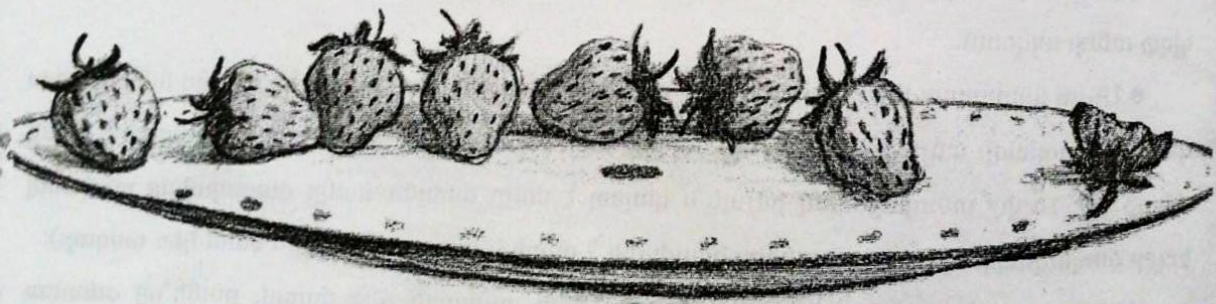
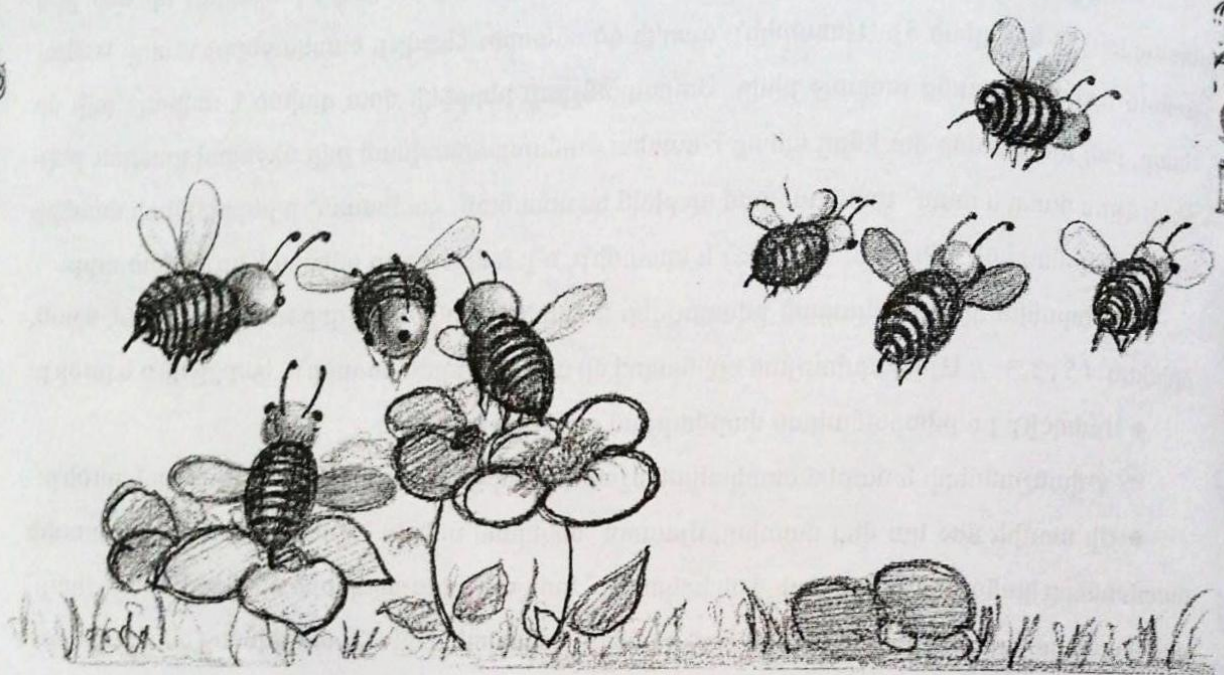
$$\textcircled{5} + \bullet = \triangle 6$$

$$\triangle 1 + \blacksquare = 5$$

$$\blacksquare + \triangle 3 = 8$$

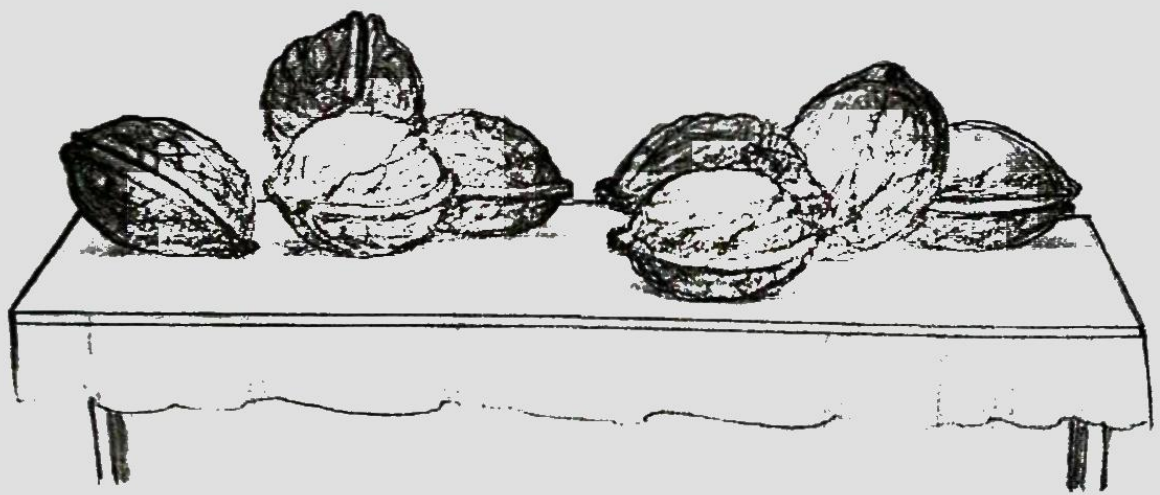
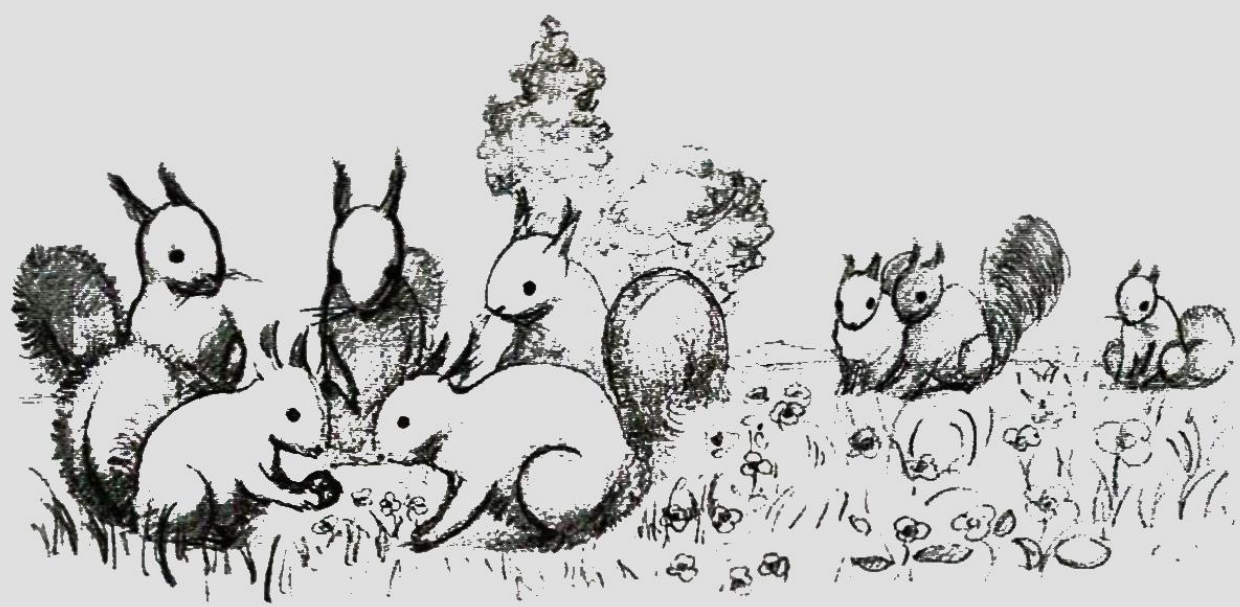

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

9 - 4 = 5 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

6 5 x 2 = 12

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Տեսնակարը: Ոսկեմագիկ սկյուտիկը գարնանային մարգագետնում մի կաղին գտավ: Այդ տեսան մյուս սկյուտիկները և վազեցին նրա մոտ: Յուրաքանչյուր խմբում քանի՞ սկյուտ կա: Երկու խմբերը եթե միացնենք, ի՞նչ կստանանք (ամբողջը): Ընդամենը քանի՞սը դարձան: Փայտիկների միջոցով նկարի բովանդակության շուրջ կազմի՞ր մի խնդիր և լուծի՞ր՝ ընտրելով սկյուտիկների թվին համապատասխան թվաքարտերը և գործողության նշանները:

Տեսնակարը: Արան ու Նունեն պարկից հանած ընկույզները դրեցին սեղանին: Նայի՞ր նկարին և ասա՞՛ քանի ընկույզ դրեց Նունեն, քանիսը՝ Արան: Ընդամենը քանի՞ ընկույզ եղավ միասին: Ո՞ր երկու փոքր թվերից ստացար ութը: Յույց տուր համապատասխան թվանշանները և գործողության նշանները: Խնդիրը կազմի՞ր և լուծի՞ր:

⊗ Լուծի՞ր այս ուրախ խնդիրները.

● Գետի մի ափին կանգնել էին հավի ճտերը, իսկ մյուս ափին բաղի ճտերը: Մեջտեղում կղզի էր: Դրանցից ո՞ր ճտերը շուտ կհասնեն կղզուն (բաղի ճտերը, քանի որ հավի ճտերը լողալ չգիտեն):

● Շեկո շունը սկզբից ծնեց երեք սպիտակ կատու, հետո մեկ՝ սև: Քանի՞ կատու ծնվեցին (ոչ մի, քանի որ շնից կատու չի ծնվում):

⊗ Լուծի՞ր տրամաբանական խնդիրները.

● Երկնքում երևաց չորս գույզ թռչունների երանը: Քանի՞ թռչուն էր թռչում:

● Չորս արջուկը մեկ խնձոր գտան: Ինչպե՞ս կարող են կիսել այդ խնձորը, որպեսզի ոչ մեկը չնեղանա: Խնձորի ո՞ր մասը կհասնի յուրաքանչյուր արջին:

● Մեղանին դրված էր հատապտուղով լցված երեք բաժակ: Անահիտը մեկ բաժակի հատապտուղը կերավ և դրեց սեղանին: Քանի՞ բաժակ կա սեղանին դրված:

● Բակում խաղում էին հինգ տղա և չորս աղջիկ: Խաղի համար պետք է գույգեր կազմեն: Մտածի՞ր, ինչպես կարելի է դա անել: Քանի՞ երեխա առանց գույզ մնաց՝ ավելացան տղաները, թե՞ աղջիկները:

● Վարդանը փնտրում էր ընկերներին, որոնք թաքնվել էին տարբեր տեղերում: Դարպասի ետևից երևաց ութը ութը: Քանի՞ երեխա էր թաքնված այնտեղ:

● Մեղանին դրված էր ութ ձու: Կատուն թռավ սեղանին և ձվերի ուղիղ կեսը ընկավ հատակին և կտրվեց: Քանի՞ ձու մնաց:

● Երկու բարդու ծառ էր աճում և յուրաքանչյուրի վրա՝ երկուական տանձ: Ընդամենը քանի՞ տանձ էր աճել (ոչ մի, քանի որ բարդու վրա տանձ չի աճում):

● Գաթան կտրեցին երեք մասի: Քանի՞ կտրվածք արեցին:

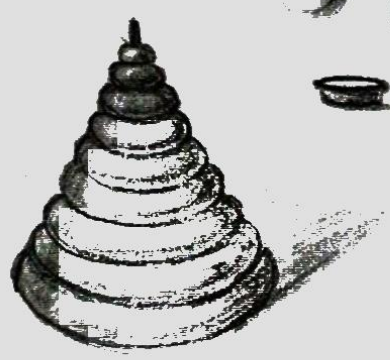
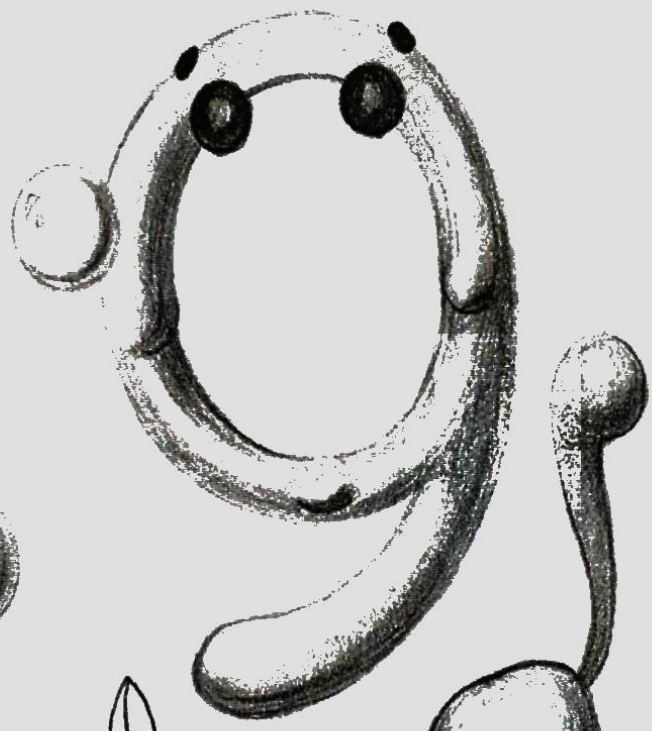
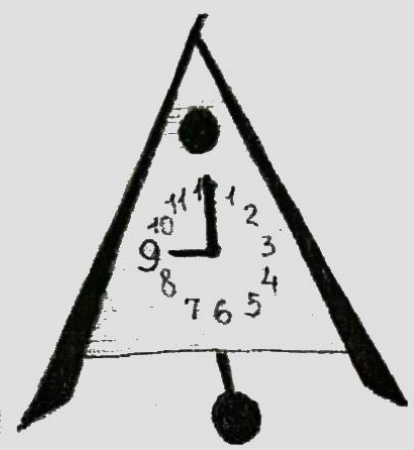
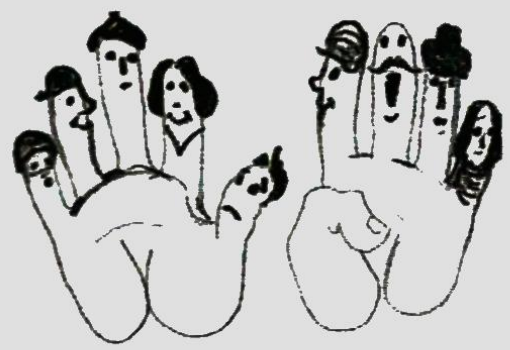
● Քանի՞ կոտոշ (կճղակ) ունեն երկու կովերը:

● Մայր կովը թեյ շատ էր սիրում: Առավոտյան խմում էր չորս բաժակ, իսկ երեկոյան՝ նույնքան: Օրվա ընթացքում քանի՞ բաժակ թեյ էր խմում մայր կովը:

● Ափսեի մեջ կա երկու բանան և չորս խնձոր: Ընդամենը քանի՞ բանջարեղեն կա (ոչ մի, քանի որ դրանք միրգ են):

● Այս թուղթը 3 գծիկով բաժանի՞ր այնպես, որպեսզի յուրաքանչյուր հատվածի մեջ մեկ ծառ կարողանաս նկարել: Քանի՞ ծառ նկարեցիր:

Handwritten text at the top of the page, including numbers and symbols: 6789, 9 - 4 = 5, and various decorative marks.

Handwritten text at the bottom left of the page, including numbers and symbols: 65242.

Handwritten text at the bottom right of the page, including numbers and symbols: 10987654321.

ԻՆԸ ԹԻՎԸ ԵՎ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

☛ **Տեսն նկարը:** Ո՞ր թվանշանը մնաց մեզ անծանոթ,- հարցրեց Սևականջը Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհուն,- Ինը՞ և վերջին թվանշանը,- պատասխանեց Տիրուհին: Թվային շարքում կա ինը միավոր, անվանի՛ր դրանք - Ինը թվանշանը Ութի հաջորդն է և շատ մնան է վեցին, շրջի՛ր Վեց թվանշանը և կհամոզվես:

☺ **Գուշակիր հանելուկները.**

Փորը և վիզը մնան են իրար՝

Մեկի պռնը՝ վեր, մեկի պռնը՝ վար:

☺ Կորադեմ ու չաղիկ եմ, վեց թվի հետ երկվորյակ եմ:

Միայն թե մա միշտ կանգնած է գլխի վրա,

Իսկ ես՝ միակ ոտքիս վրա:

/Ս.Մուրադյան/

☛ **Տեսն նկարը:** Կեսօրին, երբ շատ շոգ էր, Սևականջիկը որոշեց ջրային լոգանք ընդունել և այդ ընթացքում բաց բողնել օճառի ծիածանագույն պղպջակներ: Այդ խաղը նրան շատ զվարճալի թվաց: Սակայն, երբ ուզեց հաշվել պղպջակները՝ չկարողացավ, քանի որ նրանք շատ արագ պայթում էին օդում: Ապա օգնի՛ր հաշվել չպայթած պղպջակները: Քանի՞սն են դրանք: Հաշվի՛ր, քանի՞ պղպջակ է բաց բողել ինը թվանշանի ձախ, ապա աջ կողմում: Դու էլ մասնակցիր նրա խաղին: Ինքդ օճառի պղպջակներ պատրաստի՛ր և ցանցի միջոցով փչիր:

● Քանի՞ մատիկ է նկարված մարդու կերպարանքով, երկու ձեռքով ցույց տուր նույնքան մատիկ:

● Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Գիտե՞ս արդյոք, որ ժամացույցի սլաքները օրը երկու անգամ են այդ նույն ժամը ցույց տալիս:

● Ո՞րն է տարվա իններորդ ամիսը, տարվա ո՞ր եղանակն է սկսում այդ ամսվանից: Իններորդ ամսից ինչպիսի՞ հերթականությամբ են իրար հաջորդում ամիսները:

● Սեպտեմբերին մեր երկիրը երկու տոն է նշում՝ «Դպրության և Գիտության օրը» և «ՀՀ Անկախության հռչակման օրը»:

⊗ Մեծ ծովանկարիչ Այվազովսկին պատկերել է «Իններորդ ալիքը»:

⊗ Տեսն՝ ինչպիսի թվանշաններ են նշված հեռախոսի ստեղծաշարի (սկավառակի) վրա, անվանի՛ր դրանք: Դու արդեն ճանաչում ես 1 - 9-ը թվանշանները և կարող ես մտապահել հեռախոսահամարները և զանգահարել ցանկացած տեղ:

Ուլունքների, քարերի, խցանների միջոցով կառուցիր 9-ը թվանշանը:

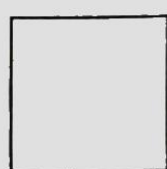
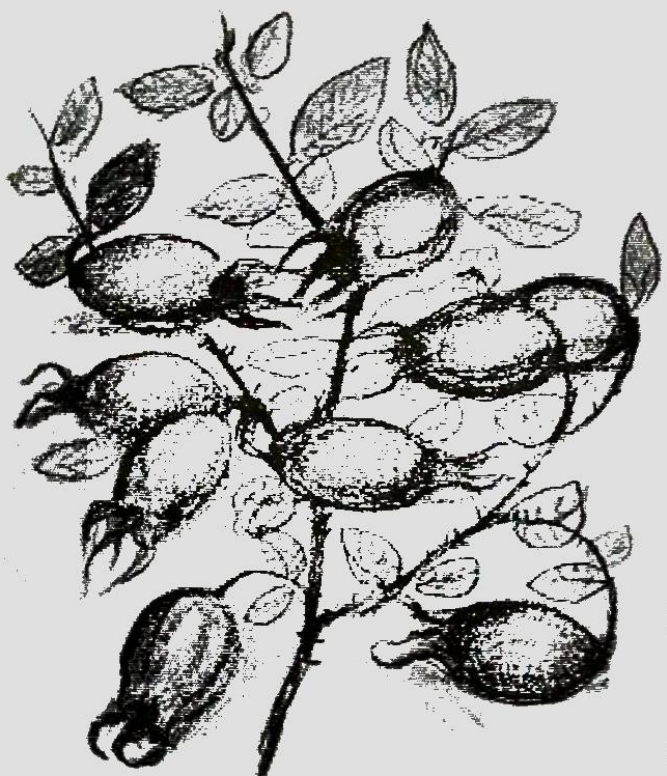
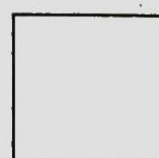
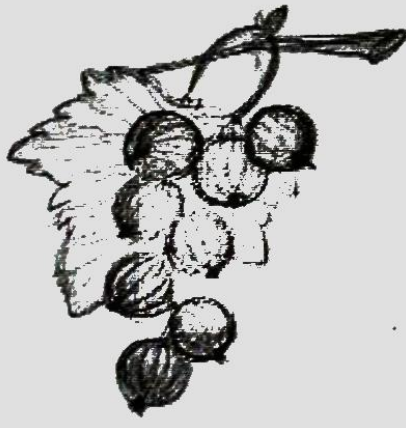
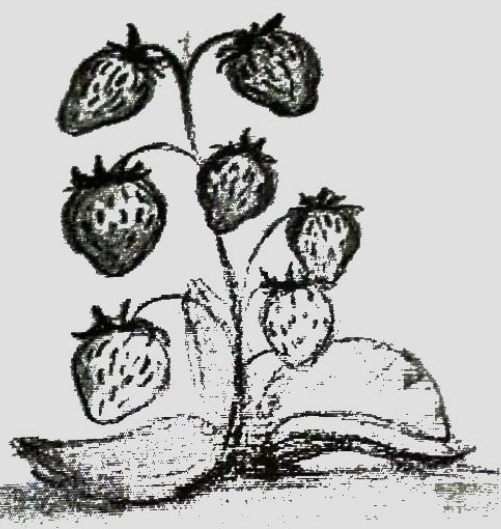
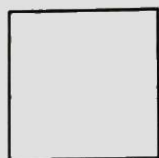
☛ **Տեսն նկարը:** Քեզ մնան Սևականջն էլ շատ է սիրում խաղալ առավոտից երեկո: Այս առավոտ աշտարակով սկսեց խաղալ: Հաշվի՛ր, քանի՞ օղակ է շարել աշտարակի ձողին: Ինչպե՞ս է դրանք դասավորել՝ վերևից ներքև, թե՞ ներքևից վերև, մեծից փո՞քր, թե՞ հակառակը: Իսկ քո աշտարակը քանի՞ օղակ ունի, համեմատիր դրանք: Եթե աշտարակ չունես, պլաստիլինից օղակներ ծեփիր կամ կարող ես օգտագործել հացի օղաբլիթները, իսկ որպես ձող կարող է ծառայել մատիտը: Սկզբում հաշվի՛ր և մատիտի վրա շարիր ութ օղաբլիթ, հետո ստացի՛ր ինը թիվը: Պատմիր, ինչպե՞ս ստացար:

⊗ Հաշվի՛ր ինը ցանկացած առարկա: Օրինակ՝ պահարանի բռնակները, դարակները, գավաթներն ու ափսեները, լվացքի ամրակները, սրբիչները...

● Ութ ամրակին քանի՞ ամրակ է անհրաժեշտ ավելացնել, որ ստացվի ինը թիվը:

☛ Յուրաքանչյուր ինն առարկա ո՞ր թվանշանով են նշում: Վերցրո՛ւ թղթե ափսեև և կենտրոնում մի մեծ ինը թվանշան նկարի՛ր կամ փակցրո՛ւ: 9-ի շուրջը նկարի՛ր համապատասխան քանակի առարկա: Ափսեի եզրին անցք բացի՛ր, ժապավեն կապիր և կախի՛ր քո սենյակի պատին:

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

⊗ Լսի՛ր Խնկո-Ապոլ «Մկնորի ժողովը» հեքիաթը և ընթացքում հաշվի՛ր քանի՞ մուկ էր մասնակցում ժողովին՝ Ալոն, Չալոն, Մատոն, Փոստոն, Համրոն, Չամրոն, Բտոն: Այդքան հաշվեհայտիկ ցոյց տուր: Եթե մեկն էլ գա, քանի՞ մուկ կմասնակցի ժողովին:

☺ ԽԱՂ «Որս սառնարանի վրա»: Երեխաների հետ մագնիսի օգնությամբ մեկից ինը թվանշանները ամրացրեք սառնարանի վրա: Խնդրեք, որ երեխան անվանի ցանկացած որևէ թիվ և վերջնի այդ թվանշանը: Այդ թվին մեկ թիվ ավելացնելով (պակասեցնելով)՝ ստացեք հաջորդ (նախորդ) թիվը: Հերթական կարգով՝ մեկ դուր, մեկ երեխան շարունակեք թվանշանների «տրսը» այնքան ժամանակ, մինչև սառնարանի վրա թվանշան չմնա: Առաջարկեք 9-ից 5-ը դասավորել սառնարանի ձախ կողմում, մնացածը՝ աջում: Ընտրե՛ք թվի կազմության ուրիշ տարբերակներ:

☺ Ես գիտեմ, որ դուք հեքիաթ շատ եք սիրում: Մաթեմատիկական աշխարհն էլ է հեքիաթ: Այնտեղ չես հասնի ո՛չ մեքենայով, ո՛չ ինքնաթիռով, ո՛չ էլ նավով: Դու կարող ես հանդիպել այդ աշխարհի հերոսներին՝ բոլոր թվանշաններին, երկրի տիրուհուն, նրանց բարեկամ Սևականջին, սակայն մի պայման կա, դու պետք է կախարդական բառեր մտածես, օրինակ՝ «1, 2, 3՝ հեքիաթի դռները բացվե՛ք, 4, 5, 6՝ հրաշքը կատարվեց, 7, 8, 9՝ թվեր, շարվեք մեկից ինը»:

Այդ պահին դռները բացվեցին և մեկից ինը թվանշանները զինվորների նման շարք կանգնեցին: Նրանք իրենց մասին շատ առաջադրանքներ են պատրաստել ձեզ համար:

☞ *Տես նկարը*: Հարց է տալիս Տիրուհին. ինչպիսի՞ հատապտուղներ են աճում իմ այգում, անվանի՛ր դրանք: Բույսերի պատկերների տակ դի՛ր համապատասխան թվանշանները: Համեմատի՛ր դրանց քանակը համեմատության նշանների միջոցով:

● Համեմատի՛ր քանակը. իմ պալատում ո՞ր կենդանին է շատ՝ ինը կապիկը, թե հինգ թութակը, որքանո՞վ է տարբեր: Դրանց միջև դի՛ր համեմատության նշանները / >, <, =, ≠ /:

● Հավասարեցրո՛ւ կշեռքի նժարները՝ ձախ կողմի նժարի վրա նստել է ինը թիվը, իսկ աջին՝ երկու փոքր թիվ կա, որից մեկը հինգն է, մյուս թիվը ինքը գուշակիր, թե որն է:

● Ինչպե՞ս կարելի է ինը թվով թխվածքաբլիթները հավասար բաժանել ինը շնիկներին:

● Շարքով կանգնած մեկից ինը թվանշանները բաժանի՛ր երկու փոքր խմբերի և ցույց տուր, ինչպե՞ս կարող ենք ստանալ ինի՛ կազմությունը:

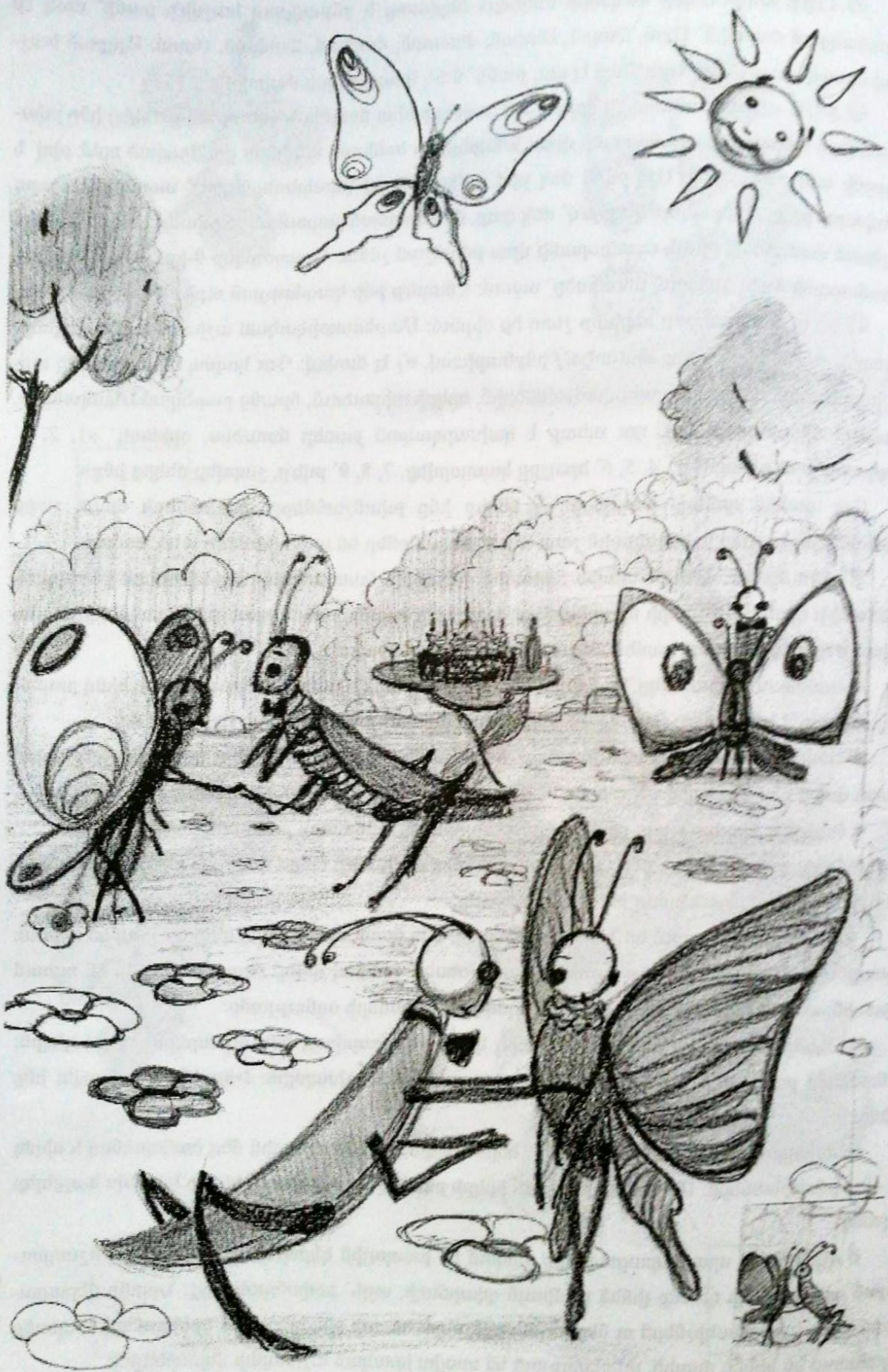
● Իմ երկրում ապրում են Նապն ու Ստակը: Այդ նապաստակները գազար շատ են սիրում: Նապը օրվա մեջ վեց գազար է ուտում, իսկ Ստակը՝ երեքով ավել: Որքա՞ն գազար են ուտում միասին: «Գրեք » թվանշանների և գործողության նշանների օգնությամբ:

● Սևականջի հագուստին յոթ կարմիր կոճակ էր կարված, իսկ գլխարկին՝ երկու դեղին: Ընդամենը քանի՞ կոճակ կա Սևականջի հագուստին և գլխարկին: Ինչպե՞ս է ստացվել ինը թիվը:

Ընդհանրապես ասենք հեքիաթի հերոսներին, նրանք օգնեցին մեզ ծանոթանալ և սիրել 1 - 9-ը թվանշանները: Մաթեմատիկական երկրի բնակիչները կարծում են, որ հաճախ կայցելեք նրանց:

☪ Հիմնական պատկերացումները տրվում են խաղային կերպարների միջոցով: Ուշադրություն դարձրեք, որ դրանք լինեն ոչ միայն զվարճալի, այլև՝ բովանդակալից: Նրանք վերացական աշխարհի բնակիչներն ու ներկայացուցիչներն են, ուր ընդգրկում են երեխաներին, նրանք պատմում են իրենց մասին, տեղեկություն են տալիս իրական աշխարհի վերաբերյալ:

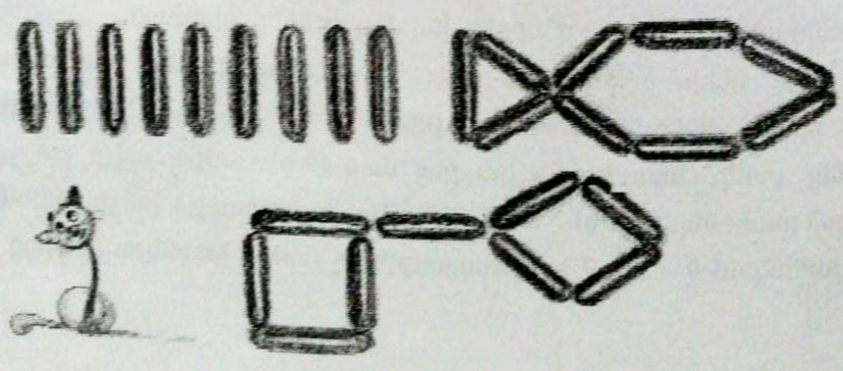
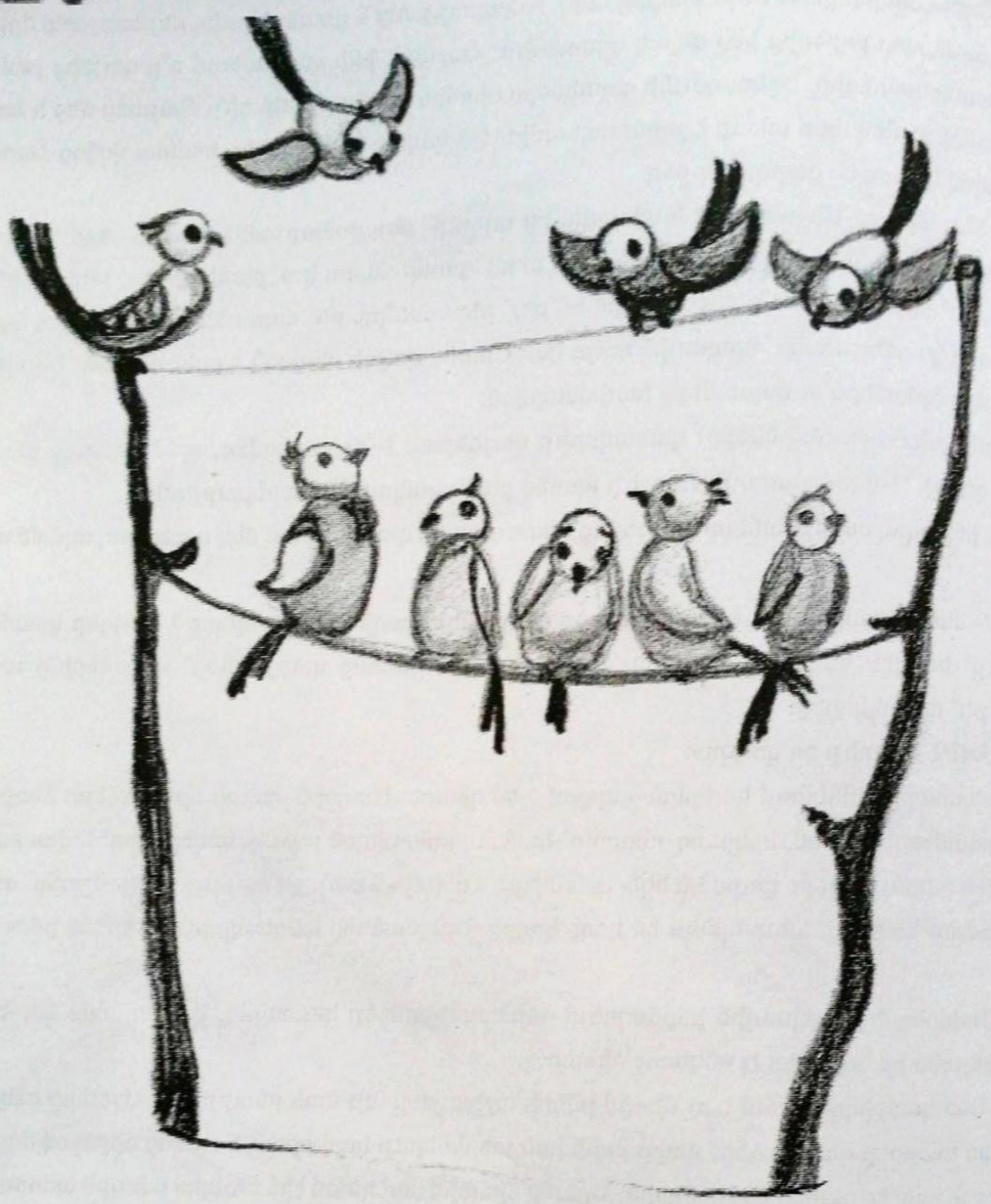
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

⊗ Մեղանին դի'ր հինգ կարմիր և չորս կապույտ կոճակ: Յույց տուր համապատասխան բվանշանները: Ընդամենը քանի՞ կոճակ դրեցիր (9-ը), միացրո՛ւ դրանք և հաշվի'ր: Յույց տուր այն խմբերը, որից ստացվել է ամբողջը (5-ը և 4-ը խմբերն են, 9-ը ամբողջը): Ի՞նչ ստացվեց (5 + 4 = 9): Այժմ վերցրո՛ւ չորս կապույտ և հինգ կարմիր կոճակ, միացրո՛ւ դրանք: Յույց տուր ամբողջը կազմող խմբերը: Նույնը կատարիր բվանշանների միջոցով, ինչ ստացվեց (4 + 5 = 9): Արի բացատրենք՝ ինչու էինք ստանում նույն պատասխանը:

Եթե խմբերը տեղերով փոխվում են, արդյունքը չի փոխվում՝ նորից նույնն է մնում: Ի՞նչ կլինի, եթե ամբողջը կազմող խմբերից վերցնենք առաջին խումբը (կմնա երկրորդը՝ 9 - 5 = 4), իսկ եթե ամբողջը կազմող խմբերից վերցնենք երկրորդը (կմնա առաջինը՝ 9 - 4 = 5):

● Ինչպիսի՞ երկու փոքր խմբերի կարելի է բաժանել ինը, արի մի վարժություն կատարենք:

⊗ Մի խնդիր լսի'ր խոզուկի և կաղնու մասին: Խոզուկը գլխով հարվածեց կաղնու ծառին: Ծառից մի կաղին ընկավ: Խոզուկը բարկացավ և ավելի ուժեղ հարվածեց ծառին: Այս անգամ գետին թափվեցին ութ կաղին: Ընդամենը քանի՞ կաղին հավաքեց խոզուկը: Կազմի'ր խնդիրը և լուծի'ր:

⊗ Գայլը զրոսնում էր անտառում և ծաղիկներ էր հավաքում: Ո՞ւմ պետք է մվիրի դրանք, ի՞նչ էս կարծում: Իհարկե Կարմիր գլխարկին: Նա հավաքեց վեց երիցուկ և երեք զանգակածաղիկ: Ընդամենը որքա՞ն ծաղիկ կար փնջի մեջ:

☞ *Տես նկարը:* Մևականջիկը առավոտ վաղ վազեց բակ և ի՞նչ տեսնի: Տատիկի կապած պարանի վրա շարվել էին ճճճճճճճճճ և բարձր-բարձր երգում, ծղվում էին: Երբ տեսան նրան, ասկվեցին:

Քանի՞ ճճճճճ միացավ նրանց երգչախմբին, քանի՞ ճճճճճ ձայնը կտրեց: Ընդամենը քանի՞ ճճճճճ եղան պարանին: Թվանշանների և գործողության նշանների միջոցով կազմի'ր և լուծի'ր խնդիրը:

Ինը փայտիկների միջոցով կազմի'ր պատկերներ:

⊗ Լսի'ր մի զվարճալի պատմություն:

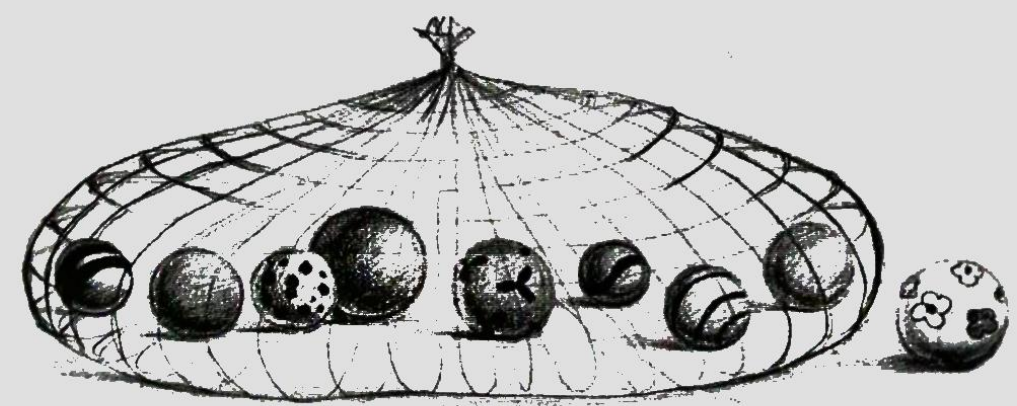
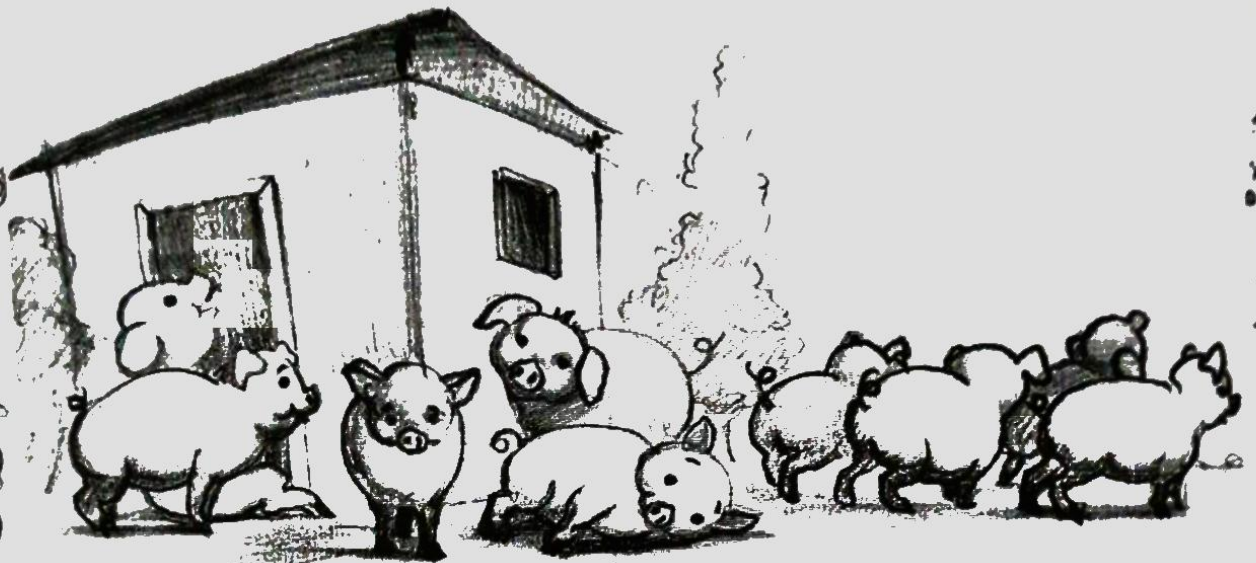
Մի օր Մևականջը գնաց ջրի ափ և տեսավ, թե ինչպես են բաղիկները ջրում լողում: Ինքն էլ ցանկացավ լողալ: Ի՞նչ էք կարծում՝ կատուները լողալ գիտե՞ն: Ի՞նչ հնար գտնենք, որ օգնենք կատվին (այս ինը փայտիկներից նավակ պատրաստենք):

Մևակաջը նստեց նավակի մեջ և լողաց մինչև կեսօր: Երբ արևը նրա գլուխը տաքացրեց, նա ահանգստացավ: Ինչպե՞ս այս անգամ օգնենք նրան (փայտիկներից մի հովանոց կառուցենք նրա համար): Երբ Մևականջը գլուխը բարձրացրեց, երկնքի վրա թռչունների երան տեսավ: Եկեք պատկերացնենք դրանց թռչըր և նույնը կառուցենք փայտիկների միջոցով:

Եթե դուք Մևականջի հետ միասին նավակի մեջ լինեիք, ի՞նչ կարող էիր տեսնել ձեր շուրջը (ձուկ, թիթեռ, թռչուն, նավեր):

● Անհրաժեշտ է նպատակատղված աշխատանք տանել դեպի երեխաների ստեղծագործական ունակությունների բացահայտումը: Երեխաները ոչ միայն հաշվում են առարկաների քանակը, համեմատում և հետազոտում են զանազան մաթեմատիկական տարրերը, այլև հորինում են թվերի, երկրաչափական պատկերների, թվանշանների մասին կերպարներ:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 2

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0

Տես նկարը: Պապիկի խոզարուծական ագարակում ծնվել էին խոզուկներ: Հաշվիր և ասա՝ բանիսն են դրանք (8-ը): Պապիկին տեսնելով՝ բանի՞սը շտապեցին լափ ուտելու (4-ը): Քանի՞ ծուլ խոզուկ մնաց: Մեկ այլ պատմություն մտածիր մույն խոզուկների մասին և խնդիր կազմիր: Լուծիր՝ ճիշտ ընտրելով թվանշանները և գործողության նշանները:

Տես նկարը: Շրջագծիր կարմիր մատիտով բոլոր գնդակները՝ և՛ ցանցի միջինները, և՛ ցանցից դուրս գտնվողը: Ընդամենը բանի գնդակ շրջագծեցիր (9-ը): Այնուհետև ցանցի միջի գնդակները շրջագծիր կանաչ գույնով, իսկ ցանցից դուրս եկած գնդակը՝ դեղինով: Հաշվիր բանի՞սն են ցանցի միջի գնդակները (9-ը): Քանի՞ գնդակ է ցանցից դուրս մնացել (1-ը): Ուրեմն՝ ինչ ո՞ր երկու փոքր թվերից ստացանք: Այլ կերպ ինչպե՞ս կարելի է ստանալ ինը:

☺ **ԽԱՂ՝ «Օճապարհիկը»:** Ուղիղ գծով դասավորեք մեկից ինը գուրգ (կեզի), որի վրա փակցված են մեկից ինը թվանշանները: Նախքան խաղը՝ երեխաները շարքով կանգնում են միմյանց ետևից, ուսումնասիրում են իրենց անցնելու ուղին և սկսում են շարժումը: Պատկերացրեք, որ ձեր մեջքին աչքեր կան: Պետք է կարողանաք մեջքով ետ շարժվել՝ շրջանցելով գուրգերը՝ մեկից ինը ուղիղ, ապա ետընթաց՝ 9-ից մեկ կարգով և ոչ մեկը չզգել: Հաղթում է այն թվանշանը, որը մնացել է իր տեղում և այն երեխան, որը չդիպավ գուրգին:

Տես նկարը: Մեկից ինը թվանշանները հերթական կարգով դասավորիր հատակին՝ ներքևից վերև ուղղությամբ, միմյանցից մի քիչ հեռավորության վրա: Քեզ մոտ կստացվի թվային սանդղակ:

• Ո՞ր թիվն է մեծ՝ ու՞թը, թե՞ ինը: Ո՞ր թիվն է փոքր՝ յո՞թը, թե՞ ինը, բանիստ՞վ: Ինչպե՞ս հավասարեցնենք դրանք (7-ին 2-ով ավելացնենք, կամ 9-ից մույնքան պակասեցնենք):

• Անվանիր այն թվերը, որոնք հինգից մեծ են, ինից փոքր են, մեկից շատ են, ինից քիչ են:

• Մինչև ինը ցույց տուր երեքից մեծ թվերը, հինգից մեծ, յոթից փոքր:

• Համեմատիր թվերը՝ /1 ... 3 /, /6 ... 4 /, /3 ... 5/, /7... 7/, /8... 9/, /9... 8 / և ասա՝

• Ո՞ր թվերն են բաց թողնված՝ /1 ... , 3 , 4, ... 6, ... , 8, 9 /:

• Ո՞ր թվերն են հաջորդում՝ /3-ից 9-ը թվերին /, /6-ին /, /8-ին/: Ո՞ր թվերն են նախորդում՝ 2, 3, 5, 7, 8 թվերին: Դասավորիր թվերը անմասն կարգով՝ 8, 5, 4, 2, 7, 1, 3, 6, 9:

• Հերթականությամբ հաշվելով մեկից ինը թվերը, քայլի՛ր թվային սանդղակի վրայով: Անվանիր դրանք ուղիղ և ետընթաց կարգով: Ո՞ր թվից հետո է ինը:

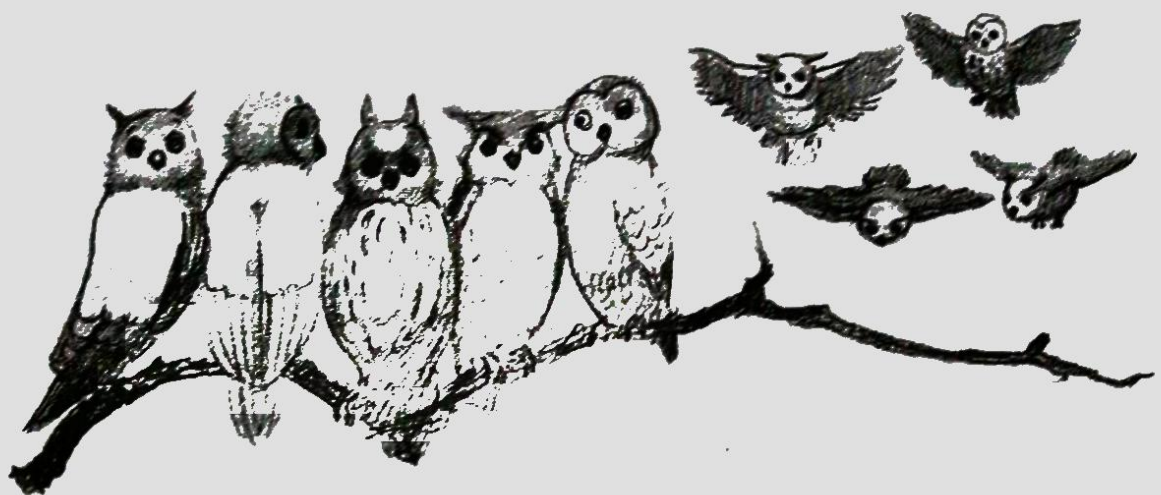
• Թվային հատվածի վրա ինչպե՞ս են ստանում հաջորդ թիվը:

Կանգնիր ութ թվանշանի վրա: Քանի՞ քայլ պետք է կատարես ութից մինչև ինը (մի քայլ շարժվելով առաջ՝ ավելացնելով 1-ը): Ի՞նչ ստացվեց (1 թիվ ավելացավ և ստացվեց 9-ը):

• Կանգնիր ինի վրա և քայլի՛ր մինչև յոթը: Քանի՞ քայլ արեցիր (2): Թվերը պակասեցի՞ն, թե՞ ավելացան (2-ով պակասեցին):

• Երեխաները շատ են սիրում գուշակել մտքում պահած թիվը: Օրինակ՝ մտածեք մեկից ինի սահմանում որևէ թիվ (թիվ են պահել՝ 4-ից մեծ է՝ 6-ից՝ փոքր): Հետո փոխեք դերերը՝ նա պահի, դուք գտեք:

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5 : 0 = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Տեսն նկարը: Ծառի ճյուղին նստած էին գիշերային որսորդները՝ բուերը, հաշվի՛ր՝ քանիսն են նրանք: Որսից վերադարձան ևս չորսը: Քանի՞ բու եղան միասին: Նստած բուերն են շա՛տ, թե՛ վերադարձողները, քանիստ՞վ:

Տեսն նկարը: Դաշտային յոթ մկները պանրի կտոր էին գտել և ուրախ-ուրախ ճստճստում էին: Այդ պահին բնից դուրս եկան երկու մկնիկ: Քանի՞սն եղան նրանք միասին: Եթե համեմատենք բուերի և մկների քանակը, համեմատության ո՞ր նշանը կդնենք / >, <, =, ≠ /:

Նկարում պատկերված դաշտամկները ինչպե՞ս են բաժանվել երկու խմբերի (7 և 2): Ուրեմն ի՞նչ ո՞ր երկու փոքր թվերի գումարից է կազմված: Կարելի՞ է արդյոք այդ ինչ դաշտամկներին այլ խմբերով ներկայացնել: Ինչպիսի՞ երկու խմբերի բաժանեցի՛ր: Պատկերիդ ամեն անգամ շրջանիկների միջոցով: Նոր խնդիրներ մտածիր ինի կազմության շուրջ:

☺ ԽԱՂ «Բնակարանամուտ»:

Կոնֆետի տուփը դարձրեք տնակ՝ իրարից որոշ հեռավորության վրա պատուհաններ կտրատե՛ք և մեջտեղում փակցրե՛ք ինչ թվանշանը: Երեխաներին բաժանե՛ք բոլոր թվանշանները (ինի սահմանում երկու փոքր թվերից մեկը): Խաղի ընթացքում միմյանց ցույց տալով երկու փոքր թվերից մեկը, նրանք կազմում են ամբողջական թիվը:

Մենյակի կենտրոնում մեծահասակը տնակը բարձրացնում է վեր և հայտարարում՝ «Այսօր Ինը թվանշանի բնակարանամուտն է: Նա հրավիրում է միայն այն երկու փոքր թվերին, որոնք միանալով կկազմեն ինը»: Երեխաները գտնում են իրենց գույզը՝ համաձայնեցնելով երկու փոքր թվերը 9-ին և մտնում են տուն (թվերը ձեռքերի մեջ բարձր պահած՝ անցնում են «տան ետևը»):

● Մինչև խաղը սկսելը կարելի է առաջարկել՝ «Ցույց տուր երկու թիվ, որոնց միջոցով կարելի է կազմել ինը թիվը»:

☺ Ուրախ հաշիվ: Լսի՛ր ոտանավորը և ասա ի՞նչն է սխալ:

Չկնիկն ունի երեք աչք	Սկնիկն ունի քսան պոչ	Իսկ շղիկ ամակամջը
Հավիկն ունի ութը ոտք	Ու շան նման վեց կնճիթ	Սաղաթք ունի օձի պես
Երկու գլուխ և մի թև	Փղիկն ունի չորս լեզու	Ինչ ասացի, հավատա
Եվ մի ականջ՝ ձյան պես սև:	Երեք բերան, ինը քիթ	Չես հավատում, արի՛ տես:

/Ֆ. Խաչատրյան/

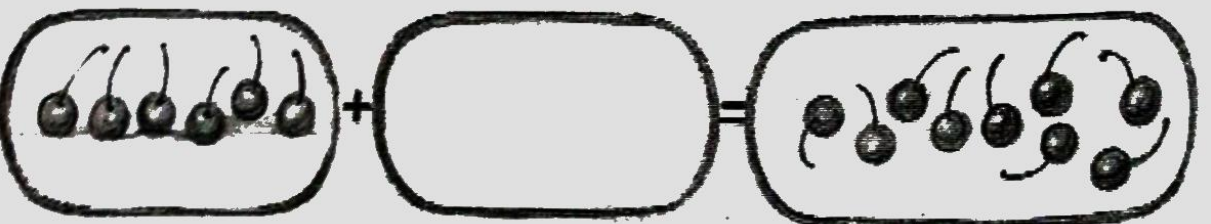
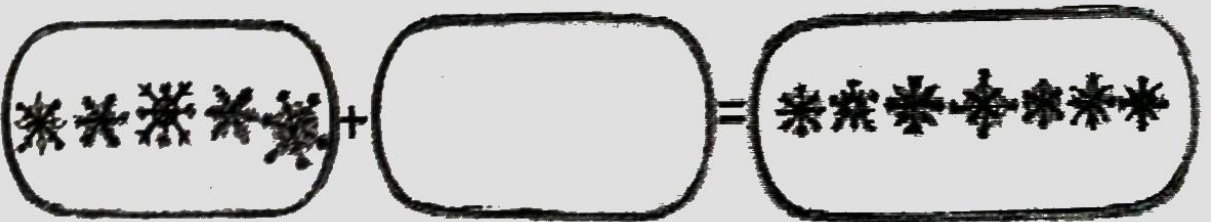
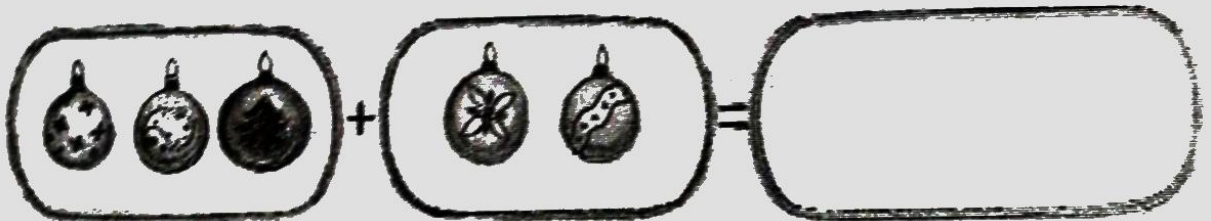
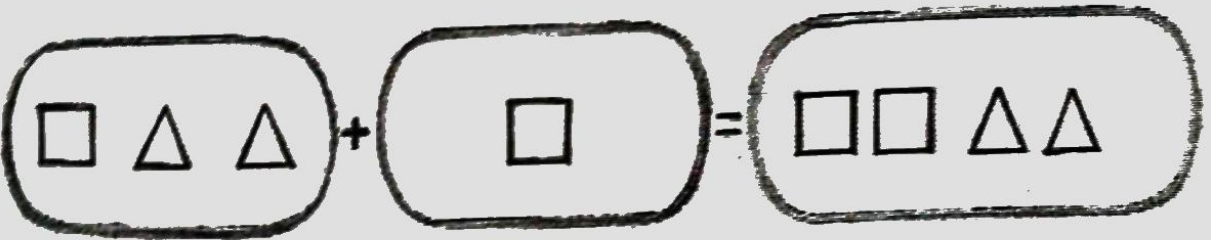
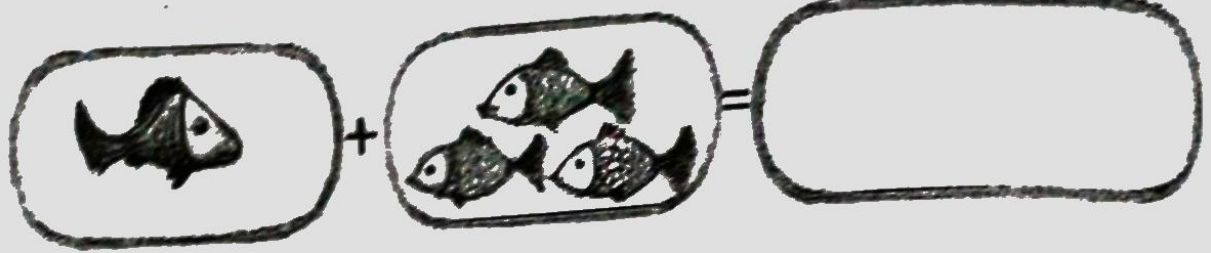
☺ Ուրախ հաշիվ՝ «Չողն ու խնձորը» .

- Մի խնձոր ունես.
- Կղիճի երկուս:
- Պապը նվիրի...
- Մեկն էլ ես տամ քեզ,
- Իսկ ի՞նչ կլինի,
- Ըստ լավ կլինի:
- Ի՞նչ կլինի, Արո՛ւս...
- Որ երկու հատ էլ

☺ «Դե, սովորիր...»

- Ասա բաղիկ, հաշվեղն ի՞նչ է...
- Մեր տան հոգսերն ու կարիքը:
- Ես ինչ գիտեմ՝ չիր չամիչ է:
- Դու կիմանաս, թե մեր բակում
- Լավ հաշվելը ամեն ինչ է:
- Քանի՞ հերոս է բնակվում:
- Ճիշտ հաշվելով, փոքրիկ տղաս,
- Քանի՞ մարդ կա ողջ աշխարհում
- Կյանքում շատ բան դու կիմանաս:
- Եվ քանի՞ աստղ՝ տիեզերքում:
- Ճիշտ կհաշվես քո տարիքը,

/Գ. Գաբրիելյան/

⊗ Լուծի՜ր խնդիրները.

♣ Տեքստում կարող են լինել անբավարար կամ լրացուցիչ տվյալներ: Օրինակ՝ ծառի վրա բոլորներ էին մտած: Դրանցից հինգը ճնճող էին, մնացածը՝ սարյակ: Քանի՞ սարյակ կար:

● Սեղանին դրված է ութ գիրք և մեկ տետր: Գրքերը նշանակիր եռանկյունիների, տետրերը՝ քառակուսիների միջոցով: Ցույց տուր՝ քանիսն են միասին և գրանցիր:

● Անահիտը սրեց վեց մատիտ, ապա ևս երեքը: Քանի՞ մատիտ սրեց Անահիտը:

● Կովին մատղաշ տերևներով ինը ճյուղ տվեցին, որ ուտի: Նա մեկը կերավ, մյուսները՝ չհավանեց: Քանի՞ ճյուղ մնաց: Այստեղ անհայտ է մասերից մեկը (8-ը): Ամբողջից (9-ից) հանում ենք հայտնի մասը (1-ը)՝ $9 - 1 = 8$: Մտացանք ութ ճյուղ:

● Խոզուկը ինը փուչիկ գնեց և դրանցից երեքը նվիրեց արջուկին: Քանի՞ սը մնաց իրեն:

● Շնիկը հյուրեր էր սպասում և խնդրել էր, որ կատուն իր համար խամութից ինը երշիկ գնի: Ետդարձի ճանապարհին կատուն երեք երշիկը կերավ: Քանի՞ երշիկ բերեց շնիկին:

● Թասի մեջ յոթ կարկանդակ էր դրված: Կատուն ցատկեց պահարանի գոգին և երկու կարկանդակը բոցրեց: Քանի՞ կարկանդակ մնաց թասի մեջ:

● Բակում հավասար քանակությամբ դեղին և կարմիր մստարան կար: Դեղինները երեքն էին, քանի՞սն էին կարմիրները: Ընդամենը քանի՞ մստարան կար:

● Սկյուռիկի փչակում ծնվեց ինը ձագուկ: Նրանցից հինգը շեկիկ էին, մնացածը՝ մոխրագույն: Քանի՞ մոխրագույն սկյուռիկ ծնվեցին փչակում:

● Երկու տուփի մեջ կա ութ մատիտ: Քանի՞ մատիտ կա յուրաքանչյուրի մեջ:

● Քանի՞ թուղթ ուներ Աննան, եթե թղթերից հինգը եղբորը տվեց, իսկ չորսը իրեն թողեց:

● Կարենը ութ կոնֆետ ուներ ,որից կեսը նա կերավ: Քանի՞ կոնֆետ մնաց Կարենի մոտ:

● Լևոնի վեց փիսիկները թաքնվել էին զամբյուղի մեջ: Մեկն էլ գնաց նրանց որոնելու: Ընդամենը քանի՞ փիսիկ ունի Լևոնը: Խնդիրը գրանցի՜ր թվաբանական վարժության նման և լուծի՜ր:

● Գայլն ու նապաստակը գնացին պաղպաղակ գնելու: Գայլն ասաց. «Ես մեծ եմ, ուրեմն ես կգնեմ երեք տուփ պաղպաղակ, իսկ դու, քանի որ փոքր ես, կգնես երկու տուփ»: Գայլը գնեց 3 տուփ, իսկ նապաստակը՝ 2 և էլի նույնքան: Գայլը իր 3 պաղպաղակը կերավ, ապա նայեց դեպի նապաստակը և այնպես բղավեց, «Դե՛ սպասիր, նապաստակ»: Ինչո՞ւ գայլը բղավեց: Ընդամենը քանի՞ տուփ պաղպաղակ էին գնել միասին:

♣ **Տե՛ս պատուհանների նկարները:** Թվանշանների և գործողության նշանների միջոցով ինքդ խնդիրներ կազմիր և լուծի՜ր:

♣ Մովորեցրեք գտնել խնդիրների լուծման տարբերակներ (քարտերի ընթերցման, նյութի ընտրության, խաղերում, հետազոտման արդյունքում...)

☺ **Ուրախ հաշիվ՝ «Թվախաղ».**

Չորսն ու հինգն են ես

Կամ հակառակը.

Թե չես հավատում

Երեքն ու վեցը

Յոթն ու երկուսն են

Եվ նորից հաշվենք

Երկուսն ու յոթը

Վեցն ու երեքը

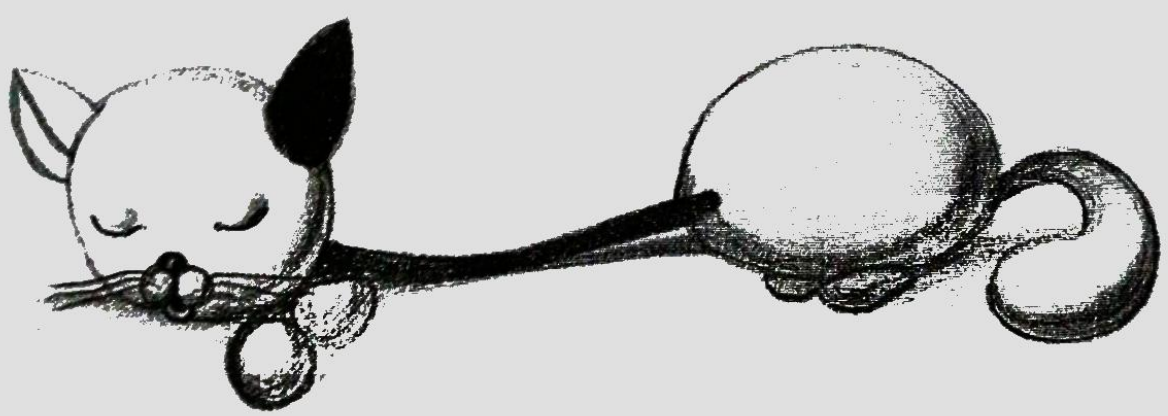
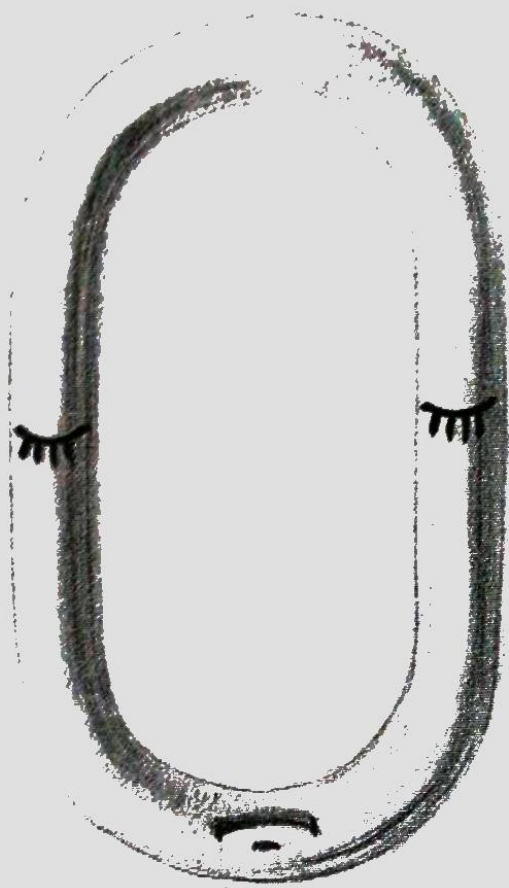
Շատ կարճ ու կոնկրետ,

Մեկը և ութը:

Հինգը և չորսը:

Գրի՜ր տասը թիվը և հանի՜ր մեկը:

9 8 7 6 5 4 3 2 1

9 8 7 6 5 4 3 2 1

9 8 7 6 5 4 3 2 1

ՉՐՈ ԹՎԱՆՇԱՆԸ

☞ **Տես նկարը:** Սևականջին շատ էր հետաքրքրում զրո թվանշանը: Պարզելու համար, թե ի՞նչ է զրոն, Սևականջը ուղևորվեց Մաթեմատիկական երկիր: Նա հանդիպեց Տիրուհուն և հարցրեց նրան. - Ի՞նչ է նշանակում զրոն:

Ի՞նչ եք կարծում, ինչպիսի՞ պատասխան տվեց Տիրուհին: - Սևականջ, կարո՞ղ ես առարկաներ հաշվելու համար օգտագործել զրոն: - Ոչ, հաշիվը մեկ թվից է սկսվում,- պատասխանեց Սևականջը: - Իհարկե,- ասաց Տիրուհին,- զրոն ոչինչ է, դատարկ է, բացակայություն է, սակայն լսիր, թե ի՞նչ է նա պատմում իր մասին:

Ոչինչ եմ ես միայնակ, կրթ, ինչպես մի օղակ,	Կոնծանա թիվը այդ և կդառնա անչափ շատ.
Սակայն եթե դուք տանե՛ք թվերի մոտ ինձ գրե՛ք	Մեկը կդառնա տաս, երկուսը՝ քսան

Լսիր հանելուկը՝	Պոչ ունենայի՝ վեց կլինեի,	Գլուխ ունենայի՝ ութ,
	Ոտք ունենայի՝ ինը կլինեի,	Եվ այսպես անարժեք չի լինի: / 0 /

⊕ **Լսիր «Չրոյի և մեկի վեճը» և «Մեր դասը» ոտանավորները.**

Չրոն կանգնեց մեկի կողքին	- Է՛յ մեկ լսիր, ես եռ գիտեմ,	⊕ Չրոյից հաշվեմք մինչև տասը,
- Ինչո՞ւ ես ինձ արհամարում,	Որ ես ինձնից ոչինչ չարժեմ,	Որ սկսեմք թվերի դասը:
Ես էլ գիտեմ, փոքր եմ, ոչինչ,	Բայց թե ինձնից դու ձախ կանգնես,	Չրոն թույլ էր, չհասավ դասին,
Բայց ինչո՞ւ ես սրգահարում:	Տաս անգամ դու մեծ կլինես:	Ոչինչ էր, մնաց ճամփի կեսին:
- Դու ո՞վ ես, որ ինձ մոտ կանգնես,	Եթե երկու զրո դնենք,	Գլորվեց, գլորվեց, գլորվեց,
Նույնիսկ հանդի խոտ էլ չարժես:	Հարյուր անգամ կմեծացնենք:	Գլուխը կորցրեց, մոլորվեց:

/Ս. Մուրադյան/

☺ **Արի ծանոթանանք:** Չրոյի համար էլ նշան կա: Չրոն այսպես են պատկերում / 0 /: Բոլոր թվանշանների միջից գտի՛ր զրոն: Նկարի՛ր զրոն օղում մատիկի շարժման միջոցով:

Արջուկը կարծում է, որ զրոն նման է այն փչակին, որտեղ մեղուները մեղր են պատրաստում, սկյուռիկը կարծում է, որ զրոն նման է կաղնի և սունկի գլխարկի...: Դո՛ւ ինչի՞ ես նմանեցնում զրոն (սովորական շրջանի, օղաբլիթի, դեկի, փուչիկի, մարինջի, խնձորի...):

Շուրջո գտի՛ր այնպիսի առարկաներ, որոնք նման են զրոյին:

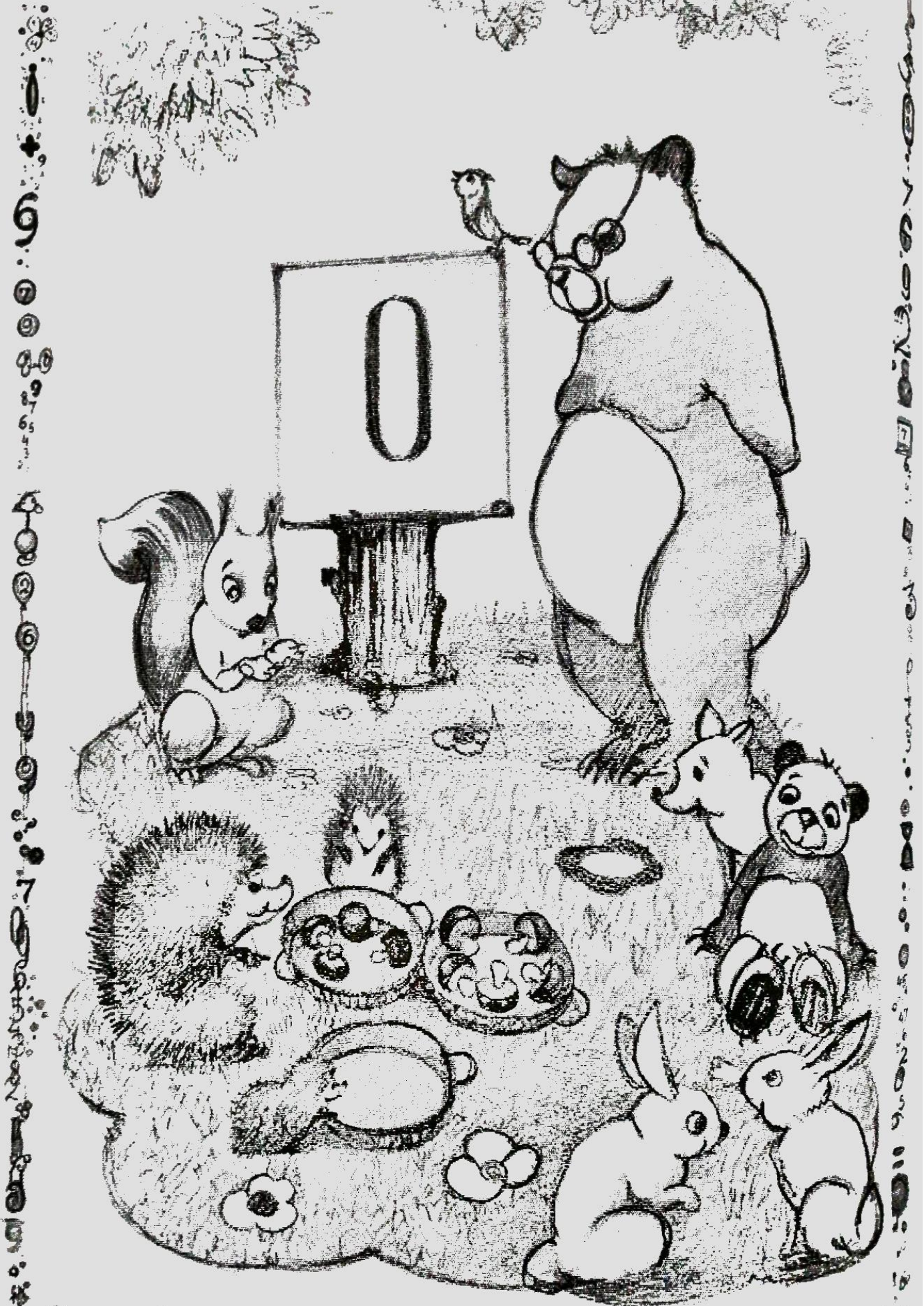
☺ **Արի խաղանք** «Օճառի պղպջակներ» խաղը: Ո՞վ ավելի մեծ պղպջակներ կարող է փչել զրոյի նման:

☞ Մի սովորաբար վերցրու՛, նկարի՛ր զրո թվանշանը, ապա կտրի՛ր եզրագծով: Այդ զրոն կարող ես զարդարել ծաղիկներով, տերևներով, տարբեր գույնի զրոյանման շրջանիկներով: Ավարտելուց հետո աշխատանքդ կախիր քո սենյակում՝ մյուս թվանշանների կողքին:

☺ Կարո՞ղ ես երգ մտածել զրոյի մասին: Շուրթերիդ զրոյանման ձև տուր և երգի՛ր՝ Ձ...Բ...Ո...:

⊕ Չրոյին ծանոթացնելու նպատակով առաջարկե՛ք սեղանին խաղալիքներ դնել: Խնդրեք, որ երեխան փակի աչքերը: Այդ ընթացքում վերցրե՛ք բոլոր խաղալիքները և հարցրե՛ք նրան՝ ի՞նչը փոխվեց (խաղալիքներն անհայտացան): Ո՞ր նշանի միջոցով կարելի է նշել, որ խաղալիք չկա:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

133 028765/3261

⊙ Մերանին դասավորելը մեկից ինը թվանշանները, իսկ դրանց տակ դրեք համապաս-
տասխան քանակի փայտիկ: Որքա՞ն փայտիկ պետք է վերցնենք, գրո թվանշանի համար (ոչ
մի): Ուրեմն որտե՞ղ է գրոյի տեղը թվային շարքում (մեկից առաջ):

⊙ Ամռանը որքա՞ն տերև կա ծառերի ճյուղերին (շատ), իսկ ձմռանը (տերև չկա՞ 0 է): Ծախ
մեջ ճյուղիկ չկա՞ 0 է, ախսեն դատարկ է՞ 0 է ... Ի՞նչ թվանշանի միջոցով կնշտես այն:

⊙ Հիշո՞ւմ ես Ծաղիկ հավիկի մասին հեքիաթը, որը ուկի ճվիկներ էր անում: Բանի՞
տվորական ձու անոց պապիկի ու տատիկի համար (ոչ մի կամ գրո):

☞ Տես՝ մկարը: «Մաթեմատիկայի դասը»:

Անտառի բնակիչները՝ արջը, աղվեսը, սկյուռը, նապաստակն ու ոգնին անտառային
դպրոցում հաշվում էին, թե ով՞ որքան հաստապող և բանջարեղեն է հավաքել օրվա մեջ:
Ուսուցիչ արջը հարցրեց սկյուռին. - Սկյուռիկ, հաշվի՞ր, բռնող մեջ որքան կաղին կա: Սկյուռը
բացեց ձախ բաքիկը, ապա՝ աջը, նայեց արջին և գլուխը կախեց՝ բռնող մեջ կաղին չկար,
դատարկ էր: Արջը հարցրեց. - Երբ առարկաները բացակա են, ինչպե՞ս նշենք, ո՞ր թվանշանի
միջոցով: - Ջրոյի, - տխուր պատասխանեց սկյուռը և ցույց տվեց գրոն:

• Սկյուռիկը երկու կաղին էր գտել և երկուսն էլ ճանապարհին կորցրել էր: Ի՞նչ կատարեցի,
թե երկուսից հանենք երկու /որևէ թվից հանենք այդ նույն թիվը/: Լուծի՛ր այդ խնդիրը:

Այդ պահին նապաստակները վիճում էին, թե ո՞ր թվերն են գրոյից փոքր: Այդ հարցին դու
պատասխանի՛ր, օգնի՛ր նրանց (այդպիսի թիվ չկա): Պարզվեց, որ նրանք իրենց հավաքած
գազարները կերել էին ճանապարհին: Ուսուցիչ արջը հարցրեց. - Բանի՞ գազար է մնացել
ձեզ մոտ. - Մենք էլ դատարկ ենք եկել, մեզ մոտ գազար չկա:

Հագորդը ոգնին էր: Արջն ասաց. - Ցույց տուր զամբյուղներդ և պատասխանի՛ր: - Վերջին
զամբյուղի մեջ որքա՞ն սունկ կա: Պարզվեց, որ վերջին զամբյուղի մեջ սունկ չկար, դատարկ
էր: Ոգնին ո՞ր թվանշանը պետք է ցույց տա /դու էլ կարող ես օգնել նրան/:

Արջն ասաց. - Մի՛ խնդիր, մտածի՛ր քո հավաքած սնկերի մասին:

- Եղևնու տակ ես ինը սունկ գտա: Բոլորն էլ կտրեցի և դրեցի զամբյուղներիս մեջ: Բանի՞
սունկ մնաց եղևնու տակ:

Արջը շարունակեց դասը. - Իսկ աղվեսիկը պետք է պատասխանի՞ ո՞ր թվերն են գրոյից
մեծ: Խորասամակը դասը լավ գիտեր և պատասխանը ճիշտ ասաց: Դո՞ւ էլ մասնակցիր այդ
դասին և ասա՛ թե աղվեսը ի՞նչ պատասխանեց (բոլորը՝ սկսած !-ից):

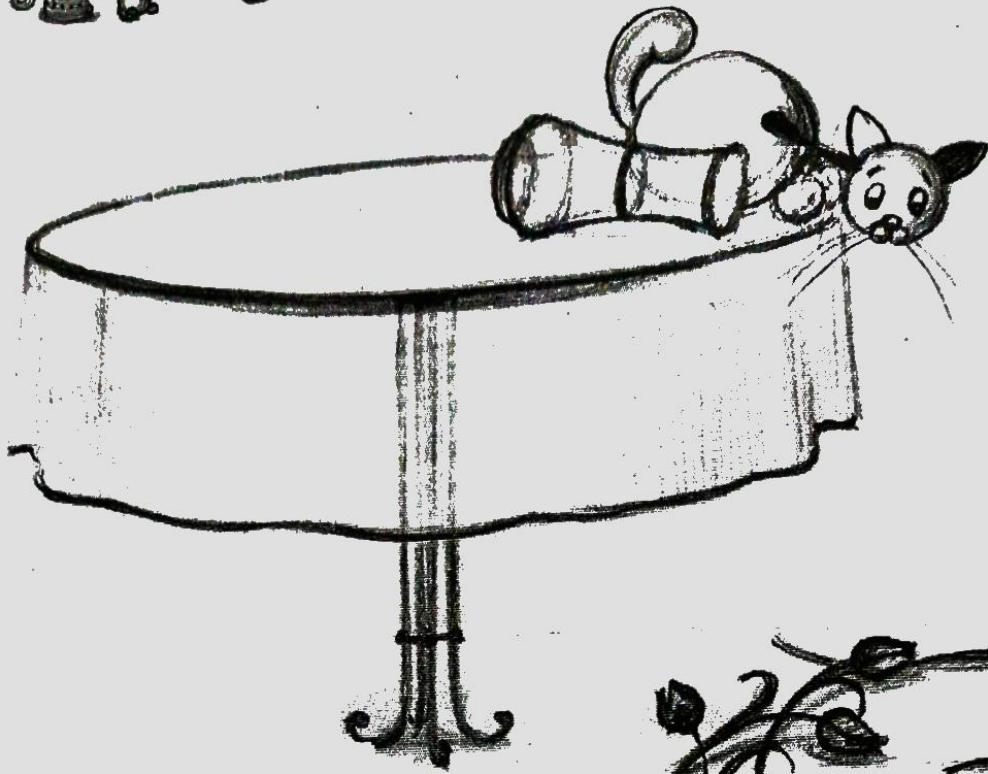
- Թող հիմա էլ արջուկը պատասխանի, - ասաց ուսուցիչը՝ թվային շարքում որտե՞ղ է
գտնվում գրո թվանշանը: Փոքրիկ փնթփնթանը մի քիչ մտածեց և պատասխանը գտավ: Այն
մեկ թվի նախորդն է, քանի որ $1 - 1 = 0$: Հետո արջուկը պատմեց, որ այսօր երեք փափուկ
եղևնու ճյուղ է գտել իր որջի համար, հետո նորից է գնացել ճյուղ բերելու, սակայն դատարկ է
վերադարձել: Ուսուցիչ արջն ասաց. - Հաշվե՛ք՝ փոքրիկ արջը քանի ճյուղ փռեց որջի մեջ
 $3 + 0 = 3$:

Արջ ուսուցիչը բոլորին գուվեց լավ հաշվելու համար և մի քիչ էլ նախատեց, որ հավաքածը
տեղ չեն հասցրել:

☞ Արդյունավետ միջոց է մաթեմատիկական բովանդակությամբ նյութի թափարակման
ցումը:

028765/3261 133 028765/3261

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

⊗ Քեզ երեք կոնֆետ եմ տալիս: Դրանցից մեկը կեր, որքա՞ն մնաց: Մյուս կոնֆետը ևս կեր, քանի՞սը մնաց, կեր վերջինը: Քանի՞ կոնֆետ մնաց (0, կամ կոնֆետ չմնաց): Պատասխանը ցույց տուր 0 թվանշանի միջոցով:

⊗ Չամբյուղի մեջ վեց ծաղիկ դի՛ր: Բոլորը մեկական բաժանի՛ր երեխաներին: Այժմ քանի՞ ծաղիկ կա Չամբյուղի մեջ (Չամբյուղը դատարկ է, կամ 0 է): Ցո՛ւյց տուր թվանշանի միջոցով:

⊗ **Լսի՛ր պատմությունը:** Լևոնը և փոքրիկ Էլենը մեկմեկին ծովի ափ՝ տաշված քարեր հավաքելու: Երբ տեղ հասան, Լևոնը երկու քար գտավ՝ քառակուսի և շրջանաձև: Քառակուսին փշրվող էր, դա դեն մետեց, քանի՞ քար մնաց (մեկ): Էլենը խնդրեց Լևոնին, որ այդ շրջանաձև քարը իրեն տա: Արայի մոտ քանի՞ քար մնաց (քար չմնաց կամ զրո):

• Ո՞ր թվանշանն է ցույց տալիս՝ որ առարկաներ չկան, բացակա են: Մի պատմություն էլ դու մտածի՛ր գրոյի մասին, ինչպես սկզբում ինչ-որ բան կար, հետո ոչինչ չմնաց:

• **Տես՛ն նկարը** և լսի՛ր պատմությունը: Երբ Սևակնաջը տանը մեմակ մնաց, թռավ սեղանին, որ հիանա ծաղիկների բույրով: Բայց դուռնը դեռ չէր մոտեցրել ծաղկամանին, երբ այն շրջվեց: Քանի՞ ծաղիկ կար ծաղկամանի մեջ (9-ը ծաղիկ): Քանի՞սը մնացին (ոչ մի կամ 0): Այս պատմության մեջ ի՞նչն է հայտնի (հատակին թափված 9 ծաղիկները և դատարկ ծաղկամանը՝ 0 ծաղիկներով):

Կազմի՛ր և լուծի՛ր այս խնդիրը:

• **Տես՛ն նկարը:** Մի կարծ պատմություն էլ դու մտածի՛ր խատուտիկների նկարի շուրջ: Հիշի՛ր, որ պատմության մեջ պետք է լինեն թվեր և հարց:

Պատասխանի՛ր հարցին՝ ցողունների վրա քանի՞ խատուտիկ մնաց, ցույց տուր պատասխանը թվանշանի միջոցով:

⊗ **Լուծի՛ր խնդիրները**

• Լևոնը խաղում էր փուչիկով: Փուչիկը կապավ ծառի ճյուղին և պայթեց: Քանի՞ փուչիկ ունի Լևոնը:

• Էլենին չորս ծիրան տվեցին: Նա բոլորը կերավ: Քանի՞ ծիրան մնաց: Քանի՞ կորիզ մնաց:

• Դու արդեն ծանոթ ես թվերի գումարմանը: Ի՞նչ կատացվի, եթե գրոյին գումարենք զրո (կատանանք նույն զրոն, քանի որ ոչինչ չի ավելանում):

• Ի՞նչ կատացվի, եթե գրոյին գումարենք որևէ թիվ (նույն թիվը):

• Կատարի՛ր գումարում և ցո՛ւյց տուր պատասխանը. $3 + 0 =$, $5 + 0 =$

• Զո օրինակը ստեղծի՛ր գրոյին որևէ թիվ գումարելով՝ $\dots + 0 =$

• Մի՛ ակվարիումի մեջ կար չորս ձուկ, իսկ մյուսի մեջ՝ դատարկ է: Քանի՞ ձուկ կար երկու ակվարիումների մեջ միասին:

• Ցանկապատին նստած էին ինը ճնճորուկ: Կատուն գողեգող մոտեցավ և մեկին բռնեց: Քանի՞ ճնճորուկ մնաց ցանկապատին նստած (0, բոլորը թռան):

☺ **Ուրախ հաշիվ.**

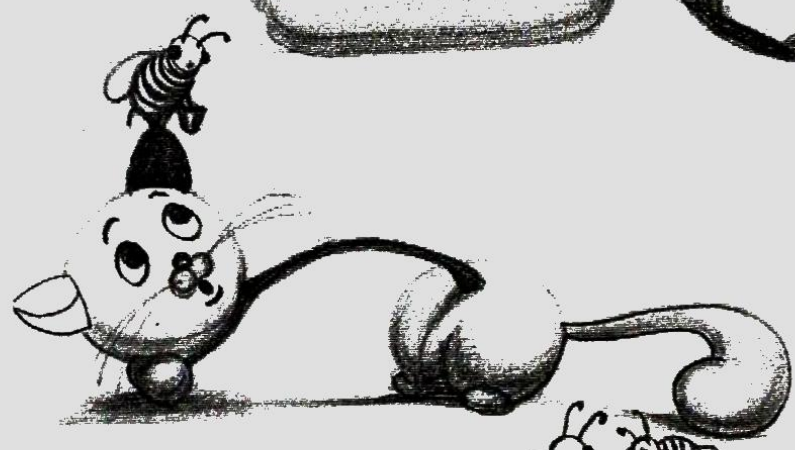
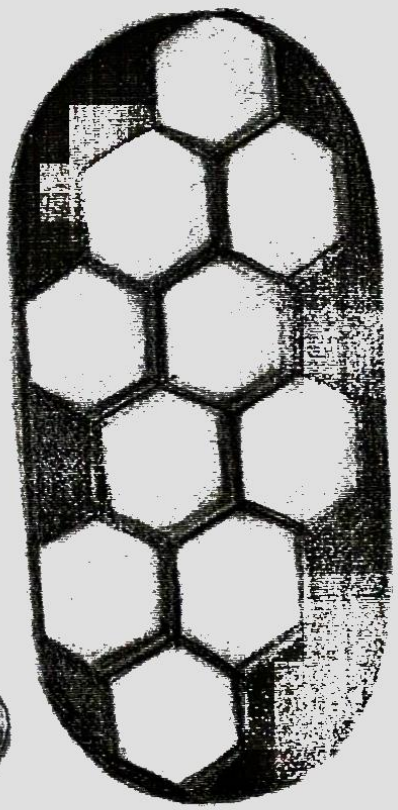
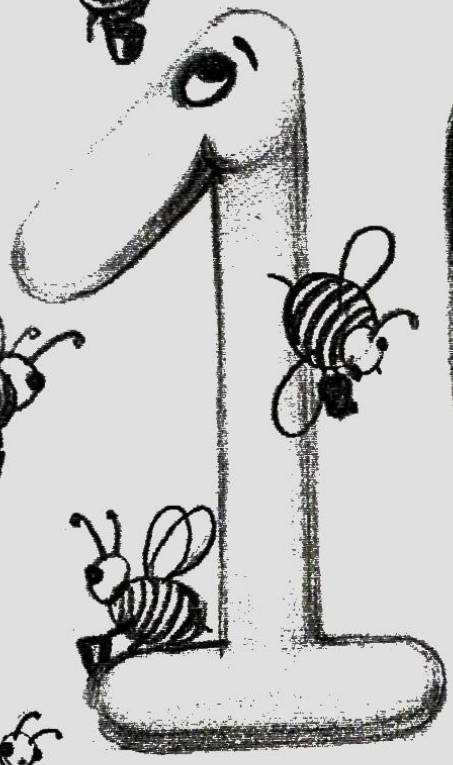
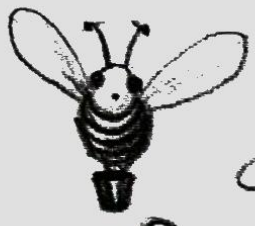
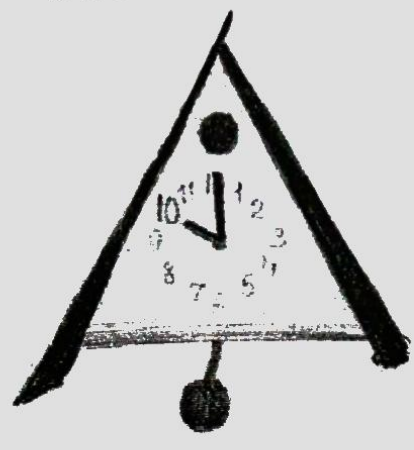
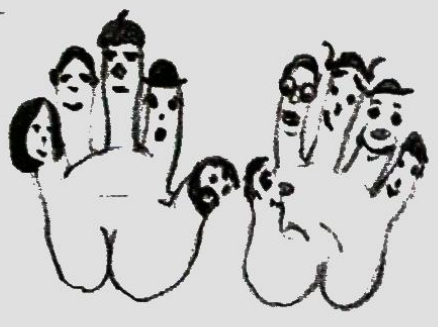
Մասնում կար երկու մուկ,
Մեկը հագիվ տվեց պուկ:
Մեկն էլ կատվին գոհ զմաց:
Ասեք՝ քանի մուկ մնաց:

☺ Ծառի վրա ծաղկած ճյուղ,
Ճյուղի վրա՝ երեք ծիւռ.
Մեկ ծիւռիկը թռավ գյուղ,
Այնտեղից էլ՝ ձոր, հովիտ:

Մեկը արեց վեր-վարի,
Գնաց դաշտը՝ կեր ճարի.
Մեկն էլ թռավ, ճանճ որսաց,
Ծառին քանի՞ ծիւռ մնաց:

/Ս. Մուրադյան/

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ՏԱՍԸ ԹԻՎԸ

☞ **Տես նկարը:** - Ո՞ր է իմ Սեկ թվանշանը, ո՞ր է իմ երկրի Ձրոն, կանգներ կողք կողքի և ներկայացնե՞ք մեզ-, հրամայեց Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհին:

- Երկնիչ թիվն են ես առաջին, հաջորդում են ես 9-ին, մեկի կողքին գրո գրեք՝ իմ թվանշանը կտեսնեք,- ասաց Տասը թիվը:

♪ Սեկից ինը թվանշանները միանիչ են, իսկ տասը նշվում է երկու նիշով՝ մեկ և գրո: Դրա համար էլ տասը անվանում են երկնիչ թիվ:

☺ Լսի՛ր այս պատմությունը: Կլորիկ Ձրոն հանդիպեց Սեկին և ասաց «Դու թվերի առաջնորդն ես, թույլ տուր կանգնեմ քո կողքին»: Սեկ թվանշանը զայրացավ, հրեց Ձրոնին և պատասխանեց.

«Դու ոչինչ ես, մտքովդ թող չանցնի, թե իմ կողքին կհայտնվես»: Ձրոն ասաց «Ես ընդունում եմ, որ ոչինչ եմ, բայց եթե կանգնեմ քո աջ կողմում, դու կդառնաս տասը: Այժմ դու նվազ ես ու քիչ, ես կարող եմ երկուսին վերածել քսանի, երեքին՝ երեսունի, իսկ եթե մեկին երկու գրո ավելացնեմ, միանգամից կդառնա հարյուր»: Սեկը ձախ կողմ քաշվեց և Ձրոնին իր կողքին տեղ տվեց և նրանք դարձան անբաժան և կոչվեցին Տասը:

⊕ Հաշվի՛ր, քանի՞ ոտանավոր գիտես թվանշանների մասին:

☞ **Տես նկարը:** Սևականջիկը միշտ զարմանում է, թե որքան աշխատասեր են մեղուները: Նրանք միասին օրն ի բուն ծաղկից հյութ են հավաքում և դույլերով տուն տանում, բայց իր նման չեն հոգնում: Մի տե՛ս, հիմա էլ նրանցից մեկը կանգնել է Սևականջիկի ականջին ու տոգալով հարցնում է, թե ի՞նչ օգտակար գործ է կատարել օրվա ընթացքում: Հետո էլ սկսեց հարցեր տալ:

- Հաշվի՛ր և ասա, քանի՞ մեղու է մտած ականջիդ: Քանի՞սն են պտտվում քո շուրջը: Քանի՞ դույլ ունի նրանցից յուրաքանչյուրը: Մեղուներ՞ն են շատ, թե՞ դույլերը: Սևականջիկը այդ հարցերից այնքան հոգնեց, որ աննկատ քնեց և արթնացավ, երբ ժամացույցը տասն անգամ զնգաց:

⊕ Ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը: Ինչպե՞ս են շարժվում մեծ և փոքր սլաքները, ո՞ր ուղղությամբ:

⊕ Ո՞րն է տարվա տասներորդ ամիսը: Ինչո՞վ է հետաքրքիր այդ ամիսը, ինչո՞ւ են անվանում այն ոսկի ամիս (հոկտեմբերին ոսկի աշունն են տոնում):

⊕ Քանի՞ մատիկ ունես ձախ ձեռքիդ վրա, իսկ երկու ձեռքիդ վրա միասին: Դու կարո՞ղ ես տասը մատներիդ օգնությամբ տիկնիկային թատրոն ներկայացնել, ինչպես պատկերված է նկարում:

☺ **Գուշակի՛ր հաներուկները.**

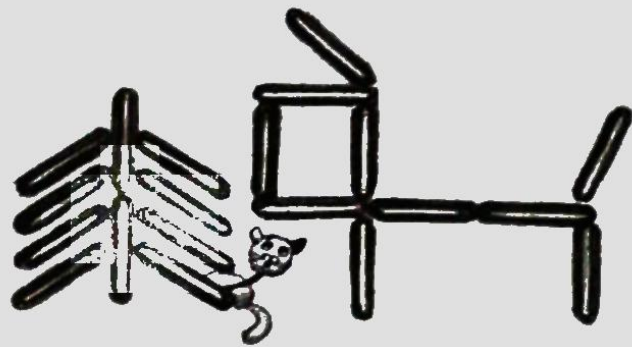
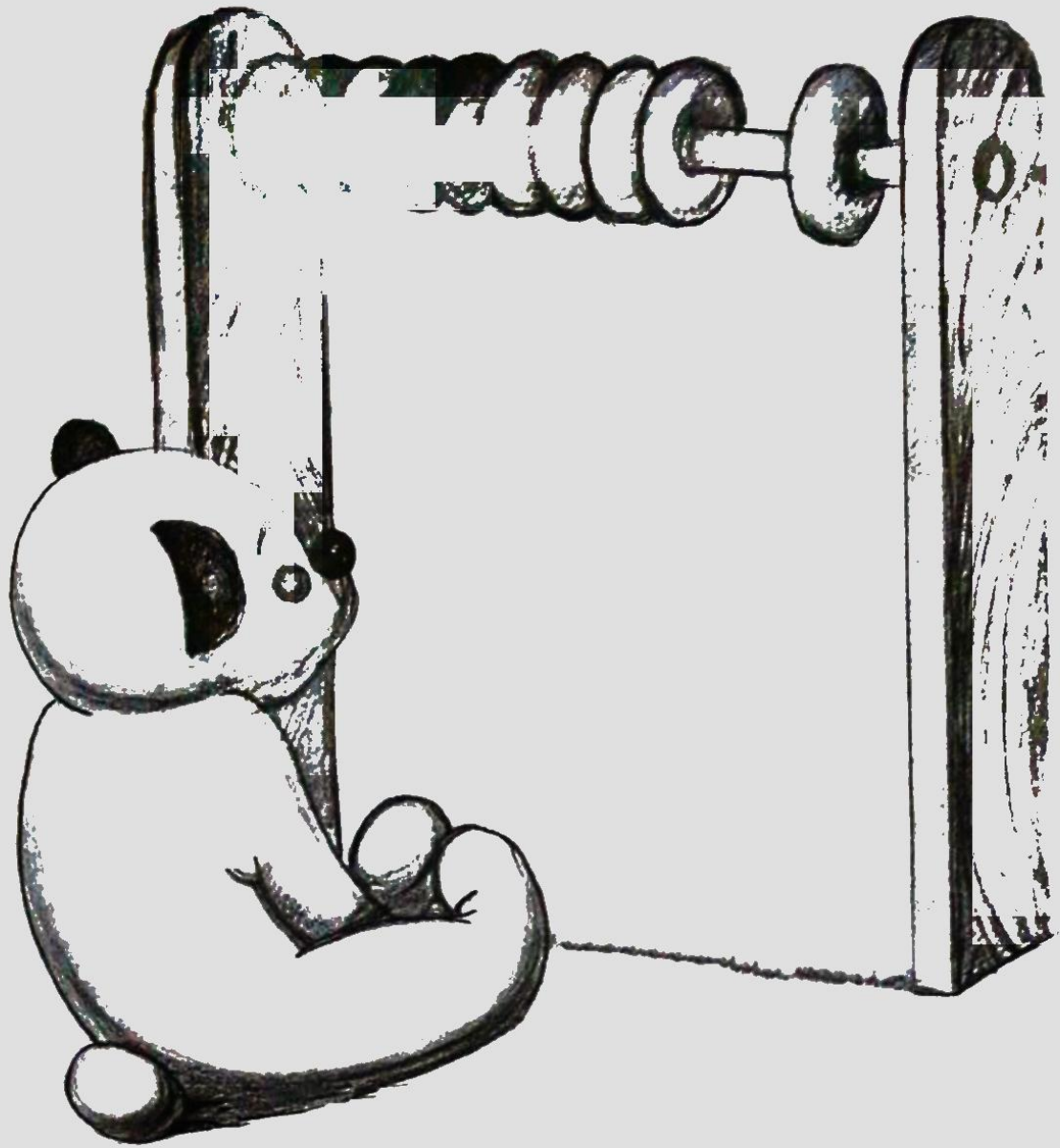
Վստահելի հեմարան, հավատարիմ բարեկամ,
Օգնում են քեզ համրելիս ու աշխատանք անելիս: /Մատները/

☺ Տասը երբորս ողջ աշխարհը
Կճամաչե, առանց մեզ՝
Ոչ մի տեղ,
Հաշիվ, հաշվարկ եղել չէ:

Բոլորն էլ ունեն տասն առույգ եղբայր,
Իրար նվիրված, ջերմ ու հոգատար,
Իրարից անջատ, ոչինչ չեն անի,
Երբ միասին են, շատ են պիտանի: /Մատները/
/Ֆ.Խաչատրյան/

⊕ Մի օր Սևականջիկը սկսեց հաշվել իր ընտանիքի անդամներին՝ մայրս, հայրս, քույրս, եղբայրս, տատս, պապս, իմ ընկեր շնիկը, իմ ծիտիկը, իմ ձկնիկը և ես: Քանի՞ կենդանի են, քանի՞ մարդ են Սևականջիկենց տանը: Այժմ հաշվի՛ր քո ընտանիքի անդամներին և քո բարեկամ կենդանիներին: Քանի՞սն են նրանք միասին:

Handwritten text at the top of the page, including a date and page number: 2019-04-05

☛ **Տես նկարը:** Գամփոփկը շատ էր սիրում հաշվել: Եվ որպեսզի նա շատ չդժվարանա, հայրիկը նրան մի գեղեցիկ հաշվիչ նվիրեց: Գամփոփկը հաշվիչի վրա դեպի ձախ ինը հատիկ օգեց: Եթե վերջին հատիկն էլ հրի, ընդամենը քանի՞ հատիկ կլինի:

☛ **Տես նկարը:** Հաշվի՞ր փայտիկները: Քանի՞սն են դրանք: Ի՞նչ պատկերներ է կառուցել դրանցով Սևականջիկը: Յուրաքանչյուր պատկերի համար քանի՞ փայտիկ է օգտագործել: Գտի՞ր քո տարբերակները և ստեղծի՞ր նախշեր:

⊗ Աշնանը ծառի տակից հավաքիր ինը մեծ և մեկ փոքր տերև: Քանի՞ տերև եղավ: Ինչպե՞ս ստացար տասը թիվը (նախորդին ավելացնելով 1-ը):

☞ Առաջարկեք երեխաներին շարունակել հաշվենյութ հավաքել (խխունջ, կոն, կաղին, շագանակ): Հաշվել դրանք, լցնել տուփերի մեջ և տուփի վրա փակցնել անհրաժեշտ թվանշանը:

☺ Սևականջը այսօր դարձյալ հյուրընկալել է Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհուն: Նա եկել է իմանալու 1-ից 10-ը թվերի անհրաժեշտությունը մեր կյանքում: Տիրուհին պատմեց, որ առօրյա կյանքում մենք հաճախ ենք առնչվում թվերին, դրանք ամենուր են, ցույց են տալիս օրվա ժամն ու օդի ջերմաստիճանը, մեր տարիքն ու հասակը, ճանապարհի հեռավորությունը... Ավելի հաճախ դրանք անհրաժեշտ են լինում առարկաները հաշվելու և համեմատելու համար:

⊗ Լսի՞ր այս պատմությունը և թվարկվածը նշի՞ր փայտիկների միջոցով:

Խոզուկը տաշտակի լափը ուտելուց հետո գնաց աղբարկղի մեջ՝ ձմերուկի կեռայներ գտնելու: Կուշտ ուտելուց հետո նա այցելեց բակի բոլոր կենդանիներին՝ մտավ ճագարի բունը և մի գագար տարավ, ապա այծիկի մոտ՝ կաղամբ կերավ, հավի մոտ՝ հաց, հորթուկի մոտ՝ խտտ, շնիկի մոտ՝ միս, ծառի տակից կաղին գտավ, հարևանի բակից էլ՝ խնձոր: Խոզուկը կերավ և ծարավեց, դես ու դեն նայեց և կատվի ջրամանի մեջ ջուր տեսավ՝ ջուրն էլ խմեց և պառկեց հանգստանալու:

☺ - Խոզուկ, խոզուկ որտեղի՞ց,	- Անտեր մնա այդպես բակ
- Մայրիկի բակից են գալիս:	Շատ ման եկա դես ու դեն
- Ա՛յ ճղճղան, ծառ պոչիկ	Ուտելու բան չգտա:
Լավ ցրեցի՞ր քո փոքիկ:	

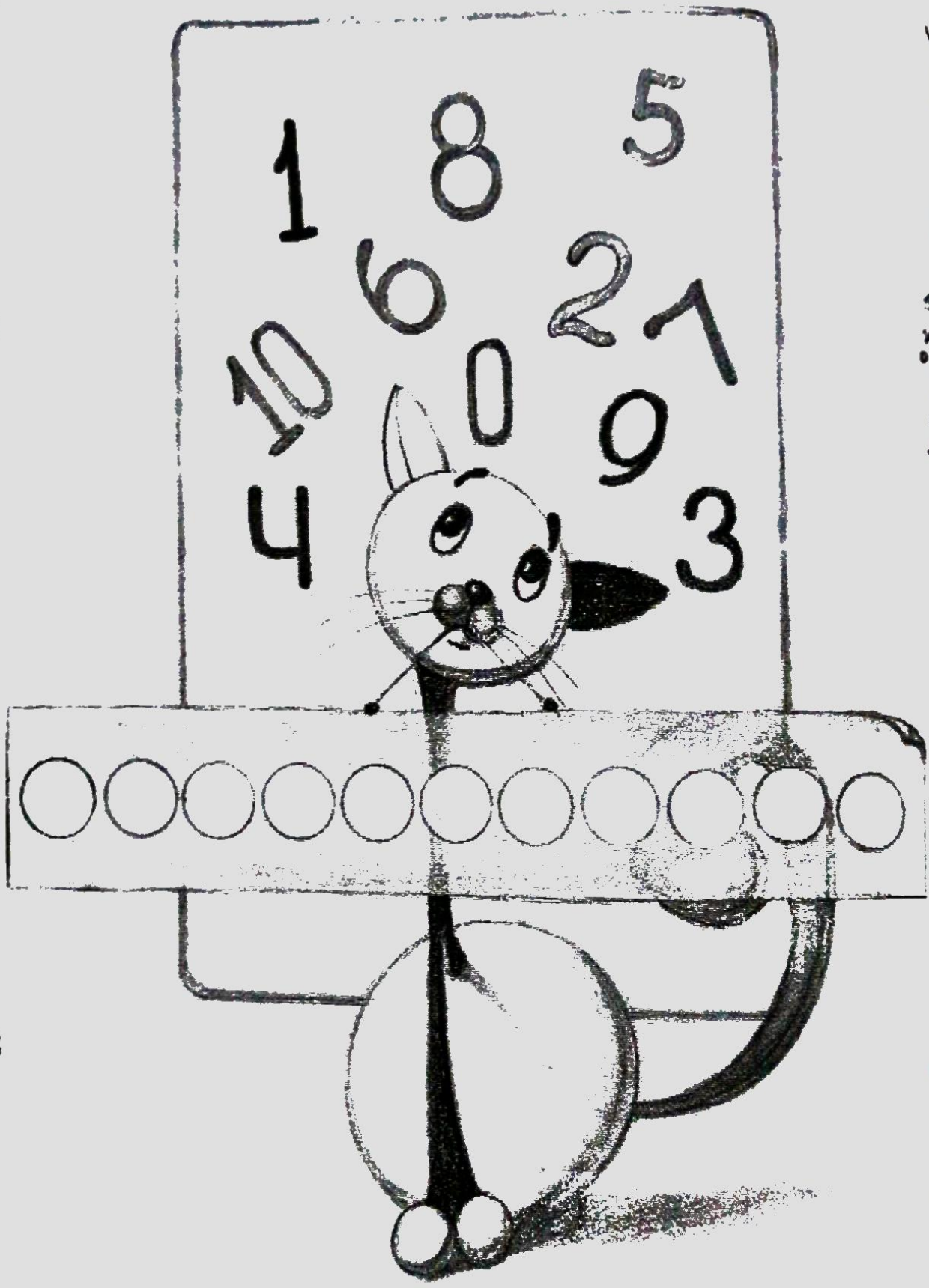
Իսկապե՞ս խոզուկը քաղցած է մնում: Հաշվի՞ր՝ քանի անգամ կերակուր գտավ նա: Ինչպե՞ս ստացվեց 10-ը թիվը (9-ը անգամ կերավ և 1 անգամ ջուր խմեց՝ 9-ին ավելացավ 1):

⊗ Արի վերհիշենք խոզուկի անցած ճանապարհը քանոնի միջոցով:
տաշտակ → աղբարկղ → ճագար → այծ → հավ → հորթ → շնիկ → ծառ → բակ → կատու
1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10:

☺ **Խաղ Մեղանին հերթականությամբ դասավորի՞ր մեկից մինչև տասը թվաքարտերը:** Փակի՞ր աչքերդ: Գուշակի՞ր՝ որ թվանշանն է իր տեղը փոխել /այդ ընթացքում թվանշանների տեղափոխություն կատարեք/: Թվաքարտերիդ միջոցով դասավորի՞ր թվային ճիշտ շարքը՝ սկզբում՝ անման, ապա՝ նվազման կարգով:

☺ **Խաղ «Ընդհանրացում»:** Խաղավարը անվանում է մի քանի առարկաների կամ միևնույն հասկացությանը վերաբերող անվանումներ (երկրաչափական ձևեր, թվեր, չափեր, ամիսներ..., օրինակ՝ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0 թվանշաններ են), իսկ երեխաները պետք է ասեն, ինչն է դրանց միավորողը, ինչպես կարելի է մեկ բառով անվանել այն, ընդհանրացնել:

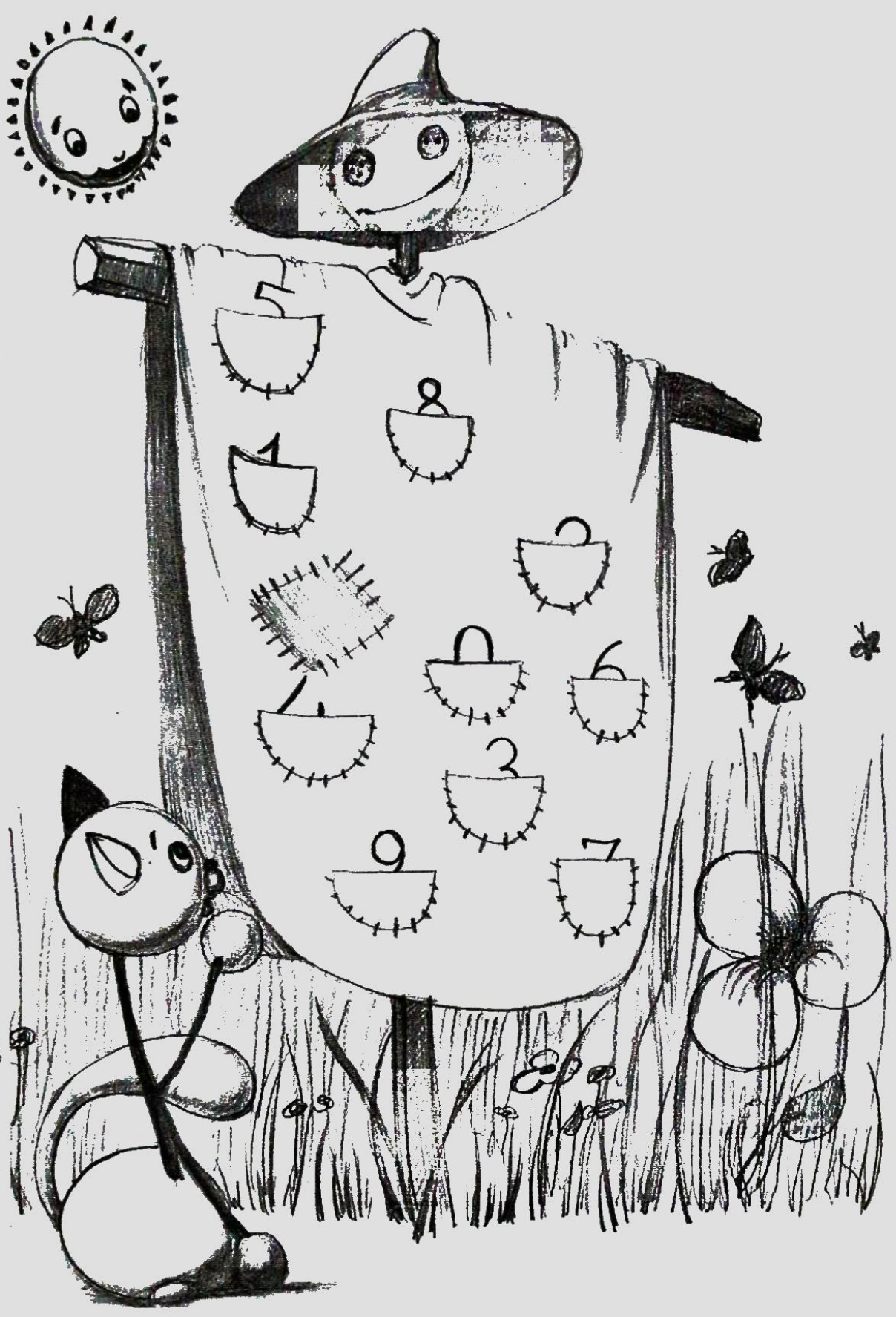
Handwritten text at the top of the page, possibly a title or decorative header.

Handwritten text at the bottom left of the page.

Handwritten text at the bottom right of the page.

Handwritten numbers and symbols at the top of the page, including 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, and various geometric shapes.

Handwritten numbers and symbols at the bottom left of the page, including 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, and various geometric shapes.

Handwritten numbers and symbols at the bottom right of the page, including 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, and various geometric shapes.

Տեսնուհարը: Սևականջիկն ամռանը հաճախ էր հյուր գնում տատիկի մոտ՝ գյուղ: Իսկ ամենից շատ նա սիրում էր խաղալ տատիկի բանջարանոցում և հենց այստեղ էլ ընկերացել էր խրտվիլակի հետ: Ամեն անգամ խրտվիլակը, որից բոլոր ճնճողուկները վախենում էին, հանելուկներ էր առաջարկում Սևականջին: Ահա այսօր Սևականջը փորձում է գուշակել, թե ո՞ր թվերն է խրտվիլակը թաքցրել իր բոլոր գրպաններում՝ դնելով յուրաքանչյուրում մեկական թվանշան:

Հիմա եղիր ուշադիր՝ մատիկով ցույց տուր այն գրպանիկը, որում թաքնվել է 8-ից 1-ով ավել թիվը, 4-ից 1-ով պակասը, հինգի նախորդը և հաջորդը, այն թիվը, որ գտնվում է 8-ի և 6-ի միջև:

- Գտի՛ր թվային շարքի առաջին միավորը:
- Ո՞րն է առաջին գույգ թիվը 1-ից 10-ը թվային շարքում:
- Գտի՛ր այն թիվը, որը, շրջվելով ուտքի վրա, կվերածվի իննի:
- Ինչո՞վ է տարբերվում յուրաքանչյուր հաջորդ թիվը նախորդից (1-ով ավել է, քան նախորդը):
- Ինչո՞վ է տարբերվում յուրաքանչյուր նախորդ թիվը հաջորդից (1-ով պակաս է, քան հաջորդը):

⊗ Կատարի՛ր վարժությունները՝

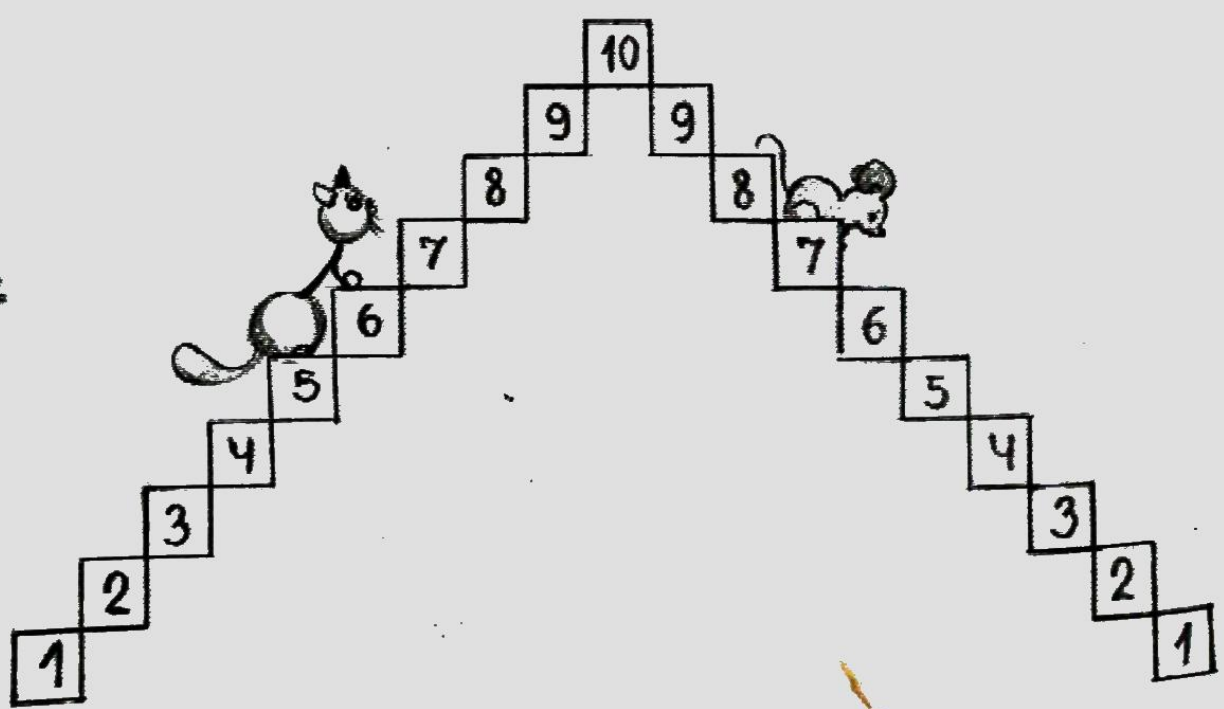
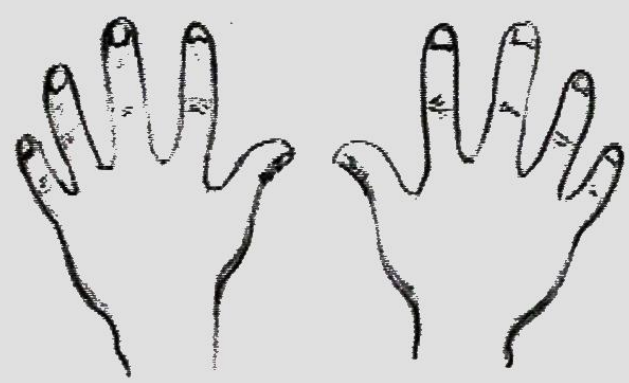
- Թվերի աջ կողմում դի՛ր համապատասխան թիվը՝ $9 > \dots$, $8 = \dots$, $3 < \dots$, $8 > \dots$, $6 > \dots$:
- Թվերի աջ կողմում դի՛ր իրենից մեծ թիվը՝ $9 \dots$, $3 \dots$, $6 \dots$, $1 \dots$:
- Թվանշանների միջոցով ցույց տուր յոթ, երեք, ինը թվերի հարևաններին:
- Ո՞ր թվերն են. 6-ից շատ, 9-ից քիչ, 10-ից քիչ, 9-ից շատ, 8-ից շատ, 10-ից քիչ...:
- Ո՞ր թիվը կստանաս, եթե միացնես 7-ը և 2-ը, 5-ին ավելացնես նույնքան, 10-ը պակասեցնես 3-ով, 6-ը ավելացնես 4-ով, 10-ից հանես 9-ը:
- Ո՞ր երկու փոքր թվերից կարող ես ստանալ 6-ը, 7-ը, 8-ը, 9-ը, 10-ը:
- Տասը թվով կետիկներ գտի՛ր դոմինոյի խաղաքարերի վրա: Ո՞ր երկու փոքր թվերից է ստացվել տասի կազմը:

⊗ Սևականջը շատ էր ուզում նորից հայտնվել հեքիաթային աշխարհում: Մաթեմատիկական երկրի Տիրուհին թվանշաններով քարտեր և մի կողպեք տվեց նրան և ասաց. հեքիաթի դռները կբացվեն, եթե այս կողպեքի մեջ մտցնես այն թվանշաններով քարտերը, որոնց թվերի գումարը հավասար է տասի, Սևականջը խնդրում է ձեզ, որ օգնեք նրան քարտերի վրա գտնել այն երկու փոքր թվերը, որոնք տասը թիվն են կազմում (1 - 9, 8 - 2, 7 - 3, 6 - 4, 5 - 5):

Հեքիաթի դռները երբ բացվեցին, նրան դիմավորեց հեքիաթում ապրող թզուկներից մեկը և հեքիաթի արահետով ուղեկցեց նրան դեպի մաթեմատիկայի դաշտը: Այնտեղ նրան դիմավորեցին իմաստունները և մի քանի առաջադրանք տվեցին: Միացի՛ր Սևականջին և կատարի՛ր այն:

- Տասի սահմանում նկարի՛ր երկու փոքր խմբերով ցանկացած առարկաներ (5 զատիկ, 5 թիթեռ կամ երկրաչափական պատկերների խմբեր): Նկարի՛ր այնպես, որ դրանք հավասար բանակի լինեն: Կարող ես տալիչ մատիտների միջոցով ստանալ խմբերը:
- Այս առաջադրանքը կարող ես փոխել՝ առաջին դեպքում նկարել պատկերների հավասար խմբեր, երկրորդ դեպքում՝ անհավասար (5 սունկ, 3 եղևնի): Զննարկի՛ր կատարման արդյունքը և դրանց միջև նկարի՛ր համեմատման նշանները:

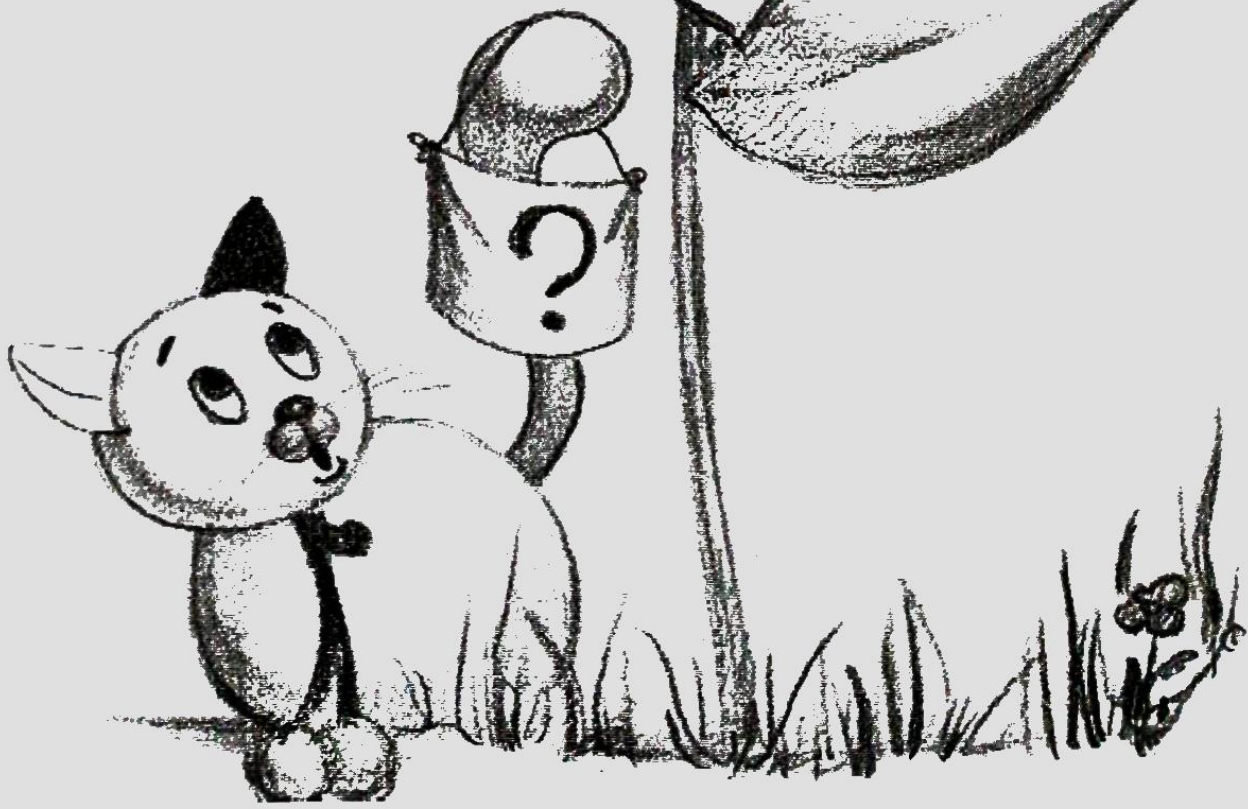
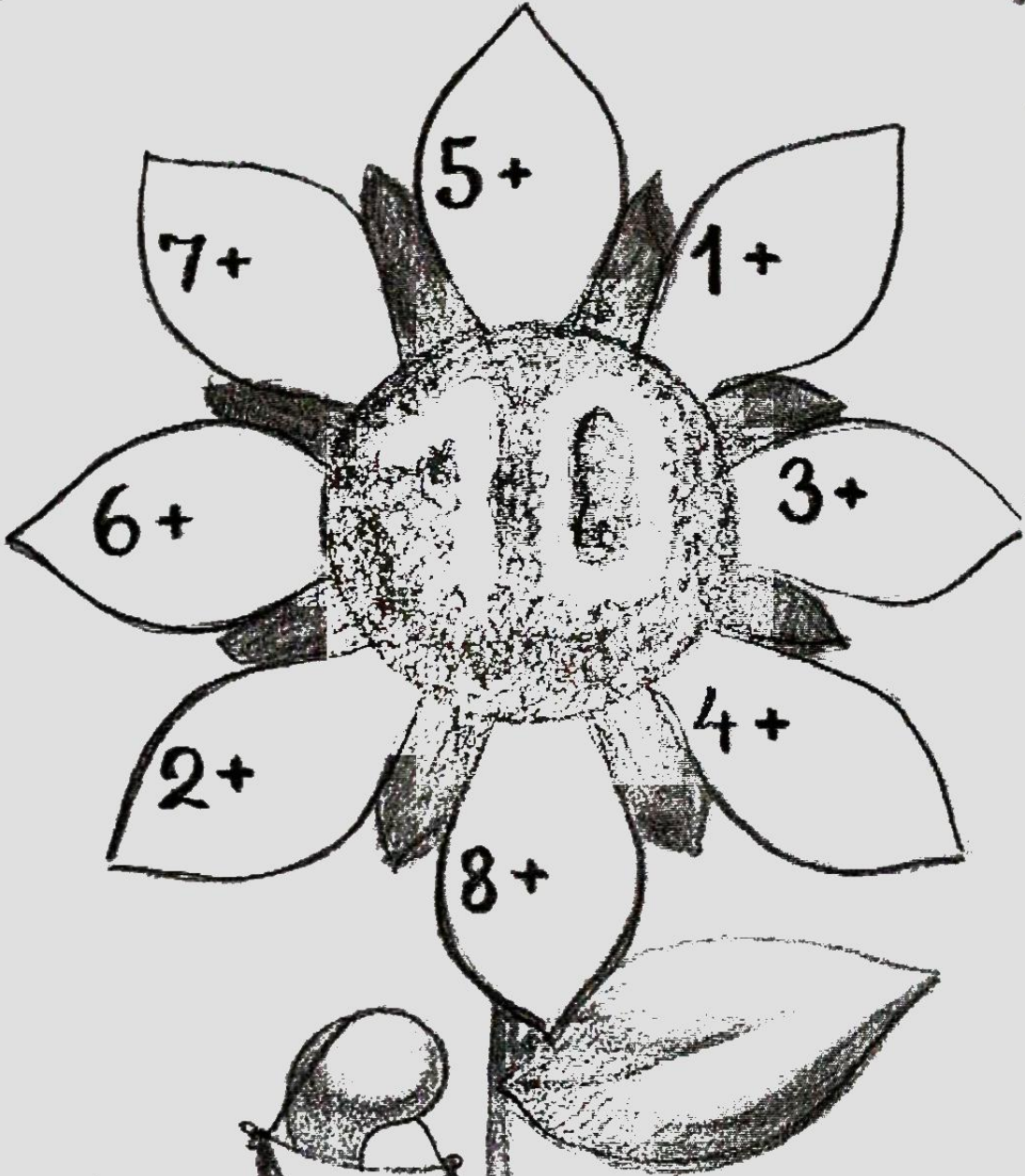
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Տե՛ս նկարը: Մի անգամ տատիկի ծաղկանոցում Սևականջիկը մի զարմանալի մեծ արևածաղիկ տեսավ և խաղ երթինեց՝ «Գտիր պատասխանը»: Խաղա նրա հետ այդ խաղը, երիցուկի վրա գտիր ամբողջի մի մասը: Յուրաքանչյուր թերթիկի վրա ի՞նչ թիվ կավելացնես, որ պատասխանը միշտ տասը լինի:

Յույց տուր թվանշանների միջոցով, ո՞ր երկու փոքր թվերից է կազմվում տասը:

10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	8	7	6	5	4	3	2	1

⊗ Համեմատի՛ր թվերը՝ $6 + 3$ և $10 - 1$, $5 + 2$ և $8 - 1$, $10 - 6$ և $9 - 5$:

⊗ Մեր հեքիաթային բարեկամ Սևականջիկը սիրում էր տանից դուրս փախչել և ճանապարհորդել: Այս անգամ նա իր համար մի երթուղի էր ընտրել դեպի Թվային քաղաք: Այդ քաղաքում զարմանալի և անսովոր ճանապարհներ են կառուցված: Որպեսզի ճանապարհորդի, պետք է իմանա ճանապարհային շարժման կանոնները: Օգնի՛ր նրան և ասա՝ ինչ է կատարվում թվային ճանապարհին, երբ շարժվում են դեպի աջ (շարժվելով աջ՝ թվերը ավելանում են, իսկ դեպի ձախ՝ պակասում են):

1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10

Անվանի՛ր առաջին երթուղին և բացատրի՛ր, ո՞ր կետից պետք է դուրս գա և քանի՞ միավորով առաջ կընթանա (պետք է դուրս գա առաջին կետից և տեղափոխվի 1 կետ՝ շարժվելով դեպի աջ, սկզբում կհայտնվի 2 կետի վրա, ապա նորից 1 միավորով կընթանա առաջ՝ կհասնի 3 կետին): Քանոնի վրա անցիր այդ երթուղին, ցույց տուր, ո՞ր կետի վրա հասար: Թվանշանների միջոցով ներկայացրու պատասխանը:

1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 6 → 7 → 8 → 9 → 10

Մյուս երթուղիները ինքնուրույն կատարի՛ր և բացատրի՛ր:

☺ Հեքիաթի աշխարհում մի բարի փերի էր ապրում: Նա իր զրպանում փայլուն քարեր և գունավոր կոճակներ էր պահում հաշվելու համար: Երբ երեխաները նրան այցելության էին գնում, նա գրպանից հանում և բաժանում էր ամենքին: Ահա այսօր մենք նրանից փոստով մի փաթեթ և մի նամակ ենք ստացել: Ի՞նչ եք կարծում, ի՞նչ կարող է լինել փաթեթի մեջ (իհարկե, նույն այդ հրաշալի քարերն ու կոճակներն են), իսկ նամակում նա խնդրում է, որ դրանց միջոցով սովորենք 10-ի կազմությունը: Ինչպիսի՞ երկու փոքր խմբերի կարող ենք բաժանել այդ քարերը և կոճակները:

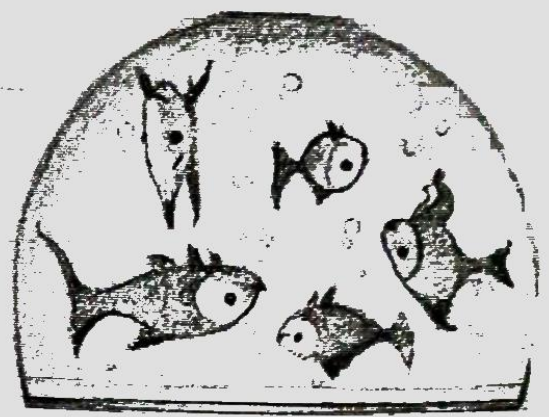
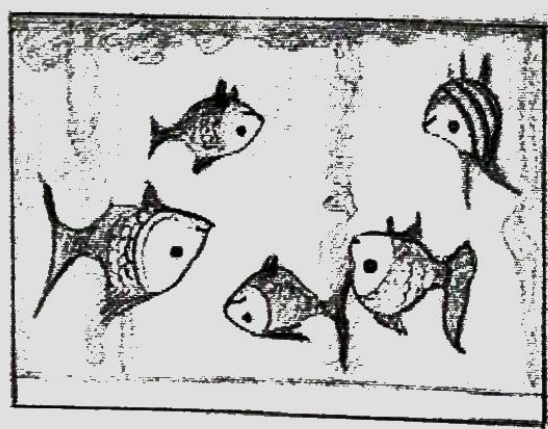
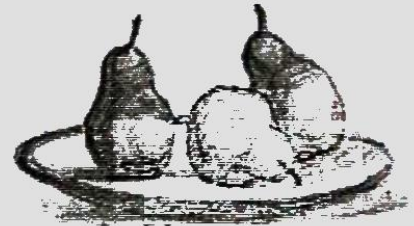
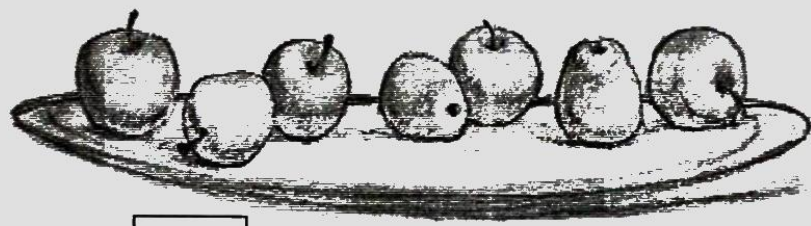
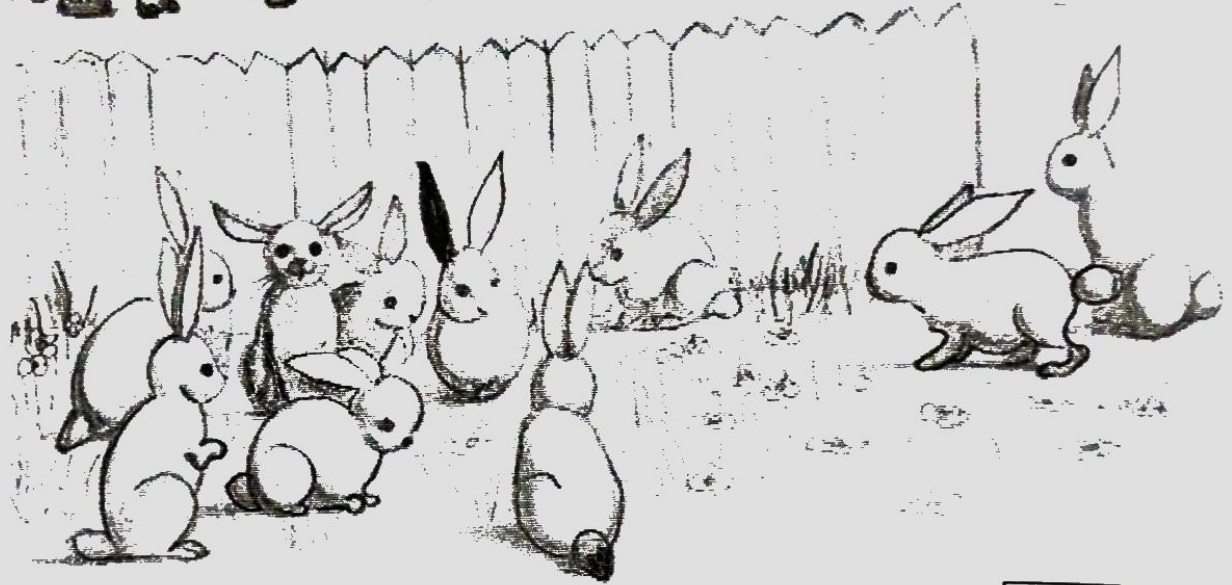
Վերցրու 10-ը վարդագույն և 10-ը մանուշակագույն կոճակ: Կոճակները այնպես բաժանիր, որ գույների քանակը ամեն անգամ տարբեր լինի (1 վարդագույն, 9-ը մանուշակագույն; 2 մանուշակագույն 8-ը վարդագույն...), ցույց տուր նույնի թվանշանները: Քանի՞ տարբերակ տեսցվեց:

☺ ԽԱՂ «Ձրոսանք ամպիկների վրա» /թվի կազմություն տասի սահմանում/:

Արևի երկար ճառագայթների շուրջը կուտակվել էին սպիտակ և կապույտ ամպիկները: Կապույտ ամպիկների վրա 1 - 9-ը թվանշաններն էին նկարված, իսկ սպիտակ ամպիկները մաքուր էին: Մաթեմատիկայի Տիրուհին իր երկրի իմաստուններին և Սևականջին հրավիրեց զրոսնել երկնքի սպիտակ ամպիկների վրա: Նա 10-ի սահմանում բոլորին թվանշաններ բաժանեց և ասաց. - 10-ը թվի մի մասը նկարված է կապույտ ամպիկներին, իսկ մյուս մասը ձեզ մոտ է: Չեր ձեռքի թվերը դնելով սպիտակ ամպիկների վրա՝ կապույտների կողքին, լրացրե՛ք եղած թիվը մինչև 10-ը:

- Երեխաներ, երկրի իմաստունները ձեզ էլ են հրավիրում մասնակցելու իրենց խաղին:

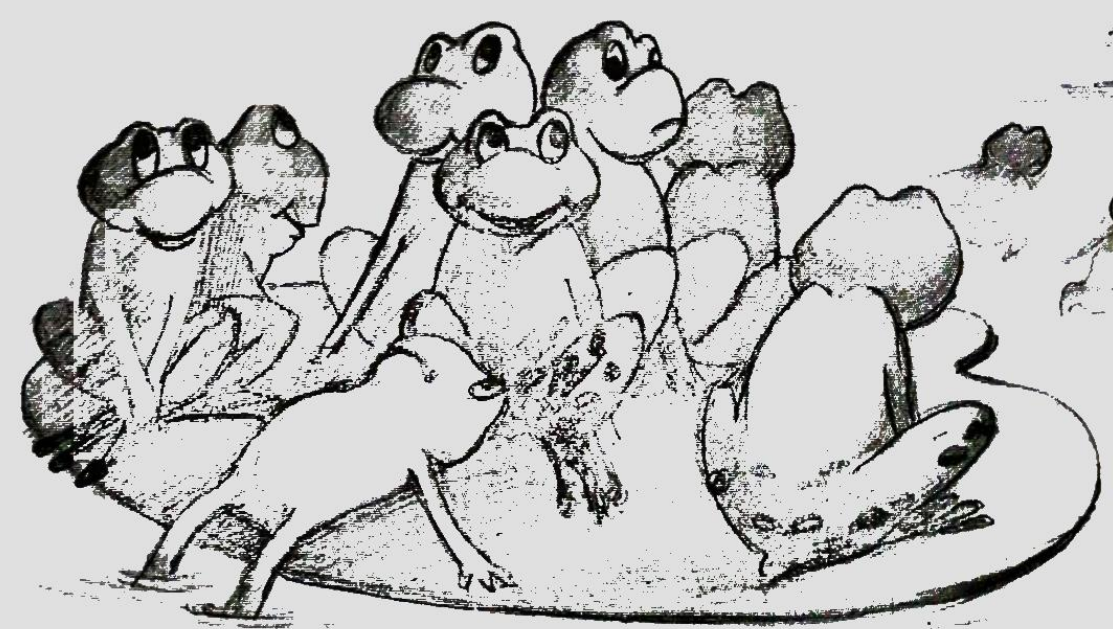
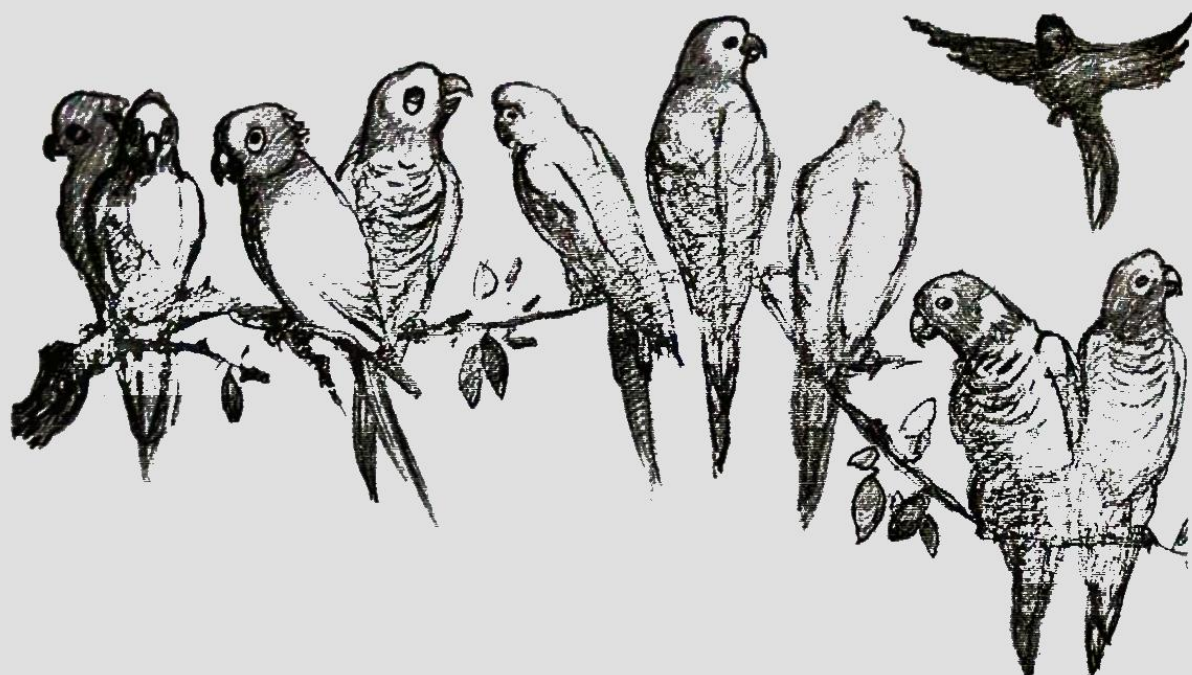
9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 = 4 = 5

6 5 4 3 2 1 0 = 2

8 7 6 5 4 3 2 1 0

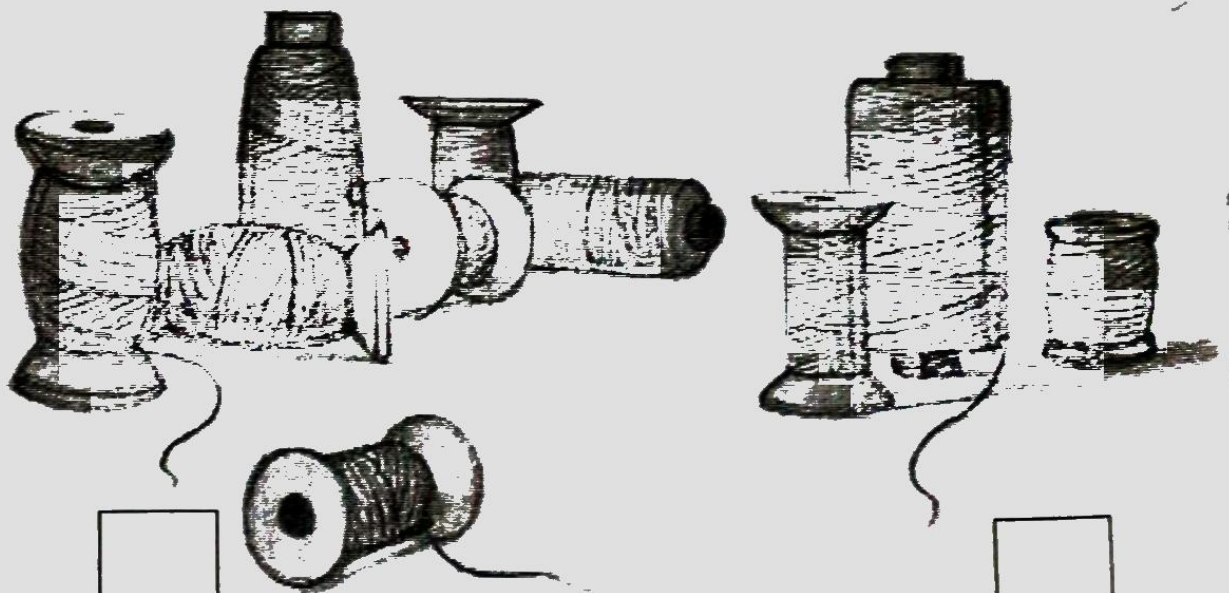
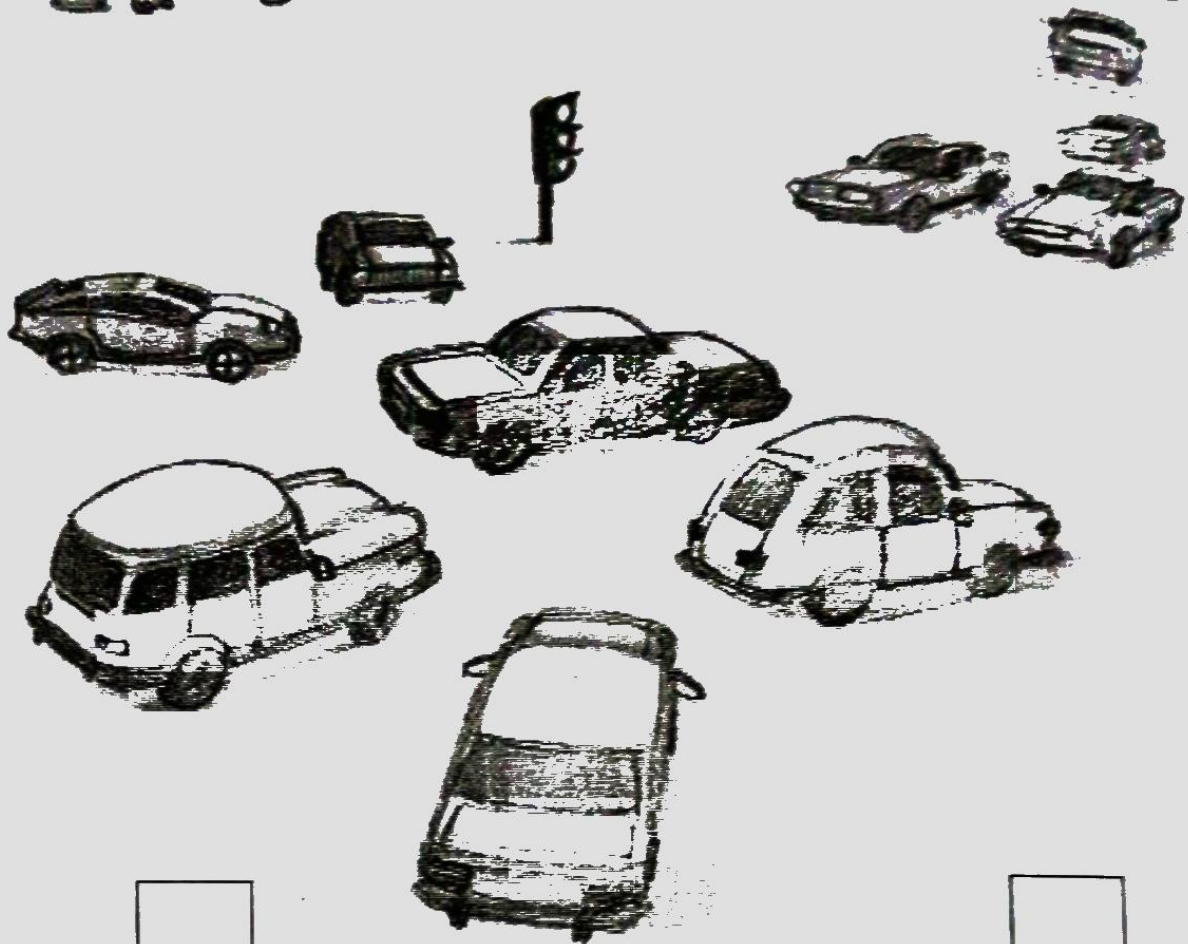
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

☞ **Տես նկարը:** Լուսակիրը, երբ ցույց տվեց կարմիր գույնի ազդանշանը, բոլոր երթևեկող ավտոմեքենաները կանգ առան, ձախ կողմում՝ վեց, աջում՝ չորս: Ընդամենը քանի՞ մեքենա է սպասում, մինչև լուսակիրի կանաչ գույնի ցույց տալը:

☞ **Տես նկարը:** Թոռնիկներին հագուստ և գլխարկ գործելու համար տատիկը շատ կոճեր էր գնել: Հաշվի՛ր՝ ընդամենը քանի կոճ է օգտագործելու տատիկը: Որքա՞ն է յուրաքանչյուր խմբի կոճերի քանակը: Ցույց տուր թվանշանները, որ թվերը հայտնի դարձան (7-ը և 3-ը): Ի՞նչը պետք է գտնենք՝ ամբողջը, թե՞ մասերից մեկը: Գումարո՞ւմ, թե՞ հանում ես կատարելու: Ինչպե՞ս կգրանցես լուծումը:

☺ Լսի՛ր «Բարի լույս» հեքիաթը. «Զնաթաթախ արևը դուրս եկավ սարի ետևից և փռեց իր շողմագերը:

- Բարի՛ լույս,- շնջաց ծառերին:

Ծառերը վեր մեկնեցին իրենց ճյուղերը և խշխշացին՝ բարի՛ լույս: Արևն իր դեղնակարմիր հայացքով համբուրեց թռչուններին և ողջունեց՝ բարի՛ լույս: Ե՛վ թռչունները ուրախ ծվլացին՝ բարի՛ լույս: Արևը, տարածելով իր շողերը, «բարի լույս» ասաց թիթեռին, զատիկին, մեղվին: «Բարի՛ լույս», - արթնացան նրանք և թափահարեցին թևերը: Ծողշողուն արևը շարունակեց իր «բարի լույսը...» և այն տարածվեց աշխարհով մեկ:

Ե՛վ եղավ բարի, և՛ եղավ լույս»:

Հաշվի՛ր՝ առավոտյան արևն ո՞ւմ արթնացրեց և «բարի լույս» ասաց: Ծարունակի՛ր հեքիաթը՝ էլ ո՞ր գնաց «բարի լույսը», ո՞ւմ հանդիպեց: Լրացրո՛ւ արևի հանդիպումները մինչև տասը թիվը և նկարի՛ր քո հորինած պատմությունից որևէ պահ:

☉ Ես կկարդամ խնդիրը, դու նույնքան շրջանիկ հաշվի՛ր և դի՛ր սեղանին:

• Անճամ ուներ հինգ կոնֆետ: Նշանակիր շրջանիկների միջոցով: Նրան էլի կոնֆետ տվեցին և նրա մոտ մեկով ավելացավ: Ի՞նչ պետք է անենք, որ իմանանք, քանի՞ կոնֆետ ունի Անճամ (1 հատ ավելացնենք): Հաշվի՛ր արդյունքը:

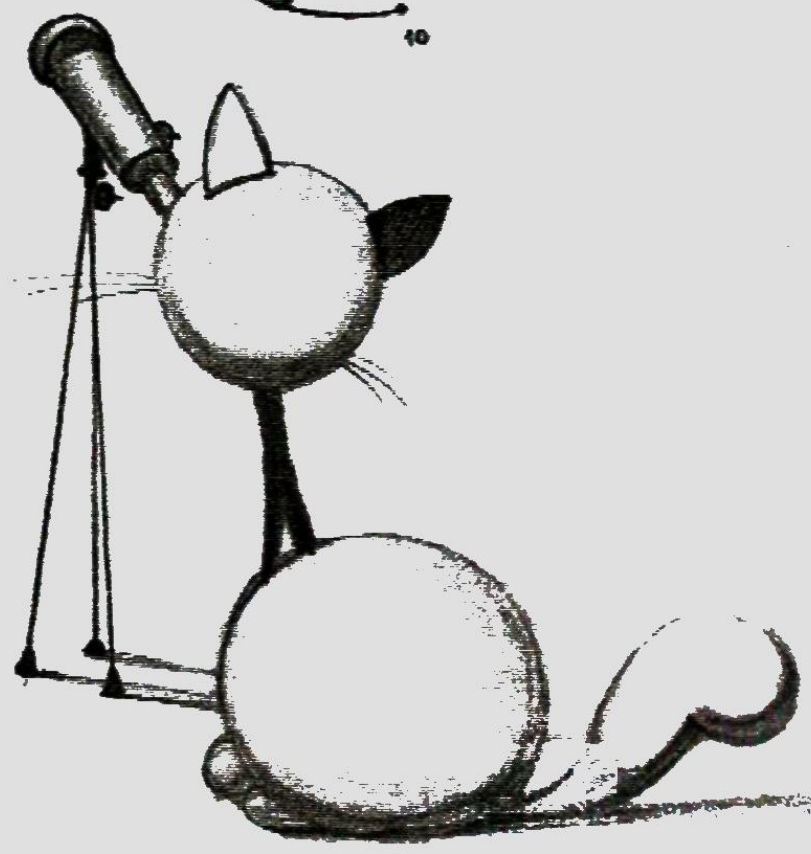
• Սևականջիկը իր մոտքի ձախ կողմում ուներ 5 բեղիկներ և նույնքան՝ աջ կողմում: Ընդամենը քանի՞ բեղիկ ուներ Սևականջիկը:

Լսի՛ր շարունակությունը: Սևականջիկը դուրս եկավ բակ և կովի բռնվեց Շեկոյի հետ: Կովից հետո նրա դեմքին չորս բեղիկ մնաց: Քանի՞ բեղիկ կտարվեց:

Մենք փնտրում ենք անհայտ մասը: Ուրեմն ամբողջից պետք է հանել հայտնի մասը՝ $10 - 4 = 6$ 10-ից քանի՞ շրջանիկ հանեցիր (4-ը), ի՞նչ թիվ մնաց (6-ը):

• 7 գազարներից 3-ը Լևոնը կերավ, իսկ մյուսները եփեցին: Քանի՞ գազար եփեցին: Ի՞նչն է անհայտ՝ մա՞սը, թե՞ ամբողջը (մի մասը չի երևում, սակայն հայտնի է ամբողջը և մյուս մասը): Փայտիկների միջոցով լուծի՛ր խնդիրը:

• Մայրիկը Տաթևիկին և Սուրենին հյուրասիրեց ծիրանով: Նրանցից յուրաքանչյուրը կերավ հինգական ծիրան: Ընդամենը քանի՞ ծիրան կերան նրանք միասին: Դասավորի՛ր շիջանիկների միջոցով և լուծի՛ր: Ո՞ր երկու թվերի միացումից ստացար տասը թիվը:

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

⊕ Սևականջիկը դպրոցում հաճախ ցրված է լինում, քանի՞ որ նրա ուշադրությունը միշտ շեղում են այդ անպիտան շատախոս ճնճողուկները՝ Ծիվծիվիկն ու Ճիվճիվիկը, որոնք թառում են դասասենյակի լուսամուտի գոգին ու իրենց ծվլոցով խանգարում պարապմունքը:

Ահա այսօր էլ, տե՛ս, թե ինչ սխալներ է թույլ տվել: Գտի՛ր դրանք և ուղղի՛ր՝
/1 + 4 = 6 /, /1 + 2 = 3/, /5 + 2 = 7/, /7 - 1 = 4/, /8 + 2 = 10/:

Այժմ փորձիր ավելի դժվար լուծվող վարժություններում գտնել սխալները՝
/9 - 1 = 7/, /5 - 2 = 2/, /8 - 1 = 7/, /2 + 3 = 6/, /4 + 2 = 5/:

Գտա՞ր, ապրե՛ս: Սևականջիկը շատ գոհ է քեզանից:

⊕ Լուծի՛ր խնդիրները՝

● Փոքր ափսեի մեջ դիր 9, մեծի մեջ՝ 10-ը խնձոր: Ո՞ր ափսեի խնձորներն են շատ, քիչ:

Հավասարեցրո՛ւ դրանց քանակը: Բացատրի՛ր պատասխանը:

● Հավիկը գտավ 2 գարու հատիկ, իսկ աքաղաղը՝ 3: Ո՞ւմ հատիկներն են շատ, քիչ: Ինչպե՞ս ամենք, որ հատիկները հավասարվեն (հավիկը մի հատիկ էլ պետք է գտնի կամ աքաղաղը 3-ից մի հատիկը տա ճուտիկներին):

● Հայրիկը գնեց 2 մատիտ: Մատիտներից 1-ը արժե հինգ դրամ: Ի՞նչ արժեն 2-ը միասին:

● Մեկ գունավոր թուղթը արժե մեկ դրամ, իսկ գունավոր թղթերի հավաքածուն բաղկացած է 10 թղթից և արժե 10-ը դրամ: Ինչպիսի՞ երկու տեսակ դրամներով կարելի է գնել բոլոր թղթերը:

● Հեռախոսը արժե 8-ը դրամ, ինչպիսի՞ դրամներով կվճարես:

● Մեղանին դրված էր 10-ը ձու: Մկնիկը թռավ սեղանին և խաղաց ձվիների հետ, հետո պոչով կպավ և ձվերի ուղիղ կեսը վայր գցեց: Քանի՞ ձու կտրեց մկնիկը:

● Արջուկը մի երիցուկ քաղեց և սկսեց պոկել ծաղկաթերթիկները: Նա պոկեց 5 թերթիկ և նույնքան մնաց: Քանի՞ թերթիկ կար երիցուկի վրա:

● Նկարի՛ր 10-ը կեռաս, դրանցից 2-ի վրա մատիտով գիծ քաշի՛ր, հեռացրո՛ւ: Որքա՞ն մնաց:

● Սկյուռը ձմեռվա պաշարի համար 10-ը սունկ դրեց փչակում, դրանցից 6-ը թռչունները տարան: Քանի՞սը մնաց: Նկարի՛ր այդքան սունկ, 6-ը հեռացրո՛ւ և կիմանաս որքա՞ն մնաց:

● Մկնիկը գտավ 5 ցորենի հասկ և նույնքան՝ գարու: Քանի՞ հասկ գտավ մկնիկը:

● Ճաշին կերան 4 լուխ, իսկ ընթրիքին 2-ով ավել: Քանի՞ լուխ կերան ընթրիքին:

● Տուփի մեջ 5 խաղալիք էր դրված: Տոնածառը զարդարելիս դրանցից 1-ը ընկավ կտորվեց:

Քանի՞սը մնաց:

● Արան տուփից վերցրեց 2 մատիտ, այնտեղ մնաց 4-ը: Որքա՞ն մատիտ կար տուփի մեջ:

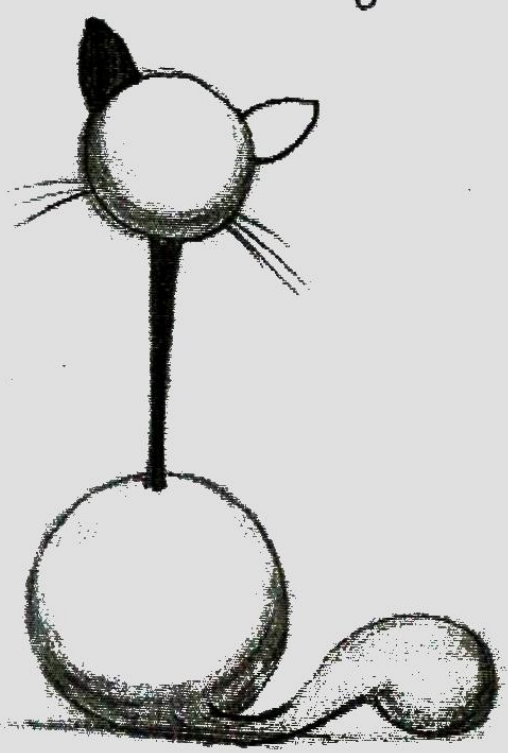
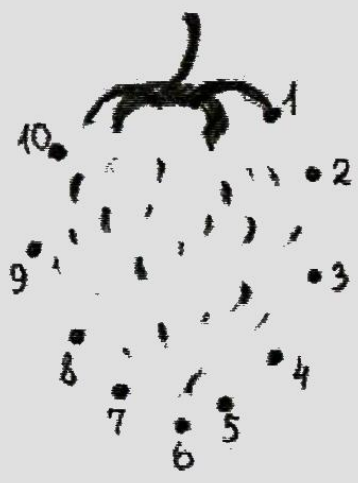
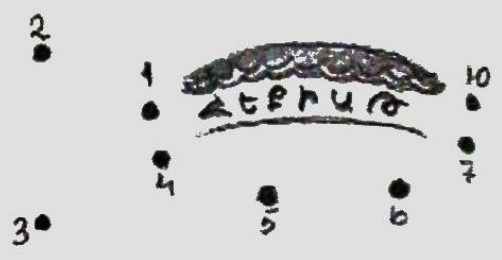
● Երկու պինզովին ունեն հավասար քանակի ձագուկներ: Նրանցից մեկն ունի 5 ձագ: Քանի՞ ձագուկ ունի մյուսը:

● Մարգագետնից քաղեցին 3 խատուտիկ և նույնքան զանգակածաղիկ: Ծաղիկները նշանակի՛ր փայտիկների օգնությամբ և լուծի՛ր խնդիրը:

Տես՛ու նկարը: Դու բոլոր հանձնարարությունները կատարեցիր, այժմ կարող ես խաղալ:

Տես այս զվարճալի պատկերները: Եթե հերթականությամբ միացնես մեկից տասը թվերը, դու կիմանաս, թե հեռադիտակով Սևականջը ի՞նչ տեսավ երկնքում:

9 8 7 6 5 4 3 2 1

9 8 7 6 5 4 3 2 1

9 8 7 6 5 4 3 2 1

Տես նկարը: Մաթեմատիկայի պալատում Սևականջիկը մի գիրք նվեր ստացավ, որտեղ նկարների պատկերներ կային, սակայն ինչքան էլ դես ու դեն շրջեց դրանք՝ ոչինչ չհասկացավ: Հաշվելով մեկից տասը՝ միացրու կետերը և կիմանաս, թե ի՞նչ պատկեր է թաքնված:

- Տասից փոքր բանի՞ միանիշ թիվ կա, ցույց տուր նկարի վրա:
- Սևականջը հայտնվել է Հանելուկների դաշտում և մտածում է՝ հետաքրքիր է իմանալ, այս անգամ ի՞նչ պատկեր է այդտեղ թաքնված: Ի՞նքո մտածի՞ր՝ ինչպես կարելի է իմանալ (միացնել մեկից տասը թվերը): Դրանց մասին մի պատմություն մտածի՞ր և պատմի՞ր:
- Քանի՞ ամրակ է աներածեշտ գրքի կողմերից մեկը չափելու համար: Չափի՞ր քո գրքերից մեկի բոլոր կողմերը, ինչպիսի՞ թվեր ստացար, ստացածը թվերը համեմատի՞ր միմյանց հետ:
- Ի՞նչ ես կարծում, կարելի՞ է լուծել այս խնդիրները, բացատրի՞ր քո տեսակետը:
- Էլենը վերցրեց երկու կարմիր և վեց կապույտ մատիտ: Քանի՞ մատիտ վերցրեց Էլենը (այո՛, խնդիրն ունի երկու թվային տվյալներ և հարց):
- Լևոնը ունի կարմիր և կապույտ փուչիկներ: Քանի՞ փուչիկ ունի նա (ոչ, որովհետև...):
- Թասի մեջ դրված էին չորս կանաչ և երկու դեղին վարունգ:
- Ճշտի՞ր և նկարի՞ր այդ խնդիրները, դասավորի՞ր թվանշանների և նշանների միջոցով:
- Ամենահետաքրքրասերները կարող են կռահման խնդիրներ գուշակել:
- Մարդոստյանը ծառից իջնալ գետին: Նա երկու թզաչափով բաց թողեց իր թելիկները, հանգստացավ և հետո բաց թողեց ևս երեք թզաչափ և հայտնվեց հողի վրա: Քանի՞ թզաչափ էր սարդոստյանի բաց թողած թելի երկարությունը:
- Մրգամանի մեջ նուռ էր լցված: Անին և Սուրենը որոշեցին դրանք հավասար բաժանել միմյանց միջև: Նրանք հաշվեցին և մտածեցին՝ եթե յուրաքանչյուրս վերցնենք երեքական նուռ, ապա մեկը կմնա: Քանի՞ նուռ կար մրգամանի մեջ:
- Մի բնում կար երկու ճնճղուկ, մյուսում այնքան, որքան առաջին բնում: Քանի՞ ճնճղուկ կար երկրորդ բնում: Քանի՞ ճնճղուկ կար երկու բներում միասին:
- Լճի վրա իջան ճայերը: Նրանց մտտեցան ևս երկուսը, և բոլորը միասին դարձան վեցը: Որքա՞ն ճայ էր սկզբում իջել ջրի վրա:
- Խաղիթապարակում ճոճանակներ կային: Երկու ճոճանակ ներկեցին կանաչ, իսկ երկուսը՝ դեղին: Որքա՞ն ճոճանակ ներկեցին:

☺ «Ով նկարի մինչև տասը, նրան կտան ոսկե թասը...»

- 1-ը ի՞նչ է ...	- Հապա 4-ը...	Հապա՝ 7-ը...	Միայն փոխած
- Թե որ ասեմ ձկնկուլ է, էի թիչ է:	- Մի հենակ է դրած փոքր:	Գավազան է՝ ծուած կոթը:	Դիրքն ու գինը:
- 2-ն ի՞նչ է ... ասա արագ...	- 5-ը - ը ...	- 8-ը - ը	- Եվ վերջապես՝
- Լճին իջած փոքրիկ կարապ:	- Հինգը պար ու խաղ է՝	Դա էլ խաղ ու պար է՝	Ի՞նչն է 10 - ը...
- Բա 3-ը՝ ոտը -մոտր...	- Շուկոթավոր մի մանգաղ է:	Հարբած քեռու ճանապարհ է:	- Չկնկուլն ու
- Դե, երեքն էլ՝ թռչող որոր:	- 6 - ը ի՞նչ է, դե իմացիր...	- 9-ը...	Ոսկե թասը:
	- Վեցն էլ ոնց որ ծովախեցի:	- Նույն խեցին է՝	

/Գ. Գաբրիելյան/

• Առաջարկում ենք աշխատանքը ավարտելուց հետո հարցնել՝ ինչո՞վ այսօր զբաղվեցինք: Ի՞նչ նոր բան իմացանք: Ի՞նչ կուզենայիք իմանալ: Ի՞նչը ամենից շատ դուր եկավ ձեզ: Ի՞նչ դժվարություններ ունեցաք աշխատելիս:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մանկապարտեզի ավագ խմբի (5 - 6 տարեկանների) կրթական համալիր ծրագիրը:
2. Рудницкая В. Н. «Математика». – Омега М.: 2006
3. Арапова - Пискарев Н.А. «Формирование элементарных математических представлений в детском саду» – М.: 2006.
4. Соловьева Е. В. «Математика и логика для дошкольников». – М.: 2003
5. Узорова О., Нефедова Е. «1000 упражнений для подготовки к школе». – М.: 2002
6. Шевелев К. В. «Развивающие игры для дошкольников». М.: 2001. - 224 с.
7. Петерсон Л.Г., Холина Н.П. «Раз - ступенька, два - ступенька». Часть 1, 2.- Баласс.: 1998
8. Успенская Т. «Уроки дошкольной математики».- М.: 2005.
9. Белошистая А.В. «Обучение математике в ДОУ». – М.: 2005.
10. Венгер Л.А. «Игры и упражнения по развитию умственных способностей в ДОУ».- М.: 1989.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հեղինակների կողմից	3
Քանակ և հաշիվ	6
Խորհուրդներ դաստիարակներին և ծնողներին	7
Մեկ թիվը և թվանշանը	9
Երկու թիվը և թվանշանը, կարգային հաշվի տարրերը	15
Երեք թիվը և թվանշանը, կարգային հաշվի տարրերը	25
Չորս թիվը և թվանշանը, կարգային հաշվի տարրերը	35
Հինգ թիվը և թվանշանը, կարգային հաշվի տարրերը	43
Կարգային հաշիվ	51
Թվի կազմություն	55
Ամբողջի բաժանումը հավասար մասերի	57
Օրինաչափություն	61
Վեց թիվը և թվանշանը	65
Համեմատության նշանները՝ հավասար և անհավասար ($=$, \neq)	73
Մեծի և փոքրի նշանները ($>$, $<$)	75
Թվաբանական գործողություններ՝ գործողության նշան գումարում ($+$)	79
Խնդիրների լուծում	81
Հանում	83
Յոթ թիվը և թվանշանը	93
Ութ թիվը և թվանշանը	105
Ինը թիվը և թվանշանը	117
Չրո թվանշանը	131
Տասը թիվը	137
Օգտագործված գրականության ցանկ	158

Նկարիչ՝ ԱՐԱՐԱՏ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Մ Ա Թ Ե Մ Ա Տ Ի Կ Ա Յ Ի Ի Մ Ա Յ Բ ՈՒ Բ Ե Ն Ը

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Մ Ա Ս 2

Գրախոսներ՝ ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ, ԱՐՓԻՆԵ ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ
Մասնագիտական խմբագիր՝ ՀԵՂԻՆԵ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ
Սրբագրիչ՝ ՄԱՐԻԱՄ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
Համակարգչային ձևավորումը՝ ՆՈՒՆԵ ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ

Թուղթը՝ օֆսեթ: Տպագրությունը՝ օֆսեթ:
Չավալը՝ 20 տպ. մամուլ:
Ծափսը՝ 60 x 84 1/8:

